

Åkerogräs i Sverige

av Håkan Fogelfors

Sveriges
lantbruksuniversitet

Åkerogräs i Sverige

av Håkan Fogelfors

Digitalisering och grafisk bearbetning från kvartsfolio-pappersoriginal till pdf-fil utfört av Magnus Torszell vid UtvecklingsCentrum för Lärande vid SLU i Uppsala 2006

© Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala 2006.

Förord

Önskemål om ett bestämningschema för åker- och trädgårdsogräs i tidiga utvecklingsstadier (bekämpningsstadiet) för framförallt örtogräs började efterfrågas under 1960-talet. Larmrapporter kring bekämpningsmedel bidrog till att ett miljömedvetande väcktes. Därmed började ett intresse för dos- och preparatval successivt växa fram, vilket krävde artkunskap då olika preparat uppvisar stora skillnader i effektivitet mot enskilda arter. Målet var att ta fram en flora som på ett lättillgängligt sätt skulle kunna förmedla denna viktiga kunskap så att rätt bekämpningsåtgärd kom till användning i det enskilda fallet.

Floran hann under en tjugoårsperiod ges ut i sex upplagor innan SLU slutade med denna typ av utgivning. Efterfrågan av en flora med bestämningsnycklar är snarast större idag, då reducerade doser varit en röd tråd i de olika sk halveringsprogrammen för bekämpningsmedel under de senaste 20 åren. Mot bakgrund av detta läggs nu bestämningsfloran ut på Inst. för Växtproduktionsekologis hemsida (www.vpe.slu.se) där sedan våren 2006 en OGRÄSDATABANK är under uppbyggnad.

I floran beskrivs mer än hundra av de i Sverige under 1900-talet vanligast förekommande arterna som kan uppträda som ogräs, gräsen undantagna (se Fogelfors, 1983. Gräs i kulturlandskapet – lantbruk, park och trädgård). Fotografier av plantor i tre olika utvecklingsstadier presenteras för flertalet arter. För varje art som ingår i floran tas också upp förväxlingsmöjligheter. En ogräsplanta i grodd- eller unglantstadium kan bestämmas antingen genom bestämnings-schemat och/eller enbart genom bildmaterialet

Målgruppen är lantbrukare, trädgårdsidkare av olika slag, lärare, rådgivare och studerande inom växtodlingsområdet samt övriga botaniskt intresserade.

Uppsala i april 2006

Håkan Fogelfors

Innehåll

<i>Inledning</i>	5
<i>Bestämningsschema</i>	9
<i>Artbeskrivningar</i>	48
<i>Förklaring av botaniska termer</i>	224
<i>Register över växternas svenska namn</i>	228
<i>Register över växternas latinska namn</i>	230
<i>Litteratur</i>	232

Inledning

Under den yngre stenåldern (3000–1500 f. Kr.) började den obrutna marken uppodlas, och åkerbruket infördes i Sverige. I och med detta började människan sin kamp mot de växter (ogräs), som mot hennes önskan kom att finnas i de odlade grödorna. De flesta åkerogräsen är synantropier, vilket innebär att de direkt eller indirekt är beroende av människan för sin existens. Åkerogräsen förekommer således huvudsakligen på kulturpåverkade marker, då de vanligen inte klarar konkurrensen med det naturliga växtsamhället. De ogräs, som förekommer på åkern, utgörs dels av sk inhemska arter och dels av arter, som följt med odlingen eller inkommit under senare tid med t.ex. orent utsäde, fågelfrö.

Ytterst få representanter för den ursprungliga örtvegetationen torde finnas kvar som åkerogräs. Från lokaler där konkurrensen vanligen är svag t.ex. havs- och insjöstränder har däremot några arter invandrat på den odlade marken t.ex. baldersbrå och hästhov. Till gruppen sk inhemska åkerogräs kan möjligen harkål och snärjmåra föras, då dessa anträffas på ej kulturpåverkad mark i t.ex. lövskog. Man kan också vända på problemet och säga, att dessa två arter spritt sig från åkermark till lokaler, som ej är kulturpåverkade. Det senare är åtminstone beträffande harkål dock det mest troliga. I åkerns omgivning finns såväl inhemska som senare inkomna arter, vilka t.ex. genom en kraftig fröproduktion utsätter åkern för ett spridningstryck. Bland dessa arter finns naturligtvis redan sådana, som tillhör den egentliga åkerogräsfloran. Men det finns också arter, vilka vanligen endast ger upphov till otaliga grodd- och ungplantor utan att varaktigt kunna etablera sig i åkermiljön. En förändring i växtföljd och odlingsteknik kan dock snabbt förändra läget.

De flesta åkerogräsen är typiska kulturledsagare. Arter som t.ex. blåklint, rödmire och vallmo har införts till Sverige med stråsädesodlingen, medan andra införts med linodlingen t.ex. korndådra. Gullkrage anses införd med orent utsäde från Danmark, och under 1800-talet började t ex gatkamomill uppträda. Gängel och svinamamrant har inkommit under 1900-talet, men

det är troligt, att det svenska klimatet i dagsläget ej tillåter dessa arter att få någon större spridning. Bland de senaste tillskotten till den svenska ogräsfloran hör den nordamerikanska arten ambrosiamalört, som spritt sig kraftigt i Europa och nu också nått Sverige, sannolikt genom fågel-fröimport. Bland andra nykomlingar märks gullört. Under de senaste tjugo åren har ogräsarter, som skadats av besprutning med fenoxisyror och liknande substanser, minskat sin andel av det totala ogräsbeståndet. Blåklint, vallmo, åkerkål, åkersenap och åkertistel tillhör denna grupp, som förr var besvärliga ogräs. Däremot har ogräsarter, som är mindre känsliga för dessa kemiska medel ökat sin andel t ex. snärjmåra, viol, våtarv och åkerförgätmigej.

Omläggning till ekologiskt lantbruk innebär också förskjutningar i ogräsfloras sammansättning. Arter som gynnsats är: blåklint, veronika, vicker, åkergyllen, åkermolke, åkersenap, åkerspergel och åkertistel medan harkål, jordrök, plister tillhör förlorarna.

Ogräsen indelas vanligen med avseende på plantornas förmåga att övervintra och leva vidare i annuella (ettåriga), bienna (tvååriga) och perenna (fleråriga). I sin tur indelas de annuella arterna i sommar- och vinterannueller. De förra gror huvudsakligen på våren och passerar under första året alla stadier i sin utveckling fram till frösättningen. Skulle några frö gro under hösten, dör plantan i de flesta fall under vintern. Vinterannuellerna däremot gror huvudsakligen eller i stor utsträckning under hösten, och plantorna övervintrar för att blomma och gå till frö under kommande sommar och höst. Vårsådda grödor får således ett ogräsbestånd, som till stor del består av sommarannueller, medan vinterannuellerna får goda möjligheter till utveckling i ettåriga övervintrande grödor. De bienna arterna kräver två fullständiga vegetationsperioder för att kunna sätta frö och kan uppträda i blommande stadium i förstaårsvallar. Både annuella och bienna plantor dör efter frösättningen. De perenna arterna, som dominerar ogräsfloran i något äldre vallar, lever minst två år och sätter frö under två eller flera vegetationsperioder. Grödans art har alltså en stark inverkan på ogräsfloran. Mellan landets olika delar förekommer också stora variationer i ogräsbeståndets sammansättning. Även vattenfaktorn (grundvattennivå och nederbörd) och jordarten har inflytande på ogräsfloras sammansättning liksom gödning och odlings-tekniska åtgärder.

I och med att ogräsbekämpning med kemiska medel började användas i slutet av 1940-talet, uppkom ett behov av att kunna känna igen de olika ogräsarterna i tidigt utvecklingsstadium (bekämpningsstadium). För att få en nyanserad och effektiv bekämpning med kemiska medel fordras god kunskap om de olika ogräsarternas utseende i tidigt utvecklingsstadium. Mottot måste vara *rätt preparat och kvantitet till rätt ogräsart eller ogräsbestånd*. Ur både ekonomisk synpunkt och miljövårdssynpunkt är detta synnerligen viktigt att beakta.

Ett stort antal verk i den botaniska litteraturen behandlar grodd- och ungplantor. Lubbock (1892) och Csapody (1968) är författare till de två största sammanfattande verken, vilka upptar mer än 1 000 arter. I detta sammanhang förtjänar även Sylvéns (1906) arbeten att omnämnas. I den litteratur, som endast behandlar åkerogräs, finner man dels sådana publikationer, som bygger på artbestämning enbart efter teckningar och fotografier (Ighe & Åberg, 1970; m. fl.) och dels sådana som även omfattar ett bestämningsschema. Bland de bestämningsscheman som finns kan man urskilja två huvudtyper, nämligen sådana som bygger på en indelning i grupper efter hjärt- och örtbladskaraktärer (vanligen bladformen) och sådana som bygger på alternativ eller motsatsförhållanden (tes-antites). I den senare typen sker indelningen ner till den enskilda arten.

Bestämningsscheman av den förra typen återfinns hos van Dord & Zonderwijk (1964), Hanf (1968), Schwär *et al.* (1970) samt Montegut. Hos van Dord & Zonderwijk indelas ogräsarterna i huvudsak efter örtbladskaraktärer, medan Schwär *et al.* till mycket stor del grundar sin indelning på hjärtbladskaraktärer. Montegut och Hanf delar in hjärtbladen och örtbladen i olika grupper med hänsyn till form. Hanf erbjuder dock större möjligheter till korrekt bestämning. Han kombinerar nämligen de erhållna grupperna och får på så sätt ytterligare en uppdelning. De flesta bestämningsscheman är emellertid av den andra huvudtypen (Hitchcock & Norton, 1895; Lange, 1936; Frederiksen *et al.*, 1950; Fraassen & Wel-senes, 1955; Kropác & Nejedlá, 1956; Vasil'cenko 1965; Csapody, 1968; Nyárády & Pázmány, 1969; Haas & Laursen, 1971). Hos Frederiksen *et al.* och Kropác & Nejedlá görs först en uppdelning efter hjärtbladens form, vilket i någon mån skiljer dessa arbeten från de övriga.

I några arbeten ordnas arterna i grupper efter de grödor i vilka de förekommer (Guyot & Guillemat, 1962; Braun, 1966). Hos Guyot & Guillemat

indelas arterna även efter de jordtyper, på vilka de återfinns. Bestämningsschemat i denna bok har byggts upp genom en kombination av de två huvudtyperna. På så sätt får man en snabb uppdelning i ett stort antal grupper med ett begränsat antal arter. Den fortsatta bestämningen inom en grupp kan sedan ske ner till den enskilda arten genom val mellan olika alternativ. Vid uppbyggnad av ett bestämningsschema måste man i största möjliga omfattning ta hänsyn till såväl ärftliga som modifierande (ej ärftliga, av miljön betingade variationer). Detta medför, att den ärftligt betingade variationen för t.ex. behåring och bladform måste beaktas. Genom att grodd- och unglantor uppdragits från ett omfattande frömateriale, som insamlats från hela landet, har detta i viss utsträckning varit möjligt.

Växternas reaktion för de yttre faktorerna (t.ex. ljus, temperatur och markfuktighet) får också till följd, att plantornas olika delar utbildas mer eller mindre olika. Mellan de båda modifierande faktorerna ljus och temperatur råder ett samspel, vilket yttrar sig i att hög temperatur ofta framkallar liknande formförändringar som svagt ljus. För låg temperatur och gott ljusklimat råder således ett motsvarande samspel. Olika ogräsarter är mer eller mindre välanpassade till en dämpad belysning. Hos arter med god anpassning, t.ex. snärjmåra och våtarv, sker inte de morfologiska förändringarna lika snabbt som hos t.ex. korsört och lomme.

Allmänna yttre morfologiska förändringar vid beskuggning.

1. Smalare stjälkar.
2. Längre internodier, vilket hos vissa arter leder till rosettupplösning t.ex. hos blåklint och korndådra.
3. Färre antal sidoskott.
4. Större bladceller, vilket ofta resulterar i bl.a. följande:
 - a. Större men tunnare blad. Maximal bladytta uppnås vid en relativt dämpad belysning hos många arter t.ex. harkål och våtarv.
 - b. Färre hår per ytenhet.
5. Tunnare kutikula.
6. Färgförändringar. Hjärtbladen hos pilört, svinamarant och svinmålla har ofta mer eller mindre rödvioletta undersidor, vilka vid mycket måttlig beskuggning förlorar denna färgkaraktär. Detsamma gäller stjälken under hjärtbladen hos vissa arter t.ex. jordrök (rödaktig) och nattskatta (brunviolett).
7. Formförändringar hos framför allt flikiga örtblad. Flikigheten hos blad av t.ex. blåklint, harkål och lomme blir mindre markerad.

Bestämningsschema

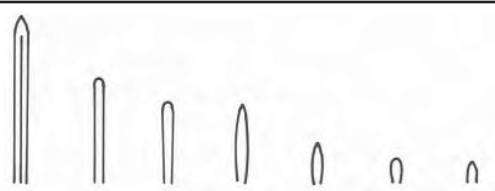
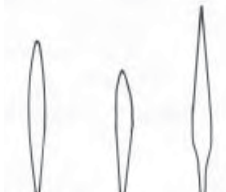

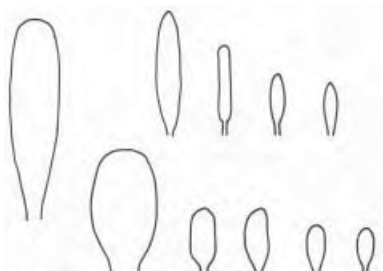
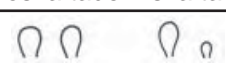
Vid artbestämning (examination) av en unglanta utgår man först från hjärtbladens form och väljer en av grupperna A–N (s. 10–11) där formen bäst tycks passa in. I grupp O (s. 11) placeras de plantor, vilkas hjärtblad förblir inom fröskalet (ärtväxter). På samma sätt placeras örtbladen in i en av grupperna 1–13 (s. 12–15). Med den erhållna kombinationen, bokstav och siffra, går man in i tabellen på s. 16–17 och får sidhänvisning till den aktuella gruppen (t.ex. A1, A2... osv.). Sökandet sker sedan efter ett system, som huvudsakligen bygger på motsatsförhållanden (tes–antites). Förutsatt att man från början kommit till rätt grupp och att arten finns med i schemat, måste ett av alternativen vara riktigt. Större säkerhet uppnås vid användandet av bestämningsschemat, om man har tillgång till flera plantor och då helst i olika utvecklingsstadier. Bestämningsschemat bör ej användas utanför egentlig åkermark.

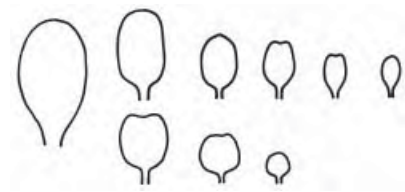
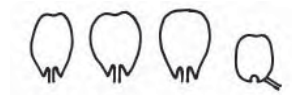

Med följande exempel blir tillvägagångssättet klarare. Vi väljer ett vanligt ogräs, nämligen våtarv med kombinationen C7, s. 21. Av de två påstendena a–aa väljer vi aa, eftersom våtarv har glatta hjärtblad. Vi går vidare till b–bb under aa. Örtbladen framkommer parvis, och således är b riktigt. Därefter går vi vidare till c–cc under b, och då örtbladsskivorna är glatta väljer vi cc. Stjälken är ej fyrkantig alltså dd. Arten är således våtarv, som återfinns på s. 80. Här presenteras arten med en utförlig beskrivning samt med fotografier i tre olika utvecklingsstadier.

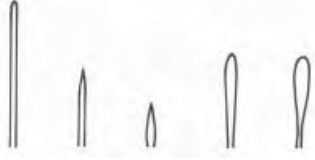
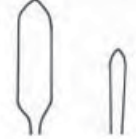
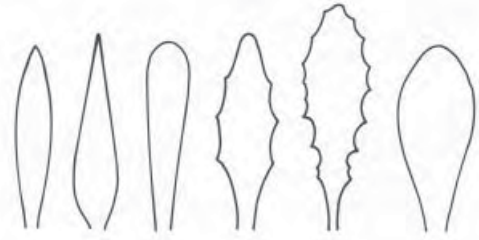
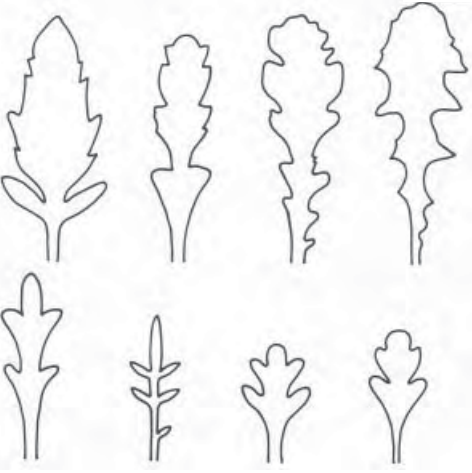
Parentes kring artnamn/hänvisning anger att den examinerade plantan p.g.a. antingen ärftliga eller ej ärftliga av miljön betingade variationer inte är representativ för arten och att den vanligen ej bör återfinnas här.

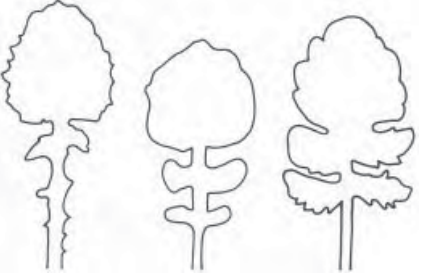
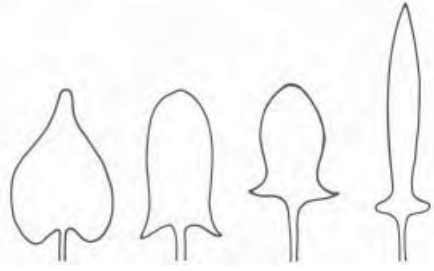
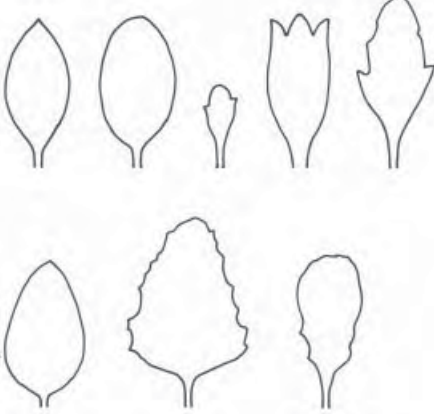

De angivna måtten på hjärtbladen hänför sig till det stadium, då groddplantan övergår till unglanta. Angivna mått på örtbladen hänför sig hos en art, vars örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8, s. 19), till det stadium då örtblad nr 3 börjar synas. Hos en art, vars örtblad framkommer parvis (fig. 4 s. 18) hänför sig måtten till det stadium, då örtblad nr 3 och 4 börjar framträda. Stora variationer från de angivna värdena kan förekomma speciellt hos örtbladen, då dessa starkt påverkas av tillväxtfaktorer som t.ex. vatten, närsalter och ljus.

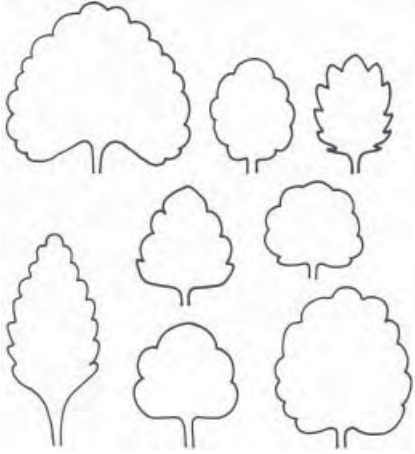
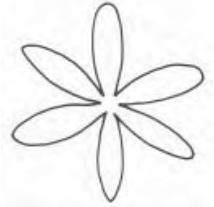

Förklaring av använda termer och uttryck återfinns på s. 224–227.

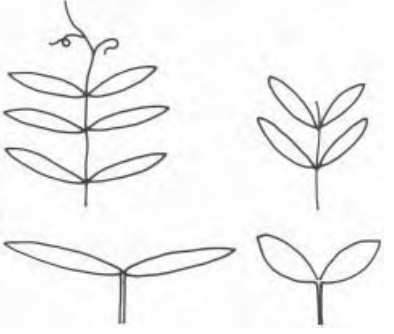
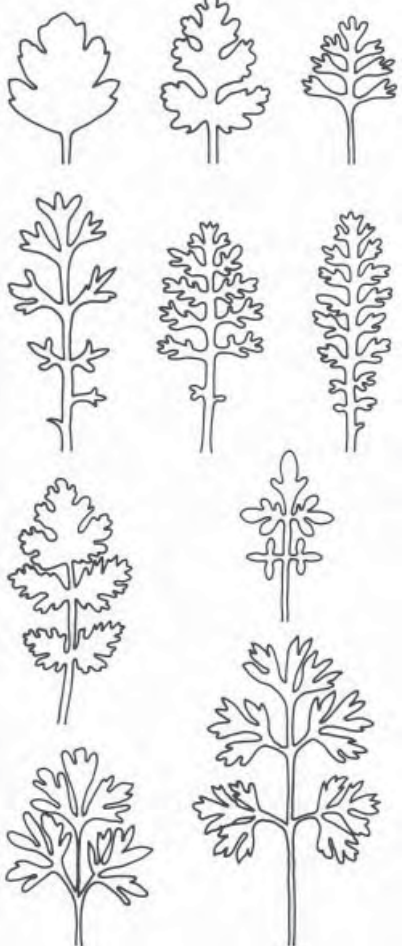
HJÄRTBLAD INDELADE EFTER FORM	
(14 grupper A–O)	
A	<p><i>Trådlika-syllika</i> vanligen högst 1,5 mm breda</p> <p>oskaftade; bladtopp trubbig–spetsig</p>
B	<p><i>Lansettlika</i> längden minst 6 x bredden</p> <p>oskaftade – skaftade; bladtopp spetsig</p>
C	<p><i>Lansettlika</i> längden 2–4 x bredden</p> <p><i>Elliptiska–äggrunda</i></p> <p>bladtopp spetsig</p>
D	<p><i>Avlångt ovala–tunglika</i></p> <p>oskaftade – skaftade</p>
E	<p><i>Ovala</i></p> <p>oskaftade eller mycket kort skaftade</p>

F	<p><i>Ovala–runda</i></p> <p>bladbas tvär, rund eller killik</p>
G	<p><i>Ovala–runda</i> <i>Omvänt äggrunda</i></p> <p>bladbas pil–el.klolik</p>
H	<p><i>Omvänt hjärtlika</i> <i>Omvänt njurlika</i> <i>symmetriska</i> <i>Omvänt äggrunda</i> bladbas killik</p>
I	<p><i>Spadlika – äggrunda</i></p> <p>bladtopp urnupen, tvär el.trubbig</p>
K	<p><i>Delade</i></p>
L	<p><i>Njurlika</i> <i>assymetriska</i></p>
M	<p><i>Citronlika</i></p>
N	<p><i>Hjärtlika</i></p>
O	<p><i>Ej synliga</i> stannar kvar inom fröskalet; ärtväxter</p>

ÖRTBLAD INDELADE EFTER FORM (13 grupper 1–13)		
1	Trådlika eller syllika Tunglika	 Vanligen högst 2 mm breda
2	Lineära	
3	Lansettlika Tunglika	
4	mer eller mindre Parflikiga enkelt	

5	mer eller mindre Parflikiga med stor ändflik	
6	Hjärt-, pil- eller spjutlika	 bladkant helbräddad – tandad
7	Elliptiska Ovala Rutlika Äggrunda Omvänt äggrunda	
8	Runda	 bladkant helbräddad eller svagt oregelbunden

9	<p><i>Hjärtlika</i></p> <p><i>Njurlika</i></p> <p><i>Ovala</i></p> <p><i>Äggrunda</i></p> <p><i>Runda</i></p>	 <p>bladkant helbräddad – tandad</p>
10	<p><i>Kransställda</i> skenbart, då stiplerna hos dessa arter liknar de egentliga bladens skivor</p>	
11	<p><i>Trefingrat</i></p> <p><i>Handflikigt</i></p> <p><i>Handdelat</i></p>	

12	<p><i>Parbladiga</i> småblad helbräddade</p>	
13	<p><i>Parflikiga</i> dubbelt</p> <p><i>Parbladiga</i> småblad enkelt- dubbelt parflikiga</p>	

Sida på vilken aktuell kombination av hjärtblad och örtblad av

olika form (ex A1, A2... osv.) återfinns i bestämningsschemat

ÖRTBLAD

ÖRTBLAD

HJÄRTBLAD

HJÄRTBLAD

	1	2	3	4	5	6
A	S. 18	S. 18	S. 18	S. 18		
B	S. 19	S. 19	S. 19	S.20		S.20
C			S.20	S. 21		S. 21
D	S. 23	S. 23	S. 23	S. 25	S. 26	S. 26
E	S. 32	S. 32	S. 32	S. 32		
F	S. 33	S. 33	S. 33	S. 34	S. 35	S. 36
G						
H			S. 41	S. 41	S. 42	S. 42
I	S. 43		S. 43	S. 43	S. 43	S. 44
K						
L						
M			S. 47			
N						
O						

	7	8	9	10	11	12	13
	S. 18	S. 19			S. 19		S. 19
	S.20				S.20		S.20
	S. 21	S. 22	S. 23		S. 23		S. 23
	S. 27	S. 30	S. 31	S. 31	S. 31		S. 32
	S. 32				S. 33		S. 33
	S. 36	S. 39	S. 40	S. 40	S. 41		S. 41
			S. 41				
	S. 42	S. 43	S. 43				
	S. 44	S. 45	S. 46	S. 47	S. 47		
							S. 47
					S. 47		
	S. 47						
			S. 47				
						S. 47	

A1
a Hjärt- och örtblad vid basen trådsmla, mot bladspetsen tillplattade**Råttsvans, s. 88**

fig.1 (x5)

aa Hjärt- och örtblad helt trådsmla eller sylformiga

b Hjärtbladens längd under 2 mm**Krypnarv, s. 76**

bb Hjärtbladens längd över 6 mm

c Hjärtblad 6–12 x 1–1,5 mm, i tvärsnitt ej cirkulära; örtblad glatta eller med enstaka hår vid basen.....**Grönknavel, s. 72**

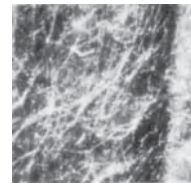

fig.2 (x5)

cc Hjärtblad 8–25 x 0,5–1 mm, i tvärsnitt cirkulära; örtblad vanligen körtelhåriga (fig. 1).....**Åkerspergel, s. 74**

fig.3

A2**Sumpnoppa, s. 170**

A3
a Hjärtbladens längd under 15 mm

b Örtblad vitulliga (fig. 2, ev. lupp); hjärtblad 2 x 0,5–1 mm **Sumpnoppa, s. 170**

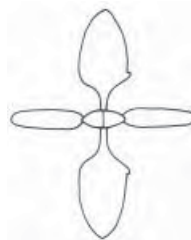

fig.4

bb Örtblad glatta, enstaka hår kan förekomma; hjärtblad 5–14 x 1–2 mm (fig. 27)**Trampört, s. 60**

aa Hjärtbladens längd över 15 mm, mittnerv som längsgående fåra.....**Svartkämpar, s. 162**

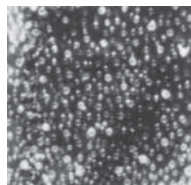

fig.5 (x5)

A4**Korn- eller rågvallmo, s. 92**

A7
a Plantor rosettbildande; örtblad vit-ulliga (fig 2, ev. lupp) eller med spridda hår på ovansidor

fig.27 s.28

b Örtblad vitulliga; hjärtblad 2 x 0,5-1 mm**Sumpnoppa, s. 170**

bb Örtblad med spridda hår på ovansidor; hjärtblad 3,5–7 x 0,75–1 mm.....**Korn- eller rågvallmo, s. 92**

aa Plantor ej rosettbildande; örtblad glatta, enstaka hår kan förekomma; hjärtblad 5–14 x 1–2 mm (fig. 27)**Trampört, s. 60**

A8**Korn- eller rågvallmo, s. 92**

A11
a Hjärtblad 3,5–7 x 0,75–1 mm; örtblad (fig.3, s. 18).**(Korn- eller) rågvallmo, s. 92**

aa Hjärtblad 10–20 x 1–2 mm....**(Vildmorot, s. 128)**

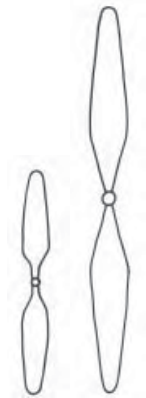

fig. 6 fig. 7

A13**(Vildmorot, s. 128)**

B1**Grönknavel, s. 72**

B2**(Vägmålla, s. 70)**

*→ **B3**
a Örtblad framkommer parvis (fig. 4, s.18), mjöliga (fig. 5, s.18)

b Hjärtblad tydligt skaftade (fig. 6).....**(Svin- eller svenskmålla, s. 68)**

bb Hjärtblad otydligt skaftade (fig. 7).....**(Vägmålla, s. 70)**

aa Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8), ej mjöliga

b Plantor rosettbildande; hjärtblad tunglikt lansettlika (fig. 9); örtblad (fig. 10)**Höstoffbla, s. 223**

bb Plantor ej rosettbildande; hjärtblad ej tunglikt lansettlika (fig.27).....**Trampört, s. 60**

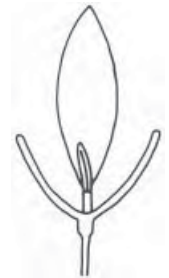

fig. 9

fig. 10

fig. 27 s. 28

B4**Höstfibbla, s. 223**

B6

a Örtblad mjöliga (fig. 5).....(**Vägmålla, s. 70**)

fig. 5 s18

aa Örtblad ej mjöliga.....(**Åkerbinda, s. 66**)

B7se **B3*, s.19**

*→ **B11**

a Hjärtblad med tydlig mittnerv på ovansidor; örtblad glatta eller håriga på bladskaft och bladkanter.....**Vildmorot, s. 128**

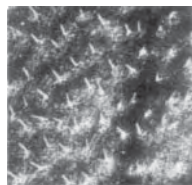

fig. 11 (x5)

aa Hjärtblad saknar tydlig mittnerv på ovansidor; örtblad glatta och matt blågröna.....**Jordrök, s. 94**

B13se **B11 *, s. 20**

C3

a Plantor med mjölksaft.....**Klofibbla, s. 202**

aa Plantor utan mjölksaft

b Hjärtblad håriga, hår vanligen på små förhöjningar, (fig. 11).....se **D3*, s. 24**

bb Hjärtblad glatta

c Örtblad glatta

d Örtblad 1–2 minst 15 mm breda; fr.o.m. andra örtbladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (fig. 12, stipelslida).....**Gårdsskräppa, s. 52** eller **krusskräppa, s. 54**

fig. 12

dd Örtblad 1–2 högst 10 mm breda; stipelslidor saknas.....**Klofibbla, s. 202**

*→ **cc** Örtblad håriga

d Örtblad framkommer parvis (fig. 4)

e Örtblad helbräddade.....**Hönsarv, s. 82**

fig. 4 s. 18

ee Örtblad ej helbräddade.....(**Vanlig korsört, s. 192**)

→ **dd Örtblad framkommer enkeltvis (fig.8)

fig. 8 s. 19

e Örtblad med uppåtriktade tänder; plantor ej rosettbildande**Vanlig korsört, s. 192**

ee Örtblad ej med uppåtriktade tänder; plantor rosettbildande**Klofibbla, s. 202**

fig. 13

C4

a Plantor rosettbildande; örtblad (fig. 13) **Klofibbla, s. 202**

aa Plantor ej rosettbildande; örtblad (fig. 14).....**Vanlig korsört, s. 192**

C6

a Örtblad håriga.....**Knölklocka, s. 168**

aa Örtblad glatta

b Örtblad hjärtlika.....**Tomtskräppa, s. 54**

bb Örtblad spjutlika.....**Bergssyra, s. 58**

fig. 14

C7

a Hjärtblad håriga

b Örtblad skaftade

c Stjälk under hjärtblad kraftigt hårig.....**Nattskatta, s. 150**

cc Stjälk under hjärtblad glatt.....**Paddfot, s. 219**

bb Örtblad oskaftade.....**Rast, s. 134**

aa Hjärtblad glatta

b Örtblad framkommer parvis (fig. 4)

c Örtbladsskivor håriga

d Hjärtblad 2–5 x 1–3 mm.....se **C8 *, s. 22**

dd Hjärtblad 7–11 x 4–8 mm (fig. 15).....**Nattglim, s. 84**

fig. 15

- cc Örtbladsskivor glatta
- d Stjälkar fyrkantiga.....**Rödmire, s. 130**
- dd Stjälkar ej fyrkantiga.....**Våtarv, s. 80** fig. 4 s. 18
- bb Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)
- c Örtbladsskivor glatta
- d Örtbladsskaft med långa flercelliga hår (fig. 16)..... fig. 8 s. 19
.....**Vanlig korsört, s. 192**
- dd Örtbladsskaft utan långa flercelliga hår
- e Fr.o.m. andra örtbladet framkommer bladen ur ett fig. 12 s. 20
hinnaktigt rör (fig. 12, stipelsida).....
.....**Skräppor och syror, s. 52–58**
- ee Stipelsidor saknas.....**Klofibbla, s. 202**
- cc Örtbladsskivor håriga
- d Örtbladsskivor tätt korthåriga.....(**Knölklocka, s. 168**)
- dd Örtbladsskivor ej tätt korthåriga se.....**C3**, s.21**

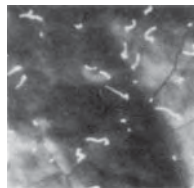

fig. 16 (x5)

C8

- a Örtblad framkommer parvis (fig. 4)
- *→ b Örtbladsskivor håriga
- c Örtbladsskivor 2–5 mm långa(fig. 17)
.....**Sandnarv, s. 78**
- cc Örtbladsskivor 4–10 mm långa.....**Hönsarv, s. 82**
- bb Örtbladsskivor glatta.....**Våtarv, s. 80**
- aa Örtblad framkommer enkeltvis (fig.8)
- b Örtblad tätt korthåriga fig. 17.....(**Knölklocka, s. 168**)
- bb Örtblad glatta
.....**Tomtskräppa, s. 54** eller **bergssyra, s. 58**

fig. 17

- C9****Knölklocka, s. 168** fig. 2 s. 18
- C11**
- a Örtblad 1–2 tredelat flikiga (fig. 18),örtblad småludna fig. 4 s. 18
(ev. lupp) **Riddarsporre, s. 86**
- aa Örtblad 1–2 tredelat flikiga (fig. 19), örtblad glatta fig. 5 s. 18
.....(**Vildpersilja, s. 219**)
- C13**(**Vildpersilja, s. 219**) fig. 8 s. 19
- D1**
- a Hjärtblad tunglikt ovala (fig. 20).....
.....(**Gatkamomill, s. 184**) fig. 12 s. 20
- aa Hjärtblad ej tunglikt ovala..... **Råttsvans, s. 88**
- D2**
- a Plantor rosettbildande; örtblad vitulliga (fig. 2, ev. fig. 18
lupp).....**Sumpnoppa, s. 170**
- aa Plantor ej rosettbildande; örtblad mjöliga (fig. 5).....
.....**Vägmålla, s. 70**
- D3**
- a Plantor med mjölksaft; örtblad framkommer enkeltvis fig. 19
(fig. 8).....se **D4 *, s. 25**
- aa Plantor utan mjölksaft
- b Örtblad glatta eller med spridda hår.
- c Örtblad framkommer parvis (fig. 4) se.(**D4 **, s. 25**)
- cc Örtblad framkommer enkeltvis (fig.8)
- d Fr.o.m. andra örtbladet framkommer bladen ur ett fig. 20
hinnaktigt rör (fig. 12, stipelsida).....se **D7 *, s. 28**

fig. 18

fig. 19

fig. 20

- dd Stipelslidor saknas
- e Örtblad med uppåtriktade tänder; plantor ej rosettbildande.....**Vanlig korsört, s. 192** fig. 2 s. 18
- ee Örtblad ej med uppåtriktade tänder; plantor rosettbildande.....se **D4***, **s. 25**
- bb Örtblad håriga, tornbärande, vit- eller gråulliga (fig. 2, främst undersidor, ev. lupp) eller mjöliga (fig.5) fig. 4 s. 18
- c Örtblad håriga men ej tornbärande, vit- eller gråulliga (fig. 2) eller mjöliga (fig. 5)
- d Hjärtblad håriga (lupp)
- e Hjärtblad 3–6 x 2–4 mm.....**Åkergyllen, s.110**
- *→ ee Hjärtblad 9–20 x 6–10 mm
- f Örtblad skaftade.....**Paddfot, s.219** fig. 5 s. 18
- ff Örtblad oskaftade.....**Rast, s. 134**
- dd Hjärtblad glatta
- e Örtblad med stjärnhår (fig. 21, ev. lupp)**Lomme, s. 98**
- ee Örtblad utan stjärnhår
- f Hjärtbladens längd under 10 mm
- g Fr.o.m. andra örtbladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (fig. 12, stipelslida), som sedan omsluter stammen.....(**Åkerpilört, s. 62**) fig. 12 s. 20
- gg Stipelslidor saknas.....se **C3 ***, **s. 20**
- ff Hjärtbladens längd över 20 mm...**Ryssgubbe, s. 102**
- cc Örtblad tornbärande, vit- eller gråulliga (fig. 2) eller mjöliga (fig. 5)
- d Örtblad med tornar.....**Åkertistel, s. 196** (eller **krustistel, s. 194**)
- dd Örtblad utan tornar
- e Örtblad vit- eller gråulliga
- f Örtblad framkommer vanligen parvis (fig. 4)

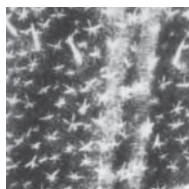

fig. 21 (x5)

- g Hjärtblad 2 x 0,5–1 mm.....**Sumpnoppa, s.170** fig. 4 s. 18
 - gg Hjärtblad 10–15 x 6–9 mm.....**Blåklint, s. 198**
 - ff Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8); hjärtblad 9–14 x 2–5 mm.....**Vanlig pilört, s. 64** fig. 6 s. 19
 - ee Örtblad mjöliga fig. 7 s. 19
 - f Hjärtblad tydligt skaftade (fig. 6).....**(Svin- eller svenskmålla, s. 68)**
 - ff Hjärtblad otydligt skaftade (fig. 7).....**Vägmålla, s. 70** fig. 8 s 19
- D4** fig.13 s.21
- *→ a Plantor med mjölsaft; örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)
 - b Örtblad 1–2 tunglikt ovala med helbräddade eller glest småtandade bladkanter (fig. 22), blad av högre ordning mer eller mindre parflikiga (fig. 13).....**Klofibbla, s. 202** fig. 22
 - bb Örtblad 1–2 med tandade bladkanter (fig. 39–42), blad av högre ordning parflikiga.....se **F7 *****, **s. 36**
 - aa Plantor utan mjölsaft
 - b Örtblad glatta eller med spridda hår
 - c Örtblad framkommer parvis (fig. 4)
 - d Plantor rosettbildande; hjärtblad 2–7 x 1–5 m.....se (**E13 ***, **s. 33**) fig. 23
 - **→ dd Plantor ej rosettbildande; hjärtblad 6–18 x 2–7 mm
 - e Hjärtblad 6–8 x 2–4 mm (fig. 23).....**Vanlig korsört, s. 192**
 - ee Hjärtblad 8–18 x 3–7 mm (fig. 24).....**Brunskära, s. 172**
 - cc Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)
 - d Örtblad med uppåtriktade tänder; plantor ej rosettbildande.....**Vanlig korsört, s. 192** fig. 24
 - dd Örtblad ej med uppåtriktade tänder; plantor rosettbildande.....se **D4***, **s. 25** fig. 39–42 s. 36–37

fig. 22

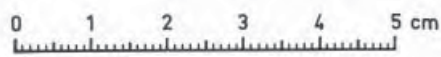
fig. 23

fig. 24

fig. 39–42 s. 36–37

- bb** Örtblad håriga eller tornbärande
- c** Örtblad håriga
- d** Plantor ej rosettbildande; örtblad (fig. 14).....
.....**Vanlig korsört, s. 192**
- dd** Plantor rosettbildande
- e** Örtblad med stjärnhår (fig. 21, ev. lupp).....**Lomme, s. 98**
- ee** Örtblad utan stjärnhår
fig. 2 s.18
- f** Örtblad mer eller mindre parflikiga (fig. 13).....
.....**Klofibbla, s. 202**
- ff** Örtblad parflikiga.....se **F4*, s. 35**
- cc** Örtblad med tornar.....
.....**Krustistel, s.194** eller **åkertistel, s. 196**
fig. 4 s. 18
.....**(Harkål, s.200)**
fig. 5 s. 18
- D5**
- D6**
- a** Örtblad håriga, vit- eller gråulliga (fig. 2, främst undersidor) eller mjöliga (fig. 5)
fig. 8 s. 18
- b** Örtblad håriga men ej vit- eller gråulliga (främst undersidor) eller mjöliga (fig. 5).....**Ryssgubbe, s. 102**
fig. 13 s. 21
- bb** Örtblad vit- eller gråulliga (fig. 2) eller mjöliga (fig. 5)
- c** Örtblad vit- eller gråulliga
fig. 14 s. 21
- d** Örtblad spjutlika, framkommer vanligen parvis (fig. 4)
.....**Blåklint, s. 198**
- dd** Örtblad hjärtlika, framkommer enkeltvis (fig. 8)
fig. 21 s. 24
- e** Hjärtblad 5–10 x 2–4 mm.....
.....**Hästhov, s. 190**
- ee** Hjärtblad 10–20 x 6–11 mm.....**Ullkardborre, s. 222**
- cc** Örtblad mjöliga.....**Vägmålla, s. 70**
- aa** Örtblad glatta
- b** Örtblad framkommer parvis (fig. 4).....**Vägmålla, s. 70**

- bb** Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)
- c** Plantor rosettbildande; stjälk under hjärtblad glatt
- d** Örtblad hjärtlika.....**Tomtskräppa, s. 54** fig. 4 s.18
- dd** Örtblad pillika.....**Ängssyra, s. 56**
- ddd** Örtblad spjutlika.....**Bergssyra, s. 58**
- cc** Plantor ej rosettbildande; stjälk under hjärtblad hårig (lupp).....**Åkerbinda, s. 66** fig. 8 s.19

D7

- a** Plantor med mjölksaft
- b** Örtblad framkommer parvis (fig. 4).....se **F7**, s. 36**
- bb** Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)....se **D4*, s. 25**
- aa** Plantor utan mjölksaft
- b** Örtblad 1–2 med 3–5 tandad bladtopp (fig. 25).....
.....**Åkerranunkel, s. 90** fig. 25
- bb** Örtblad 1–2 med trubbig–spetsig bladtopp
- c** Örtbladsskivor glatta eller med spridda hår
- d** Örtblad enkelnerviga..... **Groblad, s. 160**
- dd** Örtblad fjädernerviga
- e** Örtblad framkommer parvis (fig. 4)
- f** Hjärtblad kort–otydligt skaftade; örtblad 1–2 helbräddade–grovt tandade (fig. 30).....**(Rölleka, s. 178)** fig. 30 s.33
- ff** Hjärtblad tydligt skaftade
- g** Örtblad helbräddade eller svagt oregelbundna
- h** Örtbladsskaft håriga.....**Vätvarv, s. 80**
- hh** Örtbladsskaft glatta.....**(Peningört, s. 96)**
- gg** Örtblad ej helbräddade eller svagt oregelbundna
.....(se **D4**, s. 25**)
- ee** Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)

fig. 25

- *→ f Fr.o.m. andra örtbladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (fig. 12, stipelslida); örtblad helbräddade fig. 2 s.18
- g Hjärtblad asymmetriska (fig. 26)
- h Hjärtblad 5–14 x 1–2 mm (fig. 27)...**Trampört, s. 60**
- hh Hjärtblad 7–10 x 3–5 mm..... **Åkerpilört, s. 62** fig. 5 s.18
- gg Hjärtblad symmetriska
- h Hjärtblad 5–14 x 1–2 mm (fig. 27); plantor ej rosettbildande**Trampört, s. 60** fig. 12 s.20
- hh Hjärtblad 5–15 x 1,5–6 mm; plantor rosettbildande**Skräppor och syror, s. 52–58**
- ff Stipelslidor saknas; örtblad helbräddade – tandade fig. 21 s.24
- g Örtblad 1–2 äggrunda**Hästhov, s. 190**
- gg Örtblad 1–2 ej äggrunda
- h Örtblad med uppåtriktade tänder; plantor ej rosettbildande**Vanlig korsört, s. 192**
- hh Örtblad ej med uppåtriktade tänder; plantor rosettbildandese **D4*, s. 25**
- cc Örtbladsskivor håriga, tornbärande, vit- eller gråulliga (fig. 2, främst undersidor, ev. lupp) eller mjöliga (fig. 5)
- d Örtbladsskivor håriga men ej tornbärande, vit- eller gråulliga eller mjöliga
- e Hjärtblad håriga
- f Hjärtblad med stjärnhår (fig. 21, främst ovansidor, lupp) , hjärtblad 3–6 x 2–4 mm.....**Åkerygillen, s. 110**
- ff Hjärtblad utan stjärnhår, hjärtblad 5–20 x 4–10 mm
- g Örtblad skaftade

fig. 2 s.18

fig. 5 s.18

fig. 12 s.20

fig. 21 s.24

fig. 26

fig. 27

- h Örtblad framkommer parvis (fig. 4).....**Paddfot, s. 219**
- hh Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8).....**(Harkål, s. 200)**
- gg Örtblad oskaftade**Rast, s. 134** fig. 2 s.18
- ee Hjärtblad glatta
- f Örtblad med stjärnhår (fig. 21, ev. lupp).....**Lomme, s. 98**
- ff Örtblad utan stjärnhår fig. 4 s.18
- g Hjärtbladens längd under 16 mm
- h Hjärtblad kort–otydligt skaftade; örtblad 1–2 helbräddade–grovt tandade (fig. 30) **(Rölleka, s. 178)** fig. 5 s.18
- hh Hjärtblad tyligt skaftade
- i Örtblad framkommer parvis (fig. 4)
- k Hjärtblad 2–5 mm långa.....se **C8*, s. 22** fig. 8 s.19
- kk Hjärtblad 7–15 mm långa
- I Stjälk under hjärtblad hårig; hjärtblad (fig. 54).....**(Murgrönsveronika, s. 158)** fig. 12 s.20
- II Stjälk under hjärtblad glatt; hjärtblad (fig. 15).....**(Nattglim, s. 84)**
- ii Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8) fig. 15 s.21
- k Örtblad med uppåtriktade tänder; hår långa och flercelliga (fig. 16)**Vanlig korsört, s. 192** fig. 16 s.22
- kk Örtblad helbräddade eller svagt oregelbundna
- I Fr.o.m. andra örtbladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (fig. 12, stipelslida), som sedan omsluter stammen; plantor ej rosettbildande.....**(Åkerpilört, ss.62)** fig. 21 s. 24
- II Stipelslidor saknas fig. 30 s. 33
- m Örtbladsskivor avsmalnar jämnt **Klofibbla, s. 202**
- mm Örtbladsskivor avsmalnar ej jämnt **(Harkål, s. 200)** fig. 54 s.46
- gg Hjärtbladens längd över 20 mm**Ryssgubbe, s. 102**
- dd Örtbladsskivor tornbärande, vit- eller gråulliga (fig. 2) eller mjöliga (fig. 5)

- e** Örtblad med tornar.....
.....**Krustistel, s. 194** eller **åkertistel, s. 196**
- ee** Örtblad utan tornar fig. 4 s.18
- f** Örtblad vit- eller gråulliga
- g** Örtblad framkommer parvis (fig. 4)
- h** Hjärtblad 2–4 x 0,5–3 mm
- i** Örtblad 1–2 grovt tandade (fig. 31)...(**Gråbo, s. 188**)
- ii** Örtblad 1–2 ej grovt tandade ...**Sumpnoppa, s. 170** fig. 6 s.19
- hh** Hjärtblad 10–15 x 6–9 mm**Blåklint, s. 198**
- gg** Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)
- h** Fr.o.m. andra örtbladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (fig. 12, stipelslida), som sedan omsluter stammen; plantor ej rosettbildande; hjärtblad med håriga kanter(**Vanlig pilört, s. 64**) fig. 7 s.19
- hh** Stipelslidor saknas; plantor rosettbildande.....
.....**Hästhov, s. 190** fig. 8 s.19
- ff** Örtblad mjöliga
- g** Hjärtblad tydligt skaftade (fig. 6)
.....**Svin- eller svenskmålla, s. 68**
- gg** Hjärtblad otydligt skaftade (fig. 7).....
.....(**Vägmålla, s. 70**) fig. 12 s. 20

D8

- a** Plantor med mjölksaftse **F7*, s. 36**
- aa** Plantor utan mjölksaft fig. 16 s.22
- b** Örtbladsskivor glatta eller med spridda flercelliga hår (fig. 16)
- c** Örtblad framkommer parvis (fig. 4)
- d** Örtbladsskaft håriga**Våtarv, s. 80**
- dd** Örtbladsskaft glatta(**Penningört, s. 96**) fig. 31 s.33
- cc** Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)

- d** Fr.o.m. andra örtbladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (fig. 12, stipelslida); örtblad 1–2 helbräddade.....
..... **Skräppor och syror, s. 52–28** fig. 4 s.18
- dd** Stipelslidor saknas; örtblad med tandade bladkanter (fig. 39–42)se **F7***, s. 36** fig. 8 s.19
- bb** Örtbladsskivor håriga
- c** Örtblad med stjärnhår (fig. 21, ev. lupp)
- d** Hjärtblad (främst ovarsidor) och stjälk under hjärtblad med stjärnhår (lupp).....(**Åkergyllen, s. 110**) fig. 12 s.20
- dd** Hjärtblad och stjälk under hjärtblad glatta.....
.....**Lomme, s. 98**
- cc** Örtblad utan stjärnhår fig. 18 s.23
- d** Örtblad framkommer parvis (fig. 4); plantor ej rosettbildande
- e** Hjärtblad 2–5 mm långase **C8*, s. 22**
- ee** Hjärtblad 10–15 mm långa (fig. 54).....
.....(**Murgrönsveronika, s. 158**) fig. 21 s.24
- dd** Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8); plantor rosettbildande (**Harkål, s. 200**) fig. 25 s.27

D9**Murgrönsveronika, s. 158**

D10**Snärjmåra, s. 166**

D11

- a** Örtblad håriga eller småludna (ev. lupp) fig. 28
- b** Örtblad 1–2 tredelat flikiga (fig. 28).....
..... **Stillfrö, s. 214**
- bb** Örtblad 1–2 tredelat flikiga (fig. 18).....
.....**Riddarsporre, s 86** fig. 39–42
s. 36–37
- aa** Örtblad glatta
- b** Örtblad 1–2 med 3–5 tandat bladtopp (fig. 25).....
.....**Åkerranunkel, s. 90** fig. 54 s.46

- bb** Örtblad 1–2 tredelat flikiga (fig. 18–19)
- c** Plantor rosettbildande; örtblad (fig. 18).....
.....**Riddarsporre, s. 86** fig. 2 s.18
- cc** Plantor ej rosettbildande; örtblad (fig. 19).....
.....**Vildpersilja, s. 219**
- D13**
- a** Hjärtblad kort–otydligt skaftade, skaft under 2 mm
.....se (**E13***, s. 33)
- aa** Hjärtblad skaftade, skaft över 4 mm fig. 18 s.23
- b** Örtblad håriga**Stillfrö, s. 214**
- bb** Örtblad glatta.....**Vildpersilja, s. 219**
- E1** **Gatkamomill, s. 184**
- *→ **E2**
- a** Örtblad vitulliga (fig. 2)(**Sumpnoppa, s. 170**) fig. 19 s.23
- aa** Örtblad ej vitulliga**Rödtoppa, s. 221**
- E3**se **E2***, s. 32
- E4**se **E13***, s. 33 fig. 30 s.33
- E7**
- a** Örtblad vitulliga (fig. 2, ev. lupp)
- b** Örtblad 1–2 grovt tandade (fig. 31), framförallt vitulliga undersidor.....**Gråbo, s. 188**
- bb** Örtblad 1–2 ej grovt tandade, helt vitulliga.....
.....(**Sumpnoppa, s. 170**) fig. 31 s.33
- aa** Örtblad (fig. 30) ej vitulliga, enbart med spridda hår ...
.....**Rölleka, s. 178**

E11**Gråbo, s. 188**

*→ **E13**

- a** Örtblad 1–2 helbräddade–grovt tandade (fig. 29–31)
- b** Örtblad glatta
- c** Örtblad 1–2 lineärt lansettlika (fig. 29).....
.....**Gatkamomill, s. 184**
- cc** Örtblad 1–2 ej lineärt lansettlika (fig. 30)
.....(**Rölleka, s. 178**)
- bb** Örtblad håriga
- c** Örtblad (fig. 31) med vitulliga undersidor
.....**Gråbo, s. 188**
- cc** Örtblad (fig. 30) ej med vitulliga undersidor, enbart spridda hår.....**Rölleka, s. 178**
- aa** Örtblad 1–2 parflikiga (fig. 32–35)
- b** Örtblad glatta, ev. några hår vid basen
- c** Örtblad med blågrön vaxartad beläggning (fig. 32)
.....**Gullkrage, s. 186**
- cc** Örtblad gröna utan vaxartad beläggning
- d** Örtblad med kort toppflik (fig. 33).....
.....**Baldersbrå, s. 180**
- dd** Örtblad med lång toppflik (fig. 34).....
.....**Kamomill, s. 182**
- bb** Örtblad håriga (fig. 35)**Åkerkulla, s. 176**
- F1**(**Gatkamomill, s. 184**)
- F2****Rödtoppa, s. 221**
- F3**
- a** Plantor med mjölksaft; örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)se **F7***, s. 36**
- aa** Plantor utan mjölksaft
- b** Örtblad glatta eller med spridda hår

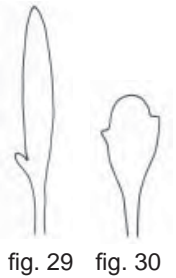

fig. 29 fig. 30

fig. 31

fig. 32 fig. 33

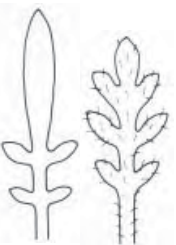

fig. 34 fig. 35

c	Örtblad framkommer parvis (fig. 4)(Brunskära, s. 172)	
cc	Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8).....se F7***, s. 36	fig. 2 s.18
bb	Örtblad håriga, tornbärande eller gråulliga (fig. 2, främst undersidor)	
c	Örtblad håriga men ej tornbärande eller gråulliga	
d	Örtblad med stjärnhår (fig. 21, ev. lupp)	fig. 4 s.18
e	Hjärtblad 1–6 x 0,75–4 mm, glatta eller håriga (lupp).se F8*, s. 39	
ee	Hjärtblad 6–10 x 4–8 mm (fig. 36), glatta..... Sanddådra, s. 212	fig. 8 s.19
dd	Örtblad utan stjärnhår	
e	Örtblad framkommer parvis (fig. 4)	
f	Hjärtblad håriga	
g	Hjärtblad ca 2 mm långa..... Rödtoppa, s. 221	fig. 21 s.24
gg	Hjärtblad 9–15 mm långa	
h	Hjärtblad med mycket tydlig nervatur..... Sminkrot, s. 138	
hh	Hjärtbladmed otydlig nervatur..... Paddfot, s. 219	
ff	Hjärtblad glatta, 2–5 mm långa (fig. 37.....)(Hönsarv, s. 82)	
ee	Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)	
f	Hjärtblad 4–6 mm långa, håriga..... Åkerförgätmigej, s. 136	
ff	Hjärtblad 12–20 mm långa, håriga..... Rast, s. 134	
cc	Örtblad tornbärande eller gråulliga (fig. 2)	
d	Örtblad med tornar..... Åkertistel, s. 196 (eller krustistel, s. 194)	
dd	Örtblad utan tornar..... Blåklint, s. 198	
F4		
a	Plantor med mjölksaft; örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8).....se F7***, s. 36	
aa	Plantor utan mjölksaft	

fig. 36

fig. 37

b	Örtblad glatta eller med spridda hår	fig. 4 s.18
c	Örtblad framkommer parvis (fig. 4)	
d	Hjärtblad 2–7 x 1–5 mm; plantor rosettbildande.....se (E13*, s. 33)	
dd	Hjärtblad 8–18 x 3–7 mm (fig. 24); plantor ej rosettbil- dande.....(Brunskära, s. 172)	fig. 8 s.19
cc	Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8).....se F7***, s. 36	
bb	Örtblad håriga eller tornbärande	
c	Örtblad håriga	
d	Örtblad med stjärnhår (fig. 21, ev. lupp)..... Lomme, s. 98	
*→ dd	Örtblad utan stjärnhår	fig. 21 s.24
e	Örtblad 1–2 helbräddade–grovt tandade (fig. 30)(Rölleka, s. 178)	
ee	Örtblad 1–2 parflikiga (fig. 35)....(Åkerkulla, s. 176)	
cc	Örtblad med tornar..... Krustistel, s. 194 eller åkertistel, s. 196	fig. 24 s.25
F5		
a	Plantor med mjölksaft; örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8).....se F7***, s. 36	fig. 30 s.33
aa	Plantor utan mjölksaft	
*→ b	Örtblad glatta eller med spridda hår	
c	Örtblad helbräddade eller svagt oregelbundna..... Sommargyllen, s. 108	fig. 35 s.33
cc	Örtblad med tandade bladkanter (fig. 39–42).....se F7***, s. 36	
bb	Örtblad håriga	
c	Örtblad med stjärnhår (fig. 21), framkommer parvis (fig. 4)..... Sandtrav, s. 215	
cc	Örtblad utan stjärnhår, framkommer enkeltvis (fig. 8).....se F8***, s. 40	fig. 39–42 s. 36–37

F6

- a Örtblad glatta eller med spridda hår fig. 2 s.18
- b Plantor rosettbildande
- c Örtblad hjärtlika.....**Sommargyllen, s. 108** fig. 4 s.18
- cc Örtblad pilika.....**Ängssyra, s. 56**
- bb Plantor ej rosettbildande; örtblad pilika**Åkervinda, s. 132** fig. 8 s.19
- aa Örtblad gråulliga (fig. 2, främst undersidor)
- b Örtblad framkommer vanligen parvis (fig. 4), örtblad spjutlika.....**Blåklint, s. 198** fig. 16 s.22
- bb Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8), örtblad hjärtlika**Ullkardborre, s. 222**

fig. 38

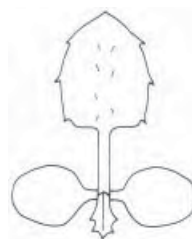

fig. 39

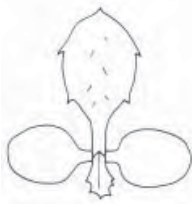
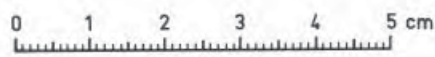

fig. 40

F7

- *→ a Plantor med mjölksaft
- **→ b Örtblad framkommer parvis (fig. 4)
- c Hjärtblad 5–7 x 2–3 mm; örtblad helbräddade**Rävtörel, s. 124**
- cc Hjärtblad 6–12 x 4–8 mm; örtblad upptill sågade (fig. 38).....**Revormstörel, s. 122**
- ***→ bb Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)
- c Örtblad med grönblå färgton, vanligen med spridda flercelliga hår (fig. 16, ev. lupp)
- d Örtblad 1 med nästan tvär bladbas (fig. 39).....**Kålmolke, s. 206**
- dd Örtblad 1 med killik bladbas (fig. 40).....**Svinmolke, s. 208**
- ddd Örtblad 1 med jämnt avsmalnande bladbas.....**Åkermolke, s. 204**
- cc Örtblad mörkt gröna, glatta eller glest ullhåriga (fig. 42, s. 37).....**Maskros, s. 210**

- aa Plantor utan mjölksaft fig. 2 s.18
- b Örtblad 1–2 med 3–5 tandad bladtopp (fig. 25).....**Åkerranunkel, s. 90** fig. 4 s.18
- bb Örtblad 1–2 med trubbig-spetsig bladtopp fig. 8 s.19
- c Örtbladsskivor glatta (ev. lupp) eller med spridda hår fig. 12 s.20
- d Örtblad framkommer parvis (fig. 4) fig. 21 s. 24
- e Örtblad 1–2 helbräddade–grovt tandade enligt fig. 30.....**(Rölleka, s. 178)** fig. 25 s. 27
- ee Örtblad 1–2 ej helbräddade–grovt tandade enligt fig. 30 fig. 30 s. 33
- f Hjärtblad 1,5–3 x 1–2 mm (fig. 43).....**Majveronika, s. 152**
- ff Hjärtblad 5–18 x 3–8 mm
- g Örtblad helbräddade eller svagt oregelbundna; plantor rosettbildande**Penningört, s. 96**
- gg Örtblad ej helbräddade eller svagt oregelbundna; plantor ej rosettbildande.....**(Brunskära, s. 172)**
- dd Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)
- e Fr.o.m. andra örtbladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (fig. 12, stipelslida); örtblad 1–2 helbräddade.....**Ängssyra, s. 56**
- ****→ ee Stipelslidor saknas
- f Örtblad med tandade bladkanter (fig. 39–42).....**se F7***, s. 36**
- ff Örtblad helbräddade**(Viol, s. 126)**
- cc Örtbladsskivor håriga (ev. lupp), tornbärande eller gråulliga (fig. 2, främst undersidor) fig. 42
- d Örtbladsskivor håriga men ej tornbärande eller gråulliga (fig. 2)
- e Örtblad med stjärnhår (fig. 21, ev. lupp)
- f Hjärtblad 1–6 x 0,75–4 mm glatta eller håriga (lupp) fig. 43

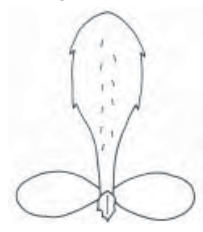

fig. 41

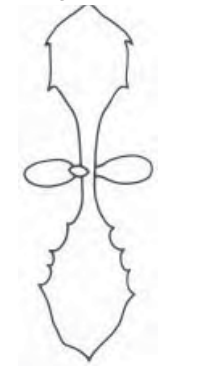

fig. 42

fig. 43

g	Hjärtblad håriga (främst ovansidor), stjärnhår; stjälek under hjärtblad med stjärnhår (fig. 21, ev. lupp)..... Åkergyllen, s. 110	
gg	Hjärtblad glatta; stjälek under hjärtblad glatt	fig. 2 s.18
h	Hjärtblad ca 1,5 x 1 mm; plantdiameter under 20 mm Nagelört, s. 100	fig. 4 s.18
hh	Hjärtblad 2–6 x 1–3 mmse F8**, s. 40	
ff	Hjärtblad 6–10 x 4–8 mm (fig. 36), glatta.....(Sanddådra, s. 212)	fig. 8 s.19
ee	Örtblad utan stjärnhår	
f	Hjärtblad glatta eller glest håriga	
g	Örtblad framkommer parvis (fig. 4)	
h	Örtblad 1–2 helbräddade–grovt tandade enligt fig. 30.....(Rölleka, s. 178)	fig. 11 s.20
hh	Örtblad 1–2 ej helbräddade–grovt tandade enligt fig. 30	fig. 15 s.21
i	Stjälek under hjärtblad glatt	
k	Hjärtblad 2–6 x 1,5–8 mm	
l	Hjärtbladens längd överstiger bredden (fig. 37)	fig. 21 s.24
ll	Hjärtblad av annan form.....se I7*, s.44	
kk	Hjärtblad 7–11 x 4–8 mm (fig. 15).... Nattglim, s. 84	fig. 30 s.33
ii	Stjälek under hjärtblad hårig.....se (I9**, s. 46)	
gg	Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)..... Harkål, s. 200	fig. 36 s.34
ff	Hjärtblad kraftigt håriga, håren vanligen på små förhöjningar (fig. 11)	
g	Hjärtblad 4–6 x 3–6 mm ... Åkerförgätmigej, s. 136	fig. 37 s.34
gg	Hjärtblad 9–20 x 6–10 mm	
h	Örtblad skaftade..... Paddfot, s. 219	
hh	Örtblad oskaftade..... Rast, s. 134	
dd	Örtbladsskivor tornbärande eller gråulliga (fig. 2, främst undersidor)	

e	Örtblad med tornar..... Krustistel, s. 194 eller åkertistel, s. 196	
ee	Örtblad utan tornar	
f	Hjärtblad 4x2–3 mm; örtblad 1–2 grovt tandade (fig. 31)(Gråbo, s. 188)	fig. 4 s.18
ff	Hjärtblad 10–15 x 6–9 mm..... Blåklint, s. 198	
F8		
a	Plantor med mjölksaft.....se F7*, s. 36	fig. 8 s.19
aa	Plantor utan mjölksaft	
b	Örtblad glatta eller med spridda hår (ev. lupp)	
c	Örtblad framkommer parvis (fig. 4)	fig. 12 s.20
d	Hjärtblad 1,5–3 x 1–2 mm (fig. 43).....(Majveronika, s. 152)	
dd	Hjärtblad 4–10 x 3–8 mm	
e	Örtblad helt glatta..... Penningört, s. 96	
ee	Örtblad med spridda hår..(Sommargyllen, s. 108)	fig. 21 s.24
cc	Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)	
d	Fr.o.m. andra örtbladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (fig. 12, stipelslida).. Ängssyra, s. 56	fig. 31 s.33
dd	Stipelslidor saknas	
e	Örtblad helbräddade eller svagt oregelbundna.....se I8*, s. 45	
ee	Örtblad med tandade bladkanter (fig. 39–42).....se F7***, s. 36	fig. 39–42 s. 36–37
bb	Örtblad håriga (ev. lupp)	
*→ c	Örtblad med stjärnhår (fig. 21, ev. lupp)	
d	Hjärtblad (främst ovansidor) och stjälek under hjärtblad med stjärnhår (lupp)..... Åkergyllen, s. 110	fig. 43 s.37
dd	Hjärtblad och stjälek under hjärtblad glatta	

- e Hjärtblad ca 1,5 x 1 mm; plantdiameter under 20mm**Nagelört, s. 100**
- **→ ee Hjärtblad 2–6 x 1–3 mm
- f Bladrosett kompakt; stjärnhår tydliga (fig. 21)..... fig. 4 s.18
.....**Sandtrav*, s. 215**
- ff Bladrosett ej kompakt; stjärnhår otydliga (ev. lupp)
.....**Lomme, s. 98**
- cc Örtblad utan stjärnhår
- d Örtblad framkommer parvis (fig. 4) fig. 8 s.19
- e Stjälk under hjärtblad glatt
- f Hjärtblad 2–5 x 1,5–3 mm (fig. 37).....
.....**(Hönsarv, s. 82)**
- ff Hjärtblad ca 4 x 4 mm**(Brunört, s. 140)**
- ee Stjälk under hjärtblad hårig.....se **(I9**, s.46)** fig. 21 s.24
- ***→dd Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)
- e Hjärt- och örtbladsskaft vingade (fig. 44); hjärtblad
vanligen glest håriga (ev. lupp)**Harkål, s. 200** fig. 37 s.34
- ee Hjärt- och örtbladsskaft ej vingade; hjärtblad glatta
.....**Vägsenap, s. 213**

*Vid övergång från F3 (s. 34) utgår sandtrav.

fig. 44

F9se **I9*, s. 46**

*→ F10

- a Stjälkar med krökta borst.....**Snärjmåra, s. 166**
- aa Stjälkar nästan glatta.....**Blåmadra, s. 164**

F11

- a Örtblad håriga eller småludna (ev. lupp)
- b Hjärtblad 1,5–2,5 x 1–2 mm, kort-otydligt skaftade, skaft under 1mm**Jungfrukam, s. 216** fig. 8 s.19
- bb Hjärtblad 4–13 x 1,5–7 mm, mycket tydligt skaftade, skaft över 3 mm fig. 18 s.23
- c Örtblad 1–2 tre-femflikiga (fig. 45), blad av högre ordning tredelade med skaftade, tandade eller flikiga småblad.....**Revsmörblomma, s. 212** fig. 25 s.27
- cc Örtblad 1–2 tredelat flikiga (fig. 28).....
.....**(Stillfrö, s. 214)** fig. 28 s. 31
- ccc Örtblad 1–2 tredelat flikiga (fig. 18).....
.....**Riddarsporre, s. 86**
- aa Örtblad glatta
- b Örtblad 1–2 med 3–5 tandad bladtopp (fig. 25).....
.....**Åkerranunkel, s. 90**
- bb Örtblad 1–2 tredelat flikiga (fig. 18).....
.....**Riddarsporre, s. 86**

fig. 45

F13se **(E13*, s. 33)**

G9

- a Hjärtblad 8–15 x 7–11 mm (fig. 46); stjälk under hjärtblad tvåsidigt hårig (ev. lupp); örtblad utdraget äggrunda.....**Dån, s. 142**
- aa Hjärtblad 5–8 x 4–7 mm (fig. 47); stjälk under hjärtblad glatt; örtblad hjärtlika.....**Plister, s. 144–146**

fig. 46

H3se **(H8*, s. 43)**

H4

- a Örtblad glatta eller glest ullhåriga, framkommer enkeltvis (fig. 8).....**(Maskros, s. 210)**
- aa Örtblad håriga (ev. lupp)

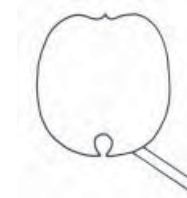

fig. 47

- b Örtblad med stjärnhår (fig. 21, ev. lupp), hjärtblad 2,5–6 x 1,5–3 mm(**Lomme, s.98**)
 - bb Örtblad utan stjärnhår; hjärtblad 7–13 x 9–17 mm (fig. 48).....se **H7***, **s. 22** fig. 8 s.19
- H5**se **H7***, **s. 42**

- H6****Åkervinda, s. 132** fig. 21 s.24

- H7**
- a Örtblad glatta eller glest ullhåriga, framkommer enkeltvis (fig. 8).....(**Maskros, s. 210**)
 - aa Örtblad håriga (ev. lupp)
 - b Örtblad med stjärnhår (fig. 21, ev. lupp); hjärtblad 2,5–6 x 1,5–4 mm.....se (**H8***, **s. 43**)
 - bb Örtblad utan stjärnhår
 - *→ c Hjärtblad 3–6 x 4–8 mm (fig. 49), vanligen med håriga kanter.....**Gängel, s. 174**
 - cc Hjärtblad 7–13 x 9–17 mm fig. 48), glatta
 - d Hjärtbladsskaft håriga; stjälk under hjärtblad smakar rädisa**Åkerrättika, s. 104**
 - dd Hjärtbladsskaft glatta; stjälk under hjärtblad smakar ej rädisa
 - e Örtblad stjälskomfattande fr.o.m. 3:e eller 4:e bladet; stjälk under hjärtblad smakar kålrot.....**Åkerkål, s. 215**
 - ee Örtblad ej stjälskomfattande; stjälk under hjärtblad saknar karakteristisk smak.....**Åkersenap, s. 106**

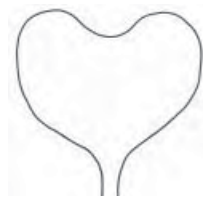
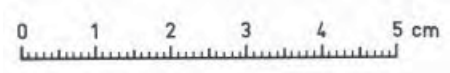

fig. 48

fig. 49

- *→ **H8**
 - a Hjärtblad (främst ovansidor) och stjälk under hjärtblad med stjärnhår (fig. 21, lupp).....(**Åkeryllan, s. 110**)
 - aa Hjärtblad och stjälk under hjärtblad glatta(**Lomme, s. 98**)
- H9****Etternässla, s. 50**
- I 1**(**Råttsvans, s. 88**) fig. 4 s.18
- I 3**
- a Hjärtblad håriga
 - b Hjärtblad 4–6 x 3–6 mm ...**Åkerförgätmigej, s. 136**
 - bb Hjärtblad 9–15 x 7–10 mm**Sminkrot, s. 138**
 - aa Hjärtblad glatta
 - b Örtblad framkommer parvis (fig. 4), stjärnhår (fig 21, ev. lupp).....**Sanddådra, s. 212** fig. 8 s.19
 - bb Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8), ej stjärnhårse **F7***, s. 36**
- I 4**se **F7***, s. 36**
- I 5** fig. 21 s.24
- a Örtblad glatta eller med spridda hår.....se **F5***, **s. 35**
 - aa Örtblad håriga
 - b Örtblad med stjärnhår (fig. 21), framkommer parvis (fig. 4).....**Sandtrav, s. 215**
 - bb Örtblad utan stjärnhår, framkommer enkeltvis (fig. 8).....**Harkål, s. 200**

I 6

- a Örtblad hjärtlika; plantor rosettbildande
- b Örtblad glatta eller med spridda hår..... fig. 4 s.18
.....(**Sommargyllen**,s. 108)
- bb Örtblad håriga.....**Knölklocka**, s. 168
- aa Örtblad pillika; plantor ej rosettbildande..... fig. 15 s.21
.....**Åkervinda**, s. 132

I 7

- a Plantor med mjölksaft.....se **F7*****, s. 36
- aa Plantor utan mjölksaft
- b Örtblad framkommer parvis (fig. 4) fig. 36 s.34
- c Örtblad håriga (ev. lupp)
- d Örtblad med stjärnhår (fig. 21, ev. lupp)
- e Hjärtblad 2–4 x 1–3 mm.....**Sandtrav**, s. 215 fig.49 s.42
- ee Hjärtblad 8–11 x 6–9 mm (fig. 36).....
.....(**Sanddådra**, s. 212)

- dd Örtblad utan stjärnhår
- e Stjälk under hjärtblad hårig.....se (**I 9****, s. 46)
- ee Stjälk under hjärtblad glatt

- *→ f Hjärtblad 2–6 x 2–8 mm
- g Örtblad kort–osydligt skaftade.....
.....**Åkermyntha**, s. 220

- gg Örtblad skaftade
- h Hjärtblad hästskoformade (fig. 50) eller med nästan tvär bladbas (fig. 51)**Brunört***, s. 140
- hh Hjärtbladens bredd överstiger längden (fig. 49)
.....**Gängel**, s. 174

- ff Hjärtblad 7–11 x 4–8 mm (fig. 15).....**Nattglim**, s. 84
- cc Örtblad glatta; planta ej rosettbildande
- d Stjälkar fyrkantiga.....**Rödmire**, s. 130

*Vid överång från F7 (s. 38) gäller ()

fig. 50

fig. 51

- dd Stjälkar ej fyrkantiga.....**Majveronika**, s. 152
- bb Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8) fig. 4 s.18
- c Örtblad glatta eller med spridda flercelliga hår (fig. 16).....se **F7*****, s. 37 fig. 8 s.19
- cc Örtblad håriga
- **→ d Hjärtblad glatta eller glest håriga
- e Hjärt- och örtbladsskaft vingade (fig. 44); hjärtblad vanligen glest håriga (ev. lupp).....**Harkål**, s. 200 fig. 16 s.22
- ee Hjärt- och örtbladsskaft ej vingade; hjärtblad glatta (fig. 52).....(**Knölklocka**, s. 168) fig. 21 s.24
- dd Hjärtblad kraftigt håriga.....
.....**Åkerförgätmigej**, s. 136 fig. 39–42 s. 36–37

I 8

- a Örtblad framkommer parvis (fig. 4)
- b Örtblad glatta eller med spridda hår
- c Hjärtblad 1,5–3 x 1–2 mm (fig. 43)..... fig. 43 s.37
.....(**Majveronika**, s. 152)
- cc Hjärtblad 4–8 x 3–6 mm....(**Sommargyllen**, s. 108)
- bb Örtblad håriga fig. 44 s.40
- c Örtblad med stjärnhår (fig. 21)**Sandtrav**, s. 215
- cc Örtblad utan stjärnhår
- d Stjälk under hjärtblad hårigse (**I 9****, s. 46)
- dd Stjälk under hjärtblad glatt.....**Brunört**, s. 140
- aa Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)
- b Örtblad glatta eller med spridda hår fig. 52
- *→ c Örtblad helbräddade eller svagt oregelbundna
- d Bladskäft med glänsande överhudsceller.....
.....**Sommargyllen**, s. 108
- dd Bladskäft saknar glänsande överhudsceller.....
.....**Viol**, s. 126
- cc Örtblad med tandade bladkanter (fig. 39–42).....
.....se **F 7*****, s. 36
- bb Örtblad håriga.....se **I 7****, s 45

fig. 52

- a** Örtblad framkommer parvis (fig. 4)
- b** Örtblad håriga
- c** Örtblad med brännhår (fig. 53)..... fig. 4 s.18
.....**Etternässla, s. 50**
- cc** Örtblad utan brännhår
- d** Hjärtblad håriga
- e** Örtblad 1–4 vanligen helbräddade–svagt oregelbundna..... fig. 8 s.19
.....**Åkermynta, s. 220**
- ee** Örtblad sågade.....**Åkersyska, s. 148** fig. 43 s.37
- dd** Hjärtblad glatta
- e** Stjälk under hjärtblad glatt eller med enstaka hår; hjärtblad 2–5 x 2–4 mm.....**Åkermynta, s. 220** fig. 45 s.41
- ee** Stjälk under hjärtblad hårig; hjärtblad 3–15 x 2, 5–11 mm
- f** Hjärtblad 3–8 x 2,5–7 mm (fig. 43); örtblad fjäder-nerviga
- g** Stjälk under hjärtblad kraftigt hårig, hår korta.....
.....**Åker- eller trädgårdsveronika, s. 156**
- gg** Stjälk under hjärtblad hårig, hår långa.....
.....**Fältveronika, s. 154**
- ff** Hjärtblad 10–15 x 7–11 mm (fig. 54); örtblad hand-nerviga.....**Murgrönsveronika, s. 158**
- bb** Örtblad glatta.....**Majveronika, s. 152**
- aa** Örtblad framkommer enkeltvis (fig. 8)
- b** Örtblad 1–2 tre–femflikiga (fig. 45), blad av högre ordning tredelade med skaftade, tandade eller flikiga småblad.....**Revsörblomma, s. 212**
- bb** Örtblad naggade eller bukttandade
- c** Örtbladsskivor håriga.....**Knölklocka, s. 168**
- cc** Örtbladsskivor glatta.....**Viol, s. 126**

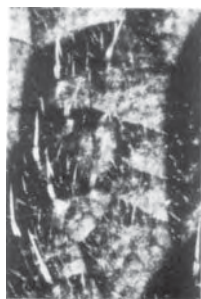

fig. 53 (x5)

fig. 54

I 10se **F10***, s. 40

I 11

- a** Örtblad 1–2 tre–femflikiga (fig. 45), blad av högre ordning tredelade med skaftade, tandade eller flikiga småblad.....**Revsörblomma, s. 212**
- aa** Örtblad 1–2 tredelat flikiga (fig. 18)..... fig. 18 s.23
.....**(Riddarsporre, s. 86)**

K13**Skatnäva, s. 120**

L11

- a** Plantor med långa utstående hår..... fig. 45 s.41
.....**Fliknäva, s. 116**
- aa** Plantor med kort tät behåring.....
.....**Mjuk- eller sparvnäva, s. 118**

M3**Småsporre, s. 221**

M7**Småsporre, s. 221**

N9**Skär kattost, s. 218**

O12

- a** Örtblad 1–2 helt förkrympta, 3–4 med ett par småblad
- b** Småbladens längd ca 3 x bredden.....
.....**Sparvvicker, s. 217**
- bb** Småbladens längd minst 6 x bredden.....
.....**Sommarvicker, s. 217**
- aa** Örtblad 1–2 helt förkrympta, 3–4 med två par småblad
- b** Stipler helbräddade (fig. 55); stjälkar med utstående ullhår.....**Luddvicker, s. 114**
- bb** Stipler fliktandade (fig. 56); stjälkar utan utstående ullhår.....**Duvvicker, s. 112**

fig. 55 (x5)

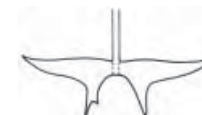

fig. 56 (x10)

Åkerfräken

Equisetum arvense L.
fam. Equisetaceae

Åkerfräken är flerårig och tillhör kärnkryptogamerna. Arten sprids huvudsakligen genom sitt mycket djupgående underjordiska system av krypande jordstammar. Under hösten anlägges strax under markytan sporbärande skott, vilka utvecklas tidigt på våren (mars–maj). Dessa skott har 10–20 cm höga, ogrenade, ledade, ihåliga stjälkar av gulbrun färg. Vid den åttkantiga stjälkens leder sitter små blad i krans. Dessa blad är sammanväxta till slidor, vars tänder är svartaktiga. Varje stjälk bär i toppen ett klubblikt ax med sporgömmen. I samband med att de under våren utvecklade stjälkarna nedvissnar, skjuter sterila skott upp. Dessa saknar ax. Den 20–30 cm höga stjälken är ledad, rund och räfflad samt starkt grenig. De upprätta fyrkantiga och ledade grenarna sitter i kransar vid var led. Stjälkslidorna är kortare än närmaste grenslida, vilken är grön eller brunaktig. Åkerfräken förekommer allmänt i alla jordbruksbygder och i alla typer av grödor.

Förväxlingsmöjligheter: Kärrfräken. Utvecklar ej några gulbruna stjälkar tidigt under våren utan den sporbärande stjälken är liksom de sterila skotten gröna och kransgreniga. De båda formerna utvecklas samtidigt (juni) och blir 20–40 cm höga. Grenarna är fem–sexkantiga. Stjälkslidorna är mycket längre än närmaste grenslida, som är svartbrun. Allmän.

Etternässla

Urtica urens L.
fam. *Urticaceae*

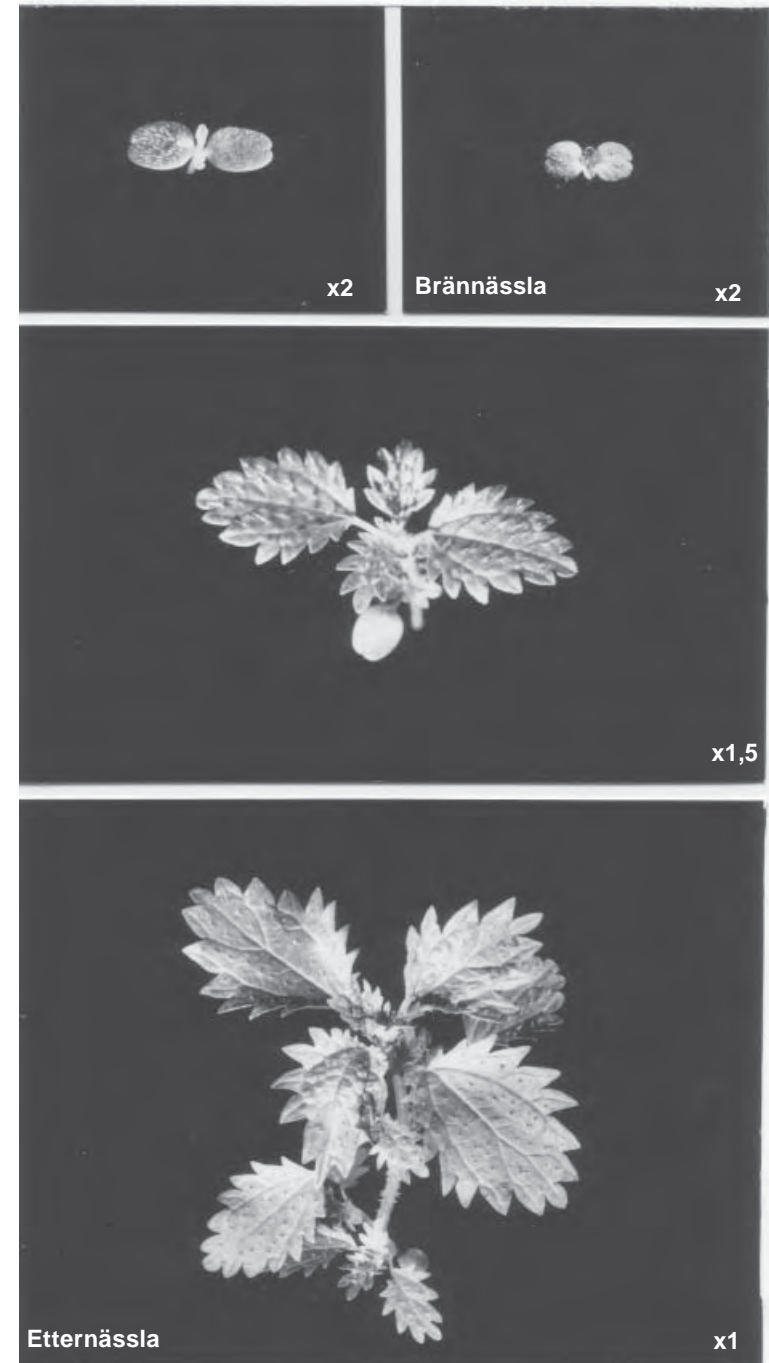
Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt eller svagt hårig, övre delen.

Hjärtblad: Bladskiva 4,5–6 x 3–4 mm. Bladskaft 3–6 mm. Bladskiva oval eller äggrund–omvänt äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp svagt urnupen. Bladbas killik–rund. Nervatur otydlig. Bladöversida och bladskaft håriga, hår korta. Bladundersida glatt.

Örtblad: Bladskiva 12–15 x 8–11 mm. Bladskaft 3–5 mm. Bladskiva oval–brett äggrund. Bladkant grovt sågad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas rund. Fjädernervigt. Bladöversida tätt hårig med enstaka brännhår. Bladundersida och bladskaft tätt håriga.

Etternässla är ettårig och sommarannuell. *Örtbladen framkommer parvis*, och arten är av direkt sträckledad typ med korsvis motsatta blad. Sidoskottsbildningen inträder tidigt från hjärt- och nedre örtbladsveckan. Arten har en 10–30 cm hög från basen grenig, upprätt stjälk. De gröna blommorna sitter i axlika samlingar från bladveckan och blommor under juli–sept. Etternässla förekommer allmänt i alla jordbruksbygder och speciellt i köksväxtodlingar.

Förväxlingsmöjligheter: *Brännässla* (hjärtblad nästan runda, 2–3 x 2–3 mm).

Gårdsskräppa

Rumex longifolius DC.
fam. Polygonaceae

Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 8–15 x 3–5 mm. Bladskäft 3–5 mm. Bladskiva ovalt lansettlik–lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas killik. Nervatur otydlig. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 14–25 x 9–18 mm. Bladskäft 7–20 mm. **Blad 1 (– 2):** Bladskiva oval–äggrund. Bladkant helbräddad. **Blad 2 (– 3)** och följande: Bladskiva ovalt lansettlik. Bladkant svagt oregelbunden–vågkantad och krusad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas tvär–killik. Fr.o.m. andra bladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (stipelslida). Fjädernervigt. Glatt.

Gårdsskräppa är flerårig (perenn) med en kraftig pålrot. Arten förökar sig huvudsakligen genom frön, som vanligen är vårgroende. *Örtbladen framkommer enkeltvis*, och under första året utbildas ett mer eller mindre rikbladigt och grenigt rosettskott. Under hösten vissnar örtbladen vanligen helt. Andra året utväxer en upprätt, 50–120 cm lång, hård stjälk. De kortskaftade stjälkbladen är strödda och lansettlika samt i kanten krusiga. De små gröna blommorna är kortskaftade och sitter i kruslika knippen, som är sammanförda till en tät, yvig, bladlös kvastlik blomställning. De trekantiga rödbruna och glänsande fröna (eg. frukter av nöttyp) omslutes av de tre inre njurlika hyllebladen, vilka till skillnad från krus- och tomtskräppa saknar knölliknande bildning vid basen. Gårdsskräppa blommar under juli–aug. och hybridiserar lätt med krus- och tomtskräppa. Arten förekommer allmänt i alla jordbruksbygder utom på Öland och Gotland, där den är sällsynt. Gårdsskräppa kan bli besvärlig i vallar och i vårsäd efter vallbrott.

Förväxlingsmöjligheter: *Krus- och tomtskräppa* (s. 54), *ängssyra* (s. 56) och *bergssyra* (s. 58).

Krusskräppa

Rumex crispus L.
fam. Polygonaceae

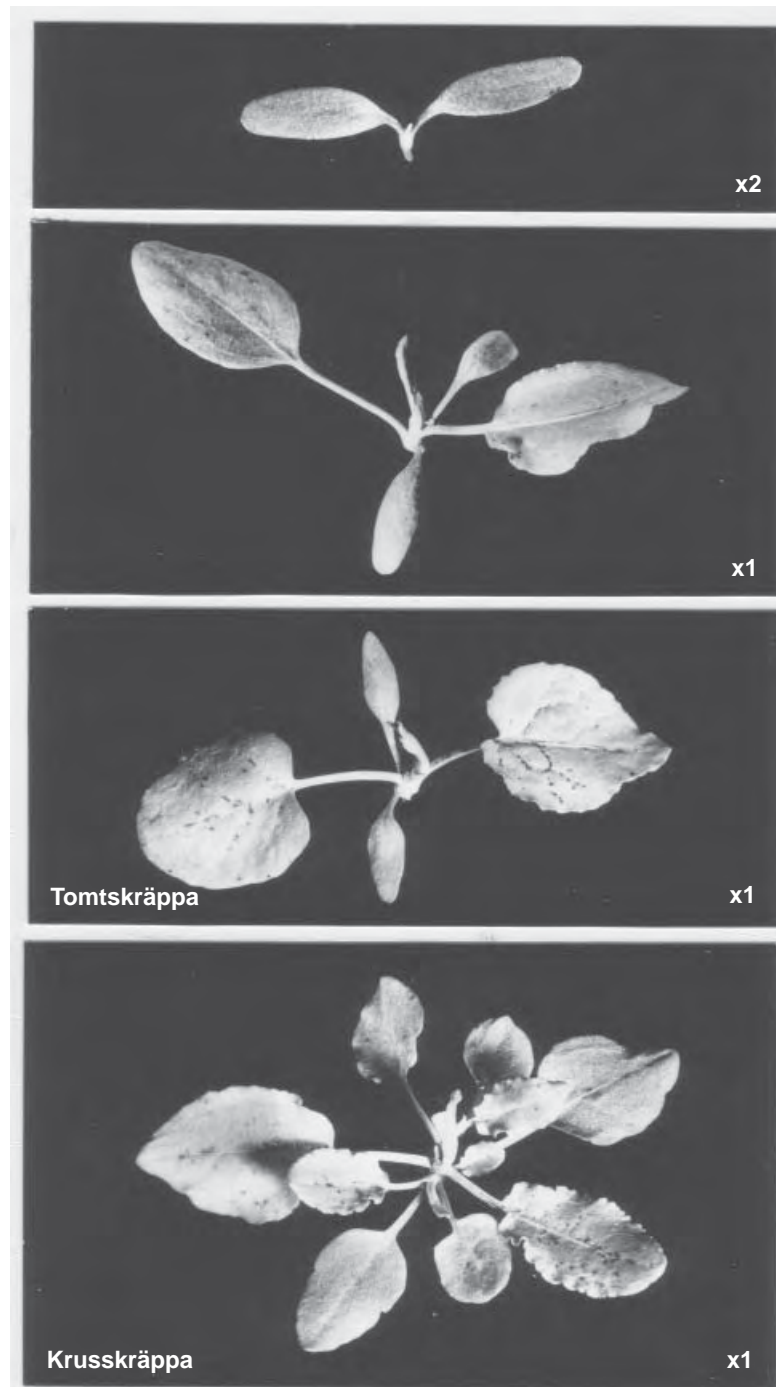
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 8–12 x 2–4,5 mm. Bladskäft 2–4 mm. Bladskiva ovalt lansettlik–lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas killik. Nervatur otydlig. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 15–25 x 10–18 mm. Bladskäft 6–17 mm. **Blad 1 (–2):** Bladskiva rund–äggrund, ibland även oval. Bladkant helbräddad. **Blad 2 (– 3) och följande:** Bladskiva oval–äggrund. Bladkant svagt oregelbunden–vågkantad och krusad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas killik–rund. Fr.o.m. andra bladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (stipelslida). Fjädernervigt. Glatt.

Krusskräppa är flerårig (perenn) med en kraftig pålrot och förökar sig huvudsakligen genom frön, som vanligen är vårgroende. Örtbladen framkommer enkeltvis, och under första året utbildas ett mer eller mindre rikbladigt och grenigt rosettskott. Under hösten vissnar örtbladen vanligen helt. Andra året utväxer den upprätta, 40–100 cm långa stjälken. De kortskaftade stjälekbladen är strödda och smalt lansettlika samt i kanten starkt krusiga. Blommorna är små, gröna och kortskaftade. De sitter i kranslika knippen, som är sammanförda till en tämligen gles klaselik blomställning, vars nedre grenar har stödblad. De rödbruna, glänsande fröna (eg. frukter av nöttyp) är trekantiga och omslutes av de tre inre hyllebladen, av vilka ett eller alla tre bär en knöliknande bildning vid basen. Krusskräppa blommar i juli–aug. och hybridiserar lätt med gårds- och tomtskräppa. Arten förekommer allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder upp till Dalsland och Uppland och kan bli besvärlig i vallar och i vårsäd efter vallbrott.

Förväxlingsmöjligheter: Gårdsskräppa (s. 52), tomtskräppa (örtblad med tvär–hjärtlik bladbas), ängssyra (s. 56) och bergssyra (s. 58).

Ängssyra

Rumex acetosa L..
fam. Polygonaceae

Stjälk under hjärtblad: Mycket kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 6–9 x 3–6 mm. Bladskaft 2–4 mm. Bladskiva oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik–rund. Nervatur otydlig. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 12–20 x 8–12 mm. Bladskaft 5–10 mm. Bladskiva oval–elliptisk, så småningom lansettlik–pillik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas killik–rund, så småningom pillik. Fr.o.m. andra bladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (stipelslida). Mittnerv tydlig. Glatt.

Ängssyra är flerårig (perenn), och dess rotsystem består antingen av kraftiga birötter eller av en pålrot. Övre delen av denna kan dela sig, varvid flikarna böjer sig något utåt och bildar nya rosettskott. Arten förökar sig dock huvudsakligen genom frön, vilka är både höst- och vårgroende. Örtbladen framkommer enkeltvis och bildar en örtbladsrosett (huvudskott). Under första året utbildas ofta flera sidorosetter. Övervintringen sker vanligen på vintergrönt stadium. Under andra året bildas från huvudskottets nedre del en eller flera, 30–50 cm höga stjälgar. Stjälkens övre blad är oskaftade. Blommorna är röda och gröna samt skaftade och sitter i kransar ovanför varandra i klaselika samlingar. Ängssyra blommar i maj–juli och förekommer allmänt i alla jordbruksbygder och då speciellt på lättare jordar. Arten kan bli besvärlig i vallar.

Förväxlingsmöjligheter: Gårdsskräppa (s. 52), krus- och tomtskräppa (s. 54) och bergssyra (s. 58).

Bergssyra

Rumex acetosella L.
fam. Polygonaceae

Stjälk under hjärtblad: Mycket kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 5–9 x 1,5–2,5 mm. Bladskaft 1–2 mm. Bladskiva ovalt lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas killik. Nervatur ej synlig. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 10–15 x 6–12 mm. Bladskaft 3–6 mm. Bladskiva nästan rund–oval, så småningom lansettlik–spjutlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig, så småningom spetsig. Bladbas killik–rund, så småningom spjutlik. Fr. o.m. andra bladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (stipelslida). Mittnerv tydlig. Glatt.

Bergssyra är flerårig (perenn) och förökar sig både med rotutlöpare och genom frön. Arten är höst- och vårgroende. *Örtbladen framkommer enkeltvis*. Bergssyra utbildar under första året en örtbladsrosett (huvudskott). På vårgrodda plantor växer rotutlöpare ut från knoppar på huvudroten, från vilka det under hösten kan bildas bladrossetter. Övervintringen sker vanligen på vintergrönt rosettstadium. Under andra året utväxer från huvudskottets bas en eller flera enkla eller greniga, 10–30 cm höga, spensliga stjälkar. Dessa bär små röda eller blekgröna skaftade blommor, vilka sitter i kransar ovanför varandra i klaselika samlingar. Hela plantan är vanligen rödaktig. Arten blommar i juni–aug. och förekommer allmänt i alla jordbruksbygder och då speciellt på torra sandjordar.

En art, som ofta införes under *R. acetosella*, är *R. tenuifolius*, vilken skiljer sig från föregående genom sina smala blad (sällan över 2 mm) och trådsmla basflikar.

Förväxlingsmöjligheter: Gårdsskräppa (s. 52), krus- och tomtskräppa (s. 54), ängssyra (s. 56) och groblad (s. 160).

Trampört

(trampgräs)

Polygonum aviculare L.
fam. Polygonaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång – lång, ofta rödaktig. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 5–14 x 1–2 mm. Oskaftat. Bladskiva lineär. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Nervatur ej synlig. Bladskiva glatt eller mycket glest hårig. Långt sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 13–30 x 3–8 mm. Bladskaft svårbestämbart. Bladskiva lansettlik–ovalt lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas avsmalnar jämnt. Fr.o.m. andra bladet framkommer bladen ur ett mer eller mindre silverglänsande, hinnaktigt rör (stipelslida), som sedan omsluter stammen. Mittnerv tydlig. Bladskiva glatt eller glest hårig.

Trampört är ettårig och sommarannuell och har en mycket skarpt avgränsad gröningsperiod, april–maj. *Örtbladen framkommer enkeltvis*, och arten är av direkt sträckledad typ. Stamskottets första internodium är dock svagt förlängt. Sidoskottsbildningen inträder vanligen mycket tidigt. Arten har en 15–50 cm lång, ofta nedliggande, starkt grenig och bladig stjälk. Denna kan hålla sig mer eller mindre upprätt genom att ta stöd mot grödan. Blommorna är små och röda eller vita och sitter ensamma eller i små knippen i bladvecken utmed nästan hela stjälken. Arten blommar i juni–okt. och förekommer allmänt i alla jordbruksbygder. Speciellt besvärlig kan trampört bli i vårsäd på lätta och torra jordar.

Förväxlingsmöjligheter: Grönknavel (s. 72), åkerspergel (s. 74), vallmoarter (s. 92) och svartkämpar (s. 162).

Åkerpilört

Persicaria maculosa Gray
fam. Polygonaceae

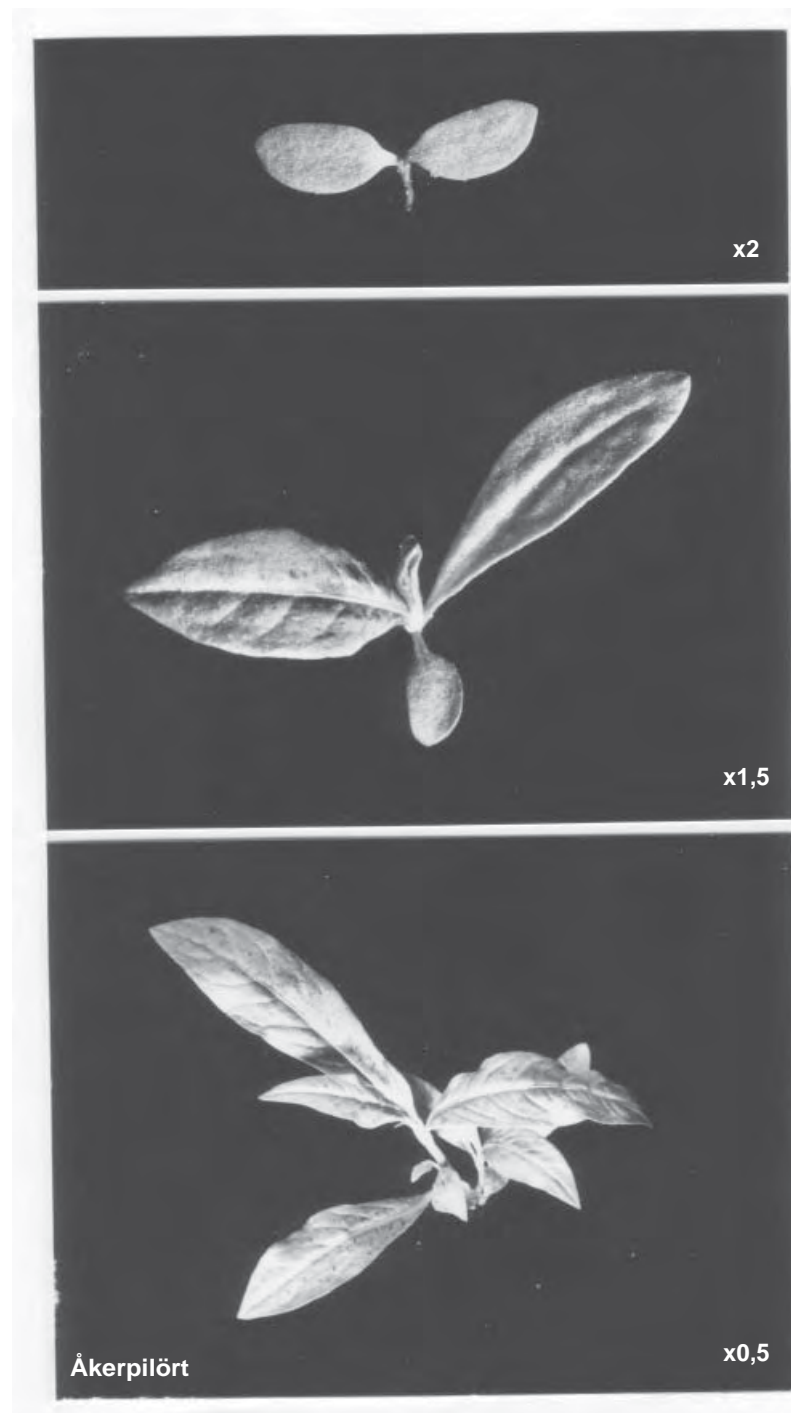
Stjälk under hjärtblad: Lång, ofta rödaktig. Glatt eller svagt hårig.

Hjärtblad: Bladskiva 7–10 x 3–5 mm. Bladskaft 1–2 mm. Bladskiva vanligen asymmetrisk, oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik-rund. Nervatur ej synlig. Glatt eller mycket glest hårigt, inga kanthår. Långt sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 18–40 x 6–13 mm. Bladskaft 0–3 mm. Bladskiva oval-lansettlik, ofta svartfläckig. Bladets längd: bredd, ca 3:1. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig-spetsig. Bladbas jämnt avsmalnande. Fr.o.m. andra bladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (stipelslida), som sedan omsluter stammen. Stipelslidans övre kant är långhårig. Fjädernervigt. Bladöversida glatt, kanthår. Bladundersida glatt eller glest hårig, hår korta (lupp).

Åkerpilört är ettårig och sommarannuell. Örtbladen framkommer enkeltvis, och arten är av direkt sträckledad typ. Stamskottets första internodium är dock ofta svagt förlängt. Sidostkottsbildningen inträder tidigt. Den 15–50 cm långa, greniga stjälken är ofta till att börja med något nedliggande för att sedan bli upprätt, vilket underlättas av att noderna är knäböjda. Blomställningarna är topp- eller sidoställda. Blommorna är rosafärgade eller röda (säll. vita) och samlade i 1–3 cm långa täta ax. Axskaften och hyllebladen saknar gula körtelhår. Arten blommar i juli–aug. och är tämligen allmän i Götalands och Svealands jordbruksbygder. Speciellt besvärlig kan åkerpilört bli på lätta, fuktiga och mullrika jordar.

Förväxlingsmöjligheter: *Bitterpilört* (hjärtblad 5–7 x 4–5 mm; första örtbladet med trubbig-nästan rund bladtopp, smak brännande), *vanlig pilört* (s. 64) och *vattenpilört* (stjälk under hjärtblad och hjärtblad med körtelhår liksom på stipelslidor; örtblad med rund bladbas).

Vanlig pilört

Persicaria lapathifolia (L.) Gray
fam. Polygonaceae

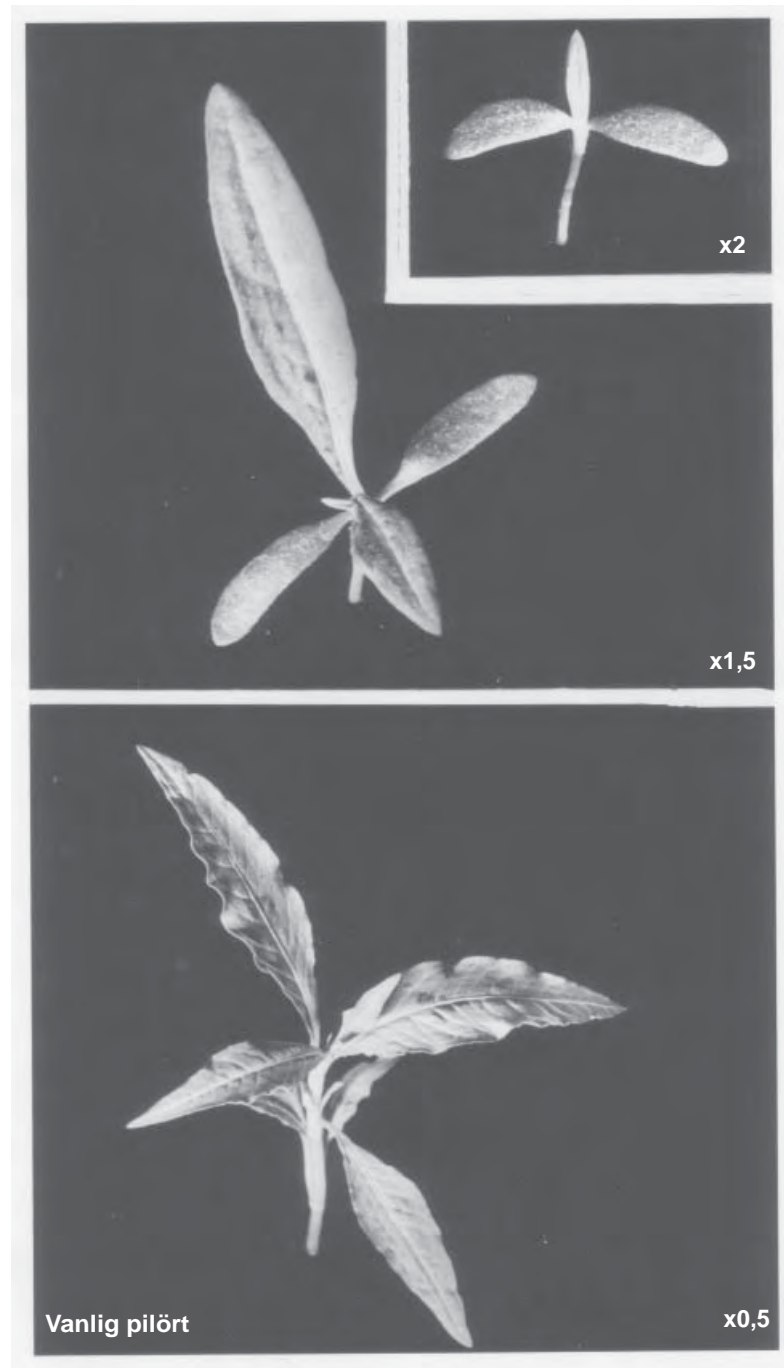
Stjälk under hjärtblad: Lång, ofta rödaktig. Glatt eller svagt hårig.

Hjärtblad: Bladskiva 9–14 x 2–5 mm. Bladskäft 1–2 mm. Bladskiva asymmetrisk, ovalt lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig-spetsig. Bladbas killik. Nervatur ej synlig. Bladskiva glest hårig, ofta körtelhår. Bladkant hårig. Långt sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 15–40 x 5–10 mm. Bladskäft 0–3 mm. Bladskiva lansettlik, ofta svartfläckig. Bladets längd: bredd, ca 5:1. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig-spetsig. Bladbas jämnt avsmalnande. Fr.o.m. andra bladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (stipelslida), som sedan omsluter stammen. Stipelslidans övre kant är glatt. Fjädernervigt, tydlig mittnerv. Bladöversida glatt eller glest spindelvävshårig, undersida tydligt spindelvävshårig.

Vanlig pilört är ettårig och sommarannuell. *Örtbladen framkommer enkeltvis*, och arten är av direkt sträckledad typ med stamskottets nedersta internodium ofta svagt förlängt. Sidaskottsbildningen inträder tidigt. Arten blir 15–50 cm hög och har en grening stjälk, som ofta till att börja med är något nedliggande för att sedan bli upprätt, vilket underlättas av att noderna är knäböjda. Blomställningarna är topp eller sidoställda. Blommorna är röd-, vit- eller grönaktiga och samlade i 1–3 cm långa täta ax. Axskäften och hyllebladen har gula körtelhår. Blomningstiden infaller i juli–aug., och arten är allmän i alla jordbruksbygder upp till Västerbotten, dock ej Jämtland. Arten kan bli speciellt besvärlig på lätta, fuktiga och mullrika jordar.

Förväxlingsmöjligheter: *Bitterpilört* (hjärtblad 5–7 x 4–5 mm; första örtbladet med trubbig-nästan rund bladtopp, smak brännande), *åkerpilört* (s. 62) och *vattenpilört* (stjälk under hjärtblad och hjärtblad med körtelhår liksom på stipelslidor; örtblad med rund bladbas).

Åkerbinda

Fallopia convolvulus (L.) A. Löve
fam. Polygonaceae

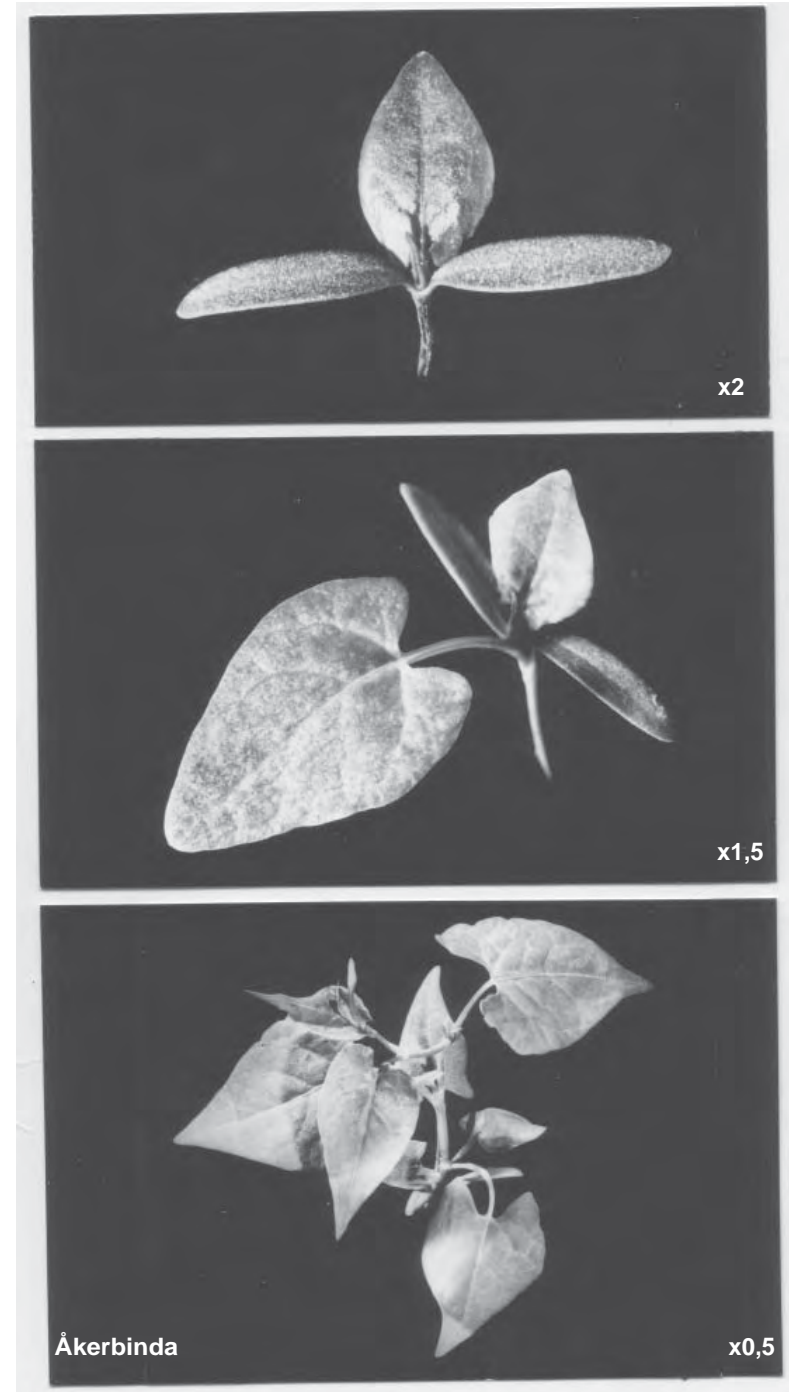
Stjälk under hjärtblad: Lång, ofta rödbrun. Hårig, längsgående rader av korta hår (lupp).

Hjärtblad: Bladskiva 10–20 x 3–7 mm. Bladskäft 0–2 mm. Bladskiva något asymmetrisk, ovalt lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas avsmalnar jämnt. Mittnerv tydlig. Bladöversida glatt, undersida glatt eller glest hårig liksom bladkant (lupp).

Örtblad: Bladskiva 20–35 x 11–24 mm. Bladskäft 5–15 mm. Bladskiva hjärtlik–pillik. Bladkant nästan helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Fr.o.m. andra bladet framkommer bladen ur ett hinnaktigt rör (stipelslida), som sedan omsluter stammen. Fjädernervigt. Bladöversida glatt eller hårig. Bladundersida hårig särskilt på nerverna. Bladkant och bladskäft håriga (lupp).

Åkerbinda är ettårig och sommarannuell. Örtbladen framkommer enkelt-vis, och arten är av direkt sträckledad typ men med första internodiet otydligt förlängt. Sidokottsbildningen inträder tidigt vid basen. Stjälken, som kan bli en meter eller längre, är slingrande, kantig och beklädd med längsgående rader av korta hår. Arten håller sig mer eller mindre upprätt genom att ta stöd och slingra sig kring kulturväxterna. Blommorna, som är ljusgröna på utsidan och vita på insidan, sitter på mycket korta skaft i glesa klaselika ställningar från bladvecken. Åkerbinda blommar i juli–sept. och förekommer allmänt i alla jordbruksbygder. Arten förekommer i alla typer av vårsådda grödor.

Förväxlingsmöjligheter:–

Svinmålla

Svenskmålla

Chenopodium album L..
Chenopodium suecicum J. Murr.
fam. Chenopodiaceae

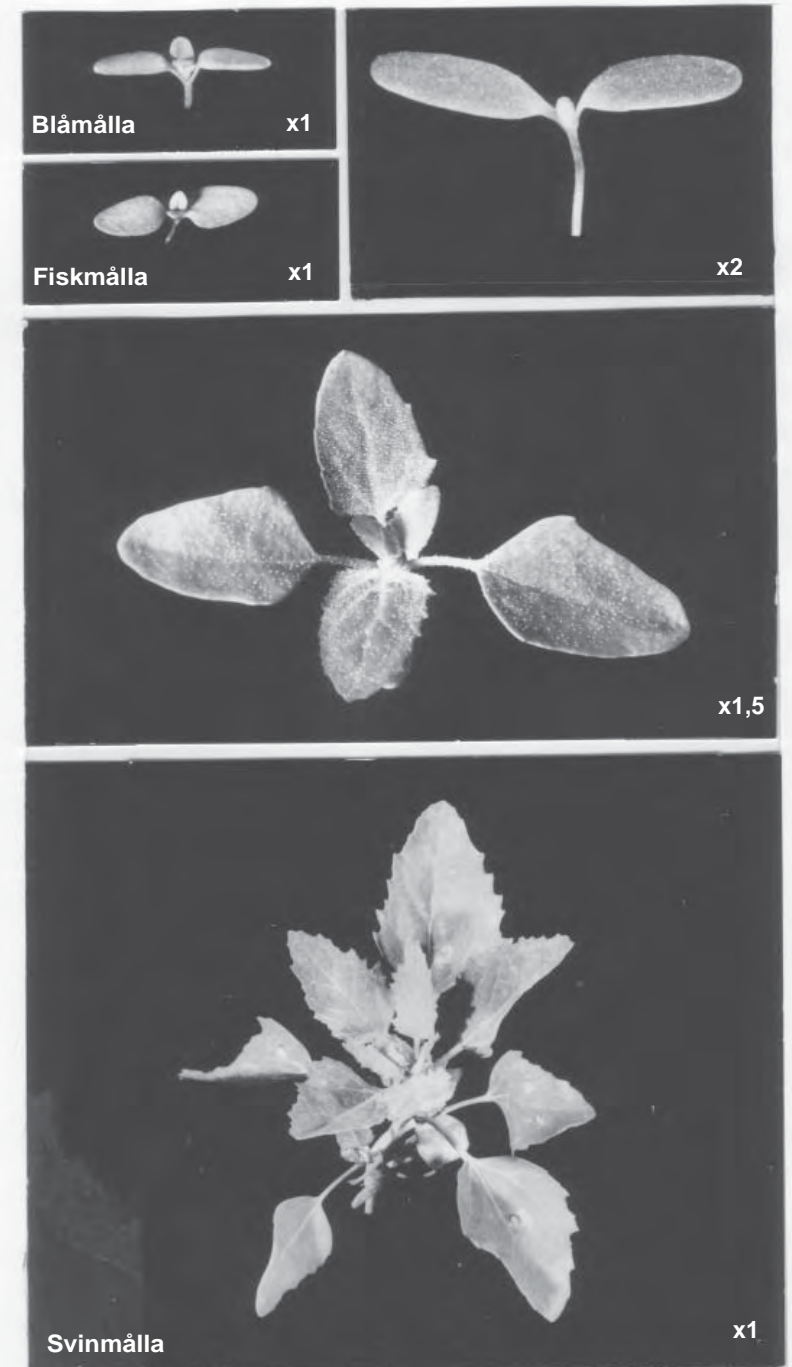
Stjälk under hjärtblad: Lång, ofta rödaktig. Glatt

Hjärtblad: Bladskiva 6–12 x 1,5–4 mm. Bladskaft 2–3 mm. Bladskiva lineärt lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik. Nervatur ej synlig. Glatt. Bladundersida ofta rödviolett. Örtblad: Bladskiva 11–20 x 5–12 mm. Bladskaft 4–10 mm. Bladskiva rutlik–äggrund. Bladkant helbräddad–ojämnt tandad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas nästan tvär–rund, ibland killik. Fjädernervigt. Bladskiva mjölig d.v.s. beklädd med små saftfyllda hår (fig 5, s18) i synnerhet på skivans nedre del. Bladskaft mjöligt.

Dessa två mållaarter är ettåriga och sommarannuella. Örtbladen framkommer parvis, och arterna är direkt sträckledade med korsvis motsatta örtblad. Sidoskottsbildningen inträder tidigt från hjärt- och nedre örtbladsveckan. Arterna har en stjälk av mycket varierande längd men vanligen mellan 10 och 70 cm. Stjälken är glatt eller mjölig, kantig och vanligen rikt förgrenad. Blommorna, som är små och grågröna, sitter hos svinmålla gyttrade i små huvudlika knippen i grenspetsarna. Svenskmålla skiljer sig från svinmålla genom sin hoptryckbara stjälk, sina tunnare, mindre mjöliga blad samt sina väl skilda blomgyttringar. De två mållaarterna blommar under juni–sept. Svinmålla är mycket allmän i alla jordbruksbygder och förekommer vanligen ymnigt. Svenskmålla är tämligen allmän i Götaland och Svealand och i norra Sverige ibland vanligare än svinmålla. Arterna förekommer i alla typer av grödor och speciellt i vårsådda.

Förväxlingsmöjligheter: *Lönnmålla* (hjärtblad 15–20 x 2–4 mm, bladskaft 4–6 mm; örtblad glänsande, svagt mjöliga och nästan trekantiga med tvär–hjärtlik bladbas), *vägmålla* (s. 70) och *svinamarant* (hjärtblad 8–12 x 2–3 mm, tydlig mittnerv, undersidor rödvioletta).

Övriga mållaarter: *Fiskmålla* (hjärtblad ovalt lansettlika 8–7 x 4–5 mm; örtblad helbräddade och svagt mjöliga), *blåmålla* (hjärtblad 6–8 x 2 mm; örtblad eklövslika och med mjöliga, blåaktiga undersidor) och *rödmålla* (hjärtblad 5–6 x 2–3 mm; örtblad något köttiga, vanligen rödaktiga, så småningom djupt flikiga).

Vägmålla

(gårdmålla)

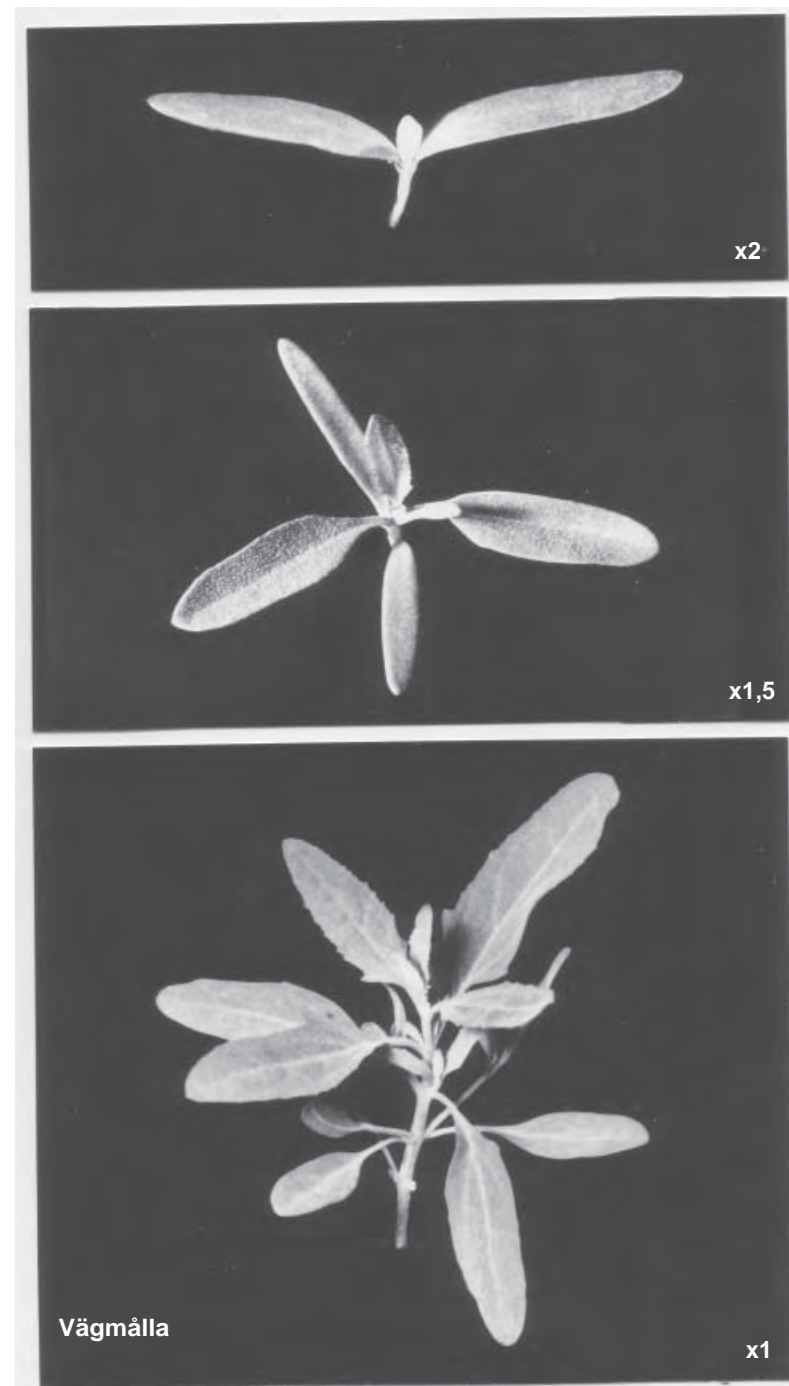
Atriplex patula L.
fam. Chenopodiaceae

Stjälk under hjärtblad: Lång. Glatt.

Hjärtblad Bladskiva 10–17 x 3–4 mm. Bladskaft 0–3 mm. Bladskiva lansettlikt lineär. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–nästan spetsig. Bladbas avsmalnar jämnt. Mittnerv synlig, tydligast på undersidan. Glatt. Bladundersida grön.

Örtblad: Bladskiva 13–25 x 4–7 mm. Bladskaft 4–6 mm. Bladskiva lineärt lansettlik–lansettlik. Bladkant helbräddad–glost tandad, ofta med två tydliga sidoflikar vid skivans bas. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas killik. Fjädernervigt. Bladskiva mjölig d.v.s. beklädd med små saftfyllda hår (fig.5, s.18). Bladskaft mjöligt. Vägmålla är ettårig och sommarannuell. Örtbladen framkommer parvis och arten är av direkt sträckledad typ med korsvis motsatta örtblad. Sidokottsbildningen inträder tidigt från hjärt- och nedre örtbladsveckan. Vägmålla har en upprätt eller nedliggande stjälk av mycket varierande längd, 15–60 cm lång. Stjälken är glatt eller mjölig, kantig och rikt grenad. De nedre grenarna är ofta vinkelrätt utställda. Blommorna är gröna och sitter i nystan ovanför varandra i axlika samlingar. Arten blommar i juli–sept. och förekommer allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder. Vägmålla uppträder i alla typer av grödor men huvudsakligen i de vårsådda.

Förväxlingsmöjligheter: *Svin- och svenskmålla* (s. 68) och *lönnmålla* (hjärtblad 15–20 x 2–4 mm, bladskaft 4–6 mm; örtblad glänsande, svagt mjöliga och nästan trekantiga med tvär–hjärtlik bladbas).

Grönknavel

Scleranthus annuus L
fam. Caryophyllaceae

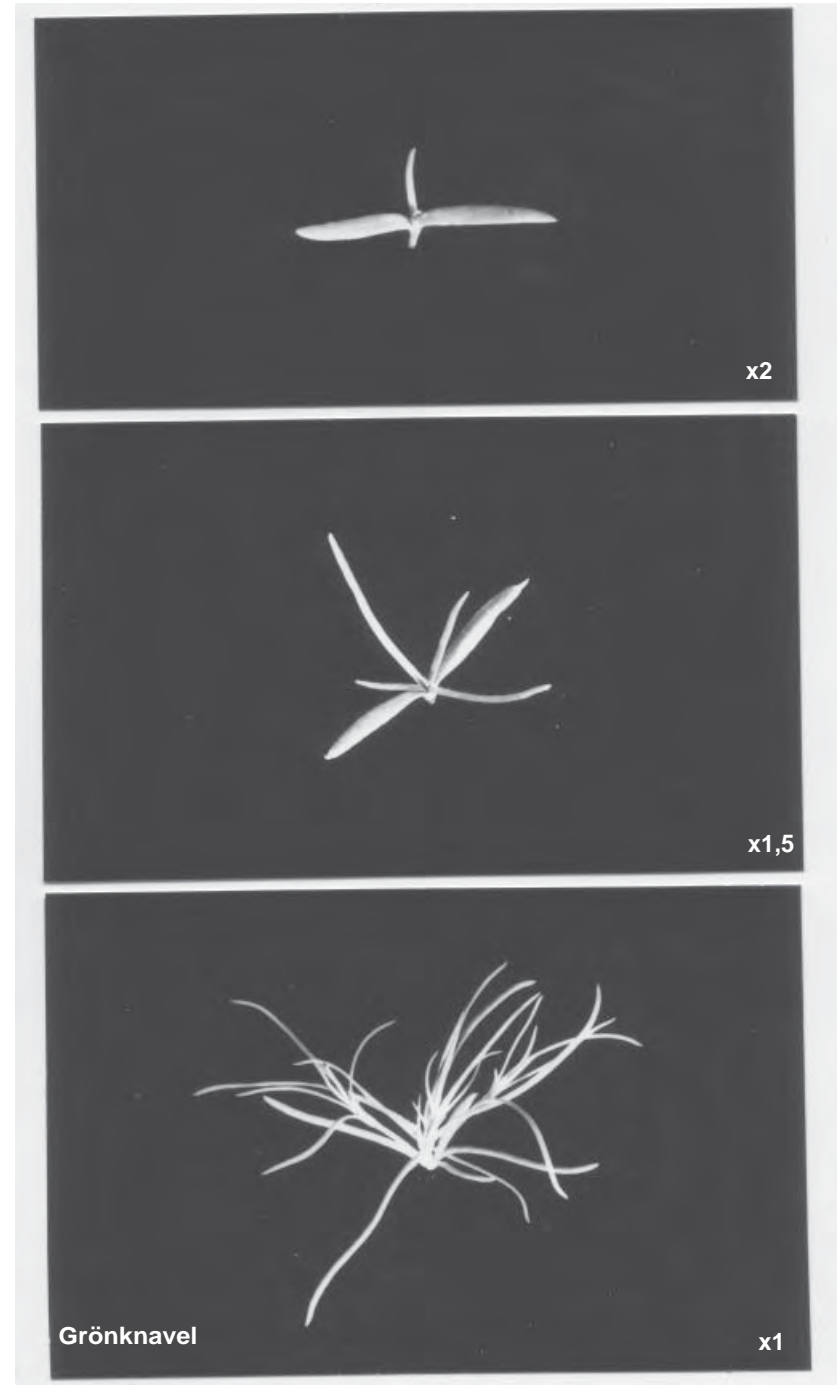
Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 6–12 x 1–1,5 mm. Oskafat. Bladskiva lineärt lansettlik, i tvärsnitt ej cirkulär. Bladkant helbräddad. Bladtopp spetsig. Nervatur vanligen ej synlig. Glatt. Kort sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 10–20 x 1–1,5 mm. Oskafat. Bladskiva lineär. Bladkant helbräddad. Bladtopp spetsig. Nervatur ej synlig. Bladskiva glatt eller eventuellt med några hår på bladkantens nedre del.

Grönknavel är ettårig och huvudsakligen sommarannuell men förekommer även som vinterannuell. Örtbladen är sammanväxt slidiga och framkommer parvis. Bladen har stipler och är vidare korsvis motsatta samt rosettlit arrangerade. Sidokottsbildningen inträder tidigt. Övervintringen sker på rosettlit stadium, men även något mer utvecklade plantor kan övervintra. Grönknavel har ett nedliggande växtsätt med uppstigande korta stjälkar, 6–15 cm höga. Dessa är glatta eller glest håriga med tätsittande smala blad. I bladvecken sitter ofta små bladkvastar. De toppställda blommorna är små och grönaktiga samt ordnade i kvastlika knippen. Arten blommar i juni–aug. Grönknavel förekommer allmänt huvudsakligen i vårsådda grödor på torra sandiga jordar i alla jordbruksbygder i Götaland, Sveland och södra Norrlands kustland.

Förväxlingsmöjligheter: Trampört (s. 60), åkerspergel (s. 74), vallmoarter (s.92) och svartkämpar (s.162).

Åkerspergel

Spergula arvensis L.
fam. Caryophyllaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång–lång. Hårig, körtelhår (lupp).

Hjärtblad: Bladskiva 8–25 x 0,5–1 mm. Oskaftat. Bladskiva trådlik, i tvärsnitt cirkulär. Bladspets trubbig. Nervatur ej synlig. Bladskiva glatt, ibland med enstaka körtelhår (fig. 1, sid 18)

Örtblad: Bladskiva 15–35 x 0,5–1 mm. Oskaftat. Bladskiva trådlik. Bladspets trubbig. Nervatur ej synlig. Bladskiva glatt eller hårig, körtelhår. Åkerspergel är ettårig och huvudsakligen sommarannuell, men kan i gynnsamma lägen övervintra som vinterannuell. *Örtbladen framkommer parvis* och är sammanväxt slidiga. Bladen har stipler och är korsvis motsatta. De nedre är rosettligt gytttrade. Sidokottsbildningen inträder tidigt. Åkerspergel har en från basen grenig, 10–40 cm hög stjälk, vilken vanligen är mer eller mindre hårig, ofta klabbigt körtelhårig. Från bladvecken utvecklas tätbladiga smågrenar, vilket ger intryck av att arten har kransställda blad. Blommorna är små och vita samt sitter i knippen i huvudstjälkens och stjälgrenarnas spetsar. Arten blommar i juni–okt. Åkerspergel förekommer allmänt i alla jordbruksbygder och kan i vårsäd på lätta jordar bli speciellt besvärlig.

Förväxlingsmöjligheter: *Trampört* (s. 60), *grönknavel* (s. 72) och *svartkämpar* (s. 162).

Krypnarv

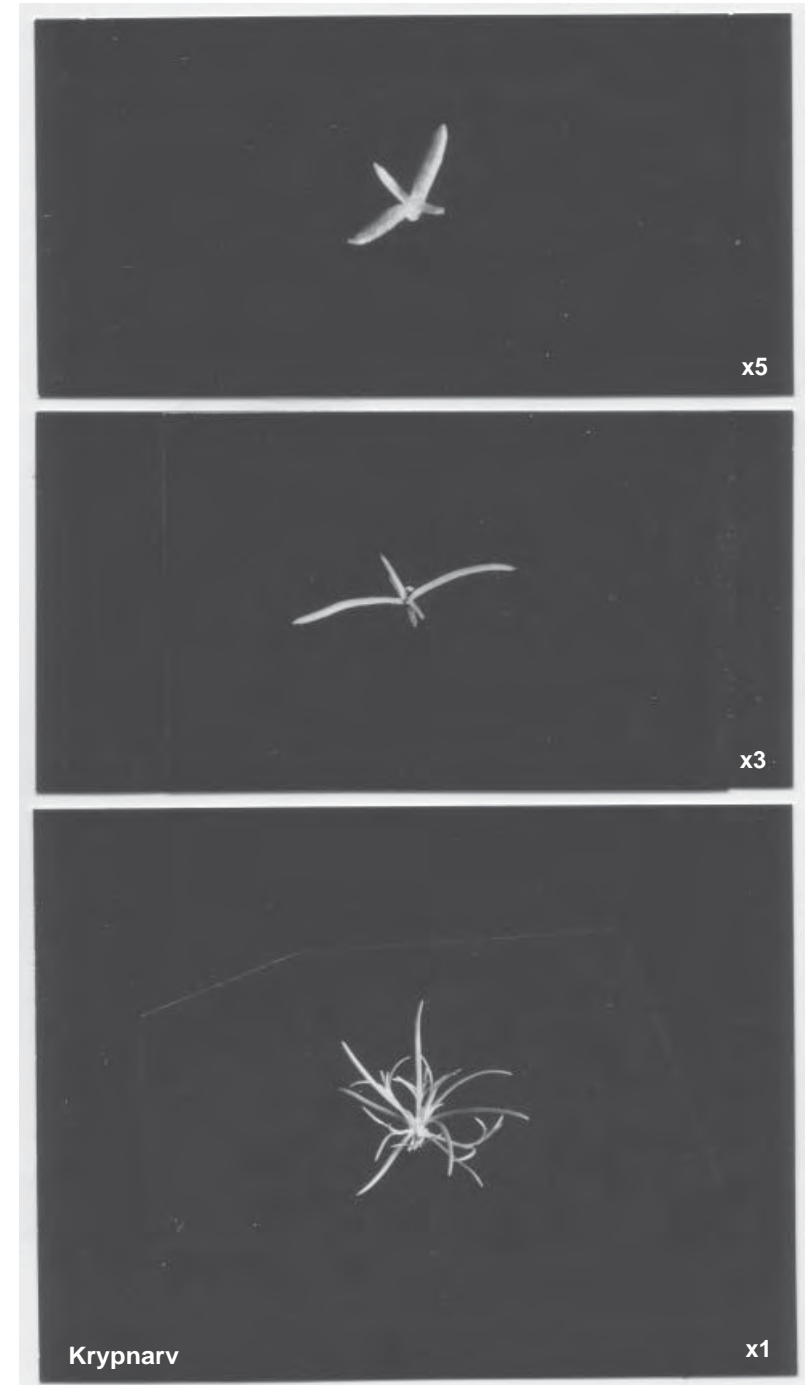
Sagina procumbens L.
fam. Caryophyllaceae

Stjälk under hjärtblad: Mycket kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 1–1,5 x 0,2 mm. Oskaftat. Bladskiva syllik. Bladkant helbräddad. Bladtopp spetsig. Nervatur ej synlig. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 4–5 x 0,3–0,6 mm. Oskaftat. Bladskiva syllik–lineär. Bladkant helbräddad. Bladtopp uddspetsig. Nervatur ej synlig. Glatt. Krypnarv är huvudsakligen flerårig (perenn) men förekommer även som ettårig. Arten gror under hela vegetationsperioden, och övervintringen sker på nästan alla utvecklingsstadier. Örtbladen är sammanväxt slidiga och framkommer parvis. Bladen är vidare korsvis motsatta samt rosettliskt gyttrade. Sidokottsbildningen inträder tidigt. De från huvudskottet utgående stjälkarna är mer eller mindre upprätta eller nedliggande och rotsläende, vilket gör krypnarven mattbildande. De talrika, greniga stjälkarna är runda, glatta och 4–10 cm långa. I bladvecken förekommer ofta små tätbladiga smågrenar. De små ljusgröna blommorna sitter på långa, kala skaft från bladvecken och saknar vanligen kronblad. Arten blommar under maj–sept. och förekommer allmänt i alla jordbruksbygder. Krypnarv föredrar fuktiga, sandiga jordar. Arten betraktas ej som något svårare ogräs.

Förväxlingsmöjligheter: Vitgröe (gräs; bladskivor med tydlig mittfåra, bladtopp båtlik).

Sandnarv

Arenaria serpyllifolia L.
fam. Caryophyllaceae

Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 2,5–4 x 1–1,5 mm. Bladskaft 1–2 mm. Bladskiva elliptisk–oval, ibland även lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp spetsig. Bladbas killik. Nervatur ej synlig. Bladskiva glatt. Bladskaft glatt eller glest hårigt. Kort sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 2–4,5 x 2–4 mm. Bladskaft 2–3 mm. Bladskiva elliptisk–äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp uddspetsig. Bladbas killik–rund. Mittnerv synlig på undersidan. Bladöversida hårig, undersida glatt. Bladskaft med kanthår.

Sandnarv är ettårig och huvudsakligen vinterannuell men förekommer även som sommarannuell. Örtbladen framkommer parvis och är korsvis motsatta. Stamskottet är tydligt internodieförlängt. Vårgroda plantor är ofta små med en upprätt, föga grenig stjälk, medan de höstgrodda plantorna under hösten är mer eller mindre nedliggande och rikt greniga. Övervintringen kan ske på alla utvecklingsstadier utom på blommande stadium. Sandnarv har en vek, 5–15 cm hög stjälk, vars äggrunda blad är oskaftade. Hela växten är hårig och har grågrön färg. Blommorna, som är små och vita, sitter vanligen ensamma i de övre bladvecken på mer eller mindre långa skaft. Kronbladen är helbräddade samt kortare än fodret. Arten blommar i juni–sept. och förekommer allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder. Sandnarv förekommer företrädesvis i höstsäd på torra och lätta jordar.

Förväxlingsmöjligheter: Våtarv (s. 80) och hönsarv (s. 82).

Våtarv

Stellaria media (L.) Vill
fam. Caryophyllaceae.

Stjälk under hjärtblad: Lång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 4–10 x 2–5 mm. Bladskaft 3–6 mm. Bladskiva oval–elliptisk, ibland även äggrund eller lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp spetsig. Bladbas killik–rund. Fjädernervigt, mittnerv mycket tydlig. Glatt. Kort sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 6–10 x 5–9 mm. Bladskaft 4–6 mm. Bladskiva nästan rund–äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp spetsig–uddspetsig. Bladbas killik–rund. Fjädernervigt, mittnerv mycket tydlig. Bladskiva glatt. Bladskaft med långa kanthår.

Våtarv är ettårig och både sommar– och vinterannuell. Örtbladen framkommer *parvis* och är korsvis motsatta. Arten är vanligen direkt sträckledad. En kraftig sidoskottsbildning från hjärt– och nedre örtbladsveckan inträder mycket tidigt. Från vardera hjärtbladsveckan kan tre sidoskott utvecklas. Övervintringen sker på alla utvecklingsstadier. Våtarvens stjälkar är slaka, nedliggande och rotsläende, vilket gör att arten blir nästan mattbildande. Stjälkarna är ensidigt håriga och blir vanligen 20–60 cm långa. De övre stjälkbladen är oskaftade. De små, vita och långskaftade blommorna sitter i fåblommiga knippen. Kronbladen är nästan till basen tvåkluvna samt ungefär av fodrets längd. Arten blommar i april–okt. och är allmän i alla jordbruksbygder. Våtarv kan bli ett besvärligt ogräs och förekommer i alla typer av grödor.

Förväxlingsmöjligheter: Sandnarv (s. 78), hönsarv (s. 82), nattskatta (s. 150) och majveronika (s. 152).

Hönsarv

Cerastium fontanum Baumg.
fam. Caryophyllaceae

Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 2–5 x 1,5–3 mm. Bladskäft 1–2 mm. Bladskiva oval–elliptisk, ibland även äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas killik. Mittnerv otydlig, endast synlig på undersidan. Glatt. Kort sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 4–10 x 2–7 mm. Bladskäft 2–3 mm. Bladskiva oval–elliptisk, ibland även omvänt äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas avsmalnar jämnt. Fjädernervigt. Bladöversida vanligen glest hårig, hår långa. Bladundersida glatt, eventuellt enstaka hår. Bladskäft vanligen glest hårigt.

Hönsarv är ett– till flerårig och både höst– och vårgroende. I vårsådda grödor hinner arten vanligen ej gå i blom under första året, medan den i vårsäd, insådd med vall, utvecklas till tvåårig (bienn) eller flerårig (perenn). I höstsådda grödor uppträder arten som vinterannuell, och övervintringen sker på rosettliknande stadium. Annars är stamskottet mer eller mindre internodieförlängt. Örtbladen framkommer parvis och är korsvis motsatta. Sidoskottsbildningen inträder tidigt från hjärt- och nedre örtbladsveckan. Hönsarv har en nedliggande, sedan upprätt, 15–30 cm hög, vanligen småluden stjälk. De övre stjälkbladen är oskaftade och äggrundt lansettlika. Blommorna, som är små, vita och långskaftade, sitter i fåblommiga knippen. Kronbladen är grunt tvåkluvna samt ungefär av fodrets längd. Hönsarv blommar i maj–okt. och är allmän i alla jordbruksbygder. Arten förekommer i alla typer av grödor.

Förväxlingsmöjligheter: Sandnarv (s. 78), våtarv (s. 80) och åkerförgätmigej (s. 136).

Nattglim

Silene noctiflora L.
fam. Caryophyllaceae

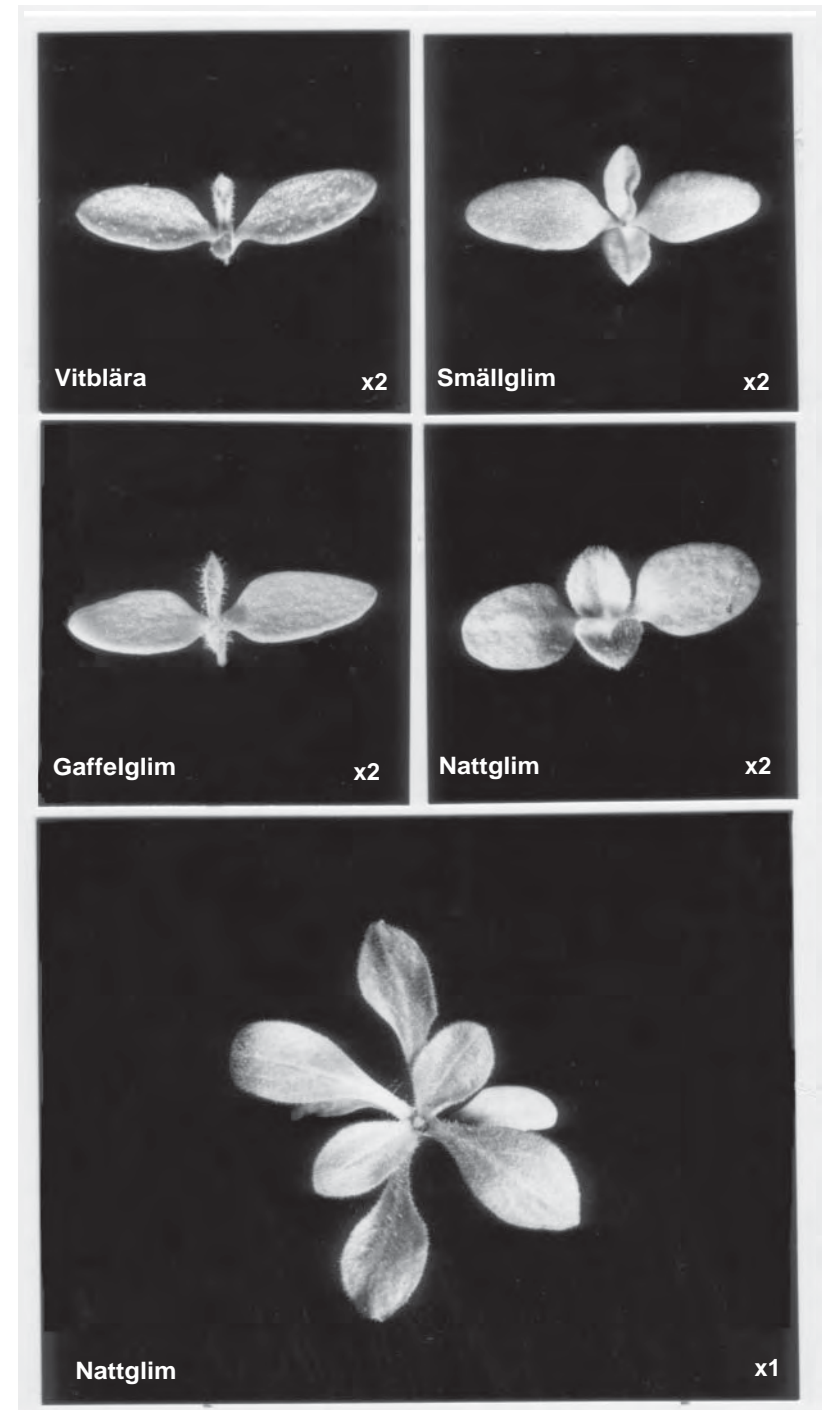
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 7–11 x 4–8 mm. Bladskaft 2–4 mm. Bladskiva äggrund–nästan spadlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas killik–rund. Mittnerv svagt synlig på undersidan. Bladskiva glatt. Bladskaft glatt, eventuellt med några hår vid basen.

Örtblad: Bladskiva 12–18 x 6–11 mm. Bladskaft 3–8 mm. Bladskiva elliptisk–omvänt äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp spetsig. Bladbas avsmalnar jämnt. Bladskaft vingat. Fjädernervigt. Bladskiva och bladskaft håriga.

Nattglim är ettårig och huvudsakligen vinterannuell men förekommer även som sommarannuell. Örtbladen framkommer parvis och är korsvis motsatta samt rosettbildande. Övervintringen sker också på rosetstadium. Arten har en 15–40 cm hög, upprätt, klibbhårig stjälk med lansettlika blad. De vita eller något rödlätta, toppställda blommorna sitter ensamma eller i ett fåblommigt knippe. Blommorna är vällyktande och slår ut mot kvällen eller vid mulen väderlek. Blomningstiden infaller under juli–sept. Arten är i vissa områden fortfarande tämligen allmän (Gotland och Uppland), medan den i jordbruksbygderna i övriga Götaland och Svealand är mindre allmän–sällsynt. Arten förekommer i alla typer av grödor och särskilt på lite tyngre jordar.

Förväxlingsmöjligheter: Vitblära (hjärtblad: vanligen äggrunda–lansettlika; örtblad håriga), smällglim (örtbladsskivor glatta med kanthår), gaffelglim (örtblad håriga, hår långa) och åkerförgätmigej (s. 136).

Riddarsporre

Consolida regalis S. F. Gray
fam. Ranunculaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 7–13 x 4–6 mm. Bladskäft 4–10 mm. Bladskiva oval-äggrund, ibland nästan rund eller lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig-spetsig. Bladbas killik-rund. Bågnervigt. Bladskiva glatt eller med glest hårig kant. Bladskäft glatt eller hårigt. Kort sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 6–10 x 7–11 mm. Bladskäft 5–8 mm. **Blad 1–2:** Tredelat flikigt, flikar otandade-tretandade. **Blad 3 och följande:** Djupt handflikigt. Bladflikar lansettlika, helbräddade och trubbiga-spetsiga. Handnervigt. Bladskiva och bladskäft vanligen småludna (lupp).

Riddarsporre är ettårig och huvudsakligen vinterannuell men förekommer även som sommarannuell. *Örtbladen*, som är rosettbildande, *framkommer mer eller mindre enkeltvis*. Övervintringen sker på rosetstadium, och även hjärtbladen brukar övervintra gröna. De vårgrodda plantorna bildar en fåbladig rosett. Riddarsporre har en 15–45 cm hög, upprätt, grenig och korthårig stjälk, vars blad är nästan trådsmala. De blå blommorna sitter i långa fåblommiga, toppställda klasar, och foderbladen har sporre. Blomningstiden infaller under juli–aug. Arten är tämligen till mindre allmän på Öland och Gotland samt i östra Svealands jordbruksbygder. I övriga Götaland och Svealand är arten idag sällsynt. Riddarsporre kan bli besvärlig i höstsådda grödor på lerjordar.

Förväxlingsmöjligheter: *Revsmyrblomma* (s. 212), *åkerranunkel* (s. 90), *jordrök* (s. 94), *odört* (hjärtblad: 8–12 x 2–4, mycket tydligt fjädernerviga), *vildpersilja* (s. 219) och *vildmorot* (s. 128).

Råttsvans

Myosurus minimus L.
fam. Ranunculaceae

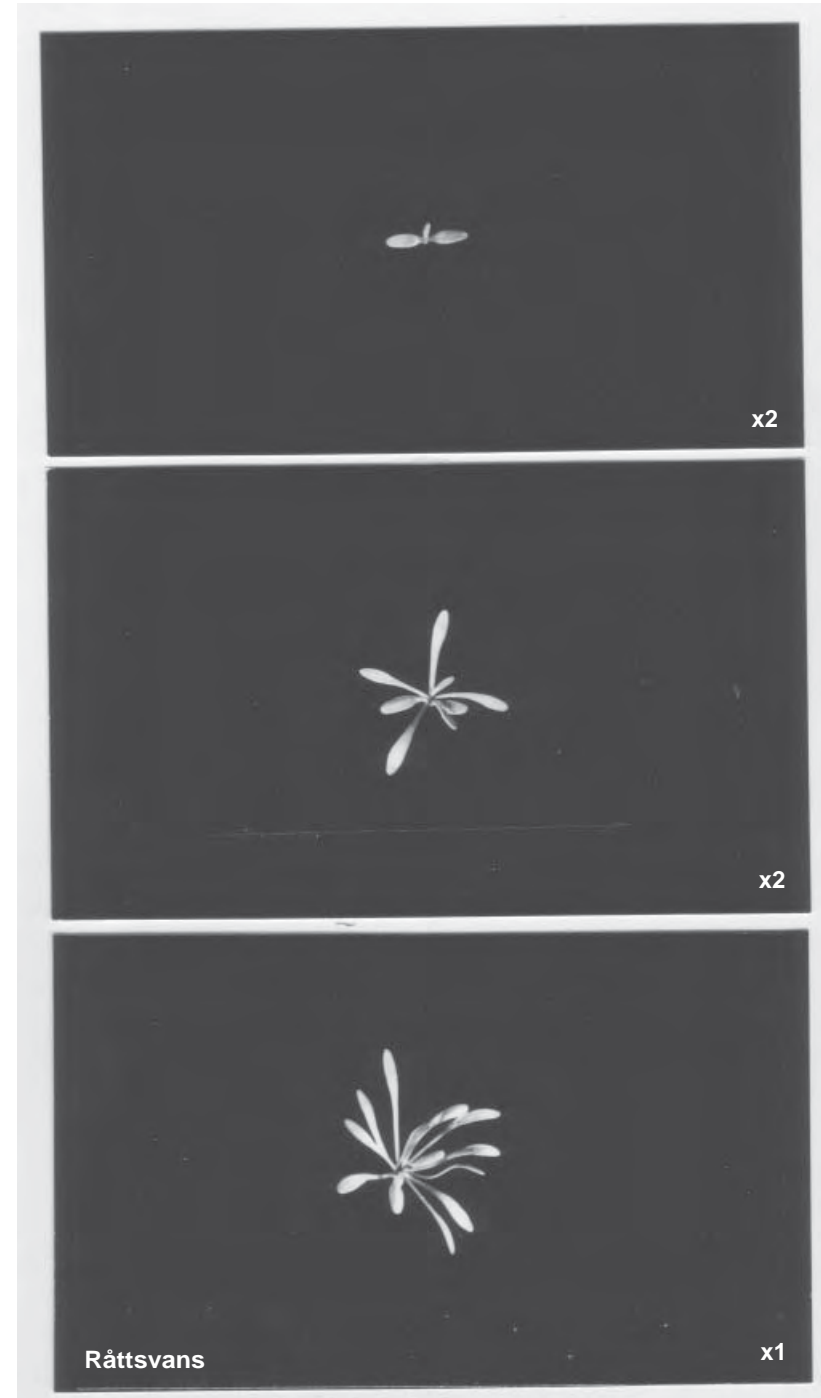
Stjälk under hjärtblad: Kort–medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 2–5 x 1 mm. Bladskaft ca 1 mm. Bladskiva lineär–tunglik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik. Nervatur ej synlig. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 4–9 x 1 mm. Bladskaft svårbestämbart. Bladskiva trådsmal–tunglik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Nervatur ej synlig. Glatt.

Råttsvans är ettårig och huvudsakligen vinterannuell men förekommer ibland även som sommarannuell. *Örtbladen*, som är rosettbildande, *framkommer mer eller mindre enkeltvis*. Under hösten utbildas ofta ett rikbladigt rosettskott, som kan mäta upp till 2–3 cm i diameter. Övervintringen sker på rosetstadium. Från rosettens mitt skjuter 2–5 cm höga, bladlösa, blombärande stjälkar upp. De blekt gröngula blommorna sitter i smalt kägellika, toppställda blomställningar. Arten blommar i maj–juni och förekommer tämligen allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder men framför allt i mälardalen. Arten betraktas ej som något svårare ogräs.

Förväxlingsmöjligheter:–

Åkerranunkel

Ranunculus arvensis L.
fam. Ranunculaceae

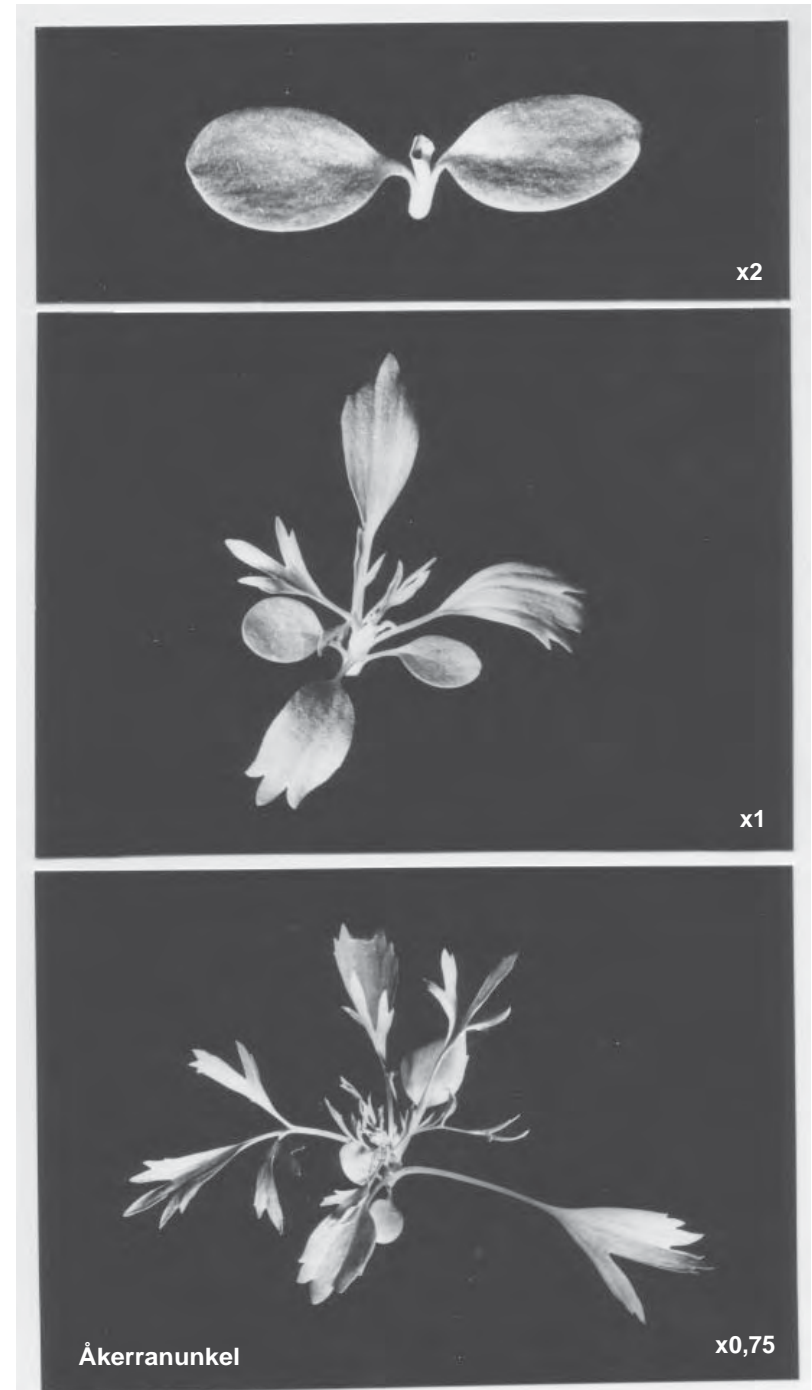
Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 8–12 x 5–9 mm. Bladskaft 3–6 mm. Bladskiva nästan rund–oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik. Mittnerv vanligen synlig. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 14–20 x 11–14 mm. Bladskaft 5–10 mm. **Blad 1:** Ovalt–nästan runt med 3–5 flikig bladtopp. Nervatur vanligen otydlig. Bladbas rund–killik. **Blad 2 (– 3):** Ovalt med femflikig bladtopp. Nervatur synlig. Bladbas killik. **Blad 3 (– 4):** Tredelat. Varje delblad med flikig eller spetsig bladtopp. Fjädernervigt. **Blad 5 och följande:** Djupt smalflikigt. Fjädernervigt. Örtblad glatt eller glest hårigt, i synnerhet bladkant och bladskaft.

Åkerranunkel är ettårig och huvudsakligen vinterannuell men förekommer även som sommarannuell. Örtbladen framkommer enkeltvis. Ett mer eller mindre rikbladigt rosettskott utbildas, då internodieförlängningen hos de fem nedersta internodierna vanligen är mycket svag. Övervintringen sker på rosetstadium. Den 15–40 cm höga stjälken är vanligen upprätt och sparsamt grenig. De blekgula blommorna sitter en och en i spetsen på blomskaft, som utgår från huvudstjälken och dess förgreningar. Arten blommar under maj–juli. Fröna är taggiga. Åkerranunkel förekommer numera mindre allmänt på Öland och Gotland men är för övrigt mycket sällsynt. I synnerhet i höstsådda grödor kan arten bli besvärlig.

Förväxlingsmöjligheter: Riddarsporre (s. 86).

Rågvallmo

Papaver dubium L.
fam. Papaveraceae

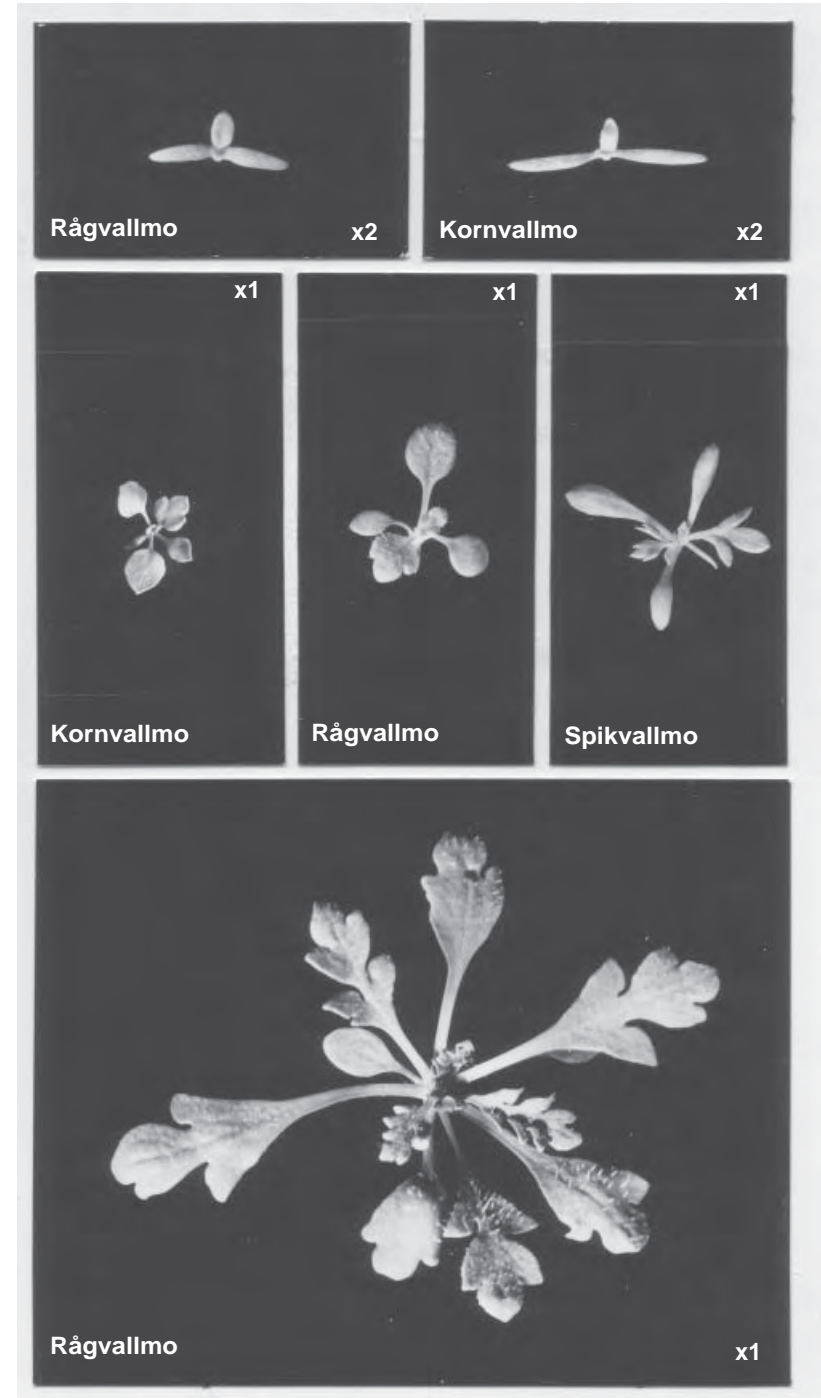
Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 3,5–5 x 0,9–1 mm. Oskaftat. Bladskiva lineär-syllik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig-spetsig. Nervatur otydlig. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 5–8 x 4–6 mm. Bladskaft 4–7 mm. Blad 1–3 (– 5): Ovalt, ibland nästan runt. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig-spetsig. Bladbas killik-rund. Hårigt (eller glatt). Blad 4 (– 6) och följande: Tredelat med brett äggrund kontur, såsmåningom parflikigt-parbladigt. Inskärningar vanligen mer eller mindre lodräta. Hårigt. Fjädernervigt.

Rågvallmo är ettårig och huvudsakligen vinterannuell men förekommer även som sommarannuell. Örtbladen framkommer mer eller mindre parvis. Arten är av rosettskottliknande typ. Övervintringen sker på rosetstadium. Arten utvecklar en upprätt, bladig stjälk, 20–50 cm hög och vanligen svagt grenig. Stjälken är upptill tilltryckt hårig och bär en toppställd röd blomma. Rågvallmo blommar i juni–juli. De små brungrå fröna förvaras i en kal, långsträckt s.k. porkapsel. Arten har en något östlig utbredning och förekommer tämligen allmänt framför allt i Götalands (spec Skåne, Öland och Gotland) jordbruksbygder. Mindre allmän i Svealands jordbruksbygder upp till Värmland och Gästrikland. Rågvallmo kan bli speciellt besvärlig i höstsådda grödor.

Förväxlingsmöjligheter: Trampört (s. 60), grönknavel (s. 72), kornvallmo (hjärtblad: 4–7 x 0,75–1 mm; örtblad vanligen med mer eller mindre vågräta inskärningar) och spikvallmo (örtblad 1–2 (– 3) lansettlika).

Jordrök

Fumaria officinalis L.
fam. Papaveraceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång, ofta något rödaktig. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 15–30 x 2–3 mm. Bladskaft svårbestämbart. Bladskiva lineärt lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp spetsig. Bladbas avsmalnar jämnt. Mittnerv synlig, tydligast på undersidan. Glatt. Ljusgrönt–blågrönt.

Örtblad: Bladskiva 10–30 x 15–25 mm. Bladskaft 10–30 mm. Bladskiva tredelad med skaftade, upprepat flikiga delblad. Bladskivans kontur är brett äggrund. Bladflikar lansettlika, helbräddade och spetsiga. Glatt. Ljusgrönt–blågrönt.

Jordrök är ettårig och sommarannuell. Höstgroning kan ibland förekomma, men arten övervintrar endast i gynnsamma lägen i södra Sverige. *Örtbladen framkommer enkeltvis*, och internodieförlängningen är till att börja med svag. Den starkt greniga, 10–30 cm höga stjälken är upprätt eller något nedliggande, då den ofta inte är styv nog att hålla sig upprätt under belastningen av det rikliga grenverket. De toppställda ljusröda blommorna sitter i mångblommiga klasar, och arten blommar i juni–sept. Jordrök förekommer allmänt i alla jordbruksbygder upp till Umeåtrakten och uppträder i alla typer av grödor.

Förväxlingsmöjligheter: *Riddarsporre* (s. 86), *nålkörvel* (hjärtblad: 35–70 x 1–2 mm; *örtblad* svagt håriga), *odört* (hjärtblad: 8–12 x 2–4 mm, mycket tydligt fjädernerviga), *vildpersilja* (s. 219) och *vildmorot* (s. 128).

Penningört

(penninggräs)

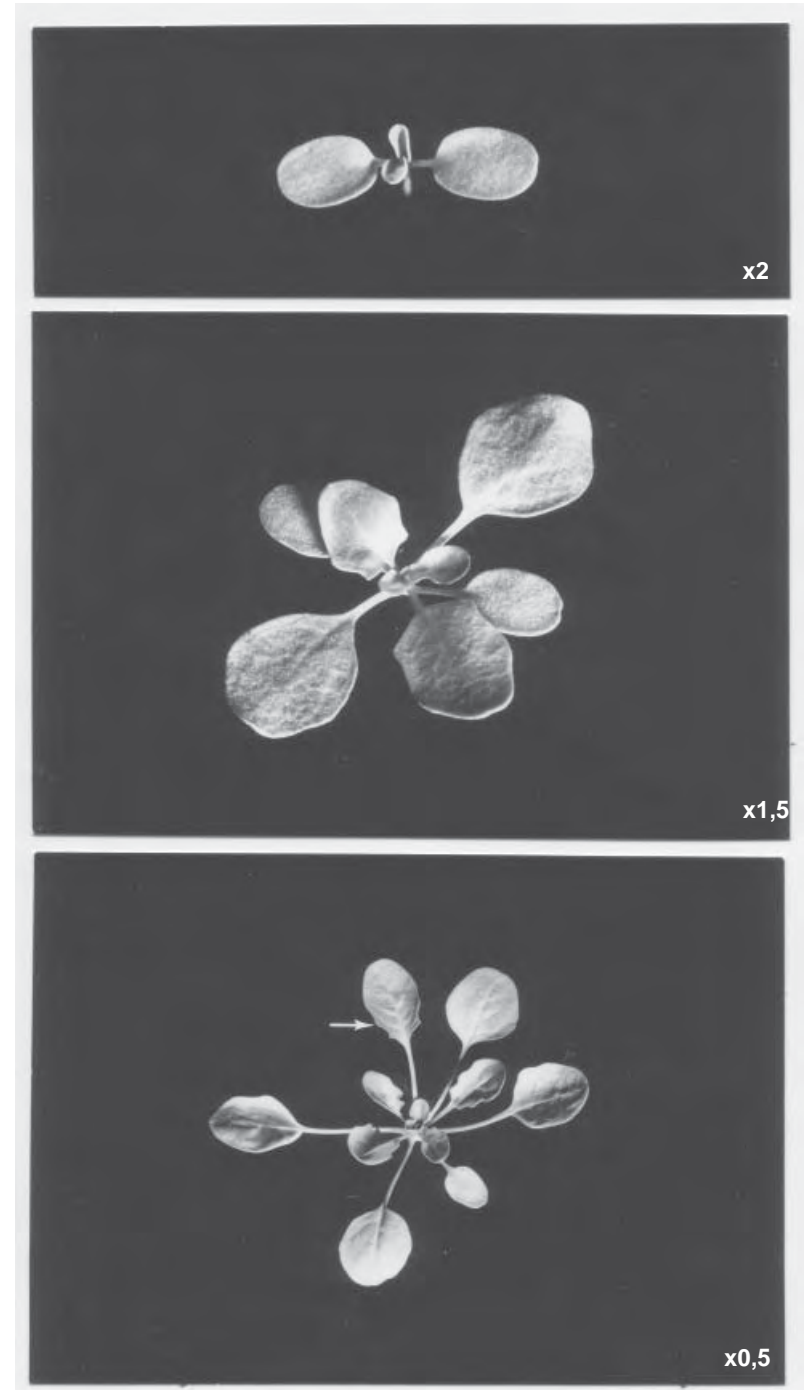
Thlaspi arvense L.
fam. Brassicaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt. Hjärtblad: Bladskiva 5–10 x 3–8 mm. Bladskaft 3–5 mm. Bladskiva oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Mittnerv synlig på bladundersidan. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 5–12 x 4–9 mm. Bladskaft 1–4 mm. Bladskiva nästan rund–oval. Bladkant helbräddad eller svagt oregelbunden. Nedre delen av bladet får så småningom små tänder i kanten (se pil). Bladtopp trubbig. Bladbas rund–killik. Fjädernervigt. Glatt.

Penningört är ettårig och både sommar- och vinterannuell. De blekgröna örtbladen framkommer mer eller mindre parvis. De höstgrodda plantorna bildar ett ofta rikbladigt rosettskott, som övervintrar med glatta, brett lansettlika ofta något tandade blad. Vårgrodda plantor utvecklar en mindre kraftig rosett. Hela plantan har en stark doft och smak av lök. Penningört blir 15–40 cm hög och har en upprätt, grenig stjälk med stjätkomfattande pillika blad. De vita blommorna sitter i spetsen av stjälken och dess förgreningar i något tillplattade kvastlika blomställningar. Efter blomningen förlängs dessa, så att de plattrunda fröskidorna kommer att sitta i långa klasar. Arten blommar i maj–okt. och de höstgrodda plantorna under blomningsperiodens första del. Penningört förekommer allmänt i alla jordbruksbygder. Speciellt ymnigt kan arten förekomma i de övervintrande grödorna.

Förväxlingsmöjligheter: *Sommargyllen* (s. 108), *gulreseda* (hjärtblad ovala–brett äggrunda; örtblad så småningom oskaftade och parflikiga), *revormstörel* (s. 122) och *klynnearter* (hjärtblad med tydlig mittnerv på ovsidan; örtblad ovala–lansettlika).

Lomme

Capsella bursa-pastoris (L.) Medik.
fam Brassicaceae

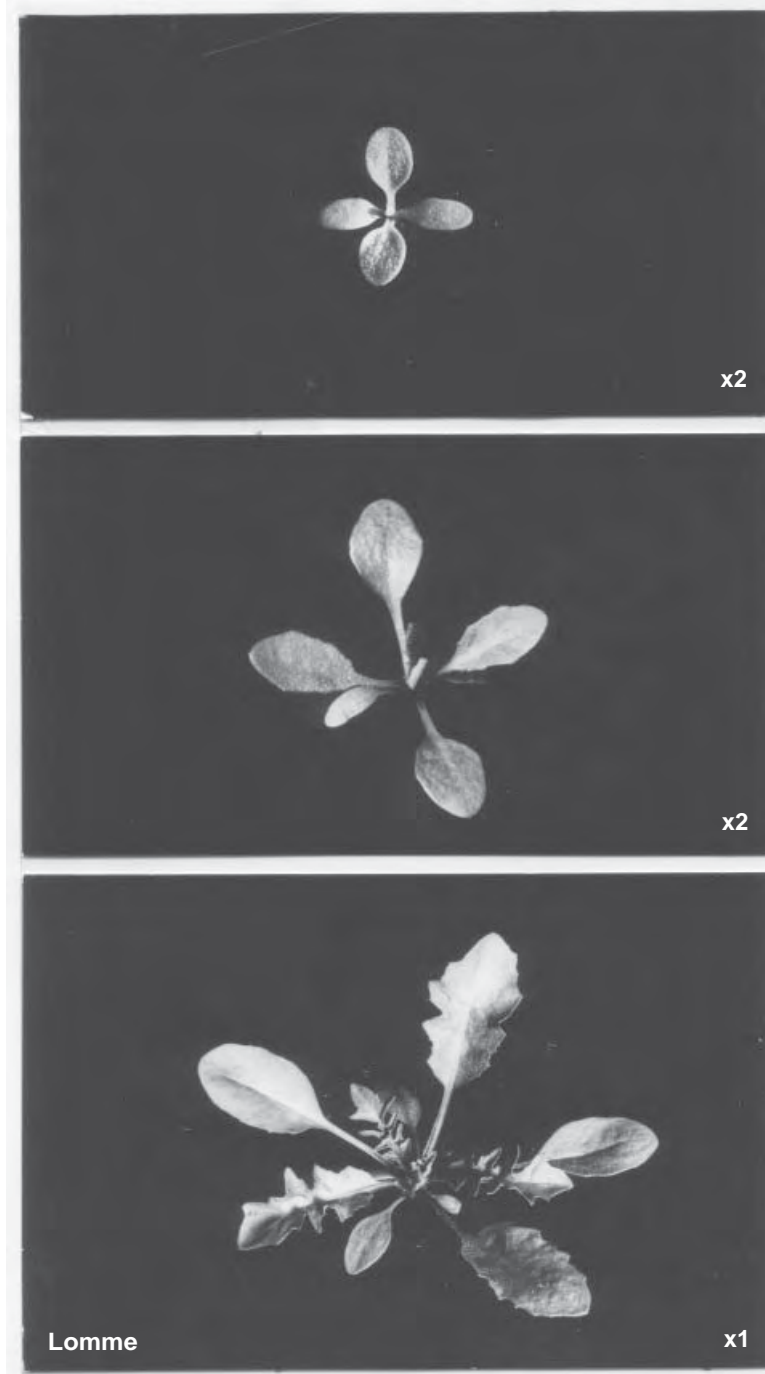
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 2,5–6 x 1,5–3 mm. Bladskäft 0,5–2 mm. Bladskiva nästan rund–oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik. Mittnerv otydlig. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 3–9 x 2–5 mm. Bladskäft 0,5–5 mm. Bladskiva oval eller nästan rund–omvänt äggrund med helbräddad bladkant. Bladskiva så småningom parflikig–djupt pardelad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik–jämnt avsmalnande. Mittnerv tydlig. Blad tätt hårigt, stjärnhår (fig. 21, s. 24) och enkla hår (lupp).

Lomme är ettårig och både sommar– och vinterannuell. Örtbladen *framkommer mer eller mindre parvis*, och de höstgrodda plantorna bildar ett ofta rikbladigt rosettskott, som övervintrar. Vårgrodda plantor utvecklar en mindre kraftig rosett. Arten uppvisar en mycket stor variation i bladformer. Lomme har en 10–50 cm hög, glest stjärnhårig, upprätt, grenig stjälk med stjälskomfattande pillika blad. Blommorna, som är små och vita, sitter i spetsen av stjälken och dess förgreningar i något tillplattade, kvastlika blomställningar. Vid avslutad blomning förlängs dessa, så att de trekantiga fröskidorna kommer att sitta i långa klasar. Lomme blommar i maj–okt. och de vårgrodda plantorna i periodens senare del. Arten förekommer allmänt i alla jordbruksbygder och framför allt i höstsådda grödor.

Förväxlingsmöjligheter: *Fältkrassing* (saknar stjärnhår), *sanddådra* (s. 212), *sandvita* (hjärtblad 4–6 x 3–5 mm; örtblad ej parflikiga–djupt pardelade), *backtrav* (hjärtblad 3 x 2 mm; bladrosett kompakt, vanligen ej över 20 mm i diameter, stjärnhår tydliga), *sandtrav* (s. 215) och *åkergyllen* (s. 110).

Nagelört

Erophila verna (L.) Chev.
fam. Brassicaceae

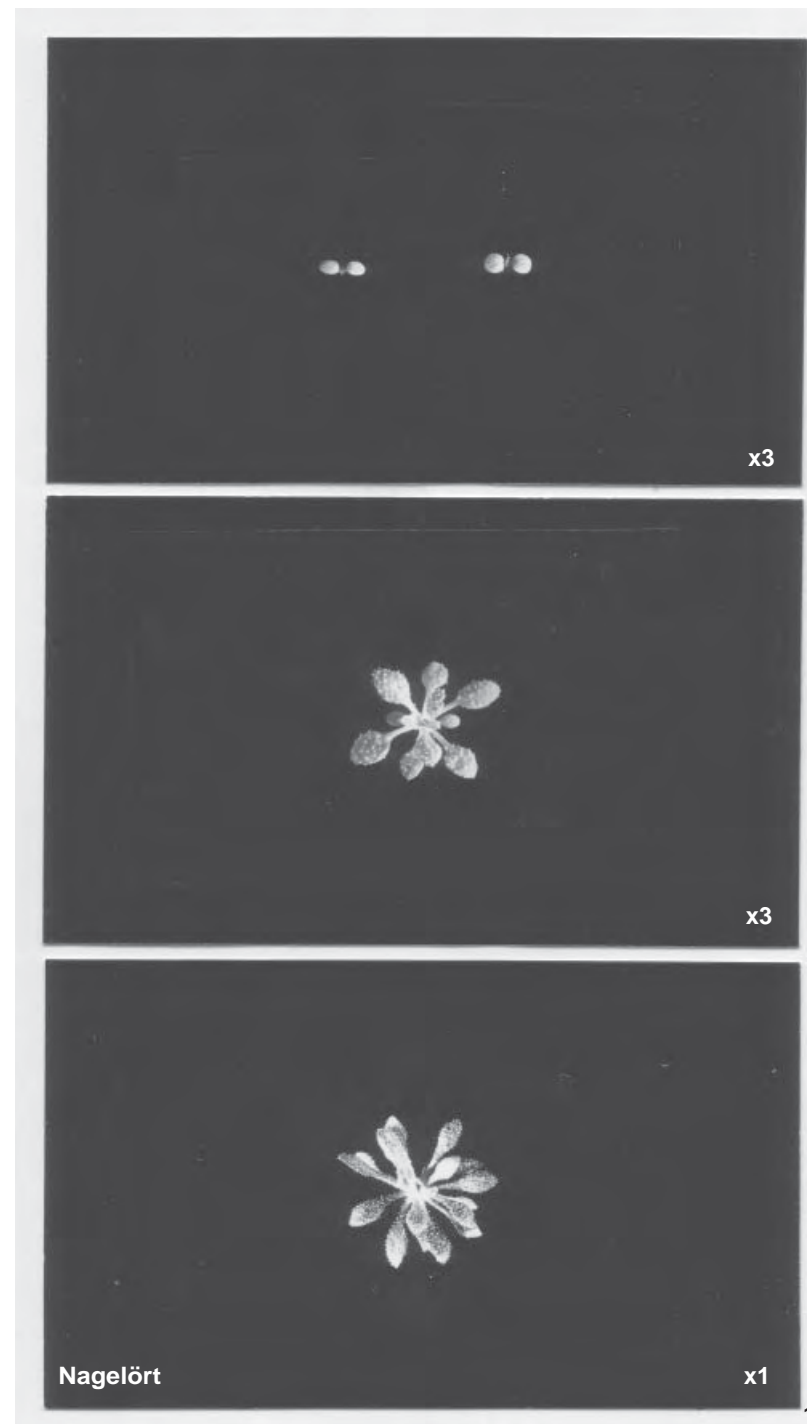
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 1–2 x 0,75–1,5 mm. Bladskaft ca 1 mm. Bladskiva nästan rund–oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas rund–killik. Nervatur ej synlig. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 2–4 x 2–2,5 mm. Bladskaft 1–3 mm. Bladskiva oval–äggrund, så småningom tunglikt lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas rund–killik. Mittnerv synlig på undersidan. Blad hårigt, stjärnhår (fig. 21, s. 24).

Nagelört är ettårig och vinterannuell. Örtbladen framkommer mer eller mindre parvis och bildar ett rikbladigt rosettskott, som övervintrar. Arten, som huvudsakligen är självbefruktare, uppvisar en mycket stor variation i bl.a. hårlighet och bladform. 3–5 cm höga, bladlösa, blombärande stänglar skjuter tidigt på våren upp från rosettens mitt. De toppställda små, vita blommorna sitter i kvastlika blomställningar. Vid själva mognaden av de platta, ovala–elliptiska skidorna förlängs blomställningen avsevärt, och plantan kan bli upp till 15 cm hög. Arten blommar i april–maj. Nagelört förekommer allmänt i övervintrande grödor på sandiga jordar i Götalands och Svealands jordbruksbygder. Arten betraktas ej som något svårare ogräs.

Förväxlingsmöjligheter: Backtrav (hjärtblad 3 x 2 mm, bladskaft ca 2 mm; örtblad helbräddade–svagt tandade, bladtopp trubbig).

Ryssgubbe

Bunias orientalis L
fam. Brassicaceae

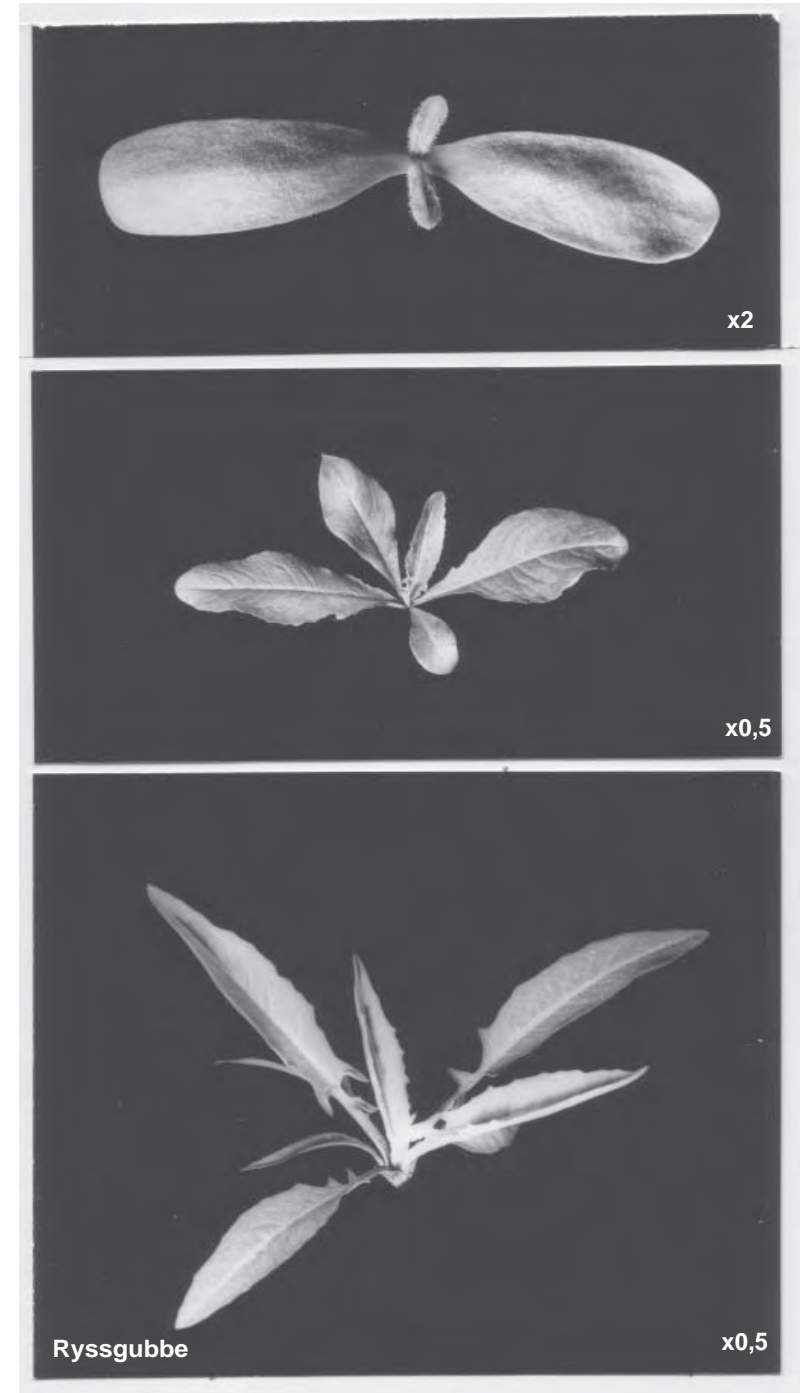
Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 15–35 x 8–10 mm. Bladskaft 0–4 mm. Bladskivorna är olikstora och tunglika–utdraget tunglika. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas avsmalnar jämnt. Mittnerv synlig. Glatt. Mycket kort sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 15–20 x 8–11 mm. Bladskaft 0–5 mm. Bladskiva oval–omvänt äggrund, med jämnt avsmalnande bladbas. Så småningom lansettlik bladskiva med pillik bladbas eller med nedre delen av bladet parflikigt. Bladkant helbräddad–naggad. Bladtopp trubbig –spetsig. Fjädernervigt. Hårigt.

Ryssgubbe är flerårig (perenn) med en kraftig pålrot och förökar sig nästan uteslutande genom frön, vilka huvudsakligen är vårgroende. *Örtbladen framkommer mer eller mindre parvis*, och arten utbildar under första året en kraftig bladrosett, som övervintrar. Rosettbladen är skaftade och mer eller mindre parflikiga. Andra året utvecklas ur bladrosetten en eller flera strävåriga upp till rikt förgrenade stjälkar (50–100 cm). Stjälkbladen är oskaftade och spetsiga med naggade kanter. I spetsen av stjälförgreningarna sitter de gula blommorna i något tillplattade, kvastlika blomställningar, som efter blomningen förlängs, så att de vårtiga, snett äggformiga skidorna kommer att sitta i långa klasar. Arten blommar i juni–aug. och förekommer allmänt i mälardalens landskapen (spec. Uppland) men är för övrigt mindre allmän. Ryssgubbe förekommer i nästan alla typer av grödor men framför allt i åkerns kantmiljöer samt emellanåt i vårsådda grödor och vallar.

Förväxlingsmöjligheter:–

Åkerrättika

Raphanus raphanistrum L.
fam. Brassicaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång, ofta rödaktig. Glatt. Smak av rädisa.

Hjärtblad: Bladskiva 7–13 x 10–17 mm. Bladskäft 4–7 mm. Bladskiva omvänt hjärtlik–omvänt njurlik. Bladkant helbräddad. Fjädernervigt. Bladskiva glatt. Bladskäft vanligen med kanthår.

Örtblad: Bladskiva 20–45 x 15–26 mm. Bladskäft 5–15 mm. Bladskiva till att börja med oval–omvänt äggrund. Bladkant oregelbundet bukttandad. Bladbas avsmalnar jämnt. Blad så småningom parflikigt med stor ändflik. Bladtopp trubbig. Fjädernervigt. Blad tätt hårigt. Åkerrättika är ettårig och sommarannuell. Plantor, som kommer upp under hösten, fryser bort under en normalvinter. Örtbladen framkommer vanligen enkeltvis, och de nedre är ofta rosettliskt gytttrade. Längre fram under vegetationsperioden blir även de nedre internodierna något sträckta. Åkerrättika har en strävårig, 30–60 cm hög stjälk vanligen något grenig upptill. Blommorna sitter i spetsen av huvudstjälken och stjälgrenarna i något tillplattade, kvastlika blomställningar. Efter avslutad blomning förlängs dessa, så att de trinda och ledade fröskidorna kommer att sitta i långa klasar. De blekt gula kronbladen är violettådriga, och foderbladen är uppräta. Blomningstiden infaller i juni–okt. Arten förekommer tämligen allmänt i de flesta jordbruksbygder men framförallt i södra Sverige. Åkerrättika växer på alla jordarter men är vanligast på sämre, sura mineraljordar. Speciellt ymnigt kan arten förekomma i vårsäd.

Förväxlingsmöjligheter: Åkersenap (s. 106) och åkerkål (s. 215).

Åkersenap

Sinapis arvensis L.
fam. Brassicaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 7–12 x 9–14 mm. Bladskaft 3–8 mm. Bladskiva omvänt njurlik–omvänt hjärtlik. Bladkant helbräddad. Fjädernervigt. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 16–21 x 10–14 mm. Bladskaft 7–10 mm. Bladskiva till att börja med nästan rund–omvänt äggrund. Bladkant oregelbundet bukttandad. Bladbas avsmalnar jämnt. Blad så småningom parflikigt. Bladtopp trubbig. Fjädernervigt. Glest hårigt–hårigt.

Åkersenap är ettårig och sommarannuell. Plantor, som kommer upp under hösten, fryser bort under en normalvinter. Örtbladen framkommer vanligen enkeltvis, och de nedre är ofta rosettliskt gyttrade. Så småningom blir även de nedre internodierna något sträckta. Arten har en strävårig, 20–60 cm hög stjälk vanligen något grenig upptill. De övre bladen är hela, grovtandade och vanligen spetsiga samt oskaftade. I spetsen av stjälken och dess förgreningar sitter blommorna i något tillplattade, kvastlika blomställningar. Efter blomningen förlängs dessa, så att de trinda fröskidorna kommer att sitta i långa klasar. Kronbladen är gula och foderbladen utstående. Arten blommar i juni–okt. Åkersenap förekommer allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder, medan den i övriga Sverige är tämligen–mindre allmän upp till Umeåtrakten. Speciellt ymnigt kan arten förekomma i vårsäd.

Förväxlingsmöjligheter: Åkerrättika (s. 104) och åkerkål (s. 215).

Sommargyllen

Barbarea vulgaris R. Br.
fam. Brassicaceae

Stjälk under hjärtblad: Kort–medellång. Glatt, vanligen med glänsande överhudsceller.

Hjärtblad: Bladskiva 4–8 x 3–6 mm. Bladskäft 2–3 mm. Bladskiva oval–nästan rund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–svagt urnupen. Bladbas rund. Bågnervigt, synligt på undersidan. Bladskiva glatt, bladskäft med glänsande överhudsceller.

Örtblad: Bladskiva 8–15 x 6–13 mm. Bladskäft 4–8 mm. Bladskiva brett äggrund, så småningom parflikig med stor ändflik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas tvär–hjärtlik. Fjädernervigt. Bladöversida glatt eller med några långa hår, undersida glatt eller glest hårig på mittnerven. Bladskäft glatt eller glest hårigt vid basen, glänsande överhudsceller.

Sommargyllen är flerårig (perenn) eller ibland endast tvåårig (bienn) med en kraftig pålrot och förökar sig nästan uteslutande genom frön. Arten är vanligen vårgroende, men höstgroning förekommer. Örtbladen framkommer vanligen enkeltvis, och under första året utbildas en bladrosett, som övervintrar. Den glatta, rikt greniga stjälken blir 30–60 cm hög. De övre bladen är korta och djupt flikiga samt stjälförfattande. Blommorna är guldgula och sitter i mer eller mindre tillplattade, täta, kvastlika blomställningar i spetsen av huvudstjälk och stjälförgreningar. Efter blomningen förlängs blomställningens axel, så att de fyrkantiga skidorna kommer att sitta i långa klasar. Arten blommar i maj–juli och förekommer allmänt i alla jordbruksbygder. Speciellt besvärlig kan sommargyllen bli i vallar.

Förväxlingsmöjligheter: *Penningört* (s. 96) och *harkål* (s. 200).

Åkergyllen

(åkerkårel)

Erysimum cheiranthoides L.
fam. Brassicaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Hårig, stjärnhår (lupp, se fig 21 s. 24).

Hjärtblad: Bladskiva 3–6 x 2–4 mm. Bladskäft 2–3 mm. Bladskiva oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik. Mittnerv synlig på undersidan. Bladöversida och bladstjälk tätt håriga, stjärnhår (lupp). Bladundersida glest hårig (stjärnhår).

Örtblad: Bladskiva 6–10 x 4–7 mm. Bladskäft 2–3 mm. Bladskiva oval-äggrund, så småningom lansettlik. Bladkant helbräddad–svagt bukttandad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik–jämnt avsmalnande. Fjädersnervigt. Hårigt, stjärnhår (lupp).

Åkergyllen är ettårig och huvudsakligen sommarannuell men förekommer även som vinterannuell. Örtbladen framkommer parvis, och de nedre bladen är vanligen rosettbildande. Övervintringen kan ske på nästan alla utvecklingsstadier utom på blommande stadium. Arten har en 10–50 cm hög, upprätt, upptill grenig stjälk med tätt sittande, oskaftade, lansettlika och strävåriga blad. Vårgroda plantor kan bli mycket småväxta. Blommorna är små och gula. De sitter i mer eller mindre tillplattade, kvastlika blomställningar i spetsen av huvudstjälken och dess förgreningar. Efter blomningen förlängs blomställningens axel, så att de skarpt fyrkantiga skidorna kommer att sitta i långa klasar. Åkergyllen blommar i juni–aug. och förekommer allmänt i alla jordbruksbygder. Speciellt ymnigt kan arten förekomma i vårsäd på sandiga jordar.

Förväxlingsmöjligheter: *Fältkrassing* (saknar stjärnhår), *lomme* (s. 98), *sanddådra* (s. 212), *sandvita* (hjärtblad 4–6 x 3–5 mm; örtblad helbräddade), *backtrav* (hjärtblad 3 x 2 mm; bladrosett kompakt, vanligen ej över 20 mm i diameter, stjärnhår tydliga) och *sandtrav* (s. 215).

Duvvicker

Vicia hirsuta (L.) Gray
fam. Fabaceae

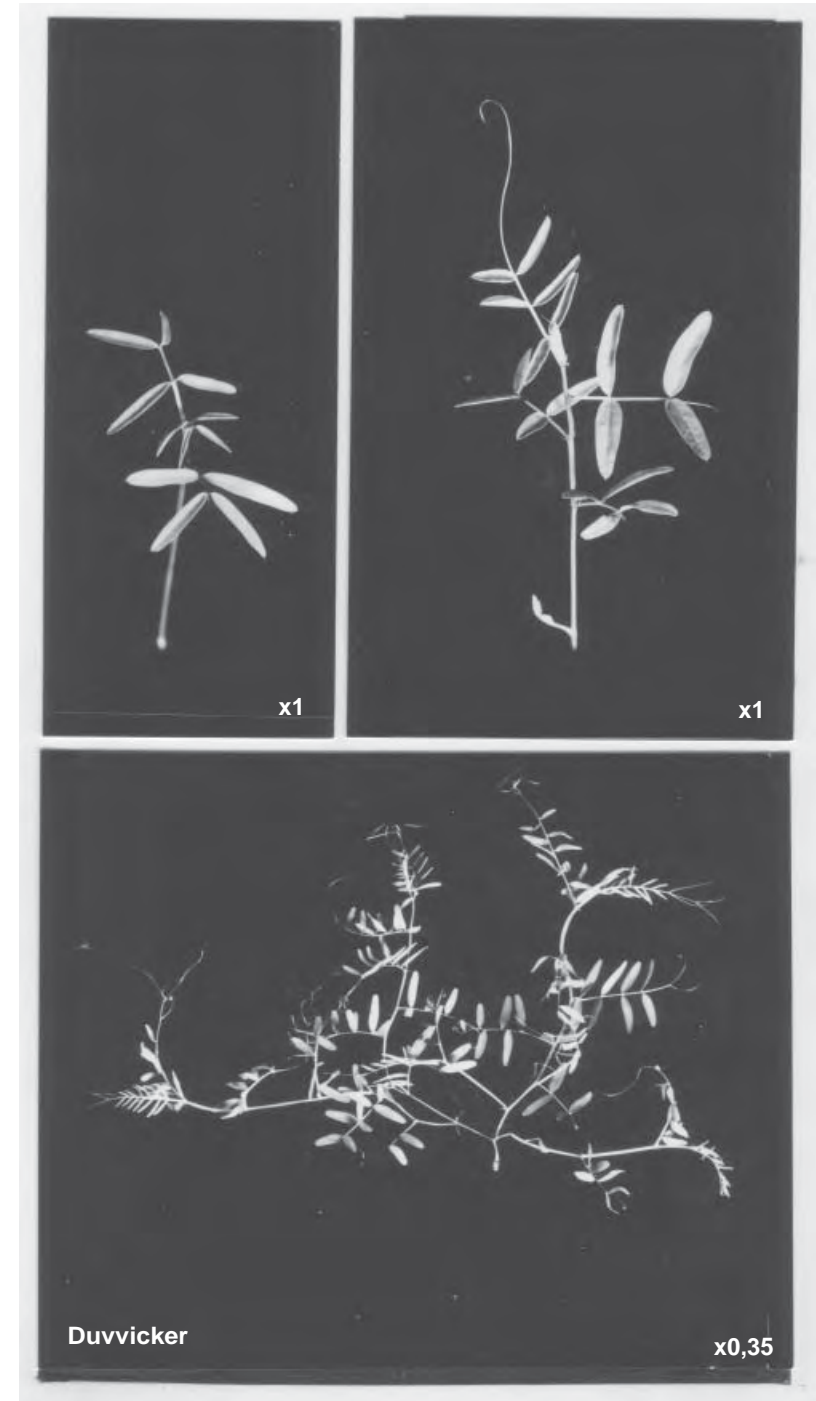
Stjälk under hjärtblad: Glatt. Under markytan.

Hjärtblad: Stannar kvar inom fröskalet och är tjocka och fyllda av näring.

Örtblad: Blad 1–2: Rudimentärt. Parbladigt, endast två par småblad. Parbladigt, två eller flera par småblad. Det gemensamma bladskftet löper ut i ett klänge. Småblad smalt jämbrett med trubbig–uddspetsig bladtöpp. Stipler tydligt fliktandade fr.o.m. 4:e eller 5:e bladet. Småblad fjädernervigt, mittnerv tydligast på bladets undersida. Örtblad och internodier (fyrkantiga) glatta, så småningom glest håriga.

Duvvicker är ettårig och både sommar– och vinterannuell. Örtbladen fram kommer enkeltvis, och arten är direkt sträckledad. Vid övervintringen dör van ligen huvudskottet, medan sidoskotten vanligen övervintrar på vintergrönt sta dium. Duvvicker har 20–40 cm långa, spensliga och klängande stjälkar. De blåvita blommorna sitter i fåblommiga klasar, och blomningstiden infaller under juni–aug. Baljorna är tvåfröiga. Arten är tämligen allmän i Götalands och Svealands jordbruksbygder upp till Dalsland och Uppland. Sparsamt längre norrut.

Förväxlingsmöjligheter: Sparvvicker (s. 217), luddvicker (s. 114) och sommarvicker (s. 217).

Luddvicker

Vicia villosa Roth
fam. Fabaceae

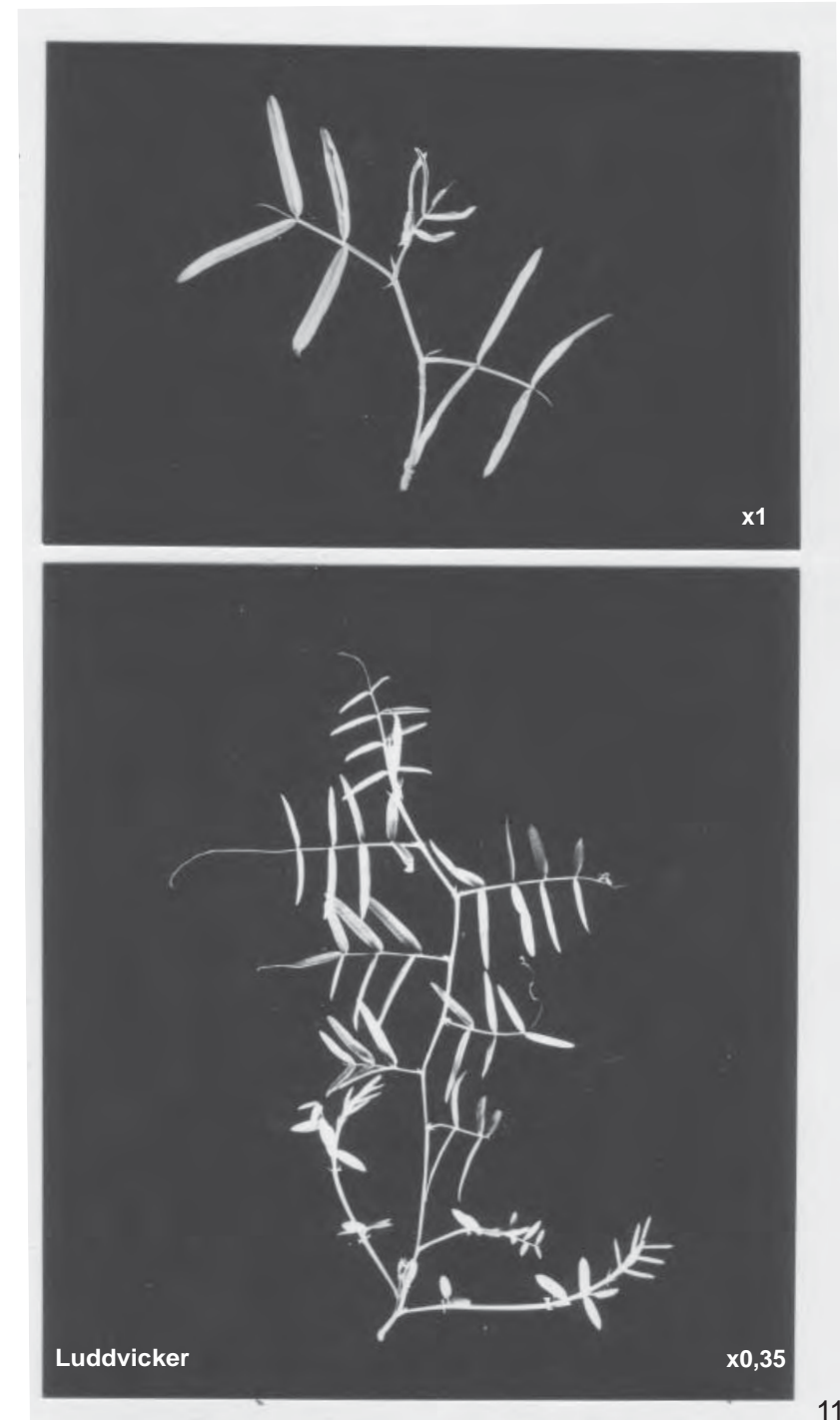
Stjälk under hjärtblad: Glatt. Under markytan.

Hjärtblad: Stannar kvar inom fröskalet och är tjocka och fyllda av näring.

Örtblad: **Blad 1–2:** Rudimentärt. **Blad 3–4:** Parbladigt, (ett–) två par småblad. **Blad 5 och följande:** Parbladigt, två eller flera par småblad. Det gemensamma bladskaftet löper ut i ett klänge. Småblad smalt jämbrett–avlångt lansettlikt, ibland även elliptiskt ovalt. Bladtopp uddspetsig. Stipler helbräddade. Småblad fjädernervigt, mittnerv tydligast på bladets undersida. Örtblad och internodier (fyrkantiga) glatta, så småningom utstående ullhåriga.

Luddvicker är ettårig och huvudsakligen vinterannuell men förekommer även som sommarannuell. Örtbladen framkommer enkeltvis, och arten är direkt sträckledad. Vid övervintringen dör vanligen huvudskottet, medan sidoskotten vanligen övervintrar på vintergröna stadium. Luddvicker har klängande stjälkar, som kan bli 30–150 cm långa. De blåviolettera blommorna är samlade i täta långskaftade och ensidiga klasar. Arten blommar under juni–aug. Baljorna är tre–sexfröiga. Luddvicker är mindre allmän i Götalands och östra Svealands jordbruksbygder. Arten kan bli besvärlig i höstsådda grödor på lätta jordar.

Förväxlingsmöjligheter: *Duvvicker* (s. 112), *sparvvicker* (s. 217) och *sommarvicker* (s. 217).

Fliknäva

Geranium dissectum L.
fam. Geraniaceae

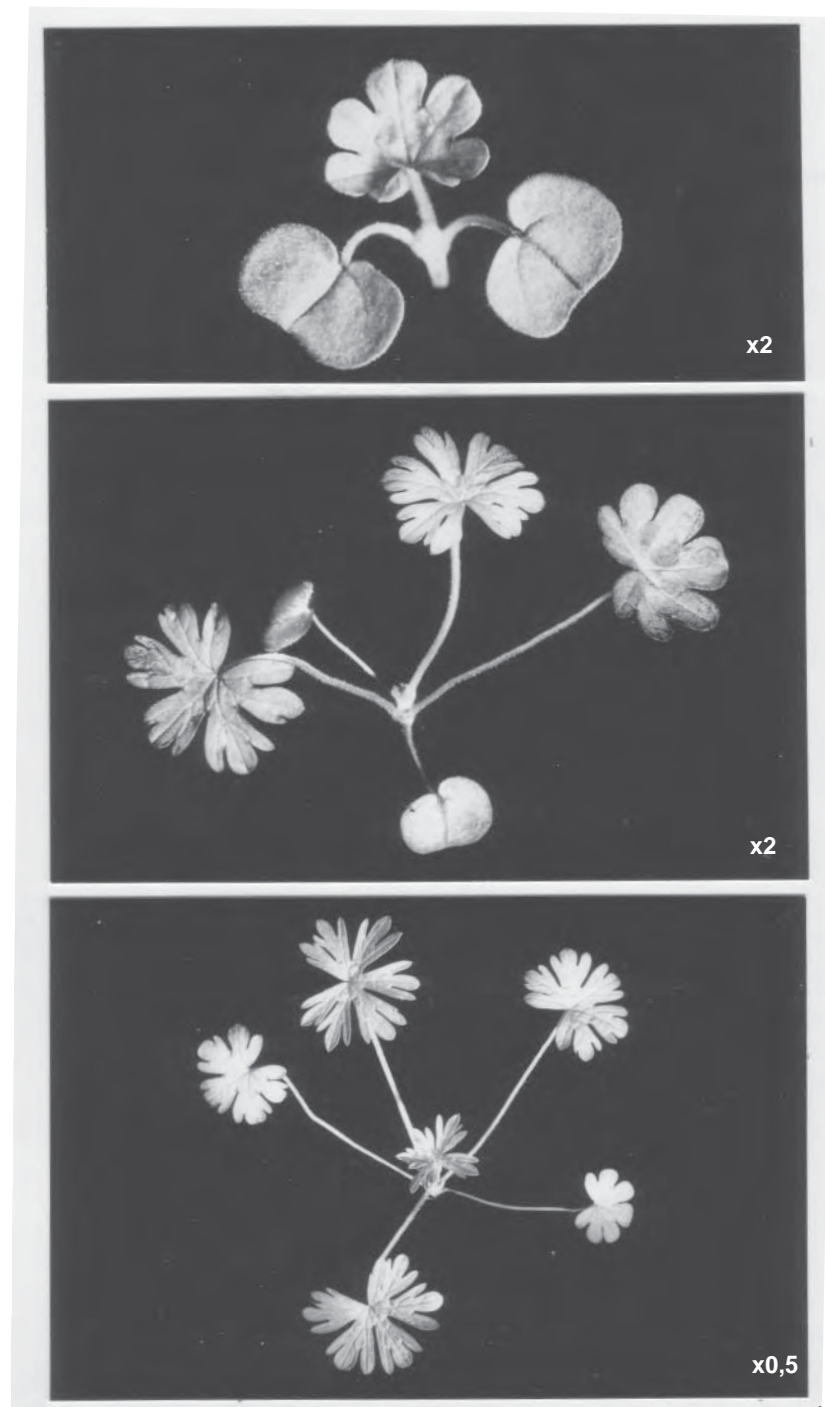
Stjälk under hjärtblad: Medellång, ofta rödaktig. Kraftigt hårig, ofta körtelhårig (lupp).

Hjärtblad: Bladskiva 6–8 x 7–12 mm. Bladskaft 4–14 mm. Bladskiva asymmetrisk, njurlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär– urnupen. Mittnerv tydlig, framskjuter tandlikt vid bladtoppens mitt. Hårigt, körtelhår förekommer (lupp).

Örtblad: Bladskiva 8–17 x 11–20 mm. Bladskaft 10–25 mm. Bladskiva handflikig med njurlik kontur. Bladflikar (5)–7. **Blad 1:** Bladflikar hela. **Blad 2 och följande:** Bladflikar tredelade. Handnervigt. Bladöversida och bladskaft tätt hårigt, undersida glest hårig. Körtelhår förekommer (lupp).

Fliknäva är ett– till tvåårig och vanligen höstgroende (vinterannuell). Vårgroda plantor ger ofta upphov till späda sommarannuella plantor, men även tvååriga (bienna) individer kan utvecklas. Örtbladen framkommer enkeltvis och bildar ett rikbladigt rosettskott. Övervintringen sker på rosetstadium, och endast hos dessa plantor har rosettbladen någon längre varaktighet. Från bladrosetten skjuter en eller flera upprätta eller nedliggande mer eller mindre greniga stjälkar (15–40 cm). Vid förgreningsställena sitter stjälkbladen, vars flikar är smalare och spetsigare än rosettbladens. De rödvioletta blommorna sitter vanligen två och två i glesa knippen. Fliknäva blommar i juni–sept. De med spröt försedda fröna (eg. frukter av nötliknande typ, fem till antalet) sitter fästade vid den ur fodret framskjutande näbben (klyvfrukt). Vid mognaden rullas spröten samman och fröna slungas iväg. Arten förekommer sällsynt till mindre allmänt på torra och lätta jordar i jordbruksbygderna i västkustlandskapen, Skåne, Blekinge och på Öland och Gotland.

Förväxlingsmöjligheter: Mjuk- och sparvnäva (s. 118).

Mjuknäva Sparvnäva

Geranium molle L
Geranium pusillum Burm.
fam. Geraniaceae

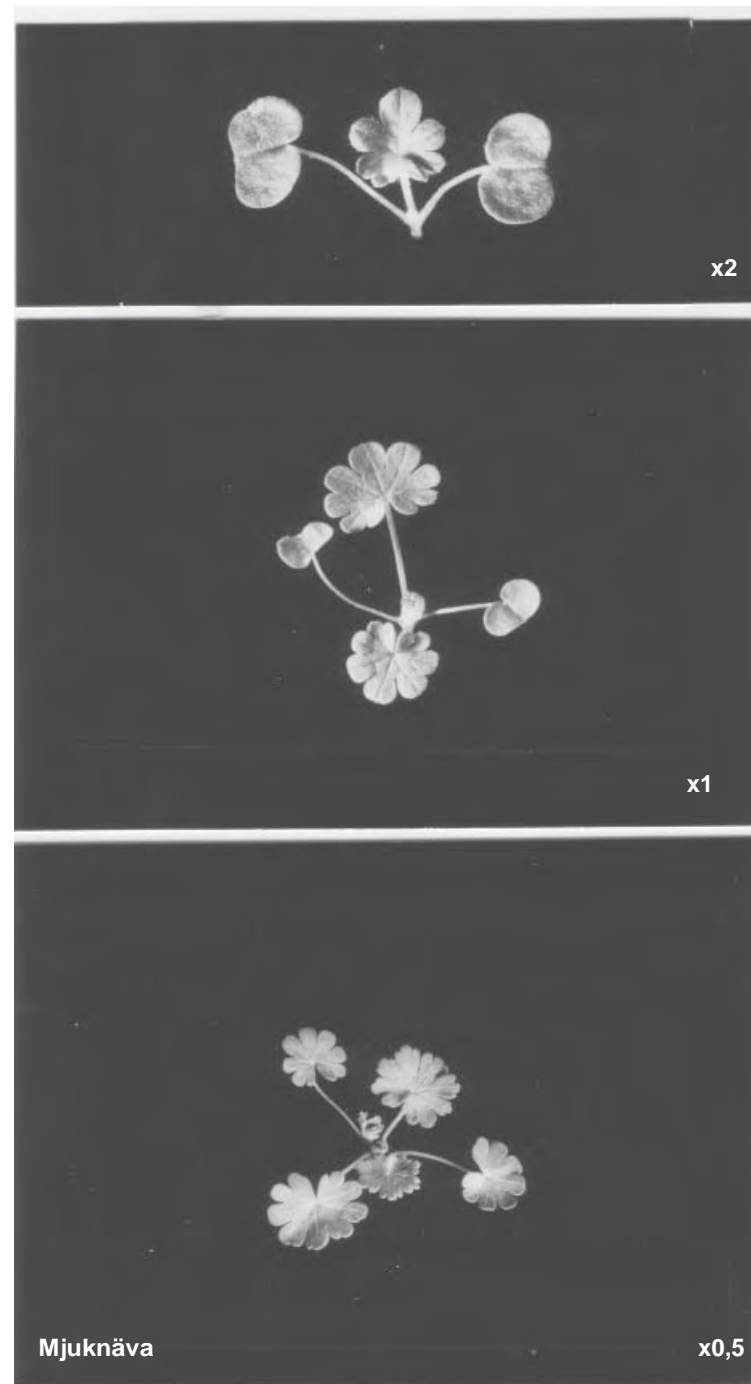
Stjälk under hjärtblad: Medellång. Tätt hårig, hår korta. Körtelhår förekommer (lupp).

Hjärtblad: Bladskiva 4–5 x 6–8 mm. Bladskaft 5–15 mm. Bladskiva asymmetrisk, njurlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär– urnupen. Mittnerv tydlig, framskjuter tandlikt vid bladtoppens mitt. Hårigt, körtelhår förekommer (lupp).

Örtblad: Bladskiva 7–12 x 7–15 mm. Bladskaft 7–15 mm. Bladskiva handflikig med njurlik kontur. Bladflikar 7–9, mer eller mindre uddspetsiga. Blad 1–2 (– 3): Bladflikar hela. Blad 3 (– 4) och följande: Bladflikar tredelade. Handnervigt. Blad vanligen långhårigt hos mjuknäva och korthårigt hos sparvnäva. Körtelhår förekommer (lupp).

Dessa två nävor är ett– till tvååriga och både höst– och vårgroende. Mjuknäva är dock vanligen vinterannuell. Vårgrodda plantor av mjuknäva blommar vanligen först följande år (bienna), medan sparvnäva ibland utvecklar sommarannuella individer. Örtbladen framkommer enkeltvis och bildar ett rikbladigt rosettskott, som övervintrar. Endast hos övervintrande plantor har rosettbladen någon längre varaktighet. Från bladrosetten utvecklas en eller flera, upprätta eller nedliggande, mer eller mindre greniga stjälkar (10–30 cm). Vid förgreningsställena sitter stjälkbladen, vars flikar är smalare och spetsigare än rosettbladens. Blommorna sitter vanligen två och två i glesa knippen. Mjuknäva är ljusröd med kronblad, som är längre än fodret. Sparvnäva är ljus rödviolett, och kronbladen är föga längre än fodret. Arterna blommar i juni–sept. Fröna är mycket karakteristiska, se fliknäva s. 116. De båda nävorna förekommer tämligen allmänt på torra och lätta jordar i Götalands och Svealands jordbruksbygder. Sparvnäva är något vanligare. Mjuknäva växer helst i kusttrakterna och har en något mer sydlig utbredning.

Förväxlingsmöjligheter: Fliknäva (s. 116).

Skatnäva

Erodium cicutarium (L.) L'Hér.
fam. Geraniaceae

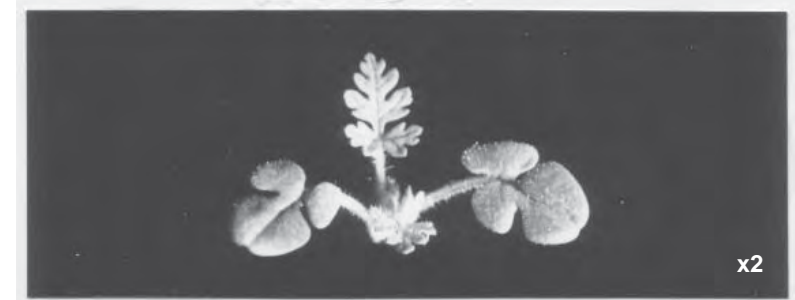
Stjälk under hjärtblad: Kort. Hårig, hår korta. Körtelhår förekommer (lupp).

Hjärtblad: Bladskiva 8–11 x 6–7 mm. Bladskäft 7–15 mm. Bladskiva asymmetrisk. Oval kontur med två djupa inskärningar. Blad topp trubbig. Mittnerv tydlig. Glest hårigt, körtelhår förekommer (lupp).

Örtblad: Bladskiva 10–14 x 9–12 mm. Bladskäft 8–15 mm. Bladskiva parbladig med mer eller mindre flikiga småblad. Bladskivans kontur är äggrund. Bladskiva hårig. Bladskäft hårigt, rikligt med körtelhår (lupp).

Skatnäva är ettårig och huvudsakligen vinterannuell men förekommer även som sommarannuell. *Örtbladen framkommer enkeltvis* och bildar ett rosett skott. Övervintringen sker på rosettstadium, och endast hos dessa plantor har rosettbladen någon längre varaktighet. Från bladrosetten utvecklas en eller flera upprätta eller nedliggande, mer eller mindre greniga stjälkar (10–30 cm). Stjälken är mjukt gleshårig. Vid förgreningsställena sitter de parbladiga stjälekbladen, vilka är sammansatta av enkelt eller dubbelt parflikiga småblad. De ljusröda blommorna sitter i flocklika samlingar. Blomningstiden infaller under juni–sept. Fröna är mycket karakteristiska, se fliknäva s. 116. Arten är allmän på torra och lätta jordar i Götalands och Svealands jordbruksbygder upp till Dalsland och Uppland.

Förväxlingsmöjligheter:–

Revormstörel

Euphorbia helioscopia L
fam. Euphorbiaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång–lång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 6–12 x 4–8 mm. Bladskaft 1–4 mm. Bladskiva oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär–trubbig. Bladbas killik. Nervatur otydlig. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 8–11 x 7–9 mm. Oskaftat. Bladskiva omvänt äggrund. Bladkant helbräddad–fint sågad (bladets övre del). Bladtopp tvär–trubbig. Bladbas avsmalnar jämnt. Fjädernervigt, tydlig mittnerv. Glatt.

Revormstörel är ettårig och huvudsakligen sommarannuell men förekommer även som vinterannuell. De ljusst gröna *örtbladen framkommer parvis* och är korsvis motsatta. Arten är av direkt sträckledad typ. Övervintringen sker på nästan alla utvecklingsstadier. Sidoskottsbildningen inträder tidigt från hjärt bladsveckan. Hela plantan innehåller mjölksaft. Revormstörel har en upprätt, glatt eller hårig, 10–30 cm hög stjälk, vars färg varierar från grönt–brunrött. De gulgröna, toppställda blommorna sitter i en från stjälken utgående, femgrenad flock. Blomningstiden infaller under juni–okt. Arten förekommer allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder och i alla typer av grödor men speciellt i köksväxtodlingar på lätta jordar. Revormstörel är giftig.

Förväxlingsmöjligheter: Rävstörel (s.124).

Rävtörel

(rävmjökstörel)

Euphorbia peplus L.
fam. Euphorbiaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång–lång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 5–7 x 2–3 mm. Bladskaft 1–2 mm. Bladskiva oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik. Mittnerv synlig, tydligast på undersidan. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 4–6 x 3–4 mm. Bladskaft 1–3 mm. Bladskiva omvänt äggrund–elliptisk. Bladkant helbräddad. Bladtopp spetsig. Bladbas killik. Fjädernervigt, tydlig mittnerv. Glatt.

Rävtörel är ettårig och sommarannuell. De mörkgröna *örtbladen framkommer parvis* och är korsvis motsatta. Rävtörel är direkt sträckledad. Sidokottsbildningen inträder tidigt från hjärtbladsveckan och från adventivknoppar på stjälken under hjärtbladen. Hela plantan innehåller mjölksaft. Arten blir 5–20 cm hög och har en upprätt, mer eller mindre grenig stjälk. Blommorna, som är gulgröna och toppställda, sitter i en från stjälken utgående tre–femgrenad flock. Arten blommar under juli–okt. och förekommer tämligen allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder. I köksväxtodlingar kan arten bli besvärlig. Rävtörel är giftig.

Förväxlingsmöjligheter: Revormstörel (s. 122).

Styvmorsviol

Åkerviol

Viola tricolor L.
Viola arvensis Murr.
fam. *Violaceae*

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 5–7 x 4–5 mm. Bladskaft 1–4 mm. Bladskiva brett äggrund–ovalt spadlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär–trubbig, ibland svagt urnupen. Bladbas rund. Bågnervigt, mycket tydligt på undersidan. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 8–15 x 8–14 mm. Bladskaft 5–8 mm. Bladskiva brett äggrund. Bladkant bukttandad–naggad. Bladtopp trubbig–svagt urnupen. Bladbas tvär–hjärtlik. Fjädernervigt. Bladskiva glatt. Bladskaft glatt eller hårigt.

Styvmorsviol är ett- till flerårig, medan åkerviol endast är ettårig. Båda är höst- och vårgroende men kan även gro under sommaren. Örtbladen framkommer enkeltvis och bildar en bladrosett. Övervintringen sker på nästan alla utvecklingsstadier. Övervintrande plantor har på våren en brungrön färg. Sidostotts bildningen inträder tidigt från de nedre bladvecken. De två violarterna är ofta grenade vid basen, och de 10–25 cm långa stjälkarna är upprätta eller till att börja med nedliggande. De ovala till brett lansettlika stjälkbladen har stora parflikiga stipler. Rosettblad saknas hos den fullvuxna plantan. Blommorna sitter ensamma på långa skaft från bladvecken. Hos styvmorsviol är blomman flerfärgad (violett, gul och vit) och kronbladen längre än fodret. Åkerviol har blekgula blommor, vars kronblad är kortare än fodret. Båda arterna blommar under april–okt. och är allmänna i nästan alla jordbruksbygder. Styvmorsviol är dock sällsynt på Öland och Gotland samt längst i norr. Det senare gäller också åkerviol. Båda arterna kan bli besvärliga ogräs och förekommer i de flesta typer av grödor och speciellt på lätta jordar.

Förväxlingsmöjligheter: Veronikaarter (s.152,154, 156, 158).

Vildmorot

Daucus carota L. ssp. silvestris (Mill.) Hyl.
fam. *Apiaceae*

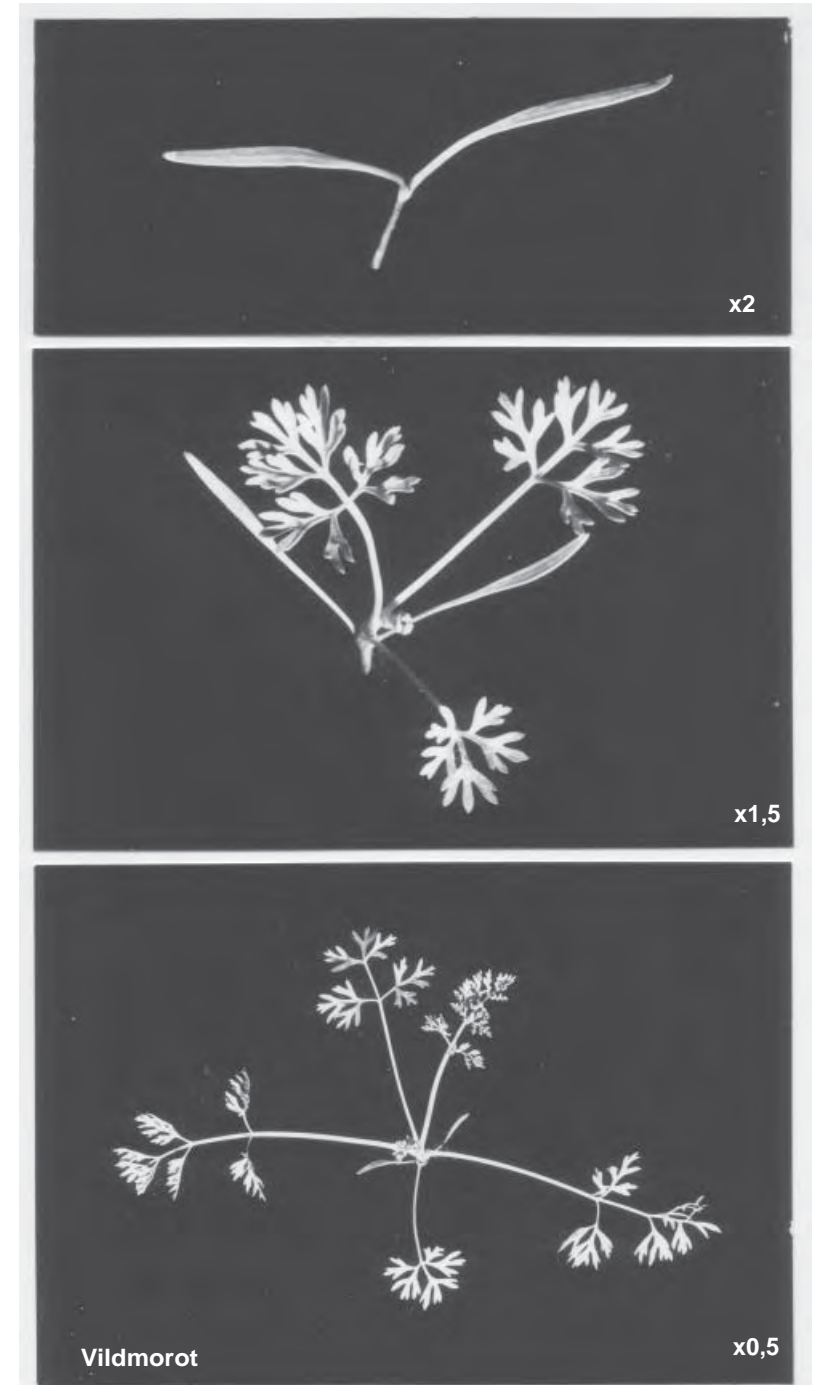
Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 10–20 x 1–2 mm. Bladskäft 0–15 mm. Bladskiva lineärt lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas avsmalnar jämnt. Mittnerv tydlig, speciellt på undersidan. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 15–23 x 10–18 mm. Bladskäft 5–20 mm. Bladskiva tredelad med skaftade, upprepat flikiga delblad. Bladskivans kontur är brett äggrund. Bladflikar lansettlika, helbräddade och uddspetsiga. Fjädernervigt. Bladöversida vanligen glatt. Bladkant glatt eller hårig. Bladundersida glatt eller hårig, speciellt på nerverna. Bladskäft glatt eller hårigt.

Vildmorot är normalt tvåårig (bienn) men kan även vara ettårig och då vinterannuell. Arten är både höst- och vårgroende. Örtbladen framkommer enkeltvis, och under första året utbildas ett mer eller mindre kraftigt rosettskott, som övervintrar. Följande år uppväxer en eller flera strävåriga, greniga, blombärande stjälkar (30–80 cm). Stjälkbladen är upprepat djupt parflikiga med lansettlika slutflikar. De vita blommorna sitter i flock i spetsen av huvudstjälken och dess förgreningar. Både enskilt och allmänt svepe förekommer. Det senares blad är stora och djupt parflikiga. Blomningstiden infaller under juli–sept., och arten förekommer allmänt i jordbruksbygderna i västkustlandskapen, Skåne, Blekinge samt på Öland och Gotland. Arten är sedan mindre allmän i övriga Götaland och södra Svealand. Vildmorot trivs bäst på kalkrika jordar och kan bli besvärlig i första årets vall.

Förväxlingsmöjligheter: Riddarsporre (s. 86), jordrök (s. 94), nålkörvel (hjärtblad 35–70 x 1–2 mm; örtblad svagt håriga), odört (hjärtblad 8–12 x 2–4 mm, mycket tydligt fjädernerviga) och vildpersilja (s. 219).

Rödmire

Anagallis arvensis L.
fam. Primulaceae

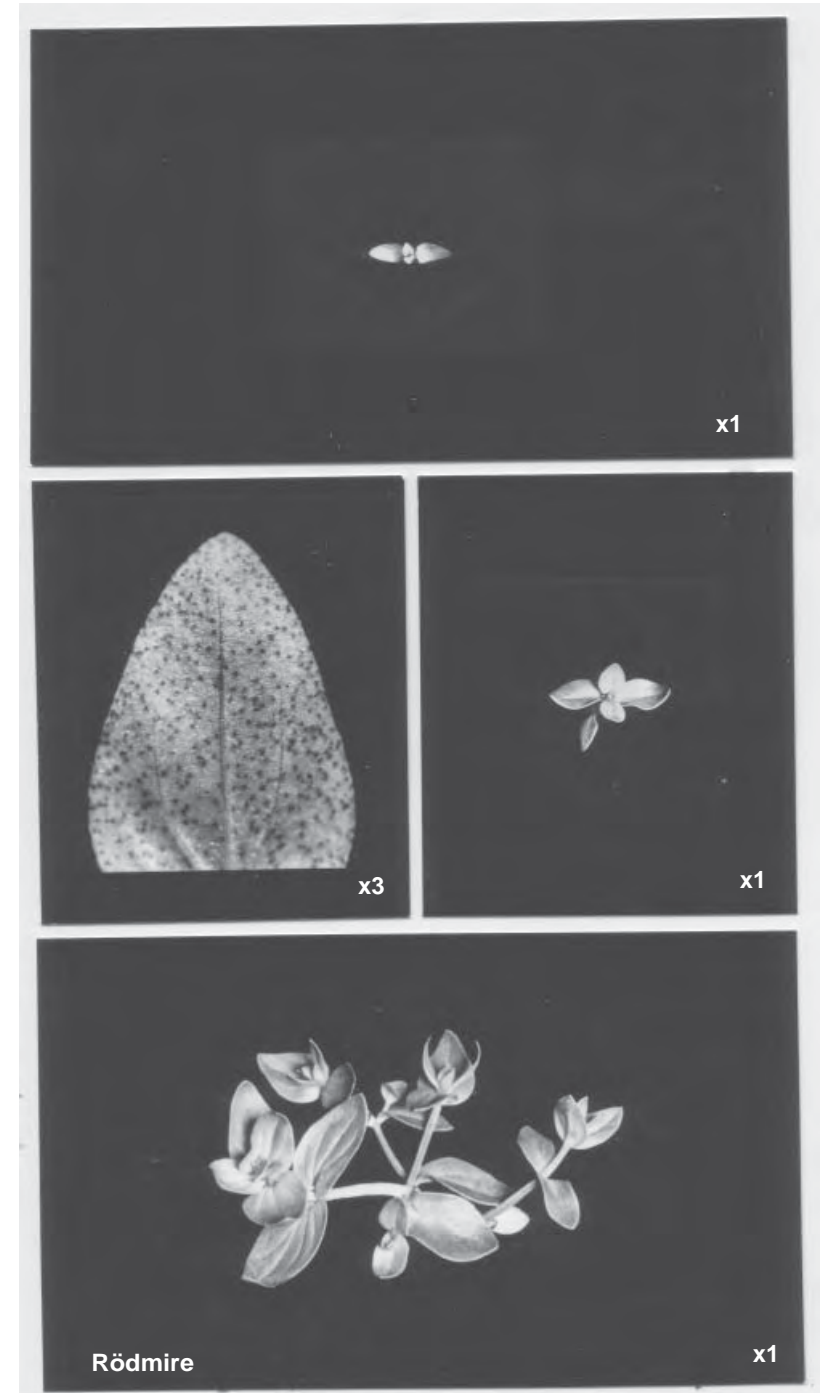
Stjälk under hjärtblad: Medellång. Enstaka röda körtelhår

Hjärtblad: Bladskiva 3–5 x 1,5–3 mm. Bladskäft 1–2 mm. Bladskiva brett äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas tvär–rund. Nervatur otydlig. Bladöversida glatt. Bladundersida glatt eller glest hårig (röda körtelhår) ibland med enstaka bruna prickar.

Örtblad: Bladskiva 6–10 x 5–7 mm. Bladskäft 0,5–1 mm. Bladskiva brett äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas killik–rund. Fjädernervigt. Glatt. Bladundersida med bruna prickar.

Rödmire är ettårig och sommarannuell. *Örtbladen framkommer parvis*. Arten är av direkt sträckledad typ med korsvis motsatta blad. Sidokottsbildningen inträder tidigt från hjärtbladsveckan och ibland förekommer adventivskott från stjälken under hjärtbladen. De mer eller mindre nedliggande, veka, fyrkantiga stjälkarna varierar i längd från 10–30 cm. De röda blommorna sitter ensamma på långa skaft från bladveckan. Blomningen infaller under juni–sept. De klotrunda kapslarna, som öppnar sig genom ett lock, innehåller talrika små frön. Rödmire förekommer mindre allmänt i jordbruksbygderna i västkustlandskapen, Skåne, Blekinge och Östergötland samt på Öland och Gotland. Framförallt kusttrakter.

Förväxlingsmöjligheter:–

Åkervinda

Convolvulus arvensis L.
fam. Convolvulaceae

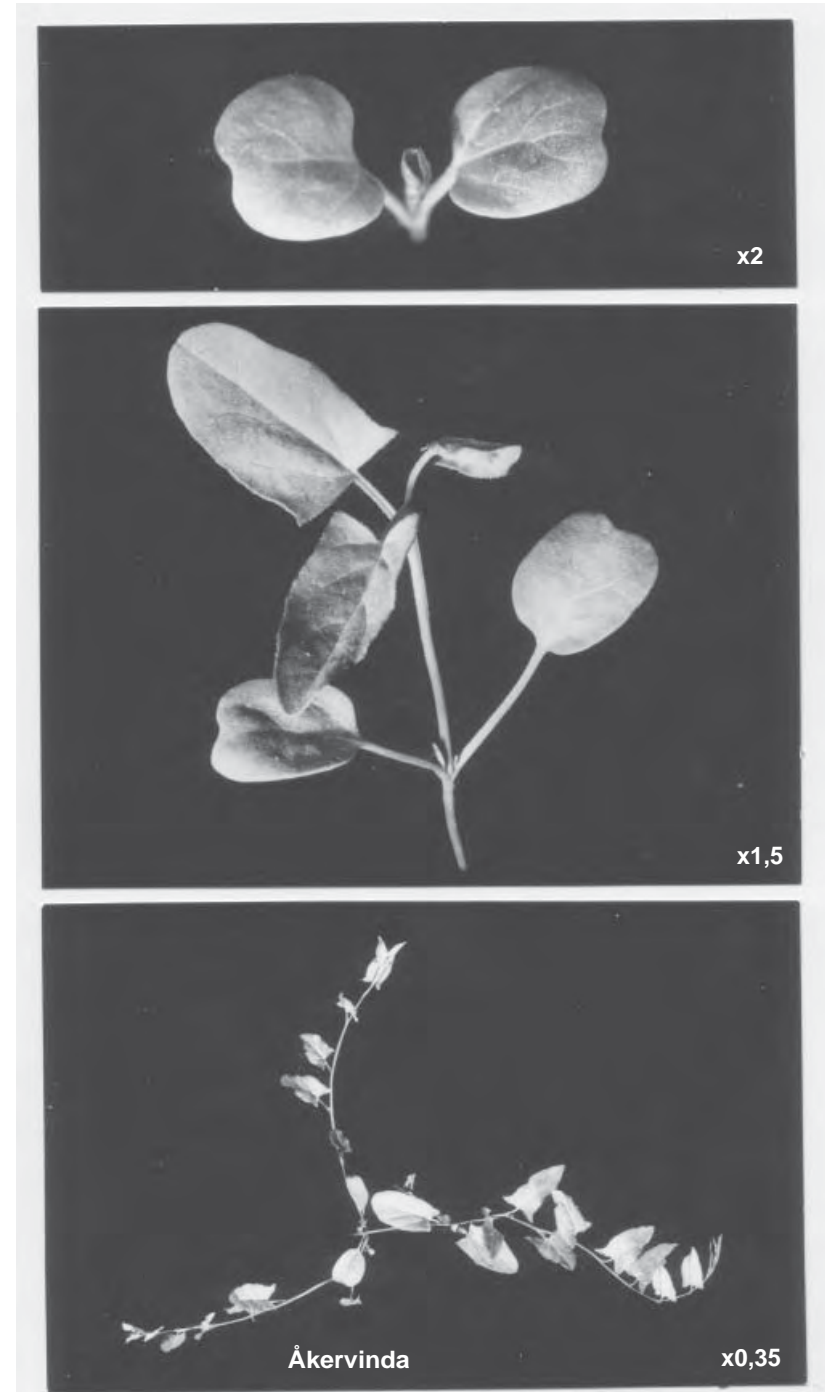
Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt. Glänsande överhudsceller.

Hjärtblad: Bladskiva 8–12 x 6–10 mm. Bladskaft 3–4 mm. Bladskiva nästan rund–omvänt äggrund, ibland även spadlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär–urnupen. Bladbas killik–rund. Fjädernervigt. Glatt. Glänsande överhudsceller.

Örtblad: Bladskiva 8–18 x 5–10 mm. Bladskaft 5–7 mm. Bladskiva pillik. Bladkant helbräddad. Bladtopp spetsig. Fjädernervigt. Bladöversida glatt, ibland med kanthår (lupp). Bladundersida glatt eller glest hårig, huvudsakligen på nerverna. Bladskaft glatt eller glest hårigt. Glänsande överhudsceller.

Åkervinda är flerårig (perenn) och förökar sig både med rotutlöpare och genom frön, som är höst- och vårgroende. Örtbladen framkommer enkeltvis, och arten är direkt sträckledad. Sidokottsbildningen inträder tidigt från hjärtbladsveckan. Under första året utvecklar plantan ända upp till 50 cm långa, nedliggande eller slingrande skott, som ej hinner komma till blomning. Från knoppar på huvudroten växer rotutlöpare ut horisontellt, och så småningom växer dessa lodrätt ned i djupare jordlager. Både huvudrötter och rotutlöpare är rikligt försedda med knoppar, från vilka det följande vår kan utvecklas nya ovanjordiska skott (30–100 cm), som då är blombärande. De stora trattlika, vita blommorna med skära strimor sitter ensamma på långa skaft från bladveckan. Blomningstiden infaller under juli–aug. Arten är tämligen allmän på lättare jordar i södra och mellersta Sveriges jordbruksbygder upp till Västergötland och Uppland. Saknas helt i de nordligste delarna av landet. Åkervinda förekommer i nästan alla typer av grödor men kan bli besvärlig i höstsådda grödor och vallar.

Förväxlingsmöjligheter: Snårvinda (hjärtblad 15–25 x 14–23 mm).

Rast

(fårtunga)

Anchusa arvensis (L.) Bieb.
fam. Boraginaceae

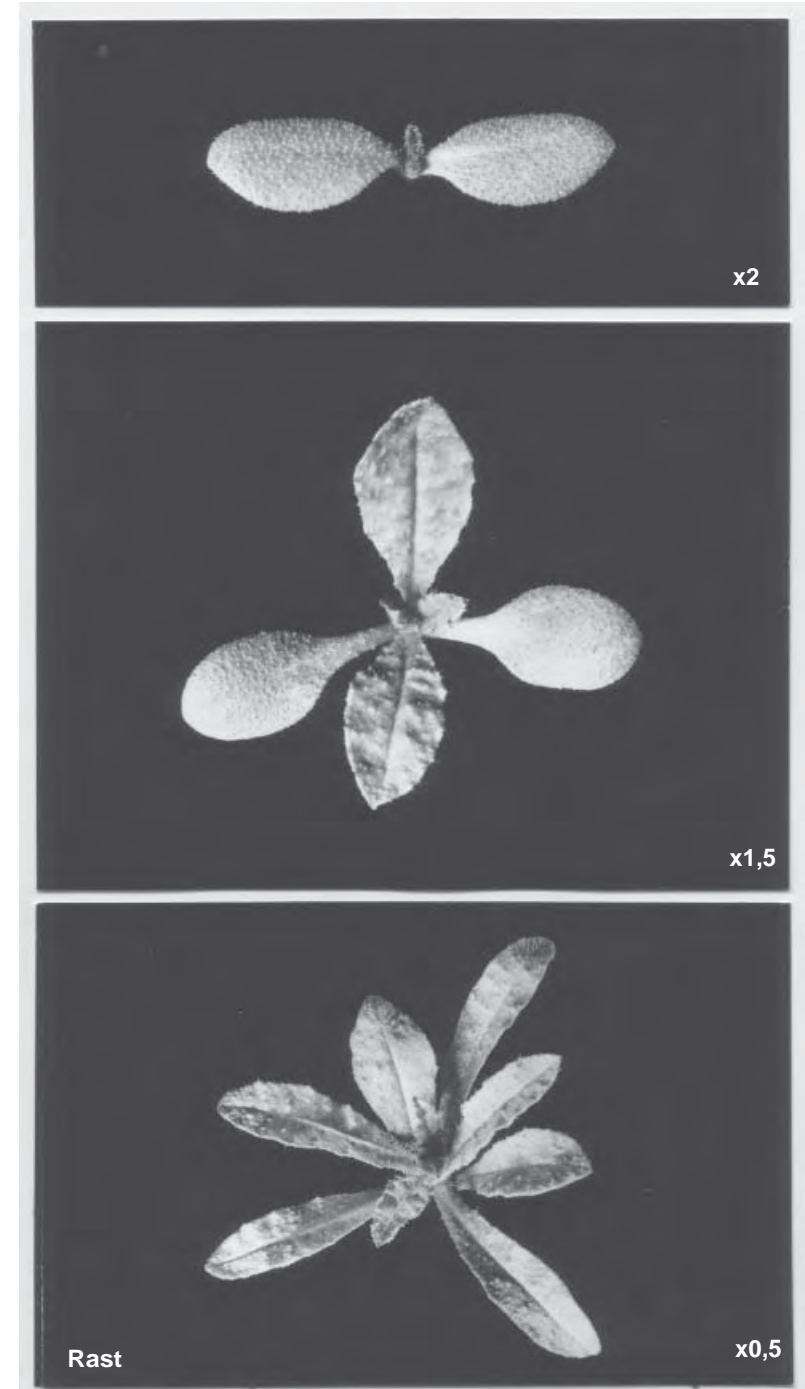
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt. Enstaka hår kan förekomma på övre delen.

Hjärtblad: Bladskiva 12–20 x 6–10 mm. Bladskäft 0–3 mm. Bladskiva oval-lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik. Mittnerv synlig, tydligast på undersidan. Bladöversida kort och tätt borsthårig, undersida glatt. Håren sitter vanligen på små förhöjningar.

Örtblad: Bladskiva 20–30 x 10–15 mm. Oskaftat. Bladskiva omvänt äggrund, så småningom lansettlik. Bladkant hel bräddad. Bladtopp trubbig-spetsig. Fjädernervigt, mycket tydlig mitt nerv. Tätt borstharigt. Håren sitter vanligen på små förhöjningar.

Rast är ettårig och huvudsakligen sommarannuell men förekommer även som vinterannuell. *Örtblad framkommer vanligen enkeltvist* och bildar en fåbladig rosett. Övervintringen sker på rosettstadium. Rast har en upprätt, förgrenad stjälk 20–40 cm hög. Hela växten är mycket sträv och beklädd med borsthår som lätt bryts och tränger in i fingrarna. De relativt små blommorna är ljusblå. De har en ganska lång, något krökt pip och sitter i toppställda klasar på stjälgrenarna. Blomningstiden infaller i juni–aug. I Götalands och Svealands jordbruksbygder är arten tämligen allmän upp till Värmland och Uppland. Även inom jordbruksbygderna i södra Norrland förekommer arten något. Speciellt besvärlig kan arten bli i vårsådda grödor på sandjord. Rast brukar ofta infinna sig på trädor.

Förväxlingsmöjligheter: *Paddfot* (s. 219), *oxtung*a (hjärtblad elliptiska; örtblad ovala-lansettlika, mindre sträva), *nonnea* (stjälk under hjärtblad borsthårig; hjärtblad utdraget ovala-lansettlika; förekommer mest i Uppland, spec. potatisfält), *åkerförgätmigej* (s. 136) och *blåeld* (hjärtblad ovala-runda, 7–11 x 6–8 mm).

Åkerförgätmigej

Myosotis arvensis (L.) Hill
fam. Boraginaceae

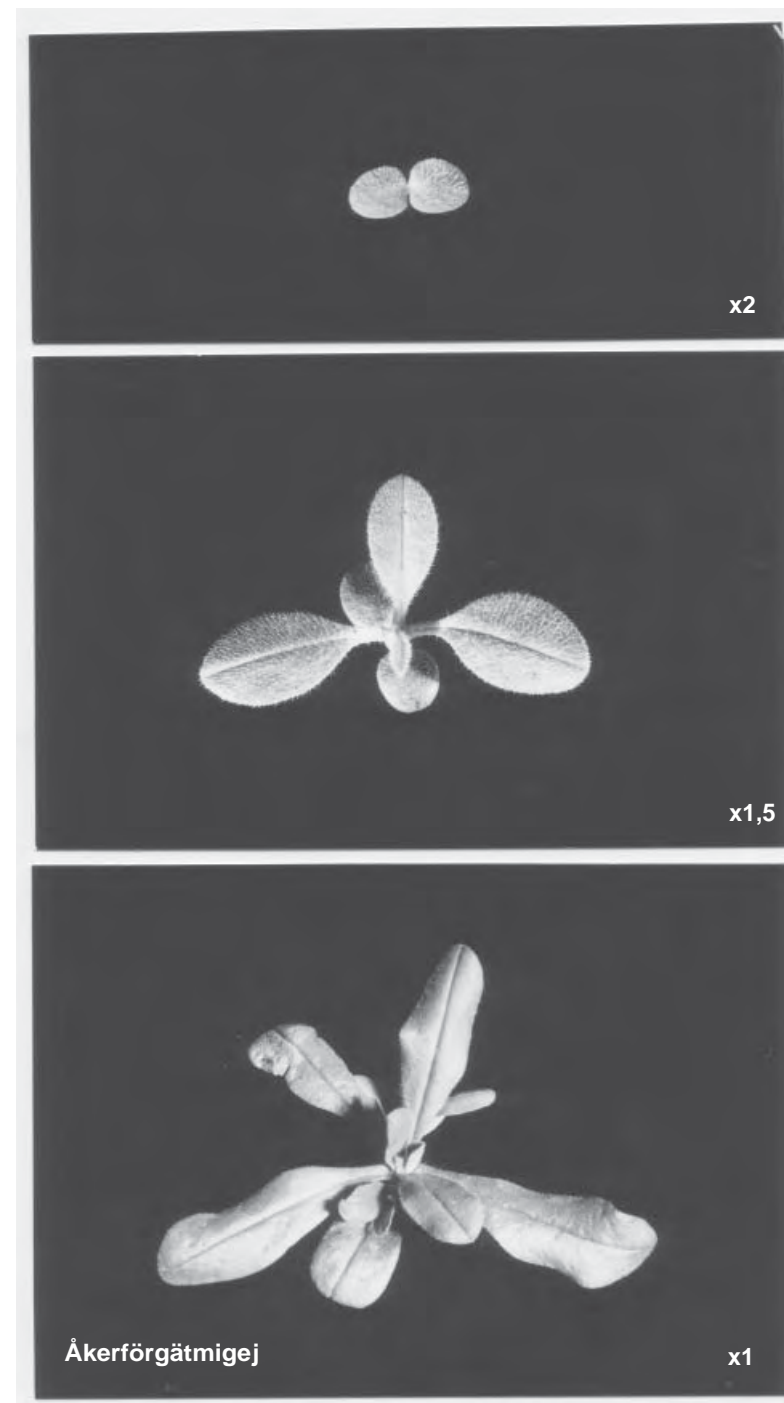
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt. Enkla korta hår kan förekomma.

Hjärtblad: Bladskiva 4–6 x 3–6 mm. Bladskaft 1–3 mm. Bladskiva brett äggrundrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trub big–svagt urnupen. Bladbas nästan tvär. Nervatur ej synlig. Bladöversida tätt hårig, undersida glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 10–15 x 6–9 mm. Bladskaft 1–3 mm. Bladskiva oval–omvänt äggrund, så småningom tunglikt lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas avsmalnar jämnt. Fjädernervigt, tydlig mittnerv. Tätt hårigt. Bladskaft vingat, hårigt.

Åkerförgätmigej är ettårig och i regel vinterannuell men förekommer även som sommarannuell. Örtbladen framkommer vanligen enkeltvis. Arten är av rosett skotttyp och övervintrar på rosettstadium. Åkerförgätmigej blir 15–40 cm hög och har en från basen grenig, upprätt stjälk. Hela växten är hårig. Blommorna, som sitter i övre delen av huvudstjälk och stjälkgrenar, är små, ljusblå och har en skålformigt utbredd krona. Blomningen hos höstgrodda plantor infaller i juni–juli. Vårgrodda plantor blommar i aug–sept. Åkerförgätmigej förekommer allmänt i alla jordbruksbygder. Speciellt besvärlig kan arten bli i höstsådda grödor och i första årets vall.

Förväxlingsmöjligheter: Hönsarv (s. 82), nattglim (s. 84), paddfot (s. 219), rast (s. 134), sminkrot (s. 138) och gråbinka (hjärtblad 2–3 x 1,5 mm, glatta).

Sminkrot

Lithospermum arvense L.
fam. Boraginaceae

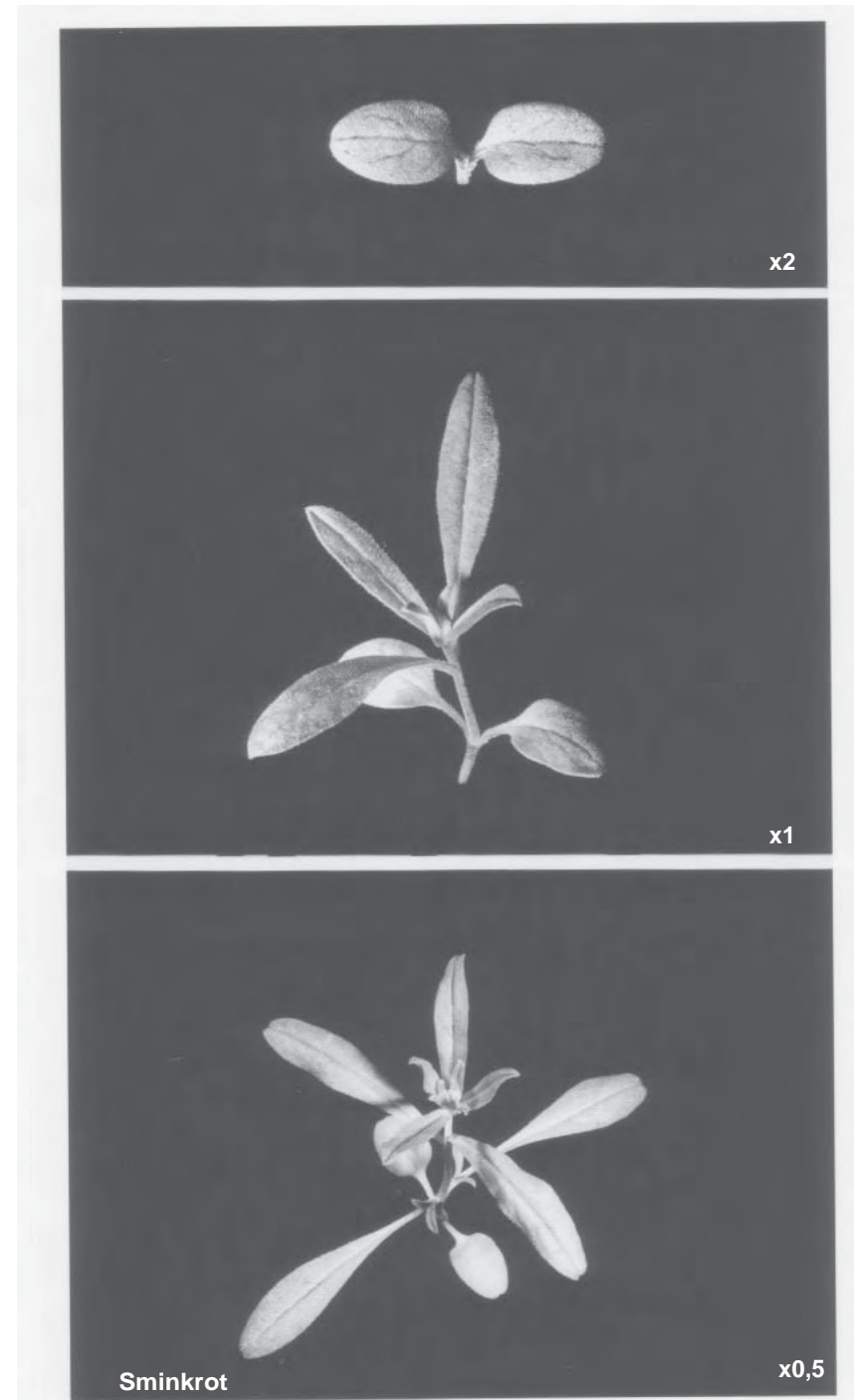
Stjälk under hjärtblad: Medellång. Kraftigt hårig med utstående korta hår.

Hjärtblad: Bladskiva 9–15 x 7–10 mm. Bladskäft 3–6 mm. Bladskiva oval–äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig– svagt urnupen. Bladbas rund. Nervatur mycket tydlig, framträder vanligen som mörka fåror på bladets översida. Bladöversida tätt hårig, undersida hårig.

Örtblad: Bladskiva 20–40 x 8–12 mm. Bladskäft 0–10 mm. Bladskiva oval–lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig– spetsig. Bladbas avsmalnar jämnt, vilket ibland kan medföra, att inte något tydligt bladskäft kan urskiljas speciellt på de övre bladen. Fjädnervigt, mycket tydlig mittnerv. Tätt korthårigt, något strävt.

Sminkrot är ettårig och huvudsakligen vinterannuell. Örtbladen framkommer *parvis*. Vårgroda plantor är av direkt sträckledad typ, medan arten som vinterannuell har de nedre internodierna rosettliskt förkortade. Tidigt inträder sidokottsbildningen från hjärt- och nedre örtbladsveckan. Övervintringen sker på rosettskottliknande stadium. Sminkrot har en upprätt förgrenad stjälk, 10–50 cm hög. Roten hos den fullvuxna plantan innehåller ett rött färgämne. Växten är smutsgrön–blågrön och hårig. Håren är tilltryckta, vilket syns tydligast på stjälken. Blommorna, som sitter i spetsen av huvudstjälk och stjälgrenar, är ganska oansenliga, vita till gulvita samt trattlika. Arten blommar i maj–juni och vårgroda plantor något senare. I Götalands och Svealands jordbruksbygder är arten mindre till tämligen allmän och då speciellt i de södra och östra delarna (Skåne, Öland och Gotland). Även inom jordbruksbygderna i södra Norrland förekommer arten något. Sminkrot kan bli besvärlig i höstsådda grödor.

Förväxlingsmöjligheter: Paddfot (s. 219) och åkerförgätmigej (s. 136).

Brunört

Prunella vulgaris L.
fam. Lamiaceae

Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva ca 4 x 4 mm. Bladskaft 2–3 mm. Bladskiva spadlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–svagt urnupen. Bladbas hjärtlik–tvär. Nervatur otydlig. Bladskiva glatt. Bladskaft glatt eller hårigt.

Örtblad: Bladskiva 8–12 x 7–11 mm. Bladskaft 3–5 mm. Bladskiva brett äggrund–elliptisk. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas tvär–rund. Fjädernervigt. Bladöversida hårig. Bladun dersida glest hårig, behåringen förekommer huvudsakligen på nerverna.

Brunört är flerårig (perenn). Arten förökar sig genom frön, och fröet groor på våren. *Örtbladen framkommer parvis* och är korsvis motsatta. Arten har en fyrkantig stjälk. Sidoskottsbildningen inträder tidigt från hjärt- och nedre örtbladsveckan. Sidoskotten är internodieförlängda, medan huvudskottet under första året är mer eller mindre rosettbildande. Övervintringen sker vanligen på vintergrönt stadium. Brunört har greniga, efter marken krypande, vid nodi rotsläende föryngringsskott. Från de nedliggande plantorna bildas 10–30 cm höga blomsfatt med axlika kransställda, blåviolettera blomsamlingar. Av de kvarstående blomfodren får fruktsamlingen efter blomningen en brun färg. Arten blommar tidigast under andra året i juni–aug. Brunört förekommer allmänt i alla jordbruksbygder och kan bli speciellt besvärlig på fuktig åkermark och i gräsmattor.

Förväxlingsmöjligheter: Dånarter (s. 142).

Hampdån

Pipdån

Toppdån

Galeopsis speciosa Mill.
Galeopsis tetrahit L.
Galeopsis bifida Boenn.
fam. Lamiaceae

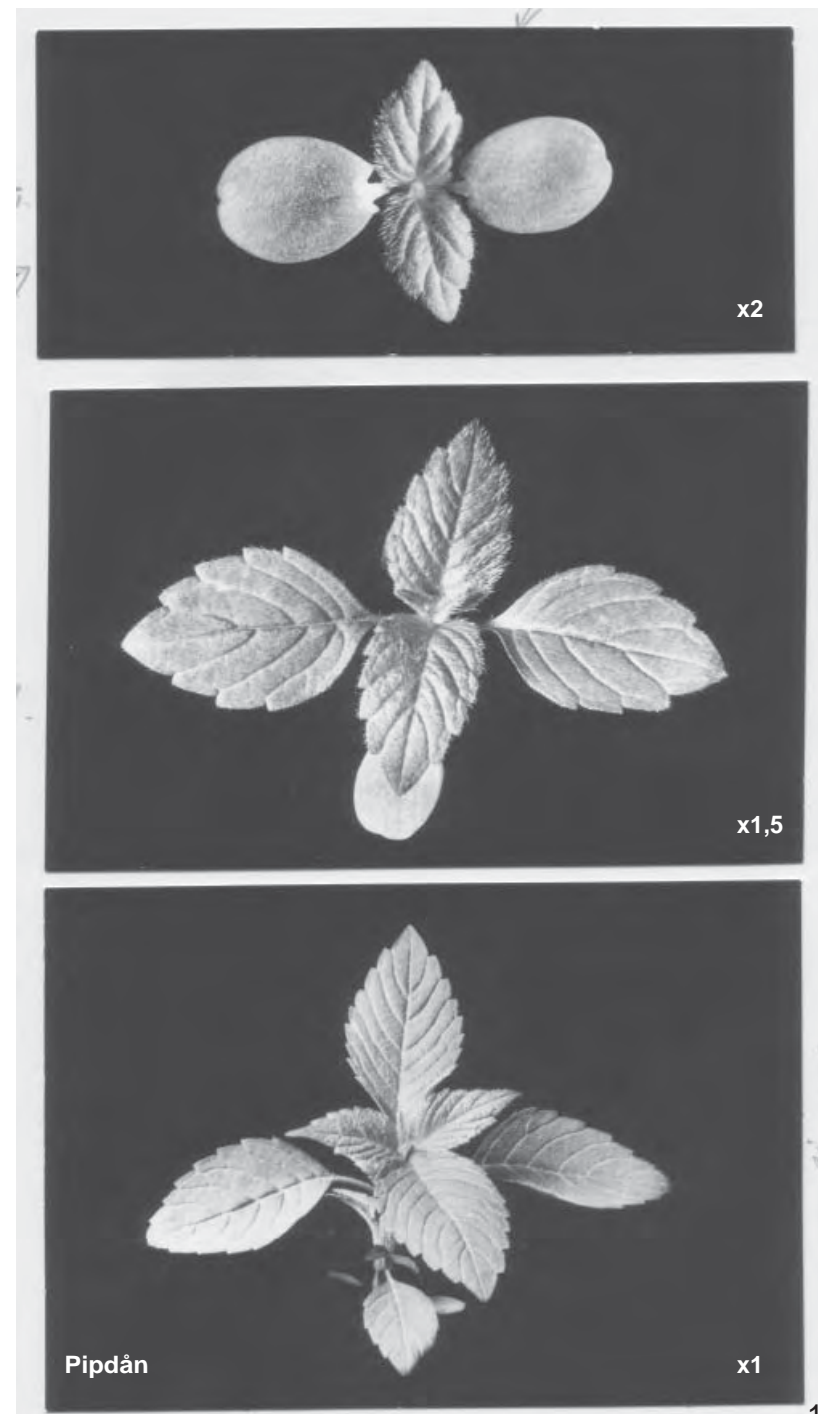
Stjälk under hjärtblad: Lång. Tvåsidigt hårig.

Hjärtblad: Bladskiva 8–15 x 7–11 mm. Bladskäft 4–8 mm. Bladskiva oval–omvänt äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–svagt urnupen. Bladbas pillik. Fjädernervigt, mittnerv tydligast. Bladöversida hårig vid basen, undersida glatt. Bladskäft kraftigt hårigt, enstaka körtelhår kan förekomma på undersidan.

Örtblad: Bladskiva 18–30 x 11–18 mm. Bladskäft 7–9 mm. Bladskiva äggrund–utdraget äggrund. Bladkant sågad. Bladtopp spetsig. Bladbas killik. Fjädernervigt, mycket tydligt. Tätt hårigt.

Dessa tre dånararter är ettåriga och endast sommarannuella. Örtbladen framkommer *parvis*, och arterna är av direkt sträckledad typ med korsvis motsatta blad. Sidoskottsbildningen inträder tidigt från de nedre örtbladsveckan. Arterna har en förgrenad, fyrkantig, upprätt stjälk, 20–50 cm hög. Stjälken är borsthårig, och håren är nedåtriktade. Vid bladfästena är stjälken uppsvälld, och örtbladen är samlade mot stjälktoppen. Blommorna är långpipiga och läppformiga och sitter i täta kransar i de övre bladveckan. Hos hampdån är blomman gulaktig med violett mittflik på underläppen. Hos topp- och pipdån är blomman rödaktig. Dessa båda arter skiljs åt av underläppens utseende. Underläppens mittflik är hos toppdån urnupen och längden överstiger bredden, medan mittfliken hos pipdån är kvadratisk och ej urnupen. Arterna blommar i juli–aug. Fröna (eg. frukter av nötliknande typ, fyra till antalet) sitter inom det rörformiga fodret i en klyvfrukt. De tre dånararterna är allmänna inom de flesta jordbruksbygder. Speciellt besvärliga kan dessa arter bli i vårsådda grödor på organogena jordar.

Förväxlingsmöjligheter: Brunört (s. 140), mjukdån (hjärtblad 5–7 x 4–5 mm; örtblad utdraget äggrunda–oval, plisterarter (s. 144, 146), åkersyska (s. 148) och åkermyntha (s. 220).

Rödplister

Lamium purpureum L.
fam. Lamiaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 6–8 x 5–7 mm. Bladskäft 4–7 mm. Bladskiva nästan rund–oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp svagt urnupen med liten tapp. Bladbas med tydligt markerad inskärning (kloliknande). Mittnerv synlig. Bladskiva glatt. Bladskäft med enstaka hår.

Örtblad: Bladskiva 10–15 x 10–15 mm. Bladskäft 5–15 mm. Bladskiva brett äggrund. Bladkant naggad. Bladtopp trubbig. Bladbas hjärtlik–tvär. Fjädernervigt. Hårigt.

Rödplister är ettårig och både sommar- och vinterannuell. Örtbladen är alltid skaffade och framkommer parvis. Arten är av sträckledad typ med korsvis motsatta blad. Övervintringen sker på nästan alla utvecklingsstadier. Sidoskottsbildningen inträder tidigt från hjärt- och nedre örtbladsveckan. Sidoskotten från hjärtbladsveckan är ofta mer eller mindre nedliggande. Rödplister har en förgrenad, fyrkantig, upprätt stjälk, 10–25 cm hög. Hela plantan är hårig och har en obehaglig lukt. Blommorna, som är röda och läppformiga, bildar kransar i de övre bladveckan. Arten blommar under april–nov. Fröna (eg. frukter av nötliknande typ, fyra till antalet) sitter inom det rörformiga fodret i en klyvfrukt. Rödplister förekommer allmänt i Götalands, Svealands och södra Norrlands jordbruksbygder upp till Ångermanland och Jämtland. Arten förekommer i alla typer av grödor och kan bli speciellt besvärlig i rotfrukter och i höstsådda grödor på lätta jordar.

Förväxlingsmöjligheter: *Dånarter* (s. 142), *flikplister* (arten går ej säkert att skilja från rödplister i tidigt utvecklingsstadium; övre örtblad djupt sågade – nästan flikiga), *mellanplister* (arten går ej säkert att skilja från rödplister i tidigt utvecklingsstadium; övre örtblad njurlika och oskaftade; foderflikar ej gråldudna och alltid utstående), *mjukplister* (s. 146), *åkersyska* (s. 148) och *åkermynta* (s. 220).

Mjukplister

Lamium amplexicaule L.
fam. Lamiaceae

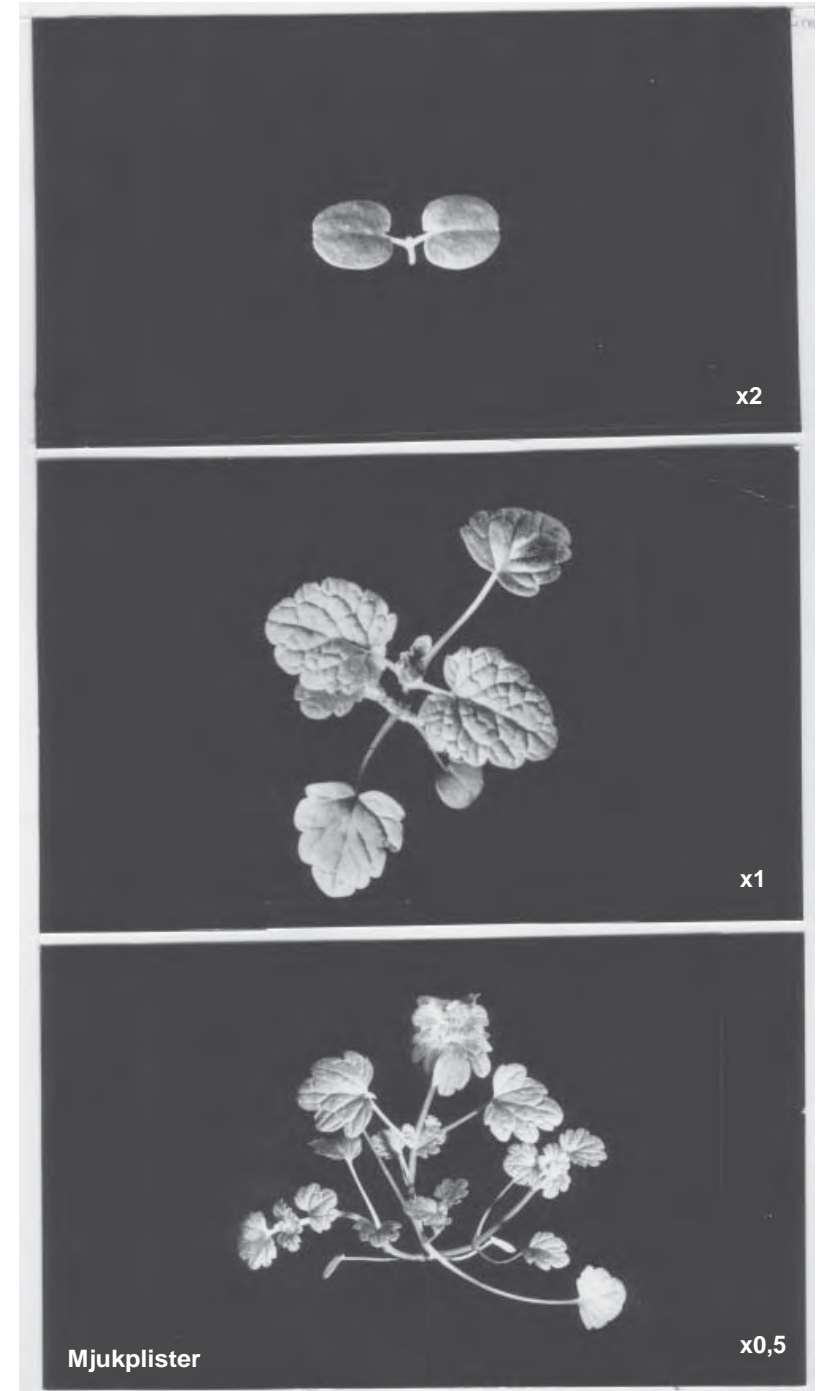
Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 4,5–6 x 3,5–5 mm. Bladskäft 3–5 mm. Bladskiva nästan rund-oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp svagt urnupen med liten tapp. Bladbas med markerad inskärning (klotliknande). Mittnerv synlig. Bladskiva glatt. Bladskäft med enstaka hår.

Örtblad: Bladskiva 10–15 x 10–15 mm. Bladskäft 8–20 mm. Bladskiva brett äggrund. Bladkant naggad-grovt tandad. Bladtopp trubbig. Bladbas hjärtlik-tvär. Fjädernervigt. Hårigt.

Mjukplister är ettårig och både sommar- och vinterannuell. Örtbladen *framkommer parvis*. Arten är av direkt sträckledad typ med korsvis motsatta blad. De övre bladen är stjälkomfattande. Övervintringen sker på nästan alla utvecklingsstadier. Sidoskottsbildningen inträder tidigt från hjärt- och nedre örtbladsveckan. Sidoskotten från hjärtbladsveckan är bågformigt uppstigande. Mjukplister är hårig och har en förgrenad, fyrkantig, upprätt stjälk, 10–30 cm hög. De röda och läppformade blommorna bildar kransar i de övre bladveckan. Foderflikarna är djupt flikade och gråludna samt alltid hopslutna efter blomningen. Mjukplister blommar under maj–sept. Fröna sitter i en s.k. 4-frukt, se rödplister s. 144. Arten förekommer tämligen allmänt till allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder upp till Gästrikland. Mjukplister förekommer i alla typer av grödor och kan bli speciellt besvärlig i rotfrukter och höstsådda grödor på lätta jordar.

Förväxlingsmöjligheter: *Dånarter* (s. 142), *rödplister* (s. 144), *flikplister* (arten går ej säkert att skilja från mjukplister i tidigt utvecklingsstadium; övre örtblad djupt sågade-nästan flikiga), *mellanplister* (arten går ej säkert att skilja från mjukplister i tidigt utvecklingsstadium; övre örtblad njurlika och oskaftade; foderflikar ej gråludna och alltid utstående), *åkersyska* (s.148) och *åkermynta* (s. 220).

Åkersyska

Stachys arvensis (L.) L.
fam. Lamiaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Tätt hårig.

Hjärtblad: Bladskiva 4–6 x 3–5 mm. Bladskaft ca 2 mm. Bladskiva nästan rund–spadlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär–svagt urnupen. Bladbas nästan tvär–rund. Nervatur ej synlig. Bladöver sida glest–tätt hårig, undersida glatt eller glest hårig. Bladskaft hårigt.

Örtblad: Bladskiva 15–20 x 12–15 mm. Bladskaft 5–10 mm. Bladskiva äggrund. Bladkant sågad–naggad. Bladtopp trubbig. Bladbas hjärtlik–tvär. Fjädernervigt, mycket tydligt. Hårigt.

Åkersyska är ettårig och endast sommarannuell. Örtbladen framkommer *parvis*, och arten är av direkt sträckledad typ med korsvis motsatta blad. Sidokotts bildningen inträder tidigt från hjärt- och nedre örtbladsveckan. Åkersyska blir 15–25 cm hög och har en upprätt, förgrenad, fyrkantig stjälk. Hela växten är hårig. Blommorna, som är blekröda och läppformade, bildar kransar på stjälkens övre del. Kronan är föga längre än fodret. Arten blommar i juli. Åkersyska är numera sällsynt och förekommer i vårsådda grödor på sandjordar i södra Sverige.

Förväxlingsmöjligheter: *Plisterarter* (s. 144, 146), *knölsyska* (hjärtblad ovala och glatta; örtblad oskaftade och lansettlika) och *åkermynta* (s. 220).

Nattskatta

Solanum nigrum L.
fam. Solanaceae

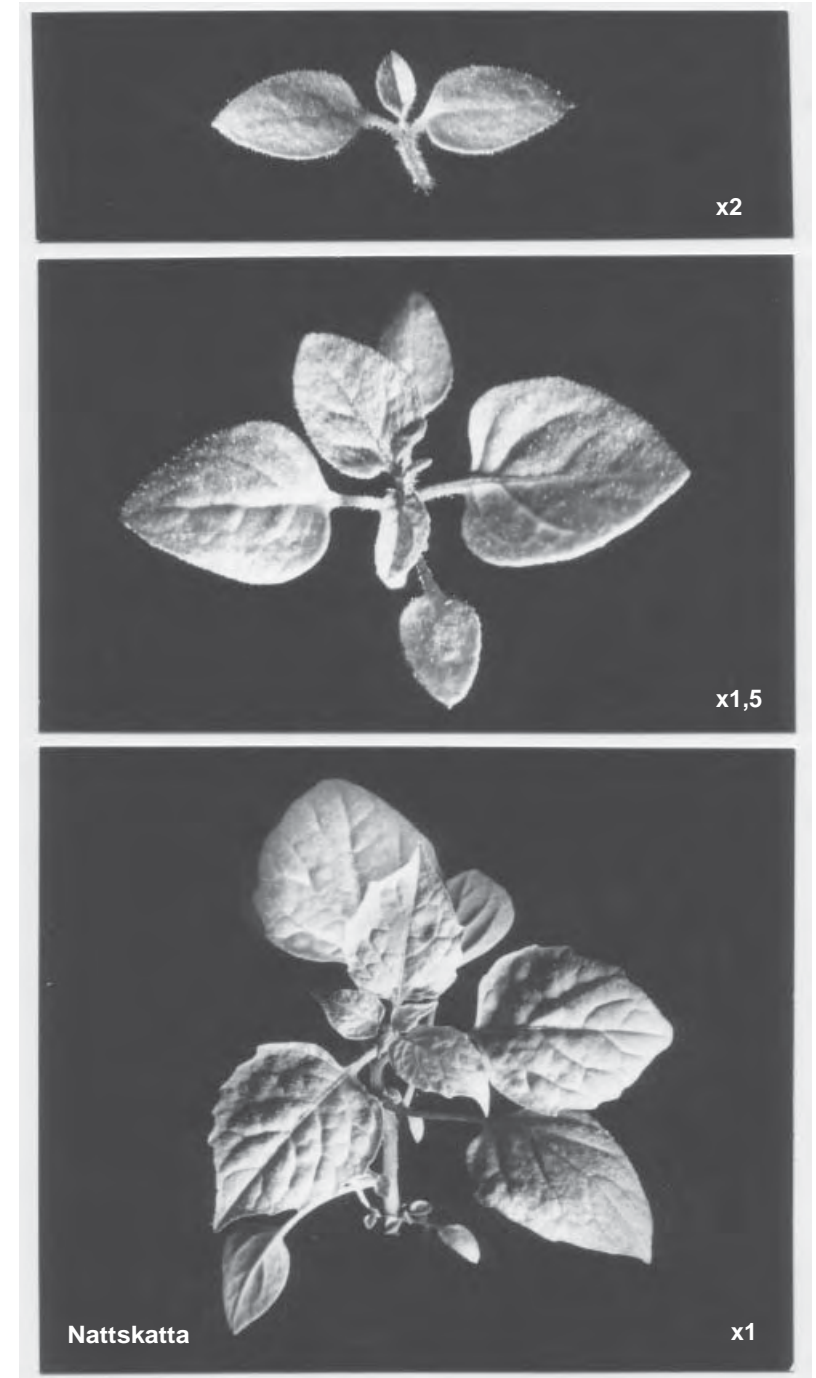
Stjälk under hjärtblad: Medellång och brunviolett. Kraftigt hårig, körtelhår kan förekomma.

Hjärtblad: Bladskiva 6–14 x 4–6 mm. Bladskäft 2–6 mm. Bladskiva ägggrund–ovalt elliptisk. Bladkant helbräddad. Bladtopp uddspetsig. Bladbas killik–rund. Mittnerv tydlig. Bladöversida glatt eller glest hårig. Bladundersida hårig. Bladskäft hårigt. Körtelhår kan förekomma.

Örtblad: Bladskiva 10–20 x 10–17 mm. Bladskäft 5–7 mm. Bladskiva ägggrund. Bladkant helbräddad–bukttandad. Bladtopp spetsig. Bladbas tvär–rund. Fjädernervigt, mycket tydligt, speciellt på bladundersidan. Bladöversida glatt eller glest hårig. Bladundersida glest hårig. Bladskäft glest hårigt–hårigt.

Nattskatta är ettårig och endast sommarannuell. Örtbladen framkommer vanligen enkeltvis, och arten är av direkt sträckledad typ med korsvis motsatta blad. Sidokottsbildningen inträder tidigt från hjärtbladsveckan. Nattskatta har en upprätt, förgrenad, kal eller tilltryckt luden till glest hårig stjälk, 20–40 cm hög. Växten är mörkgrön. Blommorna sitter samlade på bladlösa, korta stjälkar och är vita med stora gula ståndarknappskäglor. Foder små. Arten blommar i juli–okt., och frukten är ett grönt–blåsvart mångfröigt bär. Nattskatta är tämligen allmän i Götalands och Svealands jordbruksbygder upp till Värmland och Uppland. Arten förekommer även i Norrland och når utmed kusten upp till Norrbotten. I den fältmässiga köksväxtodlingen kan arten bli besvärlig. Nattskatta är giftig. Hos arterna bågarnattskatta (*S. physalifolium*, sällsynt) och klibbnattskatta (*S. sarrachoides*, tillfällig) är stjälkarna körtelhåriga och blommornas foder tillväxer så att det till slut omsluter en del av bäret. Dessa båda arter förekommer enbart i södra Sverige, främst Skåne.

Förväxlingsmöjligheter: Våtarv (s. 80).

Majveronika

Veronica serpyllifolia L.
fam. Scrophulariaceae

Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 1,5–3 x 1–2 mm. Bladskäft 1–1,5 mm. Bladskiva oval–spadlikt äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas tvär–rund. Mittnerv synlig på bladundersidan. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 5–7 x 4–6 mm. Bladskäft 2–3 mm. Bladskiva ägg–rund–oval. Bladkant helbräddad–grunt sågad. Bladtopp trubbig. Bladbas rund. Bågnervigt. Glatt.

Majveronika är flerårig (perenn) och vårgroende. *Örtbladen framkommer parvis*, och arten är direkt sträckledad med korsvis motsatta blad. Sidoskottsbildningen inträder tidigt från hjärt- och nedre örtbladsveckan, och sidoskotten är ofta rotsläende. Övervintringen sker vanligen på vintergrönt stadium. Majveronika har en mer eller mindre nedliggande, rikligt grenig, 10–30 cm lång stjälk. De toppställda blekvioletta blommorna sitter i långa klasar. Blomskäften är korta. Majveronika kan blomma redan under första året. Blomningstiden infaller under maj–juli och frukten är en omvänt hjärtlik kapsel. Arten är allmän i alla jordbruksbygder och förekommer företrädesvis på fuktiga jordar i vårsäd och mer extensiva vallar.

Förväxlingsmöjligheter: *Våtarv* (s. 80) och *veronikaarter* (s. 154, 156, 58).

Fältveronika

Veronica arvensis L.
fam. Scrophulariaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Hårig, hår långa och krökta.

Hjärtblad: Bladskiva 3 x 2,5–3 mm. Bladskäft 1–2 mm. Bladskiva brett äggrund (nästan trekantig)–nästan rund. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär–trubbig. Bladbas tvär–rund. Nervatur ej synlig. Bladskiva glatt. Bladskäft hårigt.

Örtblad: Bladskiva 7–10 x 5–9 mm. Bladskäft 2–5 mm. Bladskiva ägg-rund. Bladkant naggad–grunt sågad. Bladtopp trubbig. Bladbas tvär–rund. Fjädernervigt. Bladskiva och bladskäft håriga.

Fältveronika är ettårig och både sommar- och vinterannuell. Örtbladen framkommer parvis, och de nedre bladparen är korsvis motsatta. Övervintringen sker vanligen på rosettskottliknande stadium. Sommarannuella plantor är dock ofta direkt internodieförlängda. Sidoskottsbildningen inträder tidigt från hjärtblads vecken. Fältveronika har en hårig, upprätt, 10–20 cm lång stjälk. Denna kan vara grenig eller ogrenad. Blommorna sitter i långa axlika klasar utefter övre delen av huvudstjälk och stjälgrenar. Blomman är mycket liten, högblå och blomskaften mycket korta. Arten blommar i april–aug. Frukten är en omvänt hjärtlik kapsel. Fältveronika är allmän i Götalands och Svealands jordbruksbygder upp till Värmland och Uppland. Arten betraktas ej som något svårare ogräs.

Förväxlingsmöjligheter *Violarter* (s. 126) och *veronikaarter* (s. 152, 156, 158).

Åkerveronika

Trädgårdsveronika

Veronica agrestis L.
Veronica persica Poir.
fam. Scrophulariaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Tätt hårig, hår korta.

Hjärtblad: Bladskiva 5–8 x 3–7 mm. Bladskaft 2–5 mm. Bladskiva spadlikt äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär– trubbig ibland svagt urnupen. Bladbas tvärrund. Fjädernervigt, tydligt på undersidan. Bladskiva glatt. Bladskaft hårigt, hår korta.

Örtblad: Bladskiva 6–15 x 5–11 mm. Bladskaft 3–6 mm. Bladskiva äggrund. Bladkant naggad–grunt sågad. Bladtopp trubbig. Bladbas tvärrund. Fjädernervigt. Bladskiva glest hårig–hårig. Bladskaft hårigt, hår långa.

De båda veronikaarterna är ettåriga och både sommar- och vinterannuella. Örtbladen framkommer parvis, och arterna är av direkt sträckledad typ. De nedre örtbladen är korsvis motsatta. Övervintringen sker på alla utvecklingsstadier. Sidokottsbildningen inträder tidigt från hjärtbladsveckan. Åker- och trädgårdsveronika har vanligen en nedliggande, 10–30 cm lång stjälk. Denna är rikligt grenig och glest hårig. Från bladveckan på skottens övre hälft utgår långa blomskaft, på vilka de små, ljusblå blommorna sitter. Åkerveronikans blomskaft är ungefär lika långa som örtbladen, medan blomskaften hos trädgårdsveronika är mycket längre än örtbladen. Den senare arten har också dubbelt så stora blommor. Arterna blommar i april–okt. Frukten är en omvänt hjärtlik kapsel. Åkerveronika är allmän i Götalands och Svealands jordbruksbygder upp till Värmland och Uppland. Arten förekommer även i södra Norrlands jordbruksbygder upp till Ångermanland. Trädgårdsveronika är mindre allmän och har ungefär samma utbredning men med den skillnaden, att den ej går lika långt norr ut. Speciellt besvärliga kan dessa arter bli i höstsådda grödor samt i köksväxtodlingar.

Förväxlingsmöjligheter: *Violarter* (s. 126) och *veronikaarter* (s. 152, 154, 158)
156

Murgrönsveronika

Veronica hederifolia L.
fam. Scrophulariaceae

Stjälk under hjärtblad: Lång. Glest hårig–hårig.

Hjärtblad: Bladskiva 10–15 x 7–11 mm. Bladskäft 5–13 mm. Bladskiva äggrund–oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär–trubbig, ibland svagt urnupen. Bladbas tvär–rund. Bågnervigt, tydligt på undersidan. Bladskiva glatt eller mycket glest hårig. Bladskäft vingat och glest hårigt, ibland endast översida.

Örtblad: Bladskiva 8–12 x 8–10 mm. Bladskäft 3–5 mm. Bladskiva brett äggrund. Bladkant grunt 3–5 flikad, mittflik störst. Bladtopp trubbig. Bladbas hjärtlik–rund. Handnervigt. Bladöversida tätt hårig, ibland endast glest hårig. Bladundersida glest hårig.

Murgrönsveronika är ettårig och huvudsakligen vinterannuell men förekommer även som sommarannuell. Arten gror även under sommaren. Örtbladen framkommer parvis, och arten är av direkt sträckledad typ. De nedre örtbladen är korsvis motsatta. Övervintringen sker på nästan alla utvecklingsstadier. Sidoskottsbildningen inträder mycket tidigt från hjärtbladsveckan. Murgröns veronika har en från basen grenig, 10–30 cm lång, glest hårig stjälk, vilken är upprätt eller nedliggande. Blommorna är blåvita eller blekvioletta och sitter på skaft från bladveckan. Blomskäften är ungefär av örtbladens längd. Arten blommar i april–juli. Frukten är en omvänt hjärtlik kapsel. Murgrönsveronika är mindre allmän och förekommer i Götalands och Svealands jordbruksbygder upp till Värmland och Uppland. I Skåne och östra delarna av Götaland är arten dock tämligen allmän. Arten föredrar kalkrika trakter och kan i höstsäd bli tämligen besvärlig.

Förväxlingsmöjligheter: Snärjmåra (s. 166).

Groblad

Plantago major L.
fam. *Plantaginaceae*

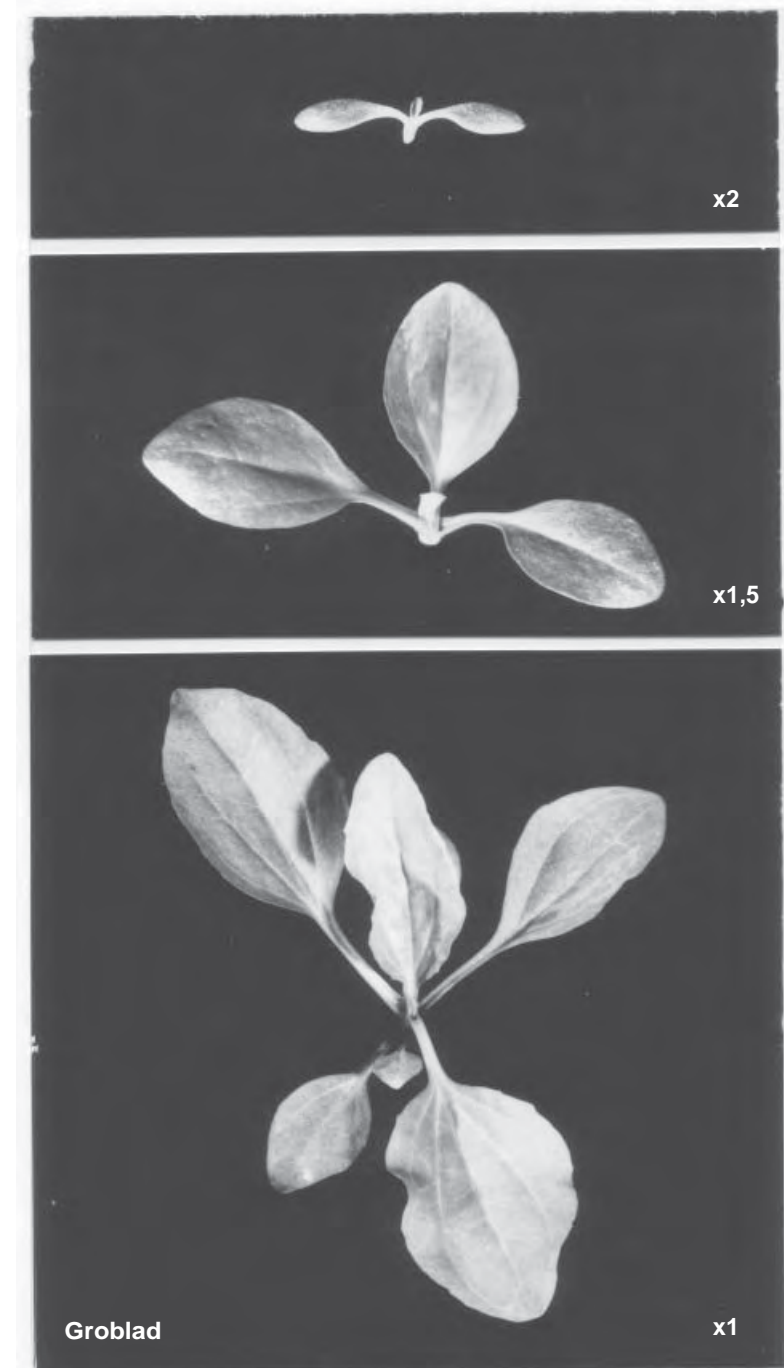
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 5–6 x 1,5–2,5 mm. Bladskäft 0,5–3 mm. Bladskiva lansettlik–oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas avsmalnar jämnt, vilket medför att bladbasen blir otydligt avgränsad. Mittnerv synlig, tydligast på undersidan. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 10–18 x 6–11 mm. Bladskäft 2–6 mm. Bladskiva oval–elliptisk, ibland även äggrund. Bladkant helbräddad, ibland något ojämn. Bladtopp trubbig. Bladbas killik–rund. Bågnervigt. Bladöversida glatt eller hårig. Bladundersida glatt eller glest hårig, huvudsakligen på nerverna. Bladskäft glatt eller glest hårigt, hår långa.

Groblad är mycket formrik och vanligen flerårig (perenn) med en lodrät rotstock. Arten förökar sig genom frön, som vanligen groor under våren. Örtbladen fram kommer enkeltvis. Arten är av rosettskottyp. Ungplantan övervintrar på rosett stadium. Från rosettbladens bladveck skjuter 10–30 cm höga, bladlösa, runda stänglar, som var och en i toppen bär ett långt cylindriskt ax. Blomkronan är gulbrun, och de karakteristiskt utskjutande ståndarknapparna är violetta till brunröda. Arten blommar vanligen i juli–sept. Groblad är allmän i alla jordbruksbygder. Arten kan bli besvärlig i fleråriga vallar och i gräsmattor.

Förväxlingsmöjligheter: *Bergssyra* (s. 58) och *vanlig korsört* (s. 192).

Svartkämpar

Plantago lanceolata L.
fam. Plantaginaceae

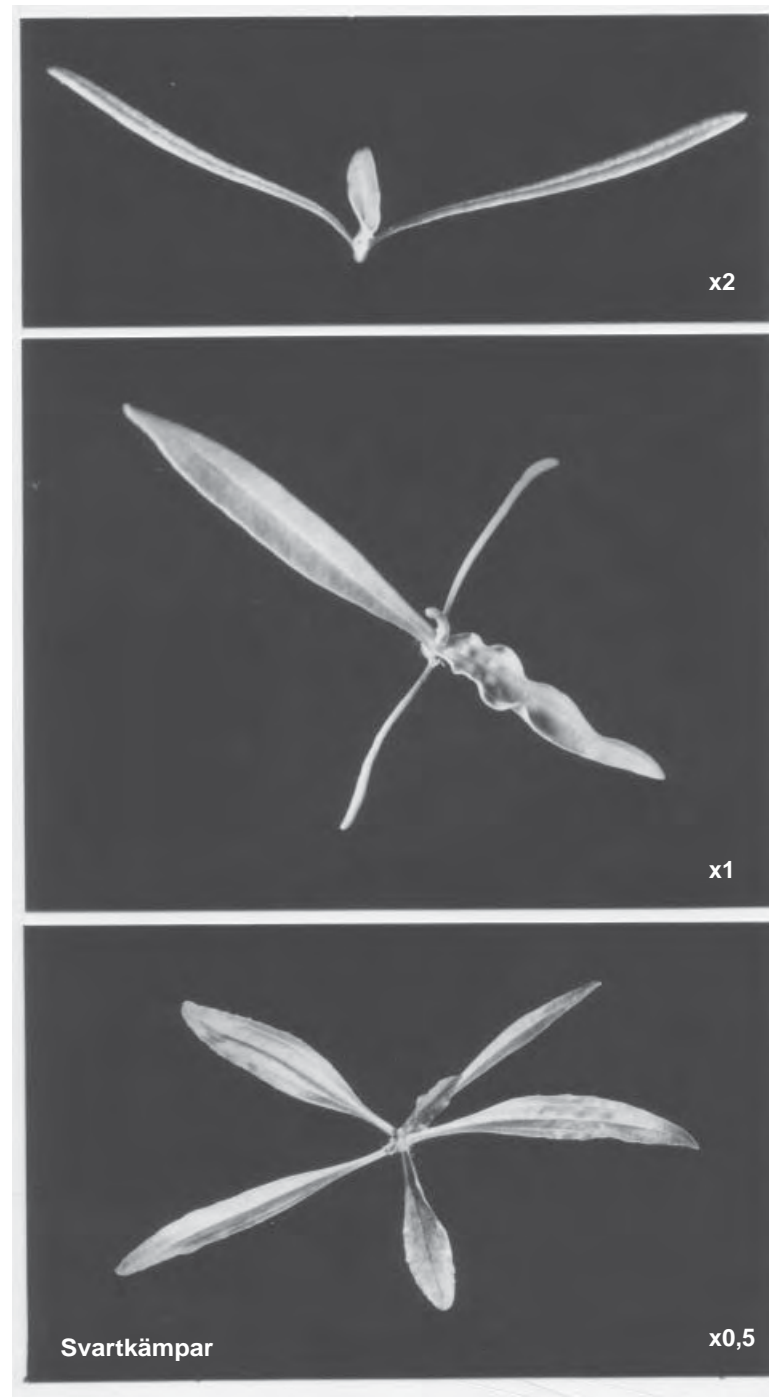
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 20–30 x 1–1,5 mm. Bladskäft 0–2 mm. Bladskiva lineär med längsgående fåra på översidan. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–svagt spetsig. Mittnerv som längsgående fåra. Glatt. Sammanväxt slitliga.

Örtblad: Bladskiva 20–60 x 4–10 mm. Bladskäft svårbestämbart. Bladskiva lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp spetsig. Enkelner vigt. Bladskiva glatt eller glest hårig. Bladbas och bladskäft vanligen något håriga.

Svartkämpar är flerårig (perenn) med en lodrät rotstock. Arten förökar sig genom frön, som vanligen groor under våren. *Örtbladen framkommer enkeltvis*, och arten är av rosettskottyp. Vanligen går arten till blomning först andra året, och övervintringen sker på rosettstadium. Från bladvecken i bladrossetten utväxer 20–50 cm höga, bladlösa, fårade stänglar, vilka var och en i toppen bär ett mer eller mindre kort, äggformigt ax. Blomkronan är blekt brun, och de karakteristiskt utskjutande ståndarknapparna är gulvita. Svartkämpar blommar i juni–sept., och är allmän i Götalands och Svealands jordbruksbygder. Arten förekommer vanligen endast i vallar.

Förväxlingsmöjligheter: *Trampört* (s. 60), *grönknavel* (s. 72), *åkerspergel* (s. 74) och *ängshaverrot* (hjärtblad saknar längsgående fåra, 50–70 x 1–2 mm; örtblad glatta).

Blåmadra

(åkermad)

Sherardia arvensis L.

fam. Rubiaceae

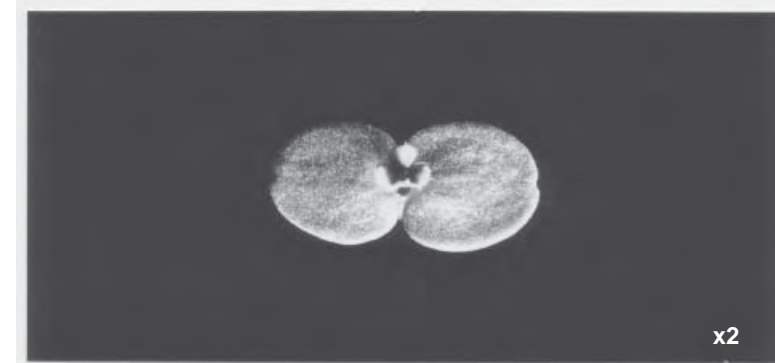
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt eller glest hårig, hår korta.

Hjärtblad: Bladskiva 6–12 x 8–11 mm. Bladskäft ca 1 mm. Bladskiva nästan rund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–svagt urnupen. Bladbas rund. Bågnerligt. Bladskiva glatt, eventuellt med enstaka kanthår.

Örtblad: Bladskiva 5–8 x 4–7 mm. Oskaftat. Bladskiva omvänt äggrund, så småningom oval–elliptisk. Bladkant helbräddad. Bladtopp uddspetsig. Bladbas avsmalnar jämnt. Fjädernervigt, tydligast på bladundersidan. Bladöversida glatt eller glest hårig, vanligen med kanthår. Bladundersida glest hårig vanligen enbart på mittnerven.

Blåmadra är ettårig och endast sommarannuell. Örtbladen är kransställda. Arten är av direkt sträckledad typ och har en vek, 5–20 cm lång stjälk, som är förgrenad redan från basen. Stjälken är fyrkantig och nästan glatt till hårig. Blommorna är rödlila och samlade i huvudlika blomställningar i grenarnas toppar. Arten blommar i juni–aug. Blåmadra är numera sällsynt och förekommer i Götalands jordbruksbygder.

Förväxlingsmöjligheter: *Snärjmåra* (s. 166) och *buskmåra* (hjärtblad ovala 3–5 x 2–3 mm; stjälkar glatta).

Snärjmåra

Galium aparine L.
fam. Rubiaceae

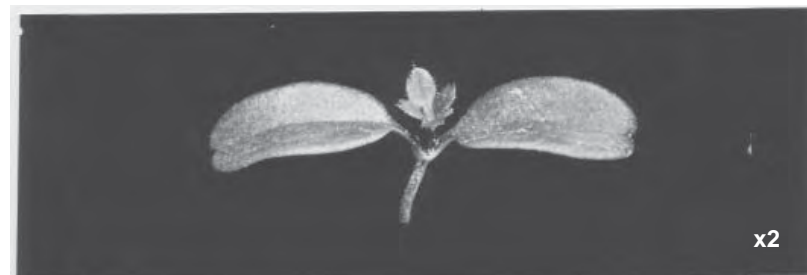
Stjälk under hjärtblad: Lång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 8–15 x 6–9 mm. Bladskaft 3–4 mm. Bladskiva mycket varierande, vanligen äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär–trubbig, vanligen svagt urnupen. Bladbas rund–killik. Bågnervigt, mittnerv tydligast. Bladöversida med små krökta hår (lupp). Bladundersida glatt. Bladskaft vanligen glatt.

Örtblad: Bladskiva 7–9 x 3–5 mm. Oskaftat. Bladskiva oval–omvänt äggrund, så småningom tunglik, Bladkant helbräddad. Bladtopp uddspetsig. Bladbas avsmalnar jämnt. Fjädernervigt. Bladöversida med krokborst. Bladundersida med krokborst, endast på mittnerven. Bladkant med krokborst.

Snärjmåra är ettårig och både sommar- och vinterannuell. Örtbladen är kransställda. Arten är av direkt sträckledad typ. Övervintringen sker vanligen på vintergrönt stadium, och plantorna är på våren ofta rödaktiga. Sidokottsbildningen från hjärtbladsveckan inträder mycket tidigt. Arten har en 30–100 cm lång, fyrkantig, mycket sträv stjälk. Denna håller sig mer eller mindre upprätt genom att ta stöd mot grödan. Detta underlättas i hög grad av de krokborst, som förekommer på stjälk och blad. Från bladveckan utvecklas fåblommiga knippen. Blommorna är små och vita. En underart *G. vaillantii* skiljer sig från huvudtypen genom mycket små och grönaktiga blommor. Storleksskillnaden framträder speciellt i frukten, vilken är försedd med krokborst. Arten blommar i juni–sept. och förekommer allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder. I Norrlands kustbygder förekommer arten sparsamt. Speciellt besvärlig kan snärjmåra bli i höstsådda grödor.

Förväxlingsmöjligheter: Murgrönsveronika (s. 158), blåmadra (s. 164) och buskmåra (hjärtblad ovala 3–5 x 2–3 mm; stjälkar glatta).

Knölklocka

Campanula rapunculoides L.
fam. Campanulaceae

Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 4–7 x 3–5 mm. Bladskäft 2–5 mm. Bladskiva äggrund–spadlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp svagt urnupen. Bladbas rund. Nervatur ej synlig. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 10–16 x 8–13 mm. Bladskäft 5–10 mm.

Bladskiva äggrund–rund. Bladkant helbräddad–sågad. Bladtopp trubbig. Bladbas (tvär–) hjärtlik. Fjädernervigt. Bladskiva och bladskäft korthåriga.

Knölklocka är flerårig (perenn) med en knutig jordstam och förökar sig genom frön och med rotsystemet. Arten är huvudsakligen vårgroende, och under första året utbildas vanligen enbart en örtbladsrosett. *Örtbladen framkommer enkeltvis.* Vid övervintringen skyddas stamknoppen av de unga bladen, varvid de äldre örtbladen vissnar. Arten har en 20–70 cm hög, korthårig, upprätt stjälk i vars topp de stora violetta blommorna sitter i en lång ensidig klase. Blomningen försiggår i juli–sept. Knölklocka förekommer traktvis tämligen allmänt i västra Götalands, Svealands och Jämtlands jordbruksbygder.

Förväxlingsmöjligheter:–

Sumpnoppa

Gnaphalium uliginosum L.
fam. Asteraceae

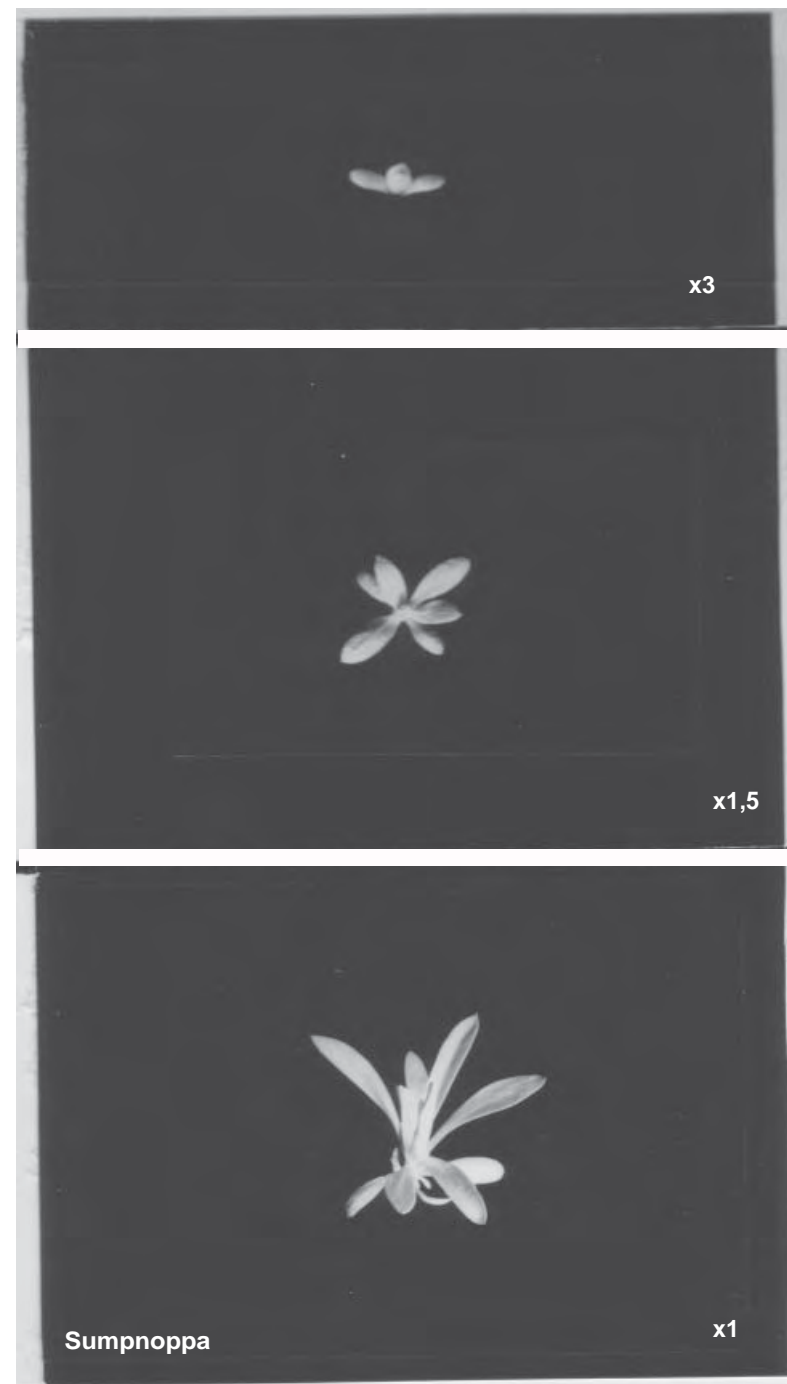
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 2 x 0,5–1 mm. Oskaftat. Bladskiva lineärt lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas avsmalnar jämnt. Nervatur ej synlig. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 5–8 x 2–3 mm. Oskaftat. Bladskivan hos de första örtbladen är ovalt elliptisk, medan de följande örtbladen är lineärt tunglika. Bladkant helbräddad. Bladtopp spetsig. Bladbas avsmalnar jämnt. Fjädernervigt, tydlig mittnerv. Vitulligt.

Sumpnoppa är ettårig och endast sommarannuell. *Örtbladen framkommer vanligen parvis*, och arten är rosettbildande. Tidigt inträder sidoskottsbildningen från hjärt- och örtbladsveckan. Hela plantan är vitullig, och de veka, ogrenade stjälkarna blir 5–15 cm höga. De övre bladen är samlade under de huvudlikt gyttrade, små, gulvita blommorna. Arten blommar i juli–aug. och förekommer allmänt i alla jordbruksbygder och speciellt på fuktig åkermark. Arten betraktas ej som något svårare ogräs.

Förväxlingsmöjligheter: *Hedblomster* (örtbladsskivan hos de första örtbladen är lineär).

Brunskära

Bidens tripartita L.
fam. Asteraceae

Stjälk under hjärtblad: Meddellång–lång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 8–18 x 3–7 mm. Bladskaft 2–4 mm. Bladskiva oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär–trubbig. Bladbas killik. Mittnerv synlig, tydligast på undersidan. Glatt. Kort sammanväxt slitliga.

Örtblad: Bladskiva 10–25 x 5–13 mm. Bladskaft 3–6 mm. Bladskiva ovalt lansettlik–äggrund och helbräddad. Så småningom blir bladen tandade och flikiga. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas rund–killik. Fjädernervigt. Bladskiva nästan glatt–glost hårig.

Bladskaft glatt eller hårigt, hår långa. Brunskära är ettårig och enbart sommarannuell. Örtbladen framkommer parvis, och arten är av direkt sträckledad typ med korsvis motsatta blad. Sidoskottsbildningen från hjärtbladsveckan inträder tidigt. Arten har en 20–70 cm hög, rikt grenad stjälk, vilken vanligtvis är brungrön till rödbrun. Blomkorgarna är vanligen upprätta och sitter ensamma. De för fam. Asteraceae typiska tunglika kantblommorna saknas. Blommorna är gulbruna och blomningen inträffar i juli–sept. Fröna (eg. frukter av nöttyp) är platta och i toppen försedda med två hullingbesatta spröt. Brunskära förekommer tämligen allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder upp till Värmland och Uppland. Arten är dock mindre vanlig på Gotland och Öland. Speciellt besvärlig kan brunskära bli i vårsådda grödor på sura och fuktiga jordar.

Förväxlingsmöjligheter:–

Gängel Hårgängel

Galinsoga parviflora Cav.
Galinsoga quadriradiata Ruiz & Pav.
fam. Asteraceae

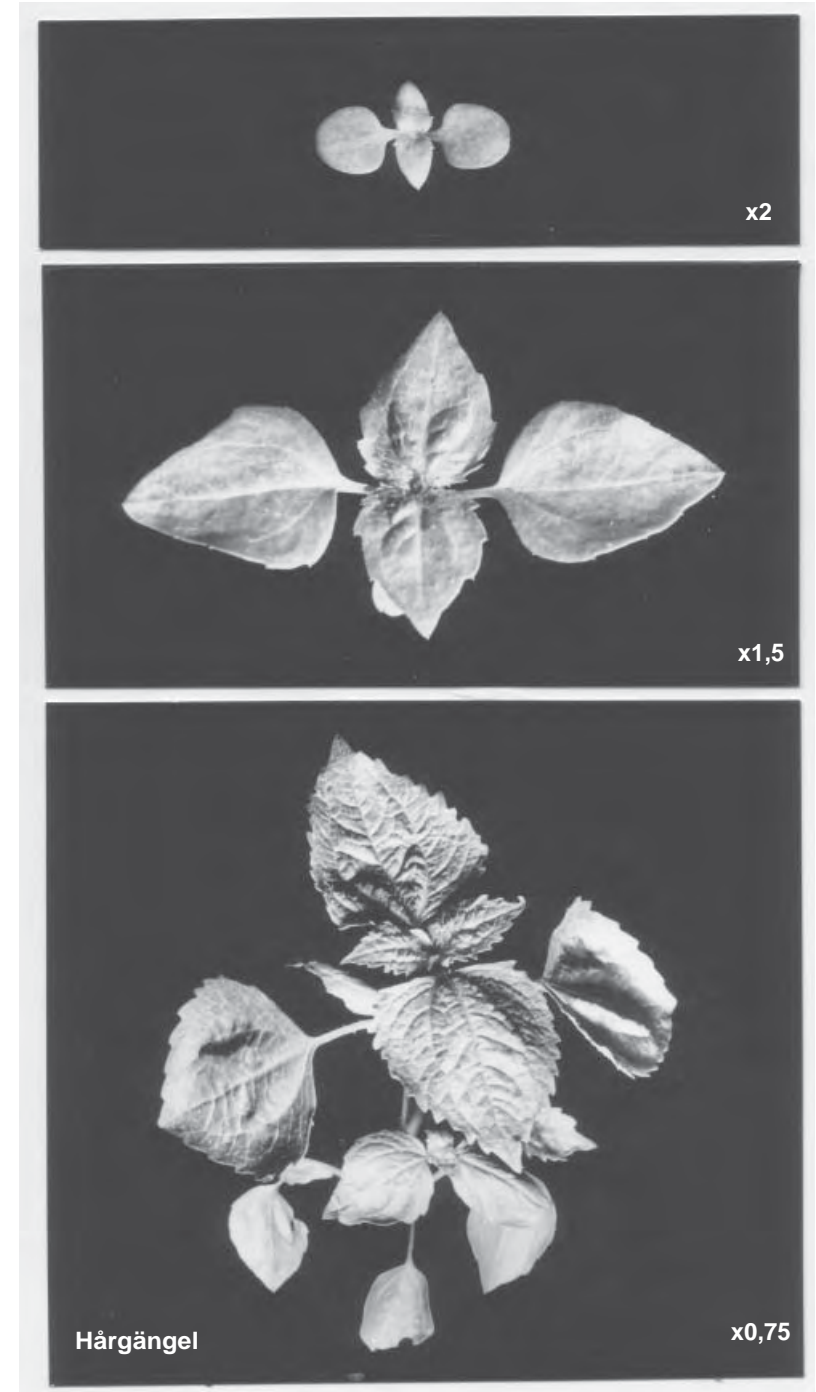
Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt eller hårig, körtelhår.

Hjärtblad: Bladskiva 3–6 x 4–8 mm. Bladskäft 3–4 mm. Bladskiva brett äggrund–nästan rund. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär–svagt urnupen. Bladbas tvär–rund. Fjädernervigt. Bladskiva glatt eller med kanthår. Bladskäft glatt eller glest hårigt.

Örtblad: Bladskiva 6–14 x 4–9 mm. Bladskäft 1–2 mm. Bladskiva äggrund. Bladkant helbräddad–svagt tandad. Bladtopp spetsig. Bladbas tvär–rund. Fjädernervigt. Bladöversida hårig, speciellt mittnerv och bladkant. Bladundersida huvudsakligen hårig utmed mittnerven. Bladskäft hårigt.

Gängel och hårgängel är ettåriga och endast sommarannuella. *Örtbladen framkommer parvis*. Arterna är av direkt sträckledad typ med korsvis motsatta blad. Sidokottsbildningen inträder tidigt från hjärt- och nedre örtbladsveckan. De båda gängelarterna har en 15–35 cm hög, upprätt, grenig stjälk. Denna är hos gängel svagt hårig till nästan glatt, medan stjälken hos hårgängel är beklädd med långa vita utstående hår. De små långskaftade blomkorgarna med fem vita kantblommor och gula diskblommor sitter ensamma eller i glesa kvastar i toppen på huvudstjälken och dess förgreningar. Blomkorgskaften är hos gängel tilltryckt håriga, medan de hos hårgängel både är körtelhåriga med svarta toppar och tydligt utspärrat håriga. Arterna blommar i juli–sept. och förekommer tämligen allmänt i Skåne för att sedan minska i frekvens upp till Mellansverige. Speciellt besvärliga kan arterna bli i köksväxtodlingar.

Förväxlingsmöjligheter:–

Åkerkulla

Anthemis arvensis L.
fam. Asteraceae

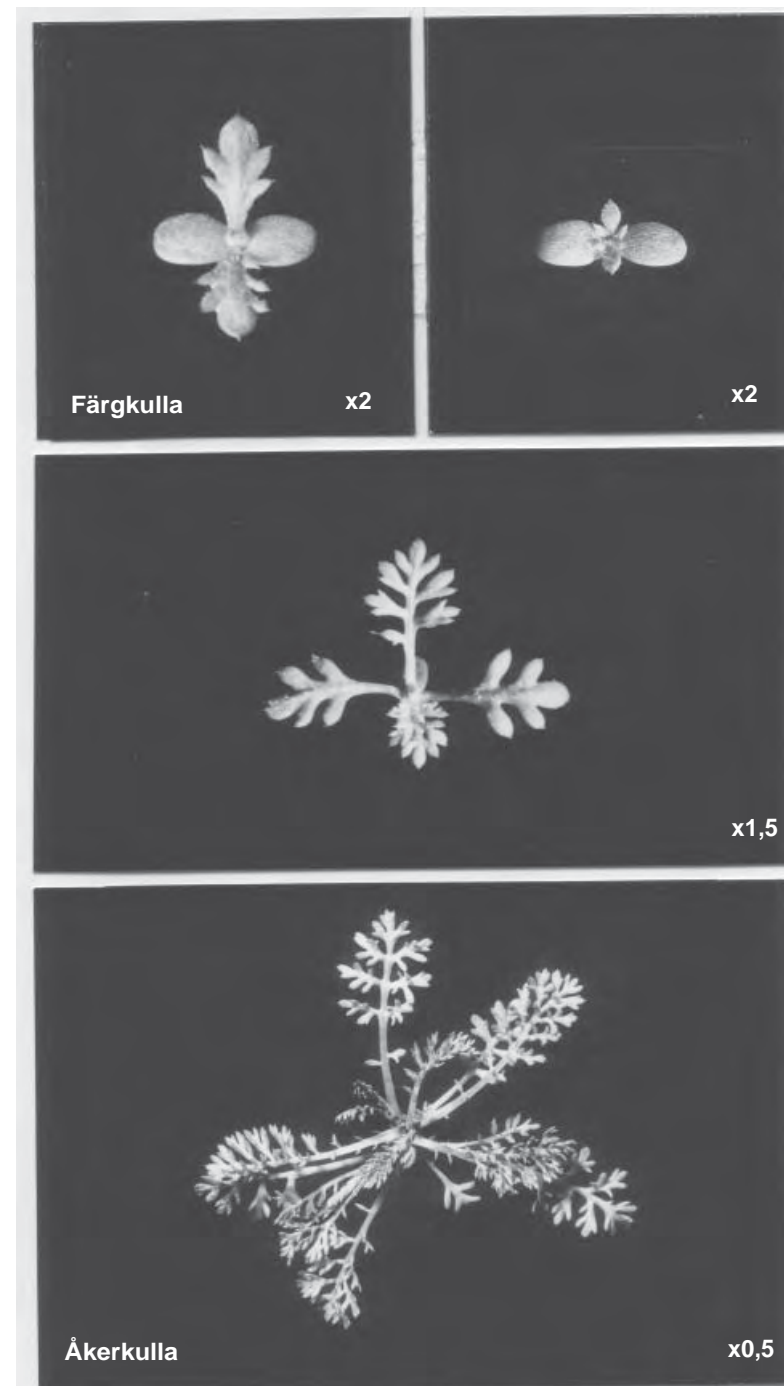
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 3–6 x 2–4 mm. Oskaftat. Bladskiva nästan rund-tunglikt oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Nervatur otydlig. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 10–15 x 5–8 mm. Bladskaft svårbestämbart. **Blad 1–2:** Enkelt parflikigt. **Blad 3 och följande:** Oregelbundet (enkelt-) dubbelt parflikigt. Bladflikar spetsiga–uddspetsiga. Nervatur otydlig. Glest hårigt. Bladöversida ibland nästan glatt.

Åkerkulla är oftast ettårig och huvudsakligen vinterannuell. De två första örtbladen framkommer parvis. Därefter utbildas bladen vanligen enkeltvis. Arten är rosettbildande, och höstgrodda plantor utbildar ofta redan under hösten en rosettgrenighet. Övervintringen sker vanligen på rosetstadium. Åkerkulla har ofta nedliggande bladskott, varifrån 25–50 cm höga grålundna eller glatta stjälkar växer upp. Blommorna, som sitter ensamma i grenspetsarna, har gula diskblommor och vita tunglika kantblommor. Åkerkulla har hinnaktiga fjäll mellan diskblommorna, vilket baldersbrå och kamomill saknar. Arten blommar i juli–sept. och förekommer mindre allmänt till sällsynt numera mest i Götalands jordbruksbygder. Åkerkulla uppträder huvudsakligen i höstsådda grödor på lättare jordar

Förväxlingsmöjligheter: Färgkulla (örtblad kraftigt håriga), rölleka (s. 178), baldersbrå (s. 180), kamomill (s. 182), gatkamomill (s. 184), gullkrage (s. 186) och gråbo (s. 188).

Rölleka

Achillea millefolium L.
fam. Asteraceae

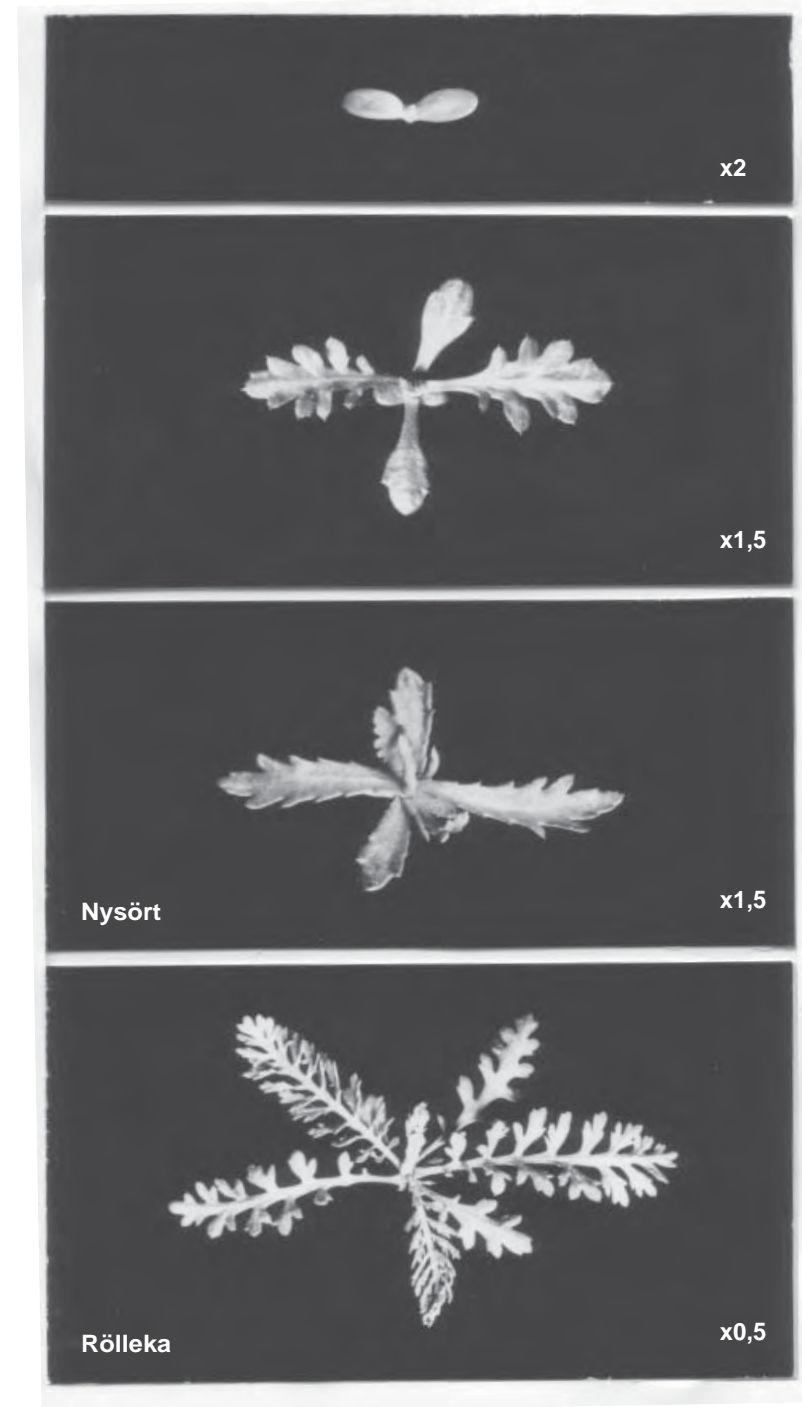
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 3–4 x 2–3 mm. Oskaftat. Bladskiva oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Nervatur ej synlig. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 8–12 x 4–9 mm. Bladskaft 2–5 mm. **Blad 1–2:** Bladskiva tunglik. Bladkant helbräddad eller 1–2 tandad. Bladtopp trubbig–uddspetsig. Bladbas jämnt avsmalnande. Nervatur otydlig. Glest hårigt. **Blad 3 och följande:** Enkelt–dubbelt parflikigt med tunglik–lansettlik kontur. Bladflikar uddspetsiga. Fjädernervigt. Bladöversida glatt eller glest hårig, undersida hårig.

Rölleka är flerårig (perenn), och dess i markytan krypande rotstock har en riklig utlöparbildning. Arten förökas också genom frön och är då huvudsakligen vårgroende. De första örtbladen framkommer parvis, varefter bladen vanligen utbildas enkeltvis. Första året utbildas ett rikbladigt rosettskott (huvudskott) med ett antal utlöpare, som andra året bildar bladrossetter. Dessa övergår tredje året i en 20–30 cm hög, blombärande stjälk. Huvudskottet blommar under andra året. Blommorna, som är vita eller någon gång i bland rosa sitter i små korgar i toppställda kvastar. Arten blommar i juli–sept. och är allmän i alla jordbruksbygder. Rölleka kan bli besvärlig i äldre vallar och på torra, lätta jordar.

Förväxlingsmöjligheter: Färgkulla (örtblad kraftigt håriga), åkerkulla (s. 176), nysört (hjärtblad ovalt lansettlika 3–5 x 1,5–2 mm; örtblad lineära, finsågade och glatta), baldersbrå (s. 180), kamomill (s. 182), gatkamomill (s. 184), gullkrage (s. 186) och gråbo (s. 188).

Baldersbrå

(surkulla)

Tripleurospermum perforatum (Mérat) Lainz
fam. Asteraceae

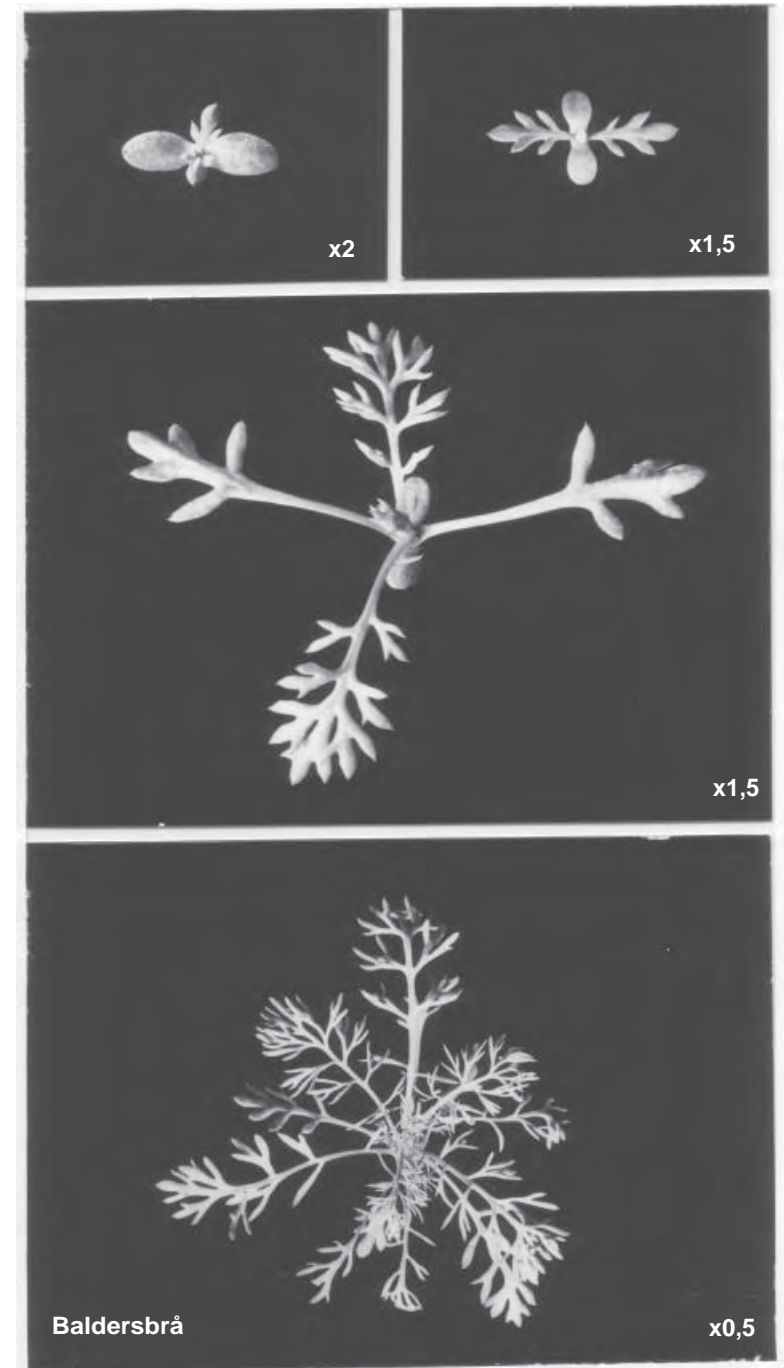
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 3–6 x 2–3 mm. Oskaftat. Bladskiva oval–tunglik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Nervatur ej synlig. Glatt. Sammanväxt slitliga.

Örtblad: Bladskiva 7–15 x 5–11 mm. Bladskäft svårbestämbart. **Blad 1–2:** Enkelt parflikigt. Toppflik kort. Lansettlik och helbräddad bladskiva kan förekomma men är mycket ovanligt. **Blad 3 och följande:** (Enkelt–) dubbelt parflikigt. Bladflikar lansettlika, helbräddade och spetsiga–uddspetsiga. Fjädernervigt. Glatt.

Baldersbrå är vanligen ettårig och både höst- och vårgroende. De första örtbladen framkommer parvis, varefter bladen utbildas mer eller mindre parvis. Arten har nedtill rosettlikt förkortade internodier, och övervintringen sker vanligen på rosettstadium. Baldersbrå har ofta en ända från basen grenig, upprätt stjälk, som blir 15–60 cm hög. Blomkorgarna sitter en och en i stjälkgrenarnas toppar och har gula diskblommor och vita kantblommor. Till skillnad från kamomill har baldersbrå ett tätt (sålunda ej ihåligt) blomfäste. Höstgrodda plantor blommar under maj–sept., medan vårgrodda plantor blommar först i juli. Baldersbrå förekommer allmänt i nästan alla jordbruksbygder och kan bli speciellt besvärlig i höstoljevaxter, höstsäd och första årets vall.

Förväxlingsmöjligheter: Färgkulla (örtblad kraftigt håriga), åkerkulla (s. 176), rölleka (s. 178), kamomill (s. 182), gatkamomill (s. 184), gullkrage (s. 186) och gråbo (s. 188).

Kamomill

(sötblomster)

Matricaria recutita L.
fam. Asteraceae

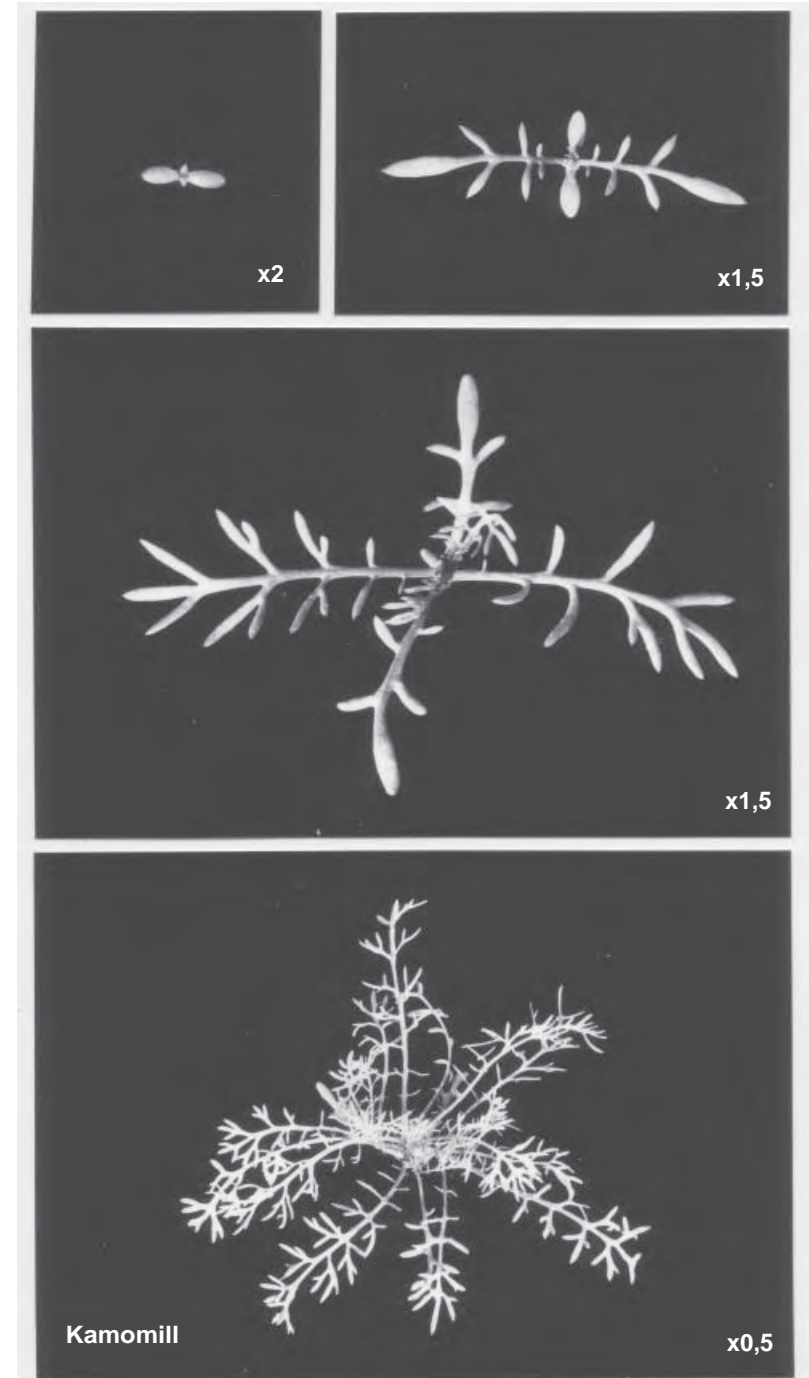
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 2,5–5 x 1–2 mm. Oskaftat. Bladskiva oval–elliptisk. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–svagt spetsig. Nervatur ej synlig. Glatt. Sammanväxt slitliga.

Örtblad: Bladskiva 10–20 x 5–9 mm. Bladskaft svårbestämbart. **Blad 1–2:** Enkelt parflikigt. Toppflik lång. **Blad 3 och följande:** Enkelt–dubbelt parflikigt. Bladflikar lansettlika, helbräddade och spetsiga. Fjädernervigt. Glatt.

Kamomill är ettårig och både sommar- och vinterannuell. Örtbladen utbildas mer eller mindre parvis, och de nedre örtbladen är rosettliskt gytttrade. Övervintringen sker på rosetstadium. Kamomill är starkt kryddlukande. Arten har en enkel eller starkt förgrenad, 20–50 cm hög stjälk. Blomkorgarna med sina gula diskblommor och vita kantblommor sitter ensamma i stjälgrenarnas toppar. Blomfästet är till skillnad från baldersbrå upphöjt och ihåligt kägelformigt. Blomningstiden infaller i juni–sept. Vårgroda plantor blommar vanligen tidigare än hos baldersbrå. Kamomill förekommer tämligen allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder upp till Dalsland och Gästrikland. Arten förefaller speciellt vanlig i Östergötland, Närke och mälardalens län. På Gotland och Öland är arten mindre allmän. Företrädesvis i höstsådda grödor kan arten bli besvärlig.

Förväxlingsmöjligheter: *Färgkulla* (örtblad kraftigt håriga), *åkerkulla* (s. 176), *rölleka* (s. 178), *baldersbrå* (s. 180), *gatkamomill* (s. 184), *gullkrage* (s. 186) och *gråbo* (s. 188).

Gatkamomill

Matricaria matricaroides Porter ex Britton.
fam. Asteraceae

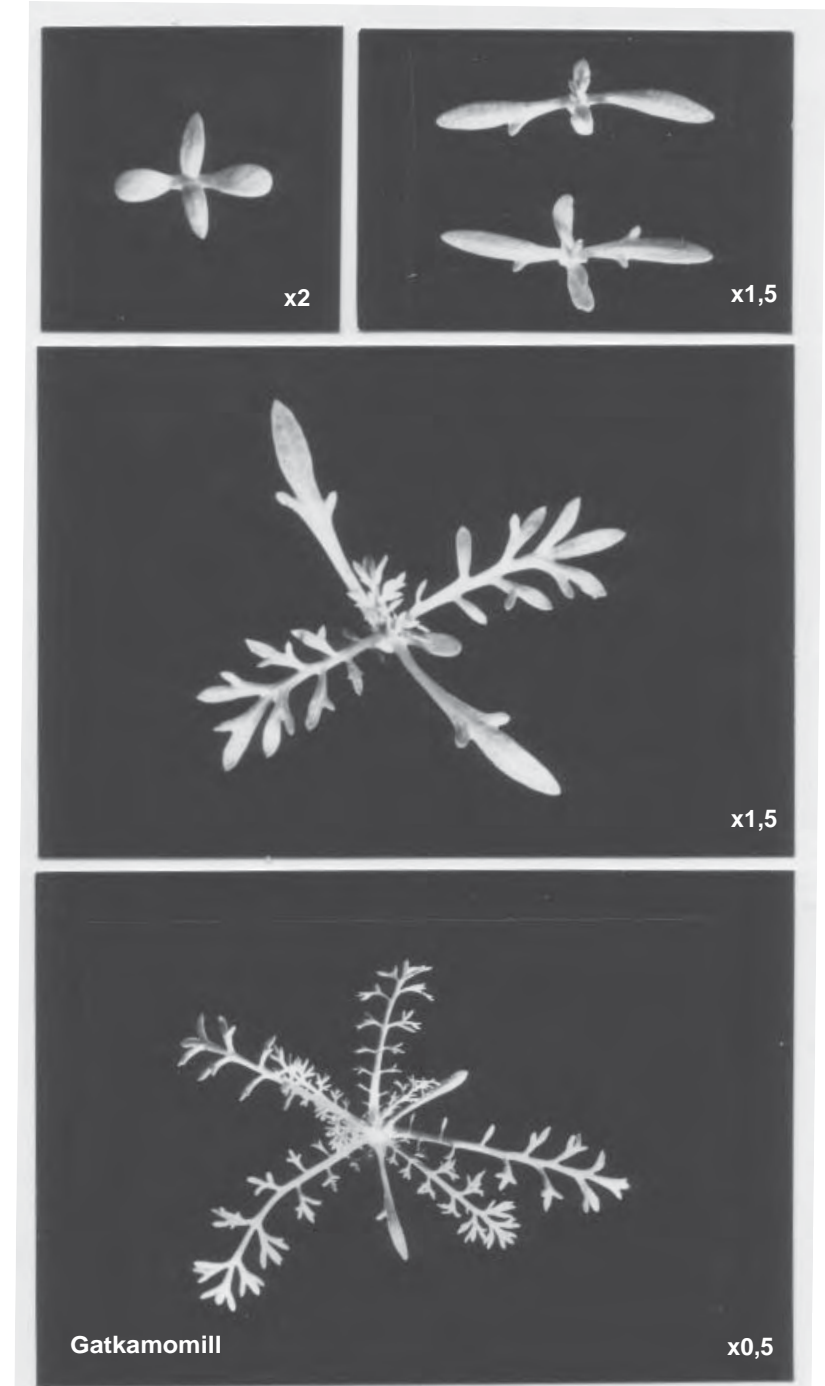
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 2–4 x 1–2 mm. Bladskäft 0–0,5 mm. Bladskiva tunglikt oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Nervatur ej synlig. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 10–20 x 4–6 mm. Bladskäft svårbestämbart. **Blad 1–2:** Bladskiva lineärt lansettlik. Bladkant helbräddad eller 1–2 tandad. Eventuell toppflik lång. Bladbas jämnt avsmalnande. **Blad 3 och följande:** Enkelt–dubbelt parflikigt. Bladflikar lansettlika, helbräddade och spetsiga. Mittnerv tydlig. Bladöversida glatt, undersida glatt eller mycket gles hårig.

Gatkamomill är ettårig och huvudsakligen sommarannuell. Örtbladen utbildas liksom hos övriga *Matricaria*-arter mer eller mindre parvis. De nedre internodierna är rosettlikt förkortade, och övervintringen sker på rosettstadium. Arten är starkt kryddlukande. Gatkamomill har en ogrenad till starkt förgrenad stjälk, vars nedre grenar ofta är nedliggande och sedan uppåtväxande. Plantan är 10–40 cm hög. Blomkorgarna sitter vanligen tätt samlade mot stjälkgrenarnas spets. Blomfästet är upphöjt och tydligt ihåligt. Kantblommor saknas helt. Diskblommorna är gula. Blomningen infaller i juli–sept. Gatkamomill förekommer allmänt i alla jordbruksbygder. Arten förekommer företrädesvis i vårsäd.

Förväxlingsmöjligheter: *Färgkulla* (örtblad kraftigt håriga), *åkerkulla* (s. 176), *rölleka* (s. 178), *baldersbrå* (s. 180), *kamomill* (s. 182), *gullkrage* (s. 186) och *gråbo* (s. 188).

Gullkrage

Chrysanthemum segetum L.
fam. Asteraceae

Stjälk under hjärtblad: Kort–medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 4–7 x 2–5 mm. Bladskäft 0–2 mm. Bladskiva oval–ovalt tunglik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas jämnt avsmalnande. Nervatur ej synlig. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 15–35 x 5–12 mm. Oskafat. **Blad 1–2:** Grovt tandat–parflikigt med jämbred lansettlik kontur, ibland t.o.m. helbräddad. **Blad 3 och följande:** Parflikigt med tunglik–omvänt äggrund kontur. Bladtopp uddspetsig. Bladbas jämnt avsmalnande. Fjädernervigt. Bladöversida glatt eller med korta safthår på mittnerven. Bladundersida vanligen glatt. Vid bladbasen kan några långa hår förekomma.

Gullkrage är ettårig och sommarannuell. De första örtbladen framkommer parvis, varefter bladen vanligen utbildas mer eller mindre enkeltvis. Arten är av direkt sträckledad typ men ibland med svag internodieförlängning. Gullkrage är 30–50 cm hög, och har en starkt förgrenad stjälk. De övre örtbladen är något stjälkomfattande och grovt sågade till parflikiga. Hela plantan är blågrön. Blomkorgarna sitter ensamma på långa skäft i huvudstjälkens och stjälkgrenarnas spetsar. Blommorna är gula och blomningstiden infaller i juli–sept. I nordvästra Skånes och södra Hallands jordbruksbygder är arten tämligen allmän. Speciellt besvärlig kan arten bli i vårsäd och rotfrukter på lättare jordar.

Förväxlingsmöjligheter: *Gulreseda* (hjärtblad ovala–brett äggrunda; de första örtbladen ovala–lansettlika samt mer eller mindre helbräddade), *färgkulla* (örtblad kraftigt håriga), *åkerkulla* (s. 176), *rölleka* (s. 178), *baldersbrå* (s. 180), *kamomill* (s. 182), *gatkamomill* (s. 184) och *gråbo* (s. 188).

Gråbo

Artemisia vulgaris L.
fam. Asteraceae

Stjälk under hjärtblad: Kort–medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 4 x 2–3 mm. Bladskäft 0–1 mm. Bladskiva oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas jämnt avsmalnande. Nervatur ej synlig. Glatt. Kort sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 8–12 x 4–8 mm. Bladskäft 2–5 mm. **Blad 1–2:** Bladskiva oval–äggrund, ibland spadlik. Bladkant helbräddad–svagt tandad. Bladtopp spetsig. Bladbas killik. Fjädernervigt. Svagt vit- eller gråulligt. **Blad 3 och följande:** Bladskiva dubbelt parflikig med brett äggrund kontur. Bladflikar spetsiga. Bladbas tvär–rund. Fjädernervigt. Vit- eller gråulligt, främst undersida.

Gråbo är flerårig (perenn) med en starkt förgrenad rotstock. Arten förökar sig genom frön och är både höst- och vårgroende. Örtbladen framkommer mer eller mindre parvis. Arten är vanligen rosettbildande, men direkt sträckledade individer förekommer. Under första året utbildas vanligen en bladrosett eller ett 10–15 cm högt stamskott. Övervintringen sker antingen på rosettstadium eller med speciellt anlagda vinterskott, som utvecklas från de nedre örtbladsveckan. Andra året utväxer några få upprätta, 30–70 cm långa, blombärande stjälkar. Följande år kan arten under gynnsamma betingelser nå en längd av ca 150 cm. Stjälkbladen är dubbelt parflikiga med lansettlika flikar. Huvudstjälk och sidogrenar avslutas med yviga klasar av talrika bruna blommor. Blomningstiden infaller under juli–sept. Gråbo förekommer allmänt i alla jordbruksbygder och då vanligen i vallar och åkerns kantmiljöer.

Förväxlingsmöjligheter: Färgkulla (örtblad kraftigt håriga), åkerkulla (s. 176), rölleka (s. 178), baldersbrå (s. 180), kamomill (s. 182), gatkamomill (s. 184), gullkrage (s. 186) och hästhov (s. 190).

Hästhov

Tussilago farfara L.
fam. Asteraceae

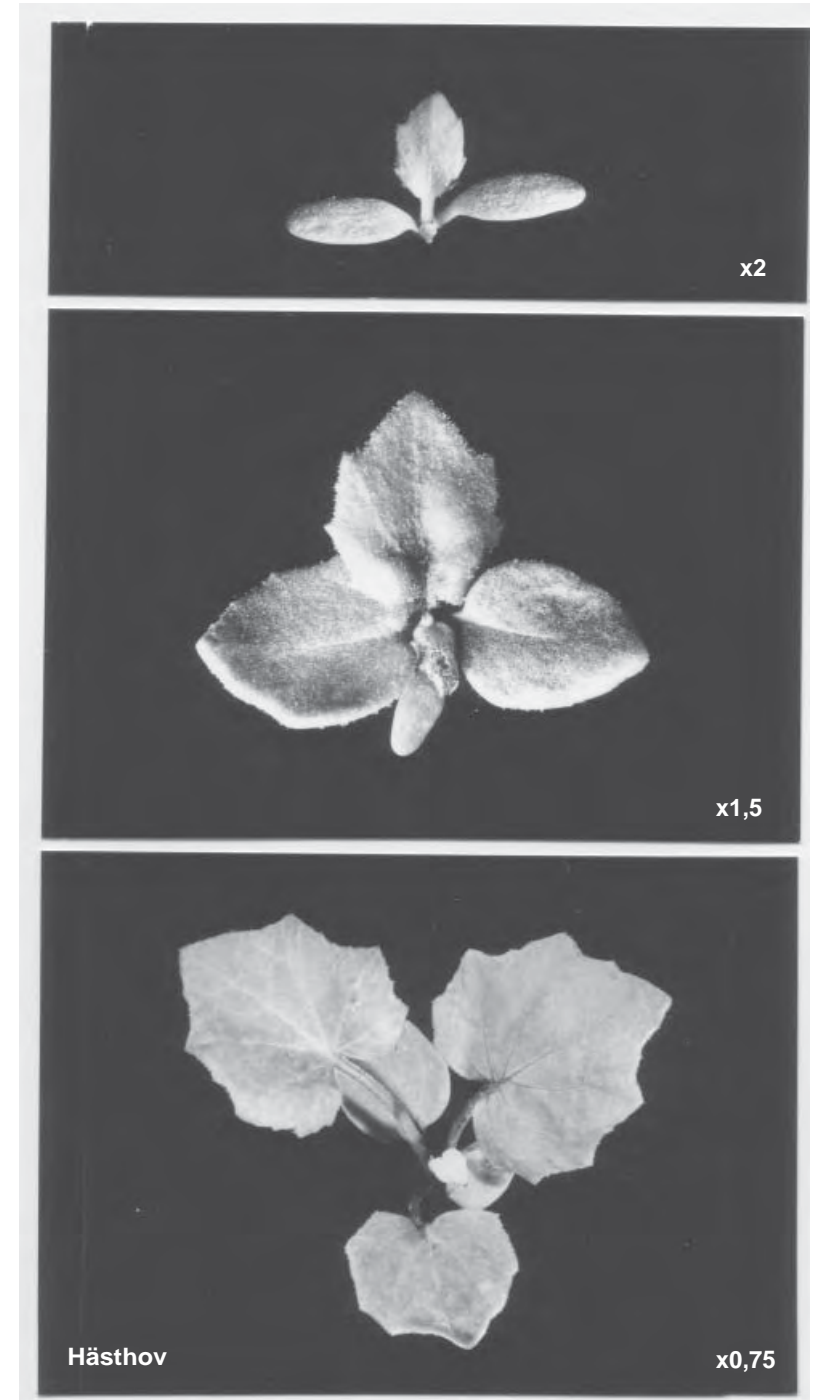
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 5–10 x 2–4 mm. Bladskaft 2–5 mm. Bladskiva ovalt lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik-jämmt avsmalnande. Nervatur otydlig. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 12–18 x 10–15 mm. Bladskaft 5–8 mm. Bladskiva oval-brett äggrund. Bladkant nästan helbräddad-bukttandad. Bladtopp trubbig-spetsig. Bladbas tvär-killik, så småningom hjärtlik. Handnervigt. Nästan glatt-vitulligt.

Hästhov är flerårig (perenn) med rikt förgrenade, fjällbärande stammar, som kan genomväva jorden till stort djup. Arten förökar sig genom både frön och långa vågräta utlöpare. Fröna grov kort efter mognaden i maj. Örtbladen framkommer enkeltvis, och arten är av rosettskottyp. Under sommaren utbildas utlöpare, som under hösten tränger djupt ner i marken. Dessa utlöpare utvecklar så småningom våningsvis liggande vågräta grenar, vars spetsar följande år växer upp till markytan och övergår till rosettskott. Under hösten anlägges blomknoppar i rosettbladens veck. Redan i mars-april utvecklas fjälliga blomstjälkar med en enda korg i toppen. Blomningen sker långt innan örtbladen kommit fram. Blommorna är gula. Hästhov förekommer allmänt i alla jordbruksbygder men minskar i frekvens norrut.

Förväxlingsmöjligheter: Gråbo (s. 188).

Vanlig korsört

Senecio vulgaris L
fam. Asteraceae

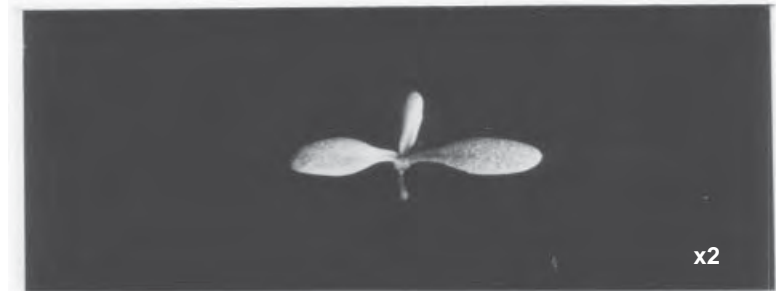
Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 6–8 x 2–4 mm. Bladskäft 3–5 mm. Bladskiva elliptisk–ovalt lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik. Mittnerv synlig. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 10–18 x 6–10 mm. Bladskäft 5–7 mm. Bladskiva äggrund–omvänt äggrund. Bladkant sågad–tandad. Bladtopp trubbig. Bladbas avsmalnar jämnt. Fjädernervigt. Bladskiva nästan glatt–hårig, hår ofta långa och flercelliga. Bladskäft alltid med långa flercelliga hår

Korsört är ettårig och både sommar- och vinterannuell. och de nedre bladen är rosettliskt gytttrade. Bladen blir så småningom oskaftade, stjälskomfattande och dubbelt parflikiga. Övervintringen sker på nästan alla utvecklingsstadier. Korsört blir 10–30 cm hög och har en upprätt, vanligen starkt förgrenad, glatt eller svagt hårig stjälk. Blommorna är rörformiga, ljus gula och sitter i små lutande blomkorgar, som är kvastlikt samlade i grenspetsarna. Kantblommor saknas. Övervintrande plantor börjar blomningen i maj, vilken sedan pågår hela sommaren. Även vintertid kan man under blida år se korsört blomma i södra Sverige. Eftersom frömodnaden sker hastigt, kan flera generationer utvecklas under ett år. Fröna (eg. frukter av nöttyp) bär hårpensel. Arten förekommer allmänt i alla jordbruksbygder upp till Ångermanland för att sedan avta i frekvens. I köksväxtodlingar kan arten bli besvärlig.

Förväxlingsmöjligheter: *Groblad* (s. 160) och *klibbkorsört* (örtblad kraftigt håriga, körtelhår).

Krustistel

Carduus crispus L.
fam. Asteraceae

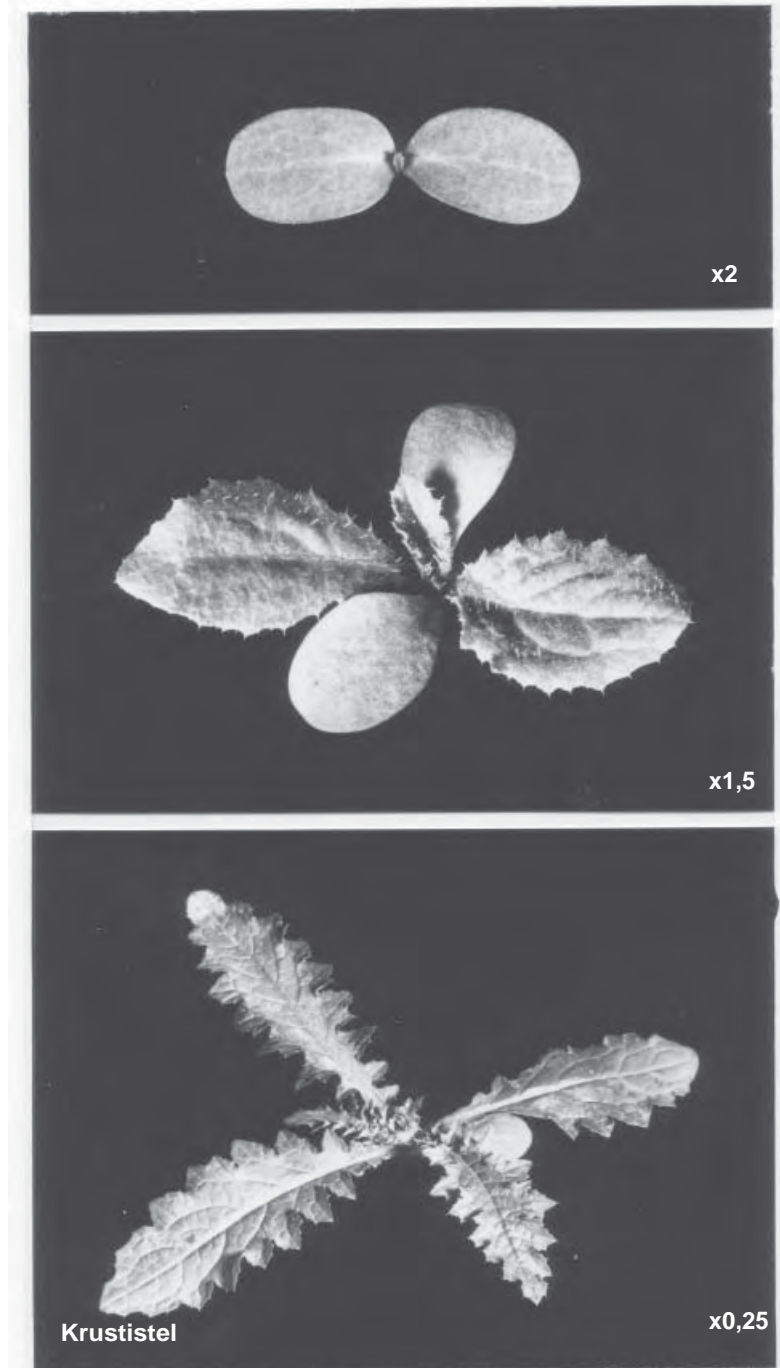
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 8–16 x 6–11 mm. Bladskäft 0–4 mm. Bladskiva tunglik–oval och köttig. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik–jämnt avsmalnande. Mittnerv tydlig. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 10–35 x 6–16 mm. Bladskäft svårbestämbart. Bladskiva elliptisk–oval, så småningom lansettlik och parflikig. Bladkant taggbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas avsmalnar jämnt. Fjädernervigt. Bladöversida hårig, undersida glatt eller vitfildad.

Krustistel är tvåårig (bienn) och vårgroende. *Örtbladen framkommer mer eller mindre parvis*, och under första året utbildas ett kraftigt rosettskott, som övervintrar. Följande år uppväxer en meterhög, upptill vanligen förgrenad, blombärande stjälk, som är vingkantad med tämligen svaga taggar på vingarna liksom på bladen. Blommorna är rödvioletta och sitter i spetsen av huvudstjälken och dess förgreningar. Arten blommar i juli–sept. Fröna (eg. frukter av nöttyp) bär hårpensel. Krustistel förekommer allmänt till tämligen allmänt i alla jordbruksbygder. Arten kan bli besvärlig i första årets vall.

Förväxlingsmöjligheter: *Vägtistel* (örtblad starkt torniga) och *åkertistel* (s. 196).

Åkertistel

Cirsium arvense (L.) Scop.
fam. Asteraceae

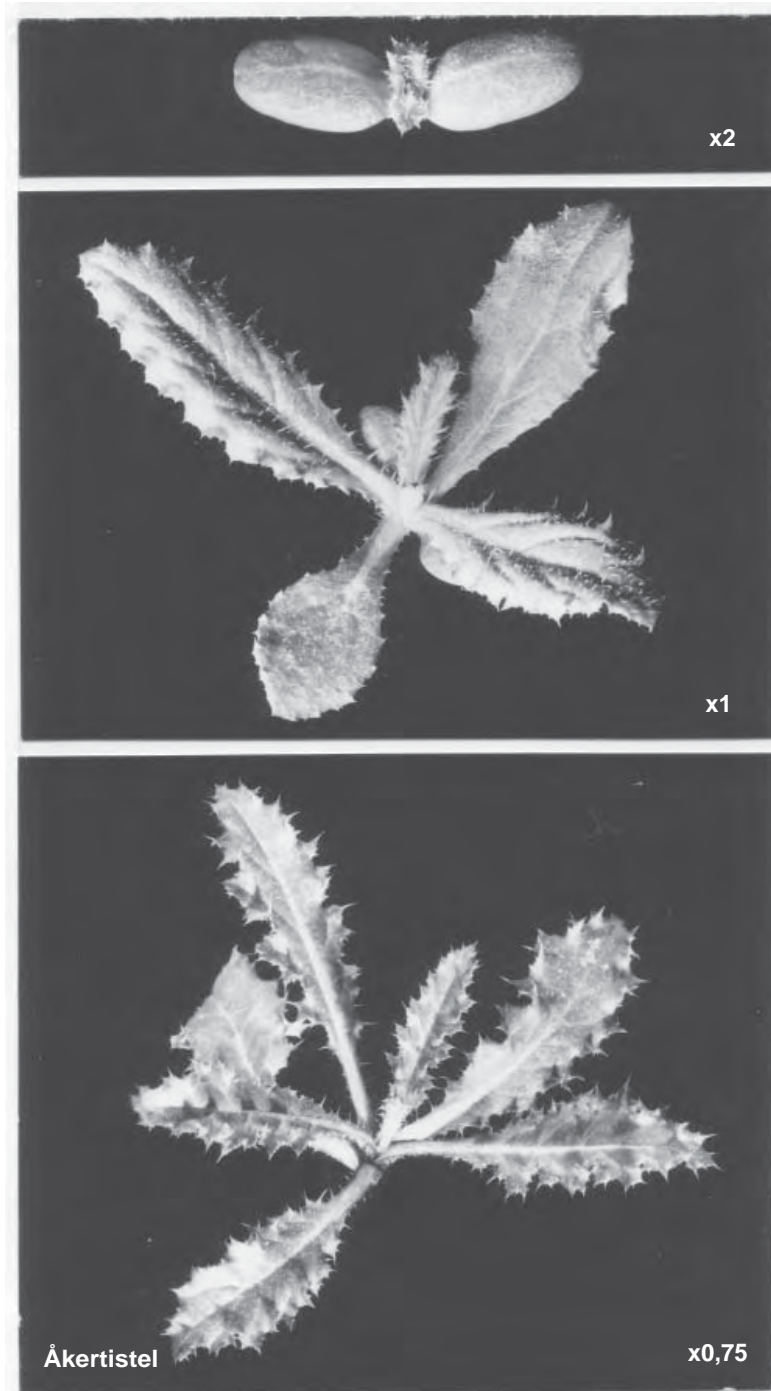
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 8–15 x 5–10 mm. Bladskäft 0–3 mm. Bladskiva oval och köttig. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik-jämnt avsmalnande. Mittnerv tydlig. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 15–25 x 8–13 mm. Bladskäft svårbestämbart. Bladskiva elliptisk-oval, så småningom lansettlik och parflikig. Bladkant taggbräddad. Bladtopp trubbig-spetsig. Bladbas avsmalnar jämnt. Fjädernervigt. Bladöversida hårig, undersida glatt eller vitfildad.

Åkertistel är flerårig (perenn) med horisontellt utbredda rotutlöpare, som ligger i flera nivåer, ned till 50 cm under markytan eller mera. Från knoppar på dessa utlöpare utvecklas rosettskott, som under vegetationsperioden bildar meterhöga blombärande skott. Arten förökar sig även genom frön, vilka gror under våren. Vårgroda plantor blommar först följande år. *Örtbladen framkommer mer eller mindre parvis* och bildar en fåbladig rosett. Blommorna sitter i spetsen på stjälkar och grenar i klaselika samlingar. Blomningstiden infaller under juni–sept. och fröna (eg. frukter av nöttyp) bär fjäderpensel. Blomkorgarna är ganska små och arten kan vara skildkönad. Hanplantorna har nästan runda korgar med purpurröda blomknoppar och honplantorna har mer långsträckta korgar med blekvioletta blomkorgar. Arten förekommer allmänt i alla jordbruksbygder upp till Ångermanland för att sedan avta i frekvens norrut. Uppträder i alla typer av grödor.

Förväxlingsmöjligheter: *Krustistel* (s. 194) och *vägtistel* (hjärtblad ovala-tunglika; örtblad starkt torniga).

Blåklint

Centaurea cyanus L.
fam. Asteraceae

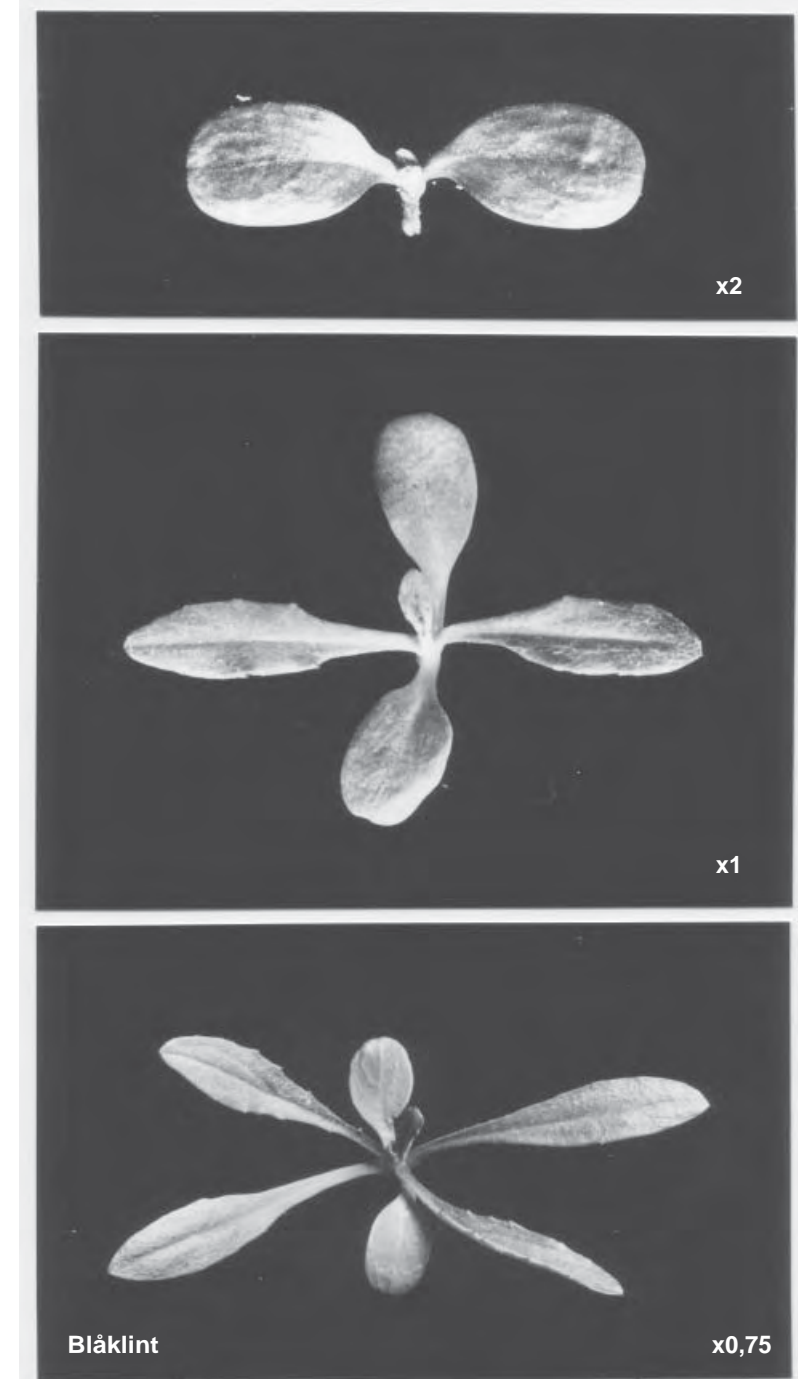
Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 10–15 x 6–9 mm. Bladskaft 3–8 mm. Bladskiva oval–omvänt äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–svagt urnupen. Bladbas killik. Bågnervigt. Glatt. Sammanväxt slidiga. Stamknopp: Filthårig. Brunsvart punkt i spetsen.

Örtblad: Bladskiva 22–30 x 7–12 mm. Bladskaft svårbestämbart. Bladskiva lansettlik (–oval). Bladkant helbräddad–glost tandad, de tandlika spetsarna är brunsvarta i topparna. Bladtopp spetsig. Bladbas avsmalnar jämnt. Fjädernervigt. Spindelvävshårigt, främst på undersidan.

Blåklint är ettårig och både sommar- och vinterannuell. De gråluddiga örtbladen framkommer mer eller mindre parvis. Fr.o.m. 6:e eller 8:e bladet övergår bladformen vanligen till att bli oregelbundet flikig–parflikig. Höstgrodda plantor är rosettbildande och övervintrar på rosetstadium. Dessa utvecklar en upprätt, 50–70 cm hög, rikt förgrenad, kantig och spindelvävshårig stjälk. Vårgrodda plantor är ofta svagt rosettbildande eller direkt sträckledade. Dessa plantor blir lägre, svagare och enkeleller fågreniga. De översta bladen på stälken är lansettlika, oskaftade och helbräddade till glost tandade. Blomkorgarna sitter ensamma i grenspetsarna, och de mörkblå kantblommorna är strutformade och mycket större än de inre mörkvioletta diskblommorna. Övervintrande plantor blommar i juni–juli och vårgrodda plantor i juli–aug. I jordbruksbygderna i Götaland, Svealand och södra Norrlands kustland är arten tämligen allmän för att sedan avta i frekvens norrut. Blåklint kan bli besvärlig i höstsådda grödor.

Förväxlingsmöjligheter: Ullkardborre (s. 222).

Harkål

Lapsana communis L.
fam. Asteraceae

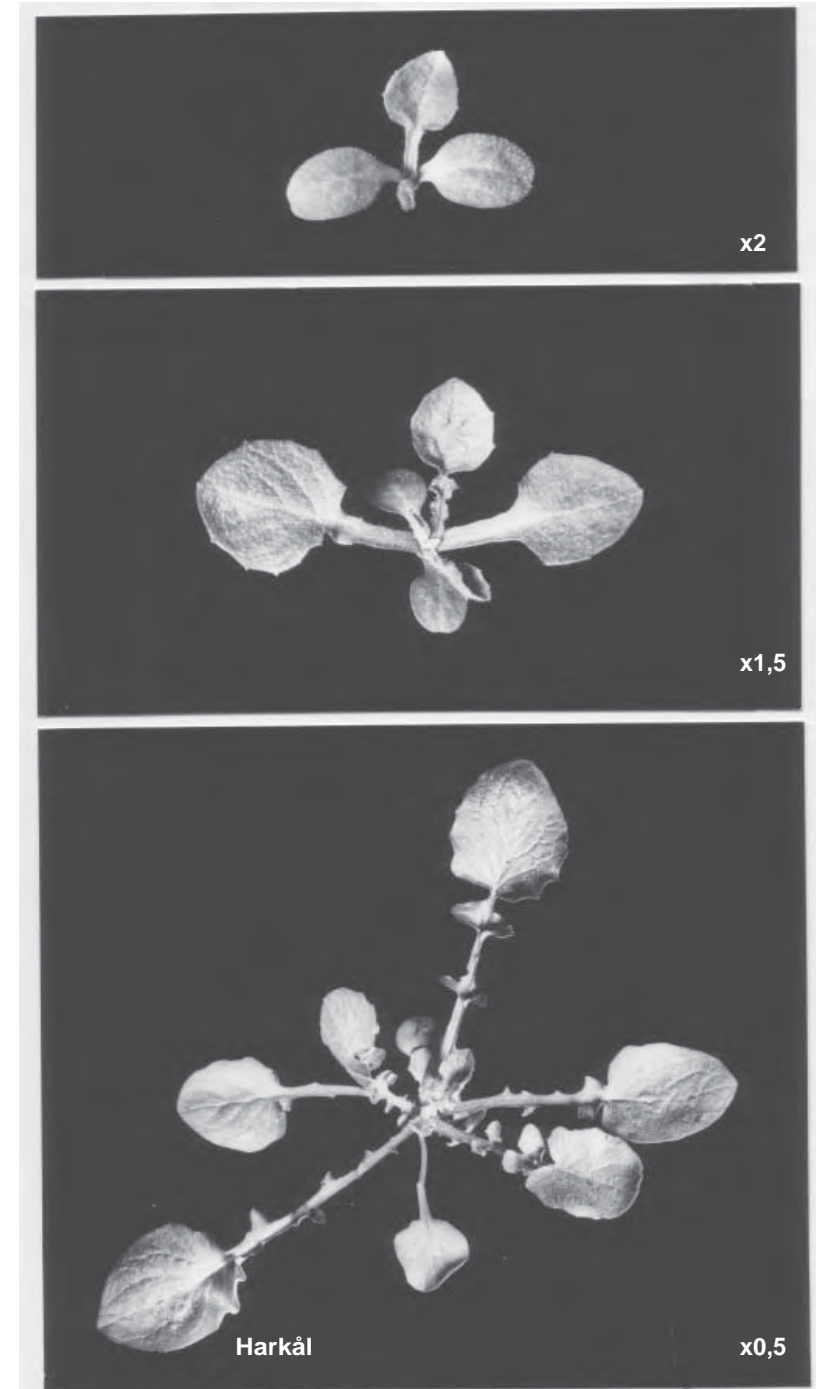
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 5–9 x 4–6 mm. Bladskäft 3–5 mm. Bladskiva oval–äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–tvär, ibland svagt urnupen. Bladbas killik–rund. Mittnerv tydlig. Bladöversida glatt eller glest hårig, körtelhår. Bladundersida glatt. Bladskäft vingat, glatt eller glest hårigt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 12–15 x 10–12 mm. Bladskäft svårbestämbart. Bladskiva äggrund–nästan rund, så småningom mer eller mindre parflikig med stor ändflik. Bladkant glest tandad–bukttandad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas tvär. Fjädernervigt. Hårigt. Bladskäft vingat, hårigt.

Harkål är ettårig och huvudsakligen vinterannuell men förekommer även som sommarannuell. *Örtbladen framkommer enkeltvis*, och arten är av rosettskottyp. Övervintringen sker på rosetstadium. Plantan saknar nästan helt mjölksaft. Harkål blir 25–90 cm hög och har en enkel till rikt förgrenad, strävårig och bladig stjälk, vars övre del är körtelhårig. De övre bladen är nästan oskaftade och lansettlika. Blommorna är blekgula och sitter i små blomkorgar, vilka är långskaftade och ordnade i gles kvast. Blomningstiden infaller i juli–sept., medan de spensligare vårgrodda plantorna blommar i periodens senare del. De ljusbruna fröna (eg frukter av nöttyp) är långsmala, något böjda samt svagt trekantiga. Arten förekommer allmänt i jordbruksbygderna i Götaland, Svealand och södra Norrlands kustland. I Jämtland är arten tämligen allmän. Harkål förekommer huvudsakligen i höstsådda grödor och i första årets vall.

Förväxlingsmöjligheter: Vägsenap (s. 213), sommargyllen (s. 108), kål-molke (s. 206), svinmolke (s. 208) och taggsallat (stjälk under hjärtblad med körtelhår; örtblad oskaftade).

Klofibbla

Crepis tectorum L.
fam. Asteraceae

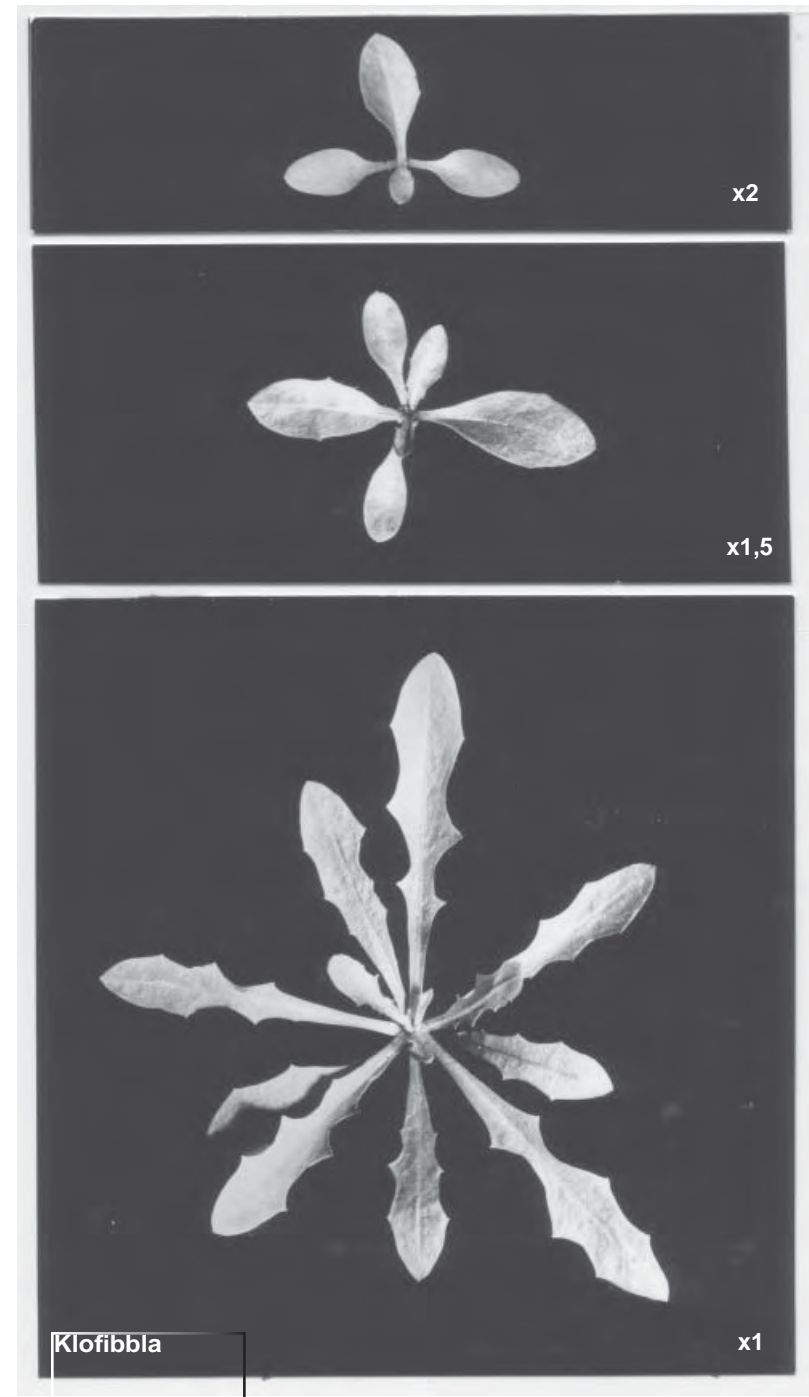
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 5–9 x 2–5 mm. Bladskäft 2–5 mm. Bladskiva oval-äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig (–spetsig). Bladbas killik-jämmt avsmalnande. Nervatur otydlig. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 10–15 x 5–8 mm. Bladskäft svårbestämbart. **Blad 1–2 (– 3):** Ovalt-tunglikt. Bladkant helbräddad-glest tandad. Bladtopp trubbig. Glatt. **Blad 3 (– 4) och följande:** Parflikigt med avlångt tunglik kontur. Bladtopp trubbig-spetsig. Glatt eller glest småhårigt. Bladbas avsmalnar jämnt. Fjädernervigt.

Klofibbla är vanligen ettårig och huvudsakligen vinterannuell men förekommer även som sommarannuell. Örtbladen framkommer enkeltvis. Arten är av rosettskottyp. Övervintringen sker på rosetstadium. Hela plantan innehåller mjölksaft. Klofibbla blir 15–50 cm hög och har en bladig stjälk med smala, oskaftade, svagt tandade blad med pil- eller hjärtlik bas. Blomkorgarna, som är 1–1,5 cm breda med ljusgula blommor, sitter samlade i glesa kvastar. Arten blommar under juni–sept. Fröna (eg. Fruktar av nöttyp) bär hårpensel. Klofibbla förekommer allmänt till tämligen allmänt i alla jordbruksbygder och speciellt på sandiga jordar.

Förväxlingsmöjligheter: Höstfibbla (s. 223), molkearter (s. 204, 206, 208) och maskros (s. 210).

Åkermolke

(fettistel)

Sonchus arvensis L.
fam. Asteraceae

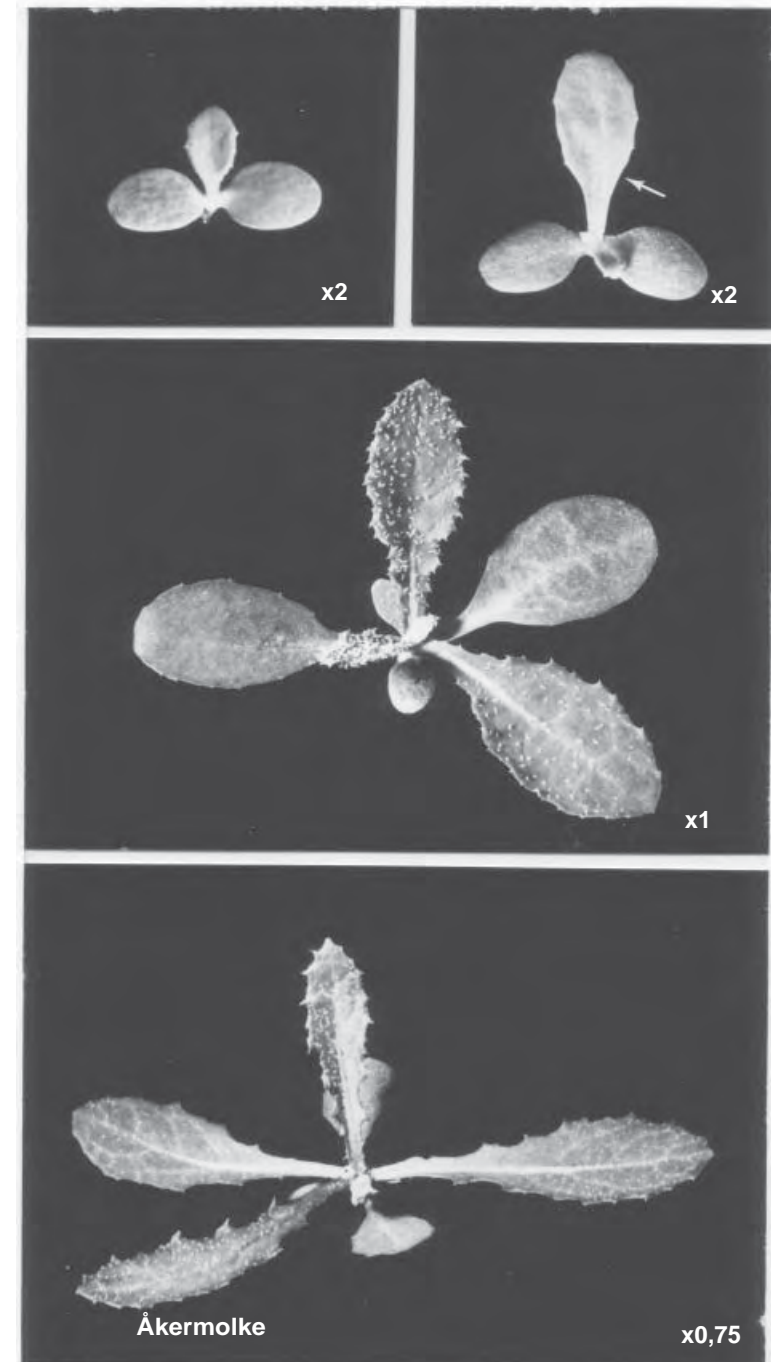
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 5–8 x 4–5 mm. Bladskaft 1–3 mm. Bladskiva oval–(brett äggrund). Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär– trubbig, sällan svagt urnupen. Bladbas killik–rund. Mittnerv synlig på bladundersidan. Glatt. Svagt sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 9–18 x 6–12 mm. Bladskaft svårbestämbar. **Blad 1–2 (– 3):** Bladskiva oval–tunglik. Bladkant vanligen glest tandad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik–jämnt avsmalnande (se pil). Fjädernervigt. Glatt eller glest hårigt, hår flercelliga. **Blad 3(– 4) och följande:** Bladskiva tunglikt lansettlik. Bladkant glest tandad–grovt flikig. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladet avsmalnar jämnt längs stjälken. Fjädernervigt. Glest hårigt, hår flercelliga.

Åkermolke är flerårig (perenn) och har ett underjordiskt system av rikt förgrenade och förtjockade rötter, som dels är vertikalt riktade, dels horisontellt utlöpande. Från knoppar på huvudroten och utlöparna utvecklas rosettskott, som under vegetationsperioden vanligen bildar meterhöga blad- och blombärande skott. Arten förökar sig även genom frön, vilka huvudsakligen gror under våren. *Örtbladen framkommer enkeltvis*, och så småningom blir bladen parflikiga och grovt tandade. Hela plantan innehåller mjölksaft. Under första året bildar fröplantorna en örtbladsrosett samt ett antal rotutlöpare från huvudrotens övre del. De rosettskott, som bildas tidigt följande vår, kan oftast utbilda en enkel eller förgrenad blombärande stjälk. Blomkorgarna, som är platta, 4–6 cm vida, med mörkgula blommor, är ensamma eller samlade i glesa kvastar. Korgskaft och holkfjäll har vanligen gula körtelhår. Blomningstiden infaller under juli–aug. De bruna, avlånga fröna (eg. frukter av nöttyp) med kraftigt markerade längsgående lister bär hårpensel. Arten förekommer allmänt inom alla jordbruksbygder utom i de allra nordligaste och i alla typer av grödor. Speciellt besvärlig kan arten bli i vårsäd.

Förväxlingsmöjligheter: *Klofibbla* (s. 202), *kålmolke* (s. 206), *svinmolke* (s. 208) och *maskros* (s.210).

Kålmolke

(mjölkdistel)

Sonchus oleraceus L.
fam. Asteraceae

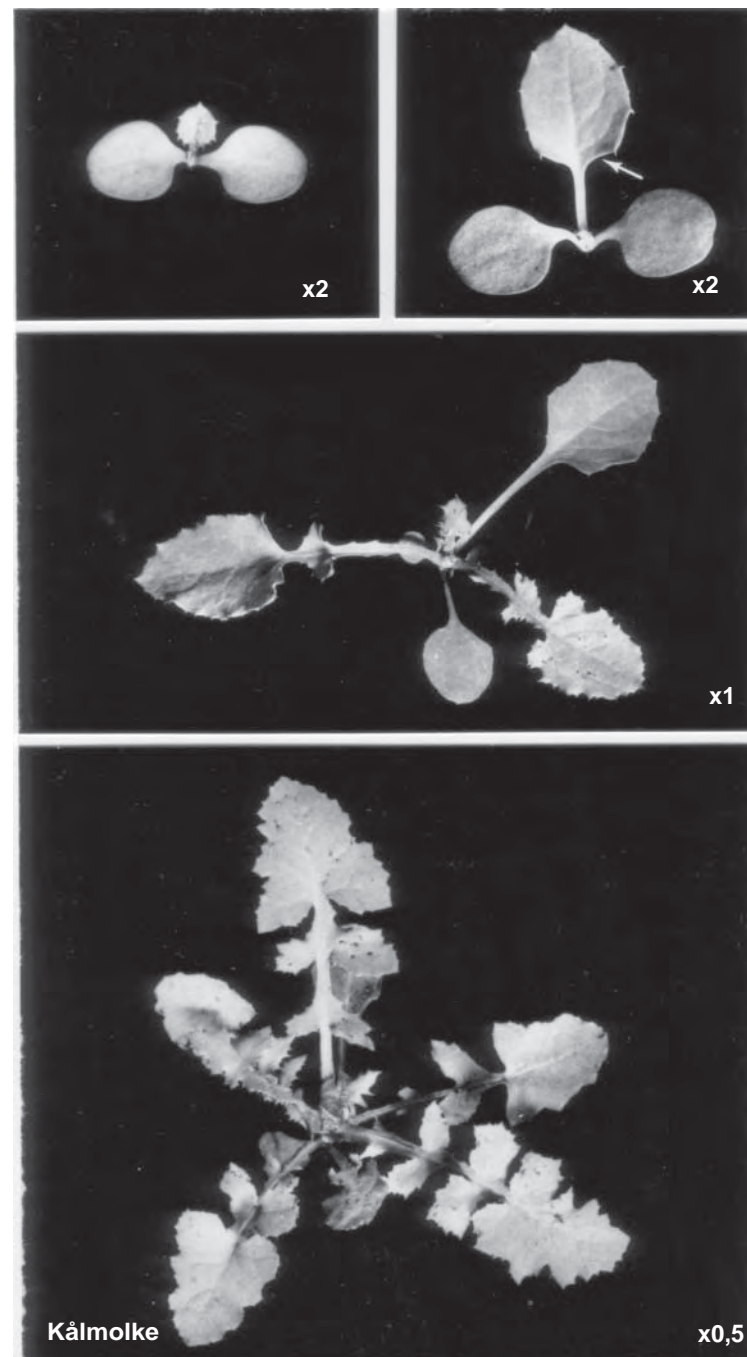
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 5–6 x 3–6 mm. Bladskäft 1–3 mm. Bladskiva brett äggrund, ibland även elliptisk. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär-trubbig, ibland svagt urnupen. Bladbas killik-rund. Mittnerv synlig på bladundersidan. Glatt. Svagt sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 10–20 x 9–17 mm. Bladskäft 8–15 mm. **Blad 1–2 (– 3):** Bladskiva nästan rund-oval. Bladkant vanligen glest tandad. Bladtopp trubbig. Bladbas tvär-svagt killik (se pil). **Blad 3 (– 4) och följande:** Blad parflikigt med stor ändflik. Bladkant tandad med taggspetsade tänder. Bladtopp trubbig-spetsig. Fjädernervigt. Glatt eller glest hårigt, hår flercelliga. Blad tunna och blågröna ofta med rödvioletta punkter och schatteringar.

Kålmolke är ettårig och endast sommarannuell. Höstgroning förekommer, men dessa plantor kan ej övervintra. Örtbladen framkommer enkeltvis och är nedtill rosettlikt ordnade. Arten utvecklar en mer eller mindre grenig, 20–80 cm hög, ihålig stjälk, som är glatt eller upptill körtelhårig. De ibland hela och lansettlika stjälkbladen med pillika bladöron är oskaftade och stjälkomsfattande. Hela plantan innehåller mjölksaft. Blomkorgarna, som är ca 2 cm breda med ljusgula blommor, är ensamma eller samlade i glesa kvastar. Korgarna är ofta filtaktiga på undersidan. Arten blommar i juli–sept. De bruna, avlånga fröna (eg. frukter av nöttyp) med svagt markerade längsgående lister bär hårpensel. Kålmolke förekommer allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder och kan bli besvärlig i vårsådda grödor.

Förväxlingsmöjligheter: Klofibbla (s. 202), åkermolke (s. 204), svinmolke (s. 208) och maskros (s. 210).

Svinmolke

(svintistel)

Sonchus asper (L.) Hill
fam. Asteraceae

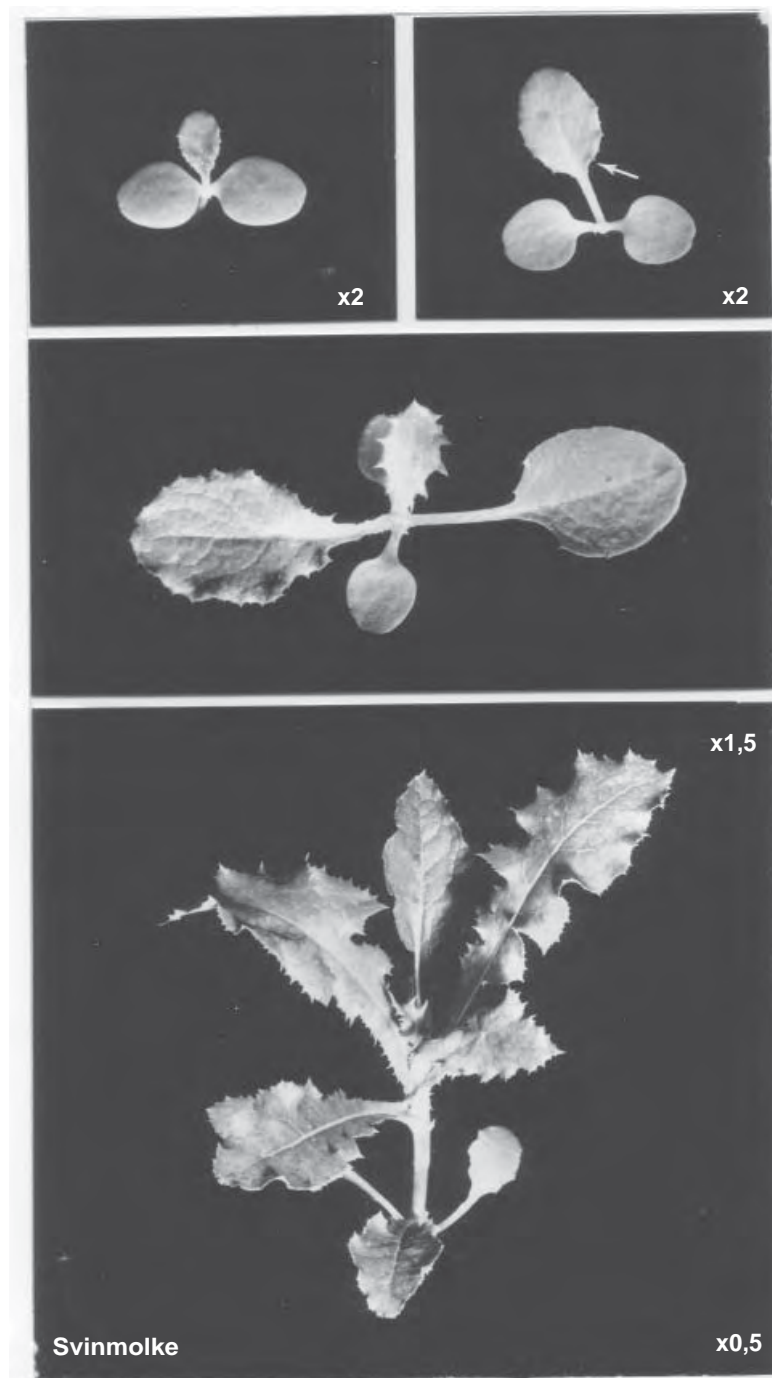
Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 5–7 x 2–6 mm. Bladskaft 1–2 mm. Bladskiva oval–brett äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvärtrubbig, ibland svagt urnupen. Bladbas killik–rund. Mittnerv synlig på bladundersidan. Glatt. Svagt sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 12–20 x 9–15 mm. Bladskaft 6–10 mm. **Blad 1–2 (– 3):** Bladskiva oval. Bladkant vanligen tandad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik (se pil). **Blad 3 (– 4) och följande:** Blad helt och tunglikt eller parflikigt med mer eller mindre stor ändflik. Bladkant tandad med taggspetsade tänder. Bladtopp trubbig–spetsig. Fjädernervigt. Glatt eller glest hårigt, hår flercelliga. Blad blanka och vanligen styva.

Svinmolke är ettårig och endast sommarannuell. Höstgrodda plantor kan ej övervintra. Örtbladen framkommer enkeltvis. Arten är mer eller mindre rosettbildande. Svinmolke utvecklar en vanligen något grenig, 40–80 cm hög, ihålig stjälk, vilken är glatt eller upptill körtelhårig. Stjälkbladen är oskaftade och stjälkomfattande med vanligen avrundade bladöron. Hela plantan innehåller mjölksaft. De ca 2 cm vida blomkorgarna med guldgula blommor sitter ensamma eller samlade i glesa kvastar. Svinmolke blommar i juli–sept. De bruna, ovala och vingade med tre längsgående lister försedda fröna (eg. frukter av nöttyp) bär hårpensel. Arten förekommer allmänt i södra och mellersta Sveriges jordbruksbygder upp till mellersta Värmland och Hälsingland. På lätta jordar kan svinmolke bli besvärlig i vårsådda grödor.

Förväxlingsmöjligheter: Klofibbla (s. 202), åkermolke (s. 204), kålmolke (s. 206) och maskros (s. 210).

Ogräsmaskros

Taraxacum sect. Vulgaria.
fam. Asteraceae

Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 5–7 x 3–5 mm. Bladskäft 2–5 mm. Bladskiva mycket varierande, vanligen oval men även äggrund, tunglik och spadlik form kan förekomma. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvärtrubbig, även svagt urnupen. Bladbas killik-rund. Mittnerv synlig. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 10–15 x 6–8 mm. Bladskäft svårbestämbart. **Blad 1–3:** Bladskiva oval-omvänt äggrund. Bladkant nästan helbräddad-glest bukttandad. **Blad 4 och följande:** Flikigt-parflikigt med tunglik kontur. Bladet avsmalnar jämnt längs stjälken. Bladtopp spetsig. Fjädernervigt. Glatt eller glest hårigt.

Maskros är flerårig (perenn) med en kraftig pålrot och förökar sig nästan uteslutande genom frön. Örtbladen framkommer enkeltvis, och arten utbildar under första året en kraftig bladrosett, som övervintrar på rosett-stadium. Hela plantan innehåller mjölksaft. Ur bladrosetten utvecklas en 10–30 cm hög, bladlös, rund och ihålig stängel, som i spetsen uppbär en blomkorg med gula blommor. Blomningen pågår under maj–okt. men är mest intensiv under maj. Fröna (eg. frukter av nöttyp) bär skaftad hårpensel. Ogräsmaskrosor är den största sektionen inom släktet maskrosor (*Taraxacum*) och omfattar över 500 småarter med mycket varierat utseende. Dessa maskrosor förekommer allmänt i alla jordbruksbygder och är speciellt vanliga i vallar.

Förväxlingsmöjligheter: Höstfibbla (s. 223), klofibbla (s. 202) och molkearter (s. 204, 206, 208).

Revmörblomma

Ranunculus repens L.
fam. Ranunculaceae

Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 5–8 x 4–7 mm. Bladskäft 5–8 mm. Bladskiva äggrund–oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–svagt urnupen. Bladbas rund. Bågnervigt. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 9–14 x 8–14 mm. Bladskäft 5–8 mm. Blad 1: Grunt 3–5 flikigt. Bladbas ibland tvär. **Blad 2 och följande:** Treflikigt, den mellersta fliken så småningom skaftad. Bladflikar spetsiga och otandade–tretandade. Bladskiva njurlik–hjärtlik. Handnervigt. Glest hårigt–hårigt.

Revmörblomma är flerårig (perenn) och förökas med ovanjordiska, krypande, rotslående stjälkar samt genom frön, som är både höst- och vårgroende. *Örtbladen framkommer enkeltvis* och under första året utbildas ett mer eller mindre rikbladigt rosettskott och i detta stadium övervintrar arten. Utlöparbildningen påbörjas under första året eller nästkommande vår. De uppräta blomstjälkarna blir vanligen ej över 20 cm höga. Blommorna som är gula sitter toppställda och ensamma på långa räfflade skaft (juni–aug.). Arten är allmän i alla jordbruksbygder och kan bli speciellt besvärlig i vallar på fuktig åkermark.

Förväxlingsmöjligheter: *Smörblomma* (hjärtblad vanligen elliptiska 5–6 x 2–3 mm; arten är mycket svår att skilja från revsmörblomma i tidigt utvecklingsstadium), *knölsmörblomma* (arten går ej att skilja från revsmörblomma i tidigt utvecklingsstadium) och *sydsmörblomma* (ettårig, liknar mest den fleråriga knölsmörblomman, blad 1 grunt treflikigt eller som de följande 2–4 örtbladen grunt flikigt–nästan grovt naggat, flikar trubbiga (–spetsiga), örtblad glatta–glest håriga; Skåne, Gotland och Öland, numera sällsynt).

Sanddådra

Camelina ex DC. microcarpa Andr.
fam. Brassicaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 6–10 x 4–8 mm. Bladskäft 3–5 mm. Bladskiva nästan rund–oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–svagt urnupen. Bladbas rund–killik. Fjädernervigt. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 10–15 x 4–7 mm. Bladskäft svårbestämbart. Bladskiva oval–lansettlik. Bladkant helbräddad–glest tandad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas killik–jämnt avsmalnande. Fjädernervigt. Hårigt, stjärnhår förekommer (spec. bladkanter).

Sanddådra är ettårig och huvudsakligen vinterannuell. *Örtbladen framkommer parvis* och bildar ett rosettskott, som övervintrar. Vårgroda plantor är vanligen svagt rosettbildande. Den 25–50 cm höga, blombärande stjälken bär stjälkofattande blad med pillik bas. Blommorna är blekgula och sitter i klaselika blomställningar (juni–juli). Skidorna är päronformade och runtom försedda med en smal kant. Från den rundade toppen utgår ett spröt. Arten är numera sällsynt i Götalands och Svealands jordbruksbygder och förekommer speciellt i höstsådda grödor på sandiga jordar.

Förväxlingsmöjligheter: *Lomme* (s. 98), *sandvita* (hjärtblad 4–6 x 3–5 mm; de första örtbladen brett äggrunda (–oval); gråaktig), *korndådra* (örtbladens stjärnhår jämnt fördelade över bladskivan) och *åkergyllen* (s. 110).

Vägsenap

Sisymbrium officinale (L.) Scop
fam. Brassicaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 4–9 x 2–7 mm. Bladskäft 5–7 mm. Bladskiva oval–elliptisk, ibland nästan rund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–svagt urnupen. Bladbas killik–rund. Nervatur otydlig. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 6–13 x 5–11 mm. Bladskäft 5–8 mm. **Blad 1 (– 2):** Bladskiva nästan rund. Bladkant helbräddad–svagt oregelbunden. **Blad 2 (– 3) och följande:** Blad mer eller mindre parflikiga–parbladiga med stor ändflik. Bladtopp trubbig. Fjädernervigt. Hårigt, hår kraftiga.

Vägsenap är ettårig och huvudsakligen sommarannuell. *Örtbladen framkommer mer eller mindre enkeltvis* och arten är rosettbildande. Den uppräta, korthåriga, 30–60 cm höga, bladiga stjälken bär utspärrade sidogrenar. Blommorna är gula och oansenliga (juli–okt.). Skidorna är syllika och sitter

tätttryckta till blomställningens axel. Arten är tämligen allmän i Götalands och Svealands jordbruksbygder och förekommer speciellt på sandiga och grusiga marker.

Förväxlingsmöjligheter: *Strandfräne* (hjärtblad 1,5–3 x 1–3 mm; örtblad saknar kraftiga hår) och *harkål* (s.200).

Stillfrö

(*dillsenap*)

Descurainia sophia (L.) Webb ex Prantl.
fam. Brassicaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 4–5 x 1,5–2 mm. Bladskaft ca 4 mm. Bladskiva oval–ovalt tunglik, ibland elliptisk. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik. Nervatur ej synlig. Bladskiva glatt. Bladskaft glest hårigt, stjärnhår.

Örtblad: Bladskiva 7–10 x 6–12 mm. Bladskaft 5–8 mm. **Blad 1–2:** Tredelade. **Blad 3 och följande:** Upprepat parflikiga–upprepat parbladiga. Bladflikar spetsiga. Fjädernervigt. Glest hårigt–hårigt, stjärnhår.

Stillfrö är ettårig och sommarannuell men gror även på hösten. Dessa plantor kan ej övervintra. Örtbladen framkommer huvudsakligen parvis. Arten blir 20–50 cm hög och stjälkbladen är findelade (liknar dillblad). I spetsen av stjälken och dess förgreningar sitter de blekgula, oansenliga blommorna (juli–sept.). Skidorna är utstående, tråds mala och ungefär dubbelt så långa som skaftet. Arten är tämligen allmän i Götalands och Svealands jordbruksbygder och förekommer speciellt på torra sandiga jordar.

Förväxlingsmöjligheter: –

Åkerkål

Brassica rapa L.
fam. Brassicaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt. Vanligen med smak av kålrot

Hjärtblad: Bladskiva 7–12 x 10–17 mm. Bladskaft 3–7 mm. Bladskiva omvänt njurlik (– omvänt hjärtlik). Bladkant helbräddad. Fjädernervigt. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 18–25 x 9–15 mm. Bladskaft 5–10 mm. Bladskiva till att börja med oval–omvänt äggrund. Bladkant oregelbundet bukttandad. Bladbas avsmalnar jämnt. Blad så småningom parflikigt med mer eller mindre stor ändflik. Bladtopp trubbig. Fjädernervigt. Glest hårigt–hårigt.

Åkerkål är ettårig och huvudsakligen sommarannuell. Örtbladen framkommer enkeltvis. De nedre är mer eller mindre rosettlikt ordnade. Örtbladen är stjälk omfattande fr.o.m. 3:e eller 4:e bladet. De övre bladen är helbräddade, glatta och blågröna. Arten har en 25–70 cm hög, upptill något förgrenad stjälk. De gula blommorna sitter i spetsen av huvudstjälken och stjälkgrenarna i något tillplattade, kvastlika blomställningar (juni–juli). Efter avslutad blomning förlängs dessa, så att de trinda fröskidorna kommer att sitta i långa klasar. Åkerkål förekommer numera sällsynt till mindre allmänt i alla jordbruksbygder.

Förväxlingsmöjligheter: *Åkerrättika* (s. 104) och *åkersenap* (s. 106).

Sandtrav

Cardaminopsis arenosa (L.) Hayek.
fam. Brassicaceae

Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 2–4 x 1–3 mm. Bladskaft 1–3 mm. Bladskiva oval–spadlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–tvär. Bladbas killik–rund. Nervatur ej synlig. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 4–6 x 4–7 mm. Bladskaft 1–2 mm. Bladskiva nästan rund–oval, så småningom ovalt lansettlik och parflikig med stor ändflik. De första bladen med helbräddad bladkant, trubbig bladtopp och rund–killik bladbas. Fjädernervigt. Hårigt, stjärnhår mycket tydliga.

Sandtrav är ett- till tvåårig och fröna är både höst- och vårgroende. *Örtbladen framkommer parvis* och bildar en typisk bladrosett. Den upprätta, fåbladiga, 15–30 cm höga stjälken bär toppställda vita eller rödlätta blommor (maj–juli). Skidorna är utstående, långa och smala samt mer än dubbelt så långa som skaftet. Arten är tämligen allmän i Bohusläns, Västergötlands, Svealands och Norrlands jordbruksbygder och kan bli speciellt besvärlig på uppodlade myrmarker.

Förväxlingsmöjligheter: *Lomme* (s. 98), *sandvita* (hjärtblad 4–6 x 3–5 mm; de första örtbladen brett äggrunda (–oval); gråaktig, *backtrav* (bladrosett vanligen ej över 20 mm i diameter) och *åkergyllan* (s. 110).

Jungfrukam

Aphanes arvensis L.
fam. Rosaceae

Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 1,5–2,5 x 1–2 mm. Bladskäft 1–3 mm. Bladskiva rund–oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp svagt urnupen. Bladbas killik. Nervatur ej synlig. Glatt. Kort sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 4–6 x 5–7 mm. Bladskäft 1–2 mm. **Blad 1:** 3–5 tandat med killik bladbas. **Blad 2 och följande:** Tredelat flikiga, flikar otandade–flertandade. Bladbas tvär–rund. Nervatur otydlig. Bladöversida glest hårig–hårig, undersida glatt.

Jungfrukam är flerårig (perenn) och förökar sig genom frön, som gror under våren. *Örtbladen framkommer enkeltvis* och bildar en bladrosett. Stipler är tandade och förenade med bladskäftet. Arten har en från basen grenig, mer eller mindre upprätt, 5–10 cm hög stjälk. De övre bladen är oskaftade och de små gröna blommorna sitter i täta gytttringar i bladvecken (juni–sept.). Arten är numera sällsynt i Götalands jordbruksbygder.

Förväxlingsmöjligheter: –

Sparvvicker

Vicia tetrasperma (L.) Schreb.
fam. Fabaceae

Stjälk under hjärtblad: Glatt. Under markytan.

Hjärtblad: Stannar kvar inom fröskalet och är tjocka och fyllda av näring

Örtblad: **Blad 1–2:** Rudimentärt **Blad 3–4:** Parbladigt, endast ett par småblad **Blad 5 och följande:** Parbladigt, ett eller flera par småblad. Det gemensamma bladskäftet löper ut i ett klänge. Stipler helbräddade. Småblad fjädernervigt. Örtblad och internodier (fyrkantiga) glatta, så småningom glest håriga.

Sparvvicker är ettårig och huvudsakligen vinterannuell men förekommer även som sommarannuell. *Örtbladen framkommer enkeltvis* och arten är av direkt sträckledad typ. Arten har 15–35 cm långa, spensliga och klängande stjärkar. Blommorna som är ljusviolettera sitter på från bladvecken utgående långskaftade klasar om två eller tre blommor (juni–aug.). Baljorna är glatta och innehåller 4 (–5) frö. Sparvvicker är tämligen allmän i Götalands och Svealands jordbruksbygder.

Förväxlingsmöjligheter: *Duvvicker* (s. 112), *luddvicker* (s. 114) och *sommarvicker* (s. 217).

Sommarvicker

Vicia angustifolia (L.) Reich
fam. Fabaceae

Stjälk under hjärtblad: Glatt. Under markytan.

Hjärtblad: Stannar kvar inom fröskalet och är tjocka och fyllda av näring.

Örtblad: **Blad 1–2:** Rudimentärt **Blad 3–4:** Parbladigt, endast ett par småblad. **Blad 5 och följande:** Parbladigt ett eller flera par småblad. Det gemensamma bladskäftet löper ut i ett klänge. Stipler tandade. Småblad

omvänt äggrunt med urnupen bladtapp med liten tapp. Fjädernervigt. Örtblad och internodier (fyrkantiga) glatta, så småningom glest håriga.

Sommarvicker är ett- till tvåårig och både höst- och vårgroende. Örtbladen framkommer enkeltvis och arten är direkt sträckledad. Arten har 20–40 cm långa klängande stjälkar. De purpurröda blommorna sitter ensamma eller i klasar om två eller tre blommor på från bladvecken utgående mycket korta skaft (juli–aug.). Arten är sällsynt till mindre allmän i västra och sydöstra Götalands jordbruksbygder.

Förväxlingsmöjligheter: Duvvicker (s. 112), sparvvicker (s. 217) och luddvicker (s. 114).

Skär kattost

Malva neglecta Wallr
fam. Malvaceae.

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Hårig, hår korta.

Hjärtblad: Bladskiva 6–10 x 4–8 mm. Bladskaft 4–10 mm. Bladskiva hjärtlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bågnervigt. Glatt.

Örtblad: Bladskiva 10–20 x 8–17 mm. Bladskaft 10–20 mm. Bladskiva grunt handflikig med 5–7 trubbiga och tandade flikar. Bladskivans kontur är njurlik. Handnervigt. Bladöversida glest hårig. Bladundersida och bladskaft håriga.

Skär kattost är ett- till flerårig och huvudsakligen vårgroende. Örtbladen framkommer enkelt vis och bildar en mer eller mindre mångbladig rosett. Arten har vanligen en från basen grenig, 7–40 cm lång stjälk, som ofta är nedliggande. De ljusröda blommorna sitter i bladvecken på ett par centimeter långa skaft (juli–sept.). Skär kattost är tämligen allmän i Götalands jordbruksbygder för att sedan avta i frekvens upp till Gästrikland.

Förväxlingsmöjligheter–

Vildpersilja

Aethusa cynapium L.
fam. Apiaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång–lång. Glatt

Hjärtblad: Bladskiva 6–12 x 3–5 mm. Bladskaft 4–7 mm. Bladskiva lansettlik–elliptisk. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbigspetsig. Bladbas killik–jämnt avsmalnande. Mittnerv tydlig. Glatt och blankt.

Örtblad: Bladskiva 10–20 x 14–30 mm. Bladskaft 10–15 mm. **Blad 1–2:** Tredelat flikigt, flikar bukttandade–grovt tandade. **Blad 3 och följande:** Dubbelt parbladiga med parflikiga småblad. Handnervigt. Glatt och glänsande, spec. undersidan.

Vildpersilja är ett- till tvåårig och fröna är huvudsakligen vårgroende. Örtbladen framkommer enkeltvis och utbildar ett mer eller mindre tydligt rosettskott. Arten blir 20–70 cm hög och de vita blommorna sitter i flockar i stjälkens och grenarnas toppar (juni–sept.). Arten förekommer mindre allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder. Vildpersilja är giftig.

Förväxlingsmöjligheter: Riddarsporre (s. 86), jordrök (s. 94) och vildmorot (s. 128).

Paddfot

Asperugo procumbens L.
fam. Boraginaceae

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 9–15 x 6–9 mm. Bladskaft 5–9 mm. Bladskiva oval–lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas killik. Mittnerv synlig, tydligast på undersidan. Bladöversida kort och tätt hårig, undersida glatt. Håren sitter vanligen på små förhöjningar (ev. lupp).

Örtblad: Bladskiva 12–17 x 5–8 mm. Bladskaft 7–10 mm. Bladskiva elliptisk–lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas killik–jämnt avsmalnande. Fjädernervigt, mycket tydlig mittnerv. Hårigt, håren sitter vanligen på små förhöjningar (ev. lupp).

Paddfot är ettårig och sommarannuell. *Örtbladen framkommer parvis* och arten är av direkt sträckledad typ med korsvis motsatta blad. Arten har 20–100 cm långa, kantiga och nedliggande stjälkar, vilka bär nedåt krökta borst. De mörkblå blommorna sitter på mycket korta skaft från bladvecken (maj–sept.). Efter blomningen utväxer fodret till två tandade skivor. Paddfot förekommer sällsynt i Götalands och Svealands jordbruksbygder.

Förväxlingsmöjligheter: Rast (s. 134), *åkerförgätmigej* (s. 136) och *sminkrot* (s. 138).

Åkermynta

Mentha arvensis L
fam. *Lamiaceae*.

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Glatt. Enstaka hår kan förekomma på övre delen.

Hjärtblad: Bladskiva 2–5 x 2–5 mm. Bladskaft 2–3 mm. Bladskiva brett äggrund–spadlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär–svagt urnupen. Bladbas rund–killik. Nervatur otydlig. Glatt eller glest hårigt.

Örtblad: Bladskiva 5–7 x 4–5 mm. Bladskaft 2–4 mm. Bladskiva brett äggrund–oval. Bladkant helbräddad–svagt sågad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas rund–killik. Fjädernervigt. Glest hårigt–hårigt.

Åkermynta är flerårig (perenn) och förökar sig dels genom underjordiska stamknölar och dels genom frön, som huvudsakligen är vårgroende. *Örtbladen framkommer parvis* och arten är av direkt sträckledad typ med korsvis motsatta blad. Sidokottsbildningen inträder tidigt. Arten blir 10–30 cm hög och har en upprätt, förgrenad, fyrkantig stjälk. Hela växten är hårig. De violetta blommorna sitter i täta kransar i bladvecken utefter större delen av stjälken (juli–sept.). Åkermynta förekommer tämligen allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder samt i södra Norrlands jordbruksbygder.

Förväxlingsmöjligheter: Dånarter (s. 142), *plisterarter* (s. 144, 146), *knölsyska* (hjärtblad ovala och glatta; örtblad oskaftade och lansettlika) och *åkersyska* (s. 148).

Småsporre

Chaenorhinum minus (L.) Lange
fam. *Scrophulariaceae*

Stjälk under hjärtblad: Medellång. Hårig, körtelhår.

Hjärtblad: Bladskiva 4–7 x 2–4,5 mm. Bladskaft 2–4 mm. Bladskiva citronlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp med tydligt avsatt spetsparti. Bladbas killik–jämnt avsmalnande. Mittnerv tydlig. Bladöversida glest hårig med kanthår. Bladundersida hårig. Bladskaft kraftigt hårigt, körtelhår.

Örtblad: Bladskiva 9–15 x 4–7 mm. Bladskaft 4–5 mm. Bladskiva oval–lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas jämnt avsmalnande. Fjädernervigt. Glest hårigt–hårigt, körtelhår förekommer. Småsporre är ettårig och sommarannuell. *Örtbladen framkommer parvis* och arten är av direkt sträckledad typ. Den upprätta, 5–25 cm långa, greniga stjälken är klubbig av täta utstående körtelhår. De små blekvioletta tvåläppiga blommorna med gulblåsa på underläppen har en ganska kort trubbig sporre. Blommorna sitter ensamma på långa skaft från de övre bladvecken (juli–sept.). Småsporre förekommer mindre allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder.

Förväxlingsmöjligheter: Mjölkkört (rosettbildande; glatt; örtblad vanligen något rödaktiga) och *gulsporre* (direkt sträckledad; glatt).

Rödtoppa

Odontites vulgaris Moench
fam. *Scrophulariaceae*

Stjälk under hjärtblad: Lång. Hårig.

Hjärtblad: Bladskiva 1,5–2 x 1–1,5 mm. Bladskaft ca 0,5 mm. Bladskiva nästan rund–oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig. Bladbas rund. Nervatur ej synlig. Hårigt.

Örtblad: Bladskiva 3–5 x 1,5–2,5 mm. Oskaftat. Bladskiva (oval) eller lineär–lansettlik. Bladkant otydligt–glest bukttandad, så småningom glest sågad. Bladtopp spetsig. Fjädernervigt. Hårigt.

Rödtoppa är ettårig och sommarannuell. *Örtbladen framkommer parvis* och är korsvis motsatta. Arten är av direkt sträckledad typ. Rödtoppa är halvparasit d.v.s. snyltar på rötterna till andra arter. Arten blir 10–30 cm hög och från vecken av de nedre örtbladen utgår snett upprätta grenar. I spetsen av huvudstjälken och stjälgrenarna sitter de rödvioletta blomorna i ensidiga, axlika samlingar (juli–sept.). Arten förekommer mindre allmänt i Götalands och Svealands jordbruksbygder. Rödtoppa brukar ofta infinna sig på trädor i områden med sandiga jordar.

Förväxlingsmöjligheter: Höskallra (hjärtblad 3–5 x 2–3 mm, glatta)

Ullkardborre

Arctium tomentosum Mill.
fam. Asteraceae

Stjälk under hjärtblad: Kort–medellång. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 10–20 x 6–11 mm. Bladskaft 4–7 mm. Bladskiva oval. Bladkant helbräddad. Bladtopp tvär–svagt urnupen, ibland även rund. Bladbas killik. Mittnerv tydlig. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 25–45 x 22–40 mm. Bladskaft 15–25 mm. Bladskiva brett äggrund. Bladkant helbräddad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas (tvär–) hjärtlik. Fjädernervigt. Hårigt, undersida gråvit.

Ullkardborre är vanligen tvåårig (bienn) och vårgroende. *Örtbladen framkommer enkeltvis* och arten utbildar en mer eller mindre kraftig bladrossett. Arten blir 50–150 cm hög. Blomkorgarna sitter i kvastlika samlingar och blommorna är mörkröda (juli–sept.). Ullkardborre förekommer tämligen allmänt i Skåne samt i östra delen av Götalands och Svealands jordbruksbygder.

Förväxlingsmöjligheter: Blåklint (s. 198).

Höstfibbla

Leontodon autumnalis L
fam. Asteraceae.

Stjälk under hjärtblad: Kort. Glatt.

Hjärtblad: Bladskiva 7–15 x 1–2 mm. Bladskaft svårbestämbart. Bladskiva tunglikt lansettlik. Bladkant helbräddad. Bladtopp spetsig. Bladkant jämnt avsmalnande. Mittnerv synlig. Glatt. Sammanväxt slidiga.

Örtblad: Bladskiva 10–16 x 4–6 mm. Bladskaft svårbestämbart. Bladskiva tunglikt lansettlik. Bladkant helbräddad–svagt buktad. Bladtopp trubbig–spetsig. Bladbas jämnt avsmalnande. Bladskiva så småningom parflikig. Fjädernervigt. Glatt eller glest småhårigt.

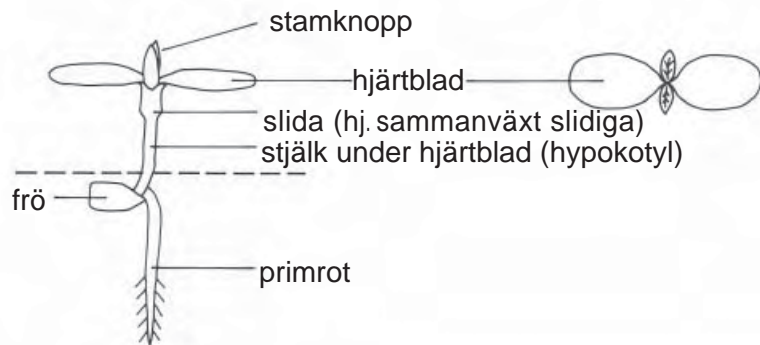
Höstfibbla är flerårig (perenn) och vårgroende. *Örtbladen framkommer enkeltvis*. Arten är av rosettskotttyp och övervintringen sker på rosettstadium. Hela plantan innehåller mjölksaft. Höstfibbla har en bladlös stjälk och blommor vanligen under andra året. Blomkorgarna bär gula blommor (juni–sept.). Fröna eg frukter av nöttyp) bär hårpensel. Höstfibbla förekommer allmänt i alla jordbruksbygder.

Förväxlingsmöjligheter: Klofibbla (s. 202) och *maskros* (s. 210).

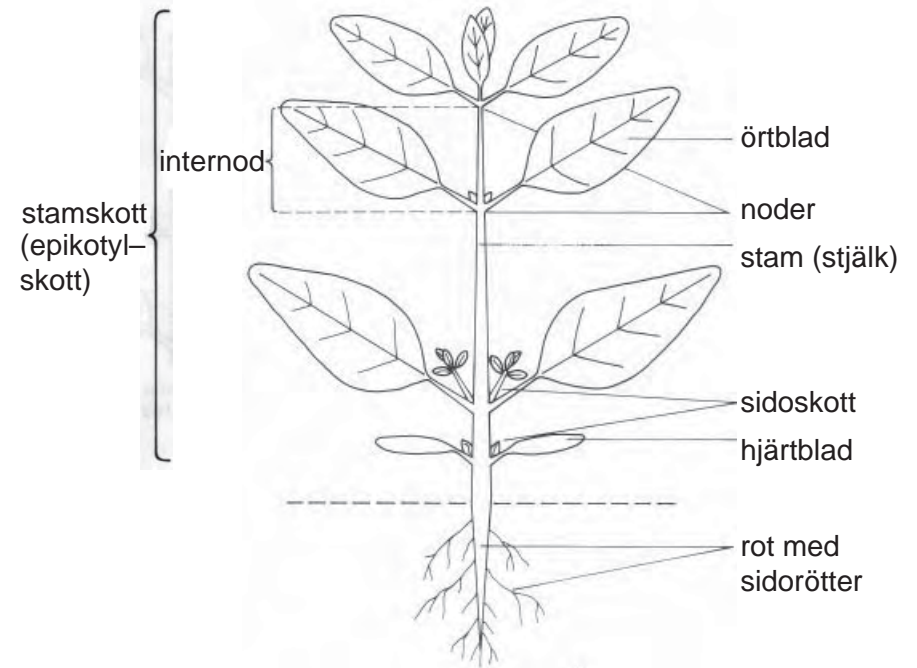
Förklaring av botaniska termer

I detta avsnitt upptages enbart de viktigaste av de botaniska termer, som används i denna bok och då speciellt de, som har betydelse för själva examinationen.

Groningen börjar med att fröet tar upp vatten och fröskalet sprängs. Då primroten visar sig utanför fröskalet, har groningsstadiet börjat. När denna först utbildade rot och de två hjärtbladen börjar fungera, övergår plantan till groddplantstadiet och benämnes groddplanta. Så snart örtbladen börjar träda i funktion, upphör groddplantstadiet. Plantan övergår nu till ungpantstadiet och kallas fram till blomningen för ungpanta. Denna ungpanta är antingen av direkt sträckledad typ (internodier förlängda) eller av rosettskotttyp (internodier förkortade, varvid bladen sitter tätt tillhopa i rosetten). Örtbladen framkommer antingen enkeltvis (fig. 8, s. 19) eller parvis (fig. 4, s. 18) hos båda typerna. Hos ungpantor av direkt sträckledad typ kan två typer av bladställningar (s. 226) omedelbart urskiljas nämligen motsatta och kranställda blad å ena sidan och strödda (eg. spiralställda) blad å den andra.

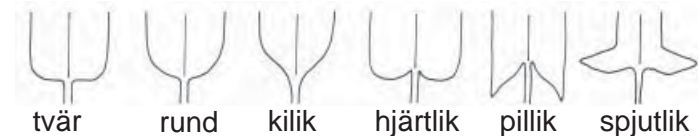
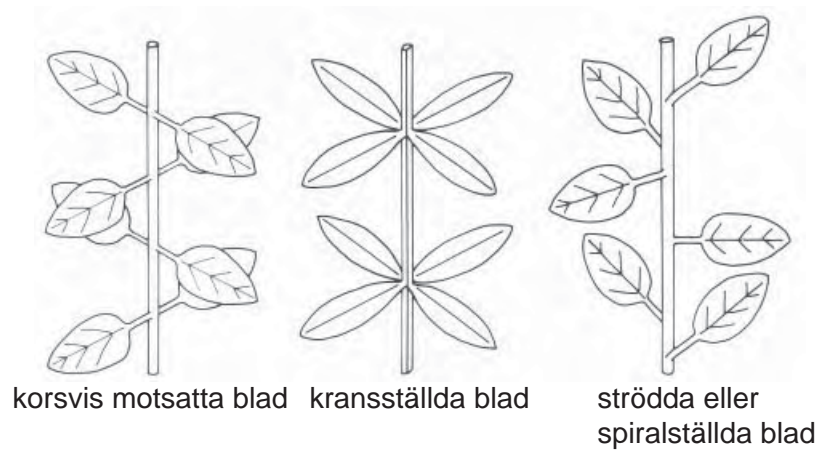
GRODDPLANTA

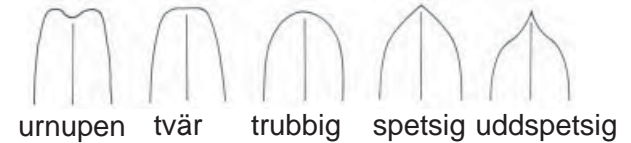
UNGPLANTA AV DIREKT STRÄCKLEDAD TYP

UNGPLANTA AV ROSETTSKOTTYP

BLADBASENS FORM

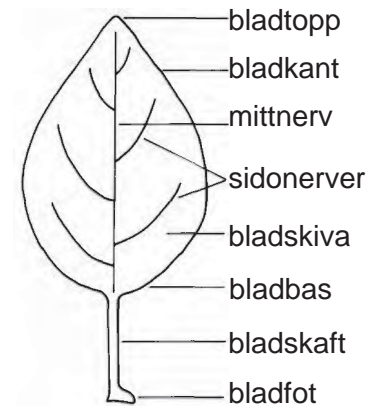

BLADTOPPENS FORM

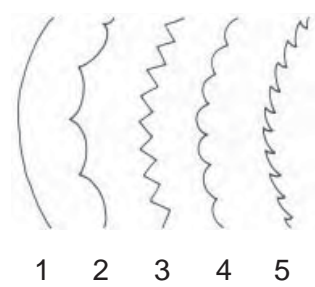
BLADSTÄLLNINGAR

BLADTYPER och BLADSKIVANS FORM

se bestämningschema s. 10–15

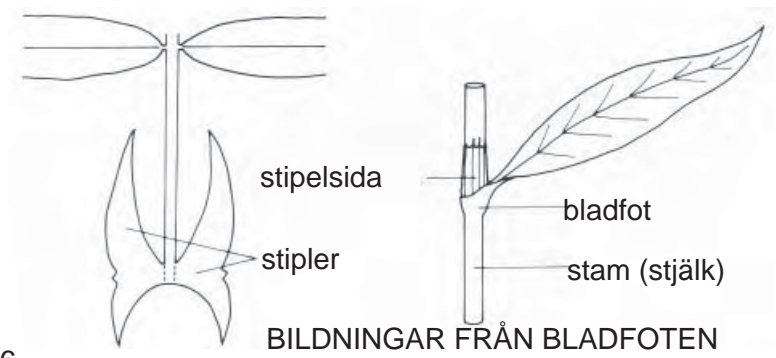

BLADETS DELAR

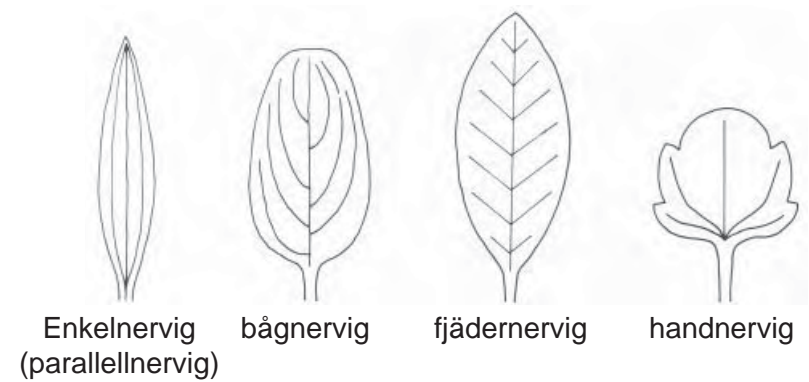

- 1. helbräddad
- 2. buktbräddad
- 3. tandad
- 4. naggad
- 5. sågad

BLADKANTENS FORM

BILDNINGAR FRÅN BLADFOTEN

BLADETS NERVATUR

Register

**Artnamn med kursiverad stil
anger: 1) det mindre brukliga
av två namn, 2) arter som
endast förekommer som
förväxlingsmöjligheter.**

Arv 80, 82

Backtrav 98, 100, 110,

Baldersbrå 180

Bergssyra 58

Bitterpilört 62, 64

Blåeld 134

Blåklint 198

Blåmadra 164

Blåmålla 68

Brunskära 172

Brunört 140

Brännässla 50

Buskmåra 164, 166

Bägarnattskatta 150

Dillsenap 214

Duvvicker 112

Dån 142

Etternässla 50

Fettistel 204

Fibbla 202, 223

Fiskmålla 68

Fliknäva 116

Flikplister 144, 146

Fräken 48

Fårtunga 134

Fältkrassing 98, 110

Fältveronika 154

Färgkulla 176–188

Förgätmigej 136

Gaffelglim 84

Gatkamomill 184

Glim 84

Groblad 160

Gråbinka 136

Gråbo 188

Grönknavel 72

Gullkrage 186

Gulreseda 96, 186

Gulsporre 221

Gårdmålla 70

Gårdsskräppa 52

Gängel 174

Hampdån 142

Harkål 200

Hedblomster 170

Hårgängel 174

Hästhov 190

Hönsarv 82

Höskallra 222

Höstfibbla 223

Jordrök 94

Jungfrukam 216

Kamomill 182

Kardborre 222

Klibbkorsört 192

Klibbnattskatta 150

Klofibbla 202

Klynne 96

Knavel 72

Knölklocka 168

Knölsmörblomma 212

Knölsyska 148, 220

Korndådra 213

Kornvallmo 92

Korsört 192

Krusskräppa 54

Krustistel 194

Krypnarv 76

Kålmolke 206

Kärrfräken 48

Lomme 98

Luddvicker 114

Lönnmålla 68, 70

Majveronika 152

Maskros 210

Mellanplister 144, 146

Mjukdån 142

Mjuknäva 118

Mjukplister 146

Mjölktistel 206

Mjölkört 221

Molke 204–208

Murgrönsveronika 158

Målla 68, 70

Nagelört 100

Narv 76, 78

Nattglim 84

Nattskatta 150

Nonnea 134

Nysört 178

Nålkörvel 94, 128

Nässla 50

Näva 116–120

Odört 86, 94, 128

Ogräsmaskros 210

Oxtunga 134

Paddfot 219

Penninggräs 96

Penningört 96

Pilört 62, 64

Pipdån 142

Plister 144, 146

Rast 134

Reseda 96, 186

Revormstörel 122

Revsörblomma 212

Riddarsporre 86

Ryssgubbe 102

Rågvallmo 92

Råttsvans 88

Rävmjolkstörel 124

Rävtörel 124

Rödmire 130

Rödmålla 68

Rödplister 144

Rödtoppa 221

Rölleka 178

Sanddådra 212

Sandnarv 78

Sandtrav 215

Sandvita 98, 110, 213, 216

Skatnäva 120

Skräppa 52, 54

Skär kattost 218

Sminkrot 138

Småsporre 221

Smällglim 84

Smörblomma 212

Snårvinda 132

Snärjmåra 166

Sommargyllen 108

Sommarvicker 217

Sparvnäva 118
Sparvvicker 217
Spergel 74
Spikvallmo 92
Stillfrö 214
Strandfräne 214
Styvmorsviol 126
Sumpnoppa 170
Surkulla 180
Svartkämpar 162
Svenskmålla 68
Svinamarant 68
Svinmolke 208
Svinmålla 68
Svintistel 208
Sydsmörblomma 212
Syra 56, 58
Sötblomster 182

Taggsallat 200
Tomtskräppa 54
Toppdån 142
Trampgräs 60
Trampört 60
Trädgårdsveronika 156
Törel 122, 124

Ullkardborre 222

Vallmo 92
Vattenpilört 62, 64
Veronika 152–158
Vicker 112, 114, 217
Vildmorot 128
Vildpersilja 219
Viol 126
Vitblära 84
Vitgröe 76
Våtarv 80

Vägmålla 70
Vägsenap 213
Vägtistel 194, 196

Åkerbinda 66
Åkerfräken 48
Åkerförgätmigej 136
Åkergyllen 110
Åkerkulla 176
Åkerkål 215
Åkerkårel 110
Åkermadd 164
Åkermolke 204
Åkermynta 220
Åkerpilört 62
Åkerranunkel 90
Åkerrättika 104
Åkersenap 106
Åkerspergel 74
Åkerssyska 148
Åkertistel 196
Åkerveronika 156
Åkervinda 132
Åkerviol 126

Ängshaverrot 162
Ängssyra 56, 229

Register

över de latinska växtnamnen enligt The International Code of Botanical Nomenclature

Achillea millefolium 178
Aethusa cynapium 219
Anagallis arvensis 130
Anchusa arvensis 134
Anthemis arvensis 176
Aphanes arvensis 216
Arctium tomentosum 222
Arenaria serpyllifolia 78
Artemisia vulgaris 188
Asperugo procumbens 219
Atriplex patula 70

Barbarea vulgaris 108
Bidens tripartita 172
Brassica rapa 215
Bunias orientalis 102

Camelina microcarpa 212
Campanula rapunculoides 168
Capsella bursa-pastoris 98
Cardaminopsis arenosa 215
Carduus crispus 194
Centaurea cyanus 198
Cerastium fontanum 82
Chaenorrhinum minus 221
Chenopodium album 68
Chenopodium suecicum 68
Chrysanthemum segetum 186, 230
Cirsium arvense 196
Consolida regalis 86
Convolvulus arvensis 132

Crepis tectorum 202

Daucus carota ssp. silvestris 128
Descurainia sophia 214

Equisetum arvense 48
Erodium cicutarium 120
Erophila verna 100
Erysimum cheiranthoides 110
Euphorbia helioscopia 122
Euphorbia peplus 124

Fallopia convolvulus 66
Fumaria officinalis 94

Galeopsis bifida 142
Galeopsis speciosa 142
Galeopsis tetrahit 142
Galinsoga ciliata 174
Galinsoga parviflora 174
Galinsoga quadriradiata 174
Galium aparine 166
Geranium dissectum 116
Geranium molle 118
Geranium pusillum 118
Gnaphalium uliginosum 170

Lamium amplexicaule 146
Lamium purpureum 144
Lapsana communis 200
Leontodon autumnalis 223
Lithospermum arvense 138

Malva neglecta 218
Matricaria matricaroides 184
Matricaria recutita 182
Mentha arvensis 220
Myosotis arvensis 136
Myosurus minimus 88

Odontites vulgaris 221

Papaver dubium 92
Persicaria lapathifolia 64
Persicaria maculosa 62
Plantago lanceolata 162
Plantago major 160
Polygonum aviculare 60
Prunella vulgaris 140

Ranunculus arvensis 90
Ranunculus repens 212
Raphanus raphanistrum 104
Rumex acetosa 56
Rumex acetosella 58
Rumex crispus 54
Rumex longifolius 52

Sagina procumbens 76
Scleranthus annuus 72
Senecio vulgaris 192
Sherardia arvensis 164
Silene noctiflora 84
Sinapis arvensis 106
Sisymbrium officinale 213
Solanum nigrum 150
Solanum psysalifolium 150
Solanum sarrachoides 150
Sonchus arvensis 204
Sonchus asper 208
Sonchus oleraceus 206
Spergula arvensis 74
Stachys arvensis 148
Stellaria media 80

Taraxacum sect. Vulgaria 210
Thlaspi arvense 96
Tripleurospermum perforatum 180
Tussilago farfara 190

Urtica urens 50

Veronica agrestis 156
Veronica arvensis 154
Veronica hederifolia 158
Veronica persica 156
Veronica serpyllifolia 152
Vicia angustifolia 217
Vicia hirsuta 112
Vicia tetrasperma 217
Vicia villosa 114
Viola arvensis 126
Viola tricolor 126

Litteratur

Vill du veta mer om ogräs rekommenderas nedanstående under senare tid utkommen litteratur:

- Lundkvist, A & Fogelfors, H. 2004. *Ogräsreglering på åkermark. Rapport 6, Inst f. ekologi och växtproduktionsekologi*, SLU.
- Håkansson, S. 2003. *Weeds and weed management on Arable Land – an ecological approach*. CABI Publishing.
- Fogelfors, H. (red.) 2001 *Växtproduktion I jordbruket*. Natur och Kultur/LT:s förlag.
- Weidow, B. 2000. Ogräs på åker och i trädgård. Natur och Kultur/LT:s förlag.
- Fogelfors, H. 1983. Gräs i kulturlandskapet. Speciella skrifter 15, SLU.